

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2019-12-10

Diarienummer N131-0380/19

Handläggare

Sara Armander

Telefon: 031-365 15 12

E-post: sara.armander@angered.goteborg.se

Förslag till budget för 2020 för stadsdelsnämnden Angered

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden Angered beslutar att godkänna upprättat förslag till budget 2020 för stadsdelsnämnden Angered.

Sammanfattning

Enligt gällande riktlinjer ska nämnden årligen fatta beslut om budget för kommande år. Stadsdelsförvaltningen har på stadsdelsnämndens uppdrag utarbetat ett förslag till budget för 2020.

Samverkan

Information i Förvaltningsövergripande samverkansgrupp den 11 december 2019 och samverkan i Förvaltningsövergripande samverkansgrupp den 16 december 2019.

Stadsdelsförvaltningen Angered

Emma Knutsson, Tf. Ekonomi- och stabschef
Sara Armander, Förvaltningscontroller
Roger Haglund, HR-chef
Cornelia Dannert, Kommunikationschef
Arne Wiik, Sektorchef individ- och
familjeomsorg samt funktionshinder
Anna Hildesson, Sektorchef Äldreomsorg samt
hälso- och sjukvård
Lotta Wikström, Sektorchef Samhälle och kultur

Rickard Vidlund Ernebäck
Stadsdelsdirektör

Bilagor

1. Budget 2020, SDN Angered
2. Lokala budgetriktlinjer SDN Angered
3. Budget 2020 Göteborgs Stad
4. Potentialanalys från KPMG

Budget 2020

Innehåll

Inledning.....	2
Förutsättningar.....	3
Vision och förhållningssätt	3
Kommande organisationsförändringar	3
Omvärldsanalys.....	3
Stadsdelens befolkning	9
Befolkningsförändring	13
Strategisk kompetensförsörjning	16
Politiska mål	18
Övergripande verksamhetsmål	18
Kommunfullmäktiges mål till stadsdelsnämnderna	18
Politiska uppdrag.....	19
Uppdrag till stadsdelsnämnderna	19
Ekonomiska uppdrag till samtliga nämnder och styrelser	20
Fokusområden	20
Förbättrad folkhälsa	21
Ökad trygghet.....	23
Fler bostäder	24
Fler i arbete.....	25
Effektiv resursanvändning	26
Utgångspunkter för en balanserad ekonomi.....	26
Ekonomisk plan för kommande budgetår.....	28

Inledning

Kommunfullmäktiges budget är Göteborgs Stads övergripande styrdokument och är tänkt att styra stadens utveckling. Kommunfullmäktiges budget anger inriktningar och prioriteringar inom givna ekonomiska ramar och gällande lagstiftning. De mål, planer, program och regler som kommunfullmäktige i övrigt antagit är underordnade budgeten och har en stödjande funktion.

Kommunfullmäktiges budget innehåller mål och uppdrag riktade till stadsdelsnämnderna. Dessa kommer omhändertas och beskrivas i stadsdelsnämndens verksamhetsplan som fastställs senast under februari månad.

Utifrån kommunfullmäktiges budget har Angereds stadsdelsförvaltning tagit fram detta förslag på budget för stadsdelen 2020. Förvaltningen har även tagit fram förslag på samlad riskbild och intern kontrollplan, vilka enligt stadens riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll ska fastställas anslutning till beslut om budget.

Förutsättningar

Vision och förhållningssätt

Detta är stadsdelens vision:

Angered - där människor möts, utvecklas och trivs

Angered ska med sin unika mångfald och goda förutsättningar i form av natur, infrastruktur och mänskliga resurser vara en attraktiv del av Göteborg. Boende och verksamma känner stolthet över sin dagliga miljö och människorna har goda förutsättningar att utvecklas utifrån sina behov.

Synen på Angered, och på de som bor och arbetar där, ska vara att det är möjligheternas stadsdel där människor möts, utvecklas och trivs.

Kommande organisationsförändringar

Den 21 november 2019 fattade kommunfullmäktige beslut om att avveckla stadsdelsnämnderna. Istället kommer ett antal facknämnder bildas. I utgångsläget innebär det att tre nya nämnder inrättas:

- Nämnd med ansvar för äldreomsorg samt hälso- och sjukvård
- Nämnd med ansvar för stöd till personer med funktionsnedsättning
- Nämnd med ansvar för individ- och familjeomsorg samt övrig socialtjänst

Den kommande omorganisationen kommer påverka stadsdelen starkt under det kommande året och prioriteringar kommer behöva göras.

Omvärldsanalys

Göteborgs Stad står inför omfattande förändringar de närmaste åren som på olika sätt påverkar verksamheterna:

- Stadsutveckling med stora satsningar på bostadsbyggande och infrastruktur
- Nybildade nämnder för förskola och grundskola
- Den pågående utredningen om stadsdelsnämndernas framtid.

De jämförelsevis osäkra majoritetsförhållanden som blev i kommunfullmäktige efter valet 2018 påverkar styrningen i staden under mandatperioden.

Skillnader i livsvillkor och hälsa

För de flesta är Göteborg en bra stad att växa upp och leva i, men samtidigt finns det stora skillnader i livsvillkor mellan göteborgare och mellan olika delar av staden. Skillnader i utbildningsnivå, inkomst och förvärvsfrekvens skiljer sig åt mellan olika grupper och mellan invånare som lever i olika delar av staden vilket påverkar livsvillkor och hälsa. Även på nationell nivå syns det att det finns sociala skillnader i förekomsten av psykisk hälsa i alla åldersgrupper utifrån både socioekonomisk ställning och diskrimineringsgrunder.

De senaste åren har en del skillnader ytterligare stärkts medan andra förhållanden har förbättrats. Göteborgs Stads jämlikhetsrapport från 2017 visar bland annat att fler elever går ut nian med behörighet till gymnasiet och att fler har arbete, samtidigt som samhällets kostnader för ojämlikhet ökar. Sett ur ett längre tidsperspektiv är den generella trenden negativ, skillnaderna har ur de allra flesta aspekter ökat.

Befolkningsutveckling och ekonomiska förutsättningar

Göteborg är en växande stad. Göteborgs befolkning ökar enligt den senaste befolkningsprognosen med 164 000 invånare fram till år 2040. Den 1 januari 2019 var folkmängden 572 542 personer. Denna folkmängd förväntas bli 736 000 år 2040, vilket ger en genomsnittlig årlig folkökning på drygt 7 400 personer. Befolkningens sammansättning har stor betydelse för samhällets förmåga att leverera välfärd. I Göteborg är demografin mindre kostnadsdrivande än nationellt, främst på grund av en hög andel personer i yrkesverksam ålder och att de äldsta inte ökar lika snabbt som i övriga landet. Efter 2025 förväntas gruppen äldre med behov av insatser från äldreomsorgen öka kraftigt.

Högkonjunkturen som har präglat Sverige i flera år passerar sin topp under 2019. Därefter förväntas en "balanserad" konjunkturutveckling, de närmaste åren, därefter är läget mer osäkert. Antalet arbetade timmar i befolkningen har skrivits ner något jämfört med tidigare prognoser, det innebär att skatteunderlaget troligen inte ökar framöver. För att bibehålla och utveckla skattekraften i staden är det viktigt att de som flyttar in i Göteborg bor kvar och är i egenförsörjning.

På sikt är en av stadens största ekonomiska utmaningar att hantera det strukturella gapet mellan intäkter och kostnader. Med nuvarande skattesats och servicenivå krävs det omfattande effektiviseringar i kombination med ökade intäkter för att klara ekonomin i balans. Med nuvarande finansieringsmodell kommer effektiviseringar motsvarande i genomsnitt 0,8 procent varje år att krävas fram till år 2035. Det innebär omkring 240 miljoner kronor årligen.

Barn och äldre kommer att bli fler samtidigt som andelen personer i

yrkesverksam ålder inte ökar i samma takt. En viktig del i att hantera utvecklingen är att målmedvetet verka för att nyanlända snabbt ska komma ut i arbetslivet.

I vissa aspekter har Göteborg ett mer gynnsamt läge än övriga landet, men samtidigt står staden inför stora investeringar. Omfattande satsningar på infrastruktur och bostadsbyggande innebär en fortsatt hög kostnadsutveckling. Även om utvecklingen är förväntad är den inte hållbar på sikt och den kommuncentrala beredskapen för att möta oförutsedda kostnader är jämförelsevis låg. Det ställer krav på ekonomiska marginaler hos nämnderna och tidiga insatser samt åtgärder för att möta kostnadsökningar som kan uppstå.

Nationella beslut är viktiga för stadens ekonomi. Hur statsbidragen utformas, om det blir riktade eller generella bidrag, om de ökar eller minskar, har stor betydelse för Göteborg Stads planering. Beslut som exempelvis höjd pensionsålder har också stor påverkan på stadens ekonomi. Förändringar i lagstiftningen påverkar också stadens ekonomi, exempelvis pågår en översyn av Socialtjänstlagen som ska redovisas till regeringen 1 juni 2020. Beroende på vad som föreslås och beslutas kan detta få direkt påverkan på ekonomin i välfärdssektorn. Förändringar som sker inom Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen påverkar delar av socialtjänsten.

Kompetensförsörjning

Utvecklingen tillsammans med behoven i välfärdssektorn har stor påverkan på kompetensförsörjningen. Sveriges kommuner och regioner (SKR, tidigare SKL, Sveriges kommuner och landsting) sammanfattar att de demografiskt betingade behoven av vård och utbildning ökar med ungefär en och en halv procent per år de kommande tio åren, vilket är en högre ökningstakt än under åren mellan 2000 och 2015 som motsvarande en halv procent per år. Samtidigt ökar antalet personer i arbetsför ålder med endast sex procent (i snitt 34 000 personer per år) under perioden. Detta innebär både ett finansieringsproblem, då färre ska försörja allt fler, och ett kompetensförsörjningsproblem som kan komma att öka konkurrensen om arbetskraften på hela arbetsmarknaden ytterligare.

Inom Göteborgs stad kvarstår svårigheter att rekrytera medarbetare med adekvat utbildning inom vård- och omsorgsyrtken så som sjuksköterskor, undersköterskor och stödassistenter. Samtidigt förväntas effektiviseringar av arbetsprocesser, behov av digitaliseringslösningar och konkurrensutsättning påverka framtida innehåll och kompetenskrav för merparten av stadens yrkesgrupper.

I stadens program för attraktiv arbetsgivare betonas vikten av att arbeta för att minska rekryteringsbehovet, exempelvis genom att organisera arbetet så att stadens verksamheter använder kompetensen mer effektivt, använder ny teknik och ges möjlighet att satsa på innovation och digitalisering. För att skapa

synergier i arbetet med kompetensförsörjning framhävs också vikten av att det här arbetet samordnas, oavsett om de ryms inom en förvaltning, ett bolag eller spänner över flera.

Den pågående utredningen av stadsdelarnas framtida organisation innebär en risk som på kort sikt kan komma att påverka kompetensförsörjningen. I tider av förändring finns en risk att medarbetare söker sig bort, vilket innebär att en utdragen beslutsprocess kan leda till en oönskad personalrörlighet.

Innovation och nytänkande

Innovation och nytänkande är förutsättningar för att den offentliga sektorn ska kunna möta framtidens utmaningar. Innovationer uppstår ofta då olika bakgrunder och discipliner möts. Göteborgs Stad har goda möjligheter att arbeta med innovation genom samverkan med den mångfald av aktörer i näringsliv, civilsamhälle och offentlig sektor som finns i staden.

Verksamheterna måste aktivt söka efter, utveckla och införa nya arbetssätt och tekniska lösningar som kan effektivisera och höja kvaliteten. För att det ska kunna ske måste förutsättningar för innovationsarbete skapas där både medarbetares och brukares kraft och initiativ tas tillvara. Det är nära kopplat till tillitsbaserad styrning som enligt Tillitsdelegationen innebär att minska onödig kontroll och formalism i offentligt finansierad verksamhet. Kompetens och engagemang hos brukare och de medarbetare som möter brukarna kan då användas på ett bättre sätt för att skapa bättre kvalitet i tjänsterna för medborgarna.

Digitalisering och teknikutveckling

Ny teknik och digitala tjänster kan bidra till ökad effektivitet och till att möta välfärdens framtida utmaningar. Invånarna förväntar sig i allt högre grad att snabbt, enkelt och säkert kunna sköta sina ärenden, få tillgång till information och ha möjlighet till inflytande genom digitala kontaktvägar. Här finns en potential att öka brukarnas nöjdhet och delaktighet, men också minska resurskrävande administrativt arbete. Nationellt drivs den digitala utvecklingen på av Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) som startade 2018.

Exempel på digitalisering är användning av välfärdsteknik inom hemtjänst och i insatser för personer med funktionsnedsättningar.

Tydliga mål och styrning är en förutsättning för att dra nytta av teknikutvecklingen. Nya verktyg och arbetssätt medför utmaningar på alla nivåer i organisationen. Införandet av mobila arbetssätt med stöd av PluGo i hemtjänsten och försöket med ViGo inom Hälso- och sjukvården visar på de svårigheter som finns kopplat till digitalisering. För att nå framgång behövs motiverande och kompetensutvecklande insatser.

Integration och stöd till etablering

Efter flera års fokus på mottagande flyttas nu fokus till integration och stöd till etablering i samhället. Asylsökande som fått uppehållstillstånd efter den rekordstora invandringen 2015 har lämnat etableringsfasen och ett snabbt inträde i arbetslivet för nyanlända är viktigt både för individen och för samhället. Ju fler nyanlända som är självförsörjande desto mindre blir kostnaderna för staden, exempelvis för försörjningsstöd.

Det finns fortsatt stora osäkerheter kring utvecklingen inom hela det migrationspolitiska området och vad det innebär för kommunerna. Migrationsverkets prognos över antalet asylsökande för 2020 ligger på samma nivå som för 2019, alltså 21 000 asylsökande till Sverige. Antalet ensamkommande barn som kommer till Sverige fortsätter enligt prognosen vara lågt.

Omkring 21 400 nyanlända med uppehållstillstånd kommer under 2020 få en kommunplacering enligt Migrationsverkets prognos. Av dessa förväntas 1 070 tas emot av Göteborg, vilket är ungefär 100 färre än under 2019. Antalet kvotflyktingar som Sverige tar emot under 2020 ligger kvar på 5 000 personer. Dessa ingår i den totala siffran på 21 400 för 2020. Denna målgrupp har valts ut av UNHCR och bedöms som särskilt utsatt och har ofta ett större behov av stöd än andra grupper.

Flera lagändringar inom migrationsområdet kan påverka stadens verksamheter och ekonomi. Lagen om tillfälliga möjligheter att få uppehållstillstånd i Sverige som infördes 2016 har förlängts med ytterligare två år till 2021. Regeringen har tillsatt en parlamentarisk kommitté som ska utreda migrationspolitiken. Uppdraget ska redovisas 15 augusti och resultatet kan komma att påverka stadens arbete. 1 januari 2020 införs en möjlighet att begränsa möjligheten till eget boende, så kallat EBO, för asylsökande. Begränsningen kommer vara möjlig i vissa kommuner och i vissa stadsdelar. Begränsningen innebär att asylsökande som bosätter sig i en kommun eller i ett område där begränsningen gäller, inte får någon dagersättning eller särskilt bidrag från Migrationsverket. Föreskrifter om ansökningsförfarande med mera förväntas komma i december och huruvida Göteborg vill utnyttja denna möjlighet är en fråga för den politiska nivån.

Arbetsförmedlingens omorganisation och osäkerheten kring hur Arbetsförmedlingen kommer arbeta och ta sig an etableringsuppdraget framöver påverkar också Göteborgs stads arbete och ekonomi.

Bostadsförsörjning

Bostadsbristen är fortsatt stor i Göteborg. Resultatet i Boverkets bostadsmarknadsenkät från 2018 visar att landets samtliga tre storstadsregioner har stor inflyttning och stor efterfrågan på alla former av bostäder. I

Göteborgsregionen bedöms efterfrågan som stor, såväl centralt som i kommunernas övriga delar. Samtliga tretton kommuner i regionen uppskattar att det kommer att råda ett underskott på bostäder om tre år. Fastighetskontoret uppskattar det nuvarande underskottet av bostäder i Göteborgs stad till mellan 7000 och 20 000 bostäder. En grov uppskattning är att det på sikt behöver skapas 4 000 till 5 000 nya bostäder per år under en längre period för att kunna möta behoven.

Stadsledningskontoret sammanfattar att folkmängden i Göteborg förväntas fortsätta öka, även om tillväxttakten antas minska något jämfört med de senaste åren. Utifrån ett regionalt perspektiv sker en kontinuerlig inflyttning av unga vuxna från resten av Göteborgsregionen samtidigt som det sker en utflyttning av barnfamiljer. Detta synliggör en regional bostadsmarknad där utbud och efterfrågan varierar mellan olika delar av regionen.

Under 2018 blev över 3 100 bostäder klara i Göteborg, vilket är det högsta antalet sedan mitten av 1970-talet. Under början av 2019 pågick byggandet av cirka 7 000 bostäder och de närmast kommande åren ligger det planerade bostadsbyggandet på en fortsatt hög nivå. Osäkerhet råder dock om bostäder faktiskt kan byggas i den takt som det finns planeringsmässiga förutsättningar för. Fastighetskontoret bedömer att faktorer så som efterfrågan på nybyggda bostäder, eventuell konjunkturavmattning, finansieringsmöjligheter, kapacitet och tillgång till byggkompetens har stor effekt på den faktiska byggtakten.

Inflyttarna i nybyggda bostäder har historiskt sett i hög utsträckning varit personer som redan bor i Göteborg. Mot bakgrund av detta kan det antas att det de närmaste åren kommer att ske stora omflyttningar inom staden. Områden med mycket bostadsbyggande kommer att växa snabbt medan andra områden utan byggande kommer att tappa invånare.

Det förväntas också ske vissa förändringar av åldersstrukturen, där andelen barn och ungdomar samt äldre ökar sin andel av befolkningen något. Detta kan förväntas påverka behov och efterfrågan av bostäder av olika typer. När de relativt stora barn och ungdomsgrupperna från de senaste tio åren ska etablera sig på bostadsmarknaden från 2025 och framåt tros behoven att öka markant. Att antalet äldre ökar kraftigt leder dock inte på samma sätt till ökade behov av fler bostäder. De äldre har redan en bostad, vilket istället kommer ställa krav på fler senioranpassade bostadsalternativ framöver.

Även om bostadsbyggandet är den viktigaste faktorn för hur bostadsbeståndet utvecklas är det viktigt att komma ihåg att de allra flesta av kommunens invånare inte lever i nybyggda lägenheter eller hus. Det finns knappt 270 000 bostäder i Göteborg, varav antalet bostäder i nyproduktion därmed motsvarar cirka en procent av det totala bostadsbeståndet. På lång sikt är nyproduktionen betydelsefull för tillgången på bostäder, men kortsiktigt beror dagens bostadssituation i första hand på hur det befintliga beståndet utnyttjas.

Grupper med låg inkomst, unga vuxna, äldre och nyanlända utgör grupper som har svårt att etablera sig på bostadsmarknaden. Bostadssituationen är tydligt kopplad till de sociala och ekonomiska livsvillkoren i staden. Behoven av olika bostadsformer förändras i takt med den demografiska strukturen. I dag råder brist på billigare bostäder, ett behov som bedöms öka på sikt. De hyresrätter som byggs i dag har i regel hyresnivåer som ligger långt över stadens genomsnittliga hyror. För att underlätta för personer som står utanför bostadsmarknaden bör nyproduktionen också innehålla bostäder med jämförelsevis lägre hyror.

Den nuvarande bostadssituationen har resulterat i att människor som i övrigt saknar behov av stöd tvingats vända sig till socialtjänsten. Från och med 1 maj 2019 gäller en ny rutin för nödbistånd för invånare i Göteborgs Stad. Rutinen gäller för samtliga stadsdelar samt social resursförvaltning och innebär att enskilda individer och familjer som inte tillhör socialtjänstens målgrupp får utbetalning av pengar och boendecoachning, istället för som tidigare, placering i boende utan stöd. Syftet med rutinen är att stärka likvärdigheten inom staden och samtidigt säkerställa att befintliga resurser går till de mest utsatta. På kort sikt kan effekten bli att hemlösheten ökar. På längre sikt riskerar en generell obalans på bostadsmarknaden leda till permanenta inlåsnings effekter för vissa grupper på bostadsmarknaden.

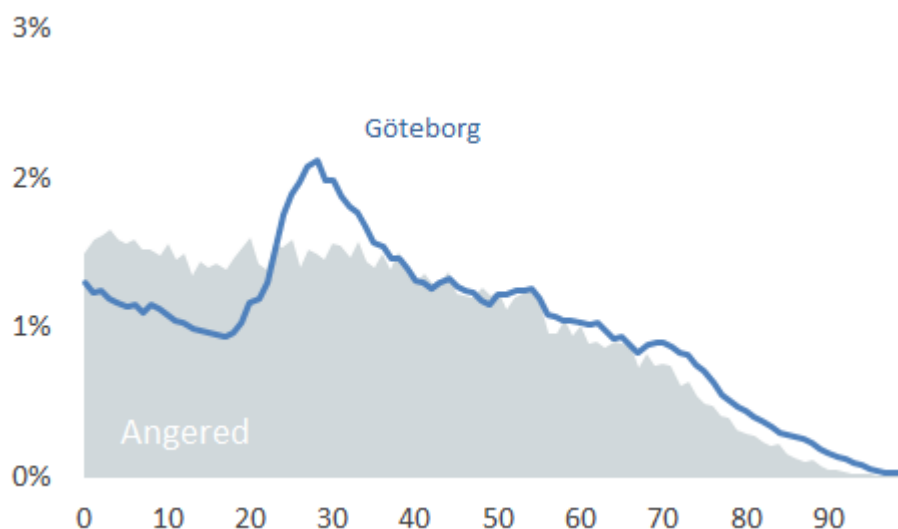
Utöver bristen på den ordinarie bostadsmarknaden behövs fler bostäder med särskild service till personer med funktionsnedsättning. Fram till och med 2021 räknar Stadsledningskontoret att 320 nya lägenheter behövs för att täcka behovet. I takt med att befolkningen åldras behövs också fler boendebalternativ för äldre. Enligt nuvarande prognos behöver staden bygga ett äldreboende per år från och med 2020 och ett antal år framöver.

Trångboddheten är fortsatt mycket stor bland nyanlända och riskerar att få konsekvenser för såväl etablering som för barnens resultat i skolan och den långsiktiga integrationen. Allt fler ensamkommande ungdomar behöver ett eget boende och riskerar att bli hemlösa till följd av bristen på bostäder.

Stadsdelens befolkning

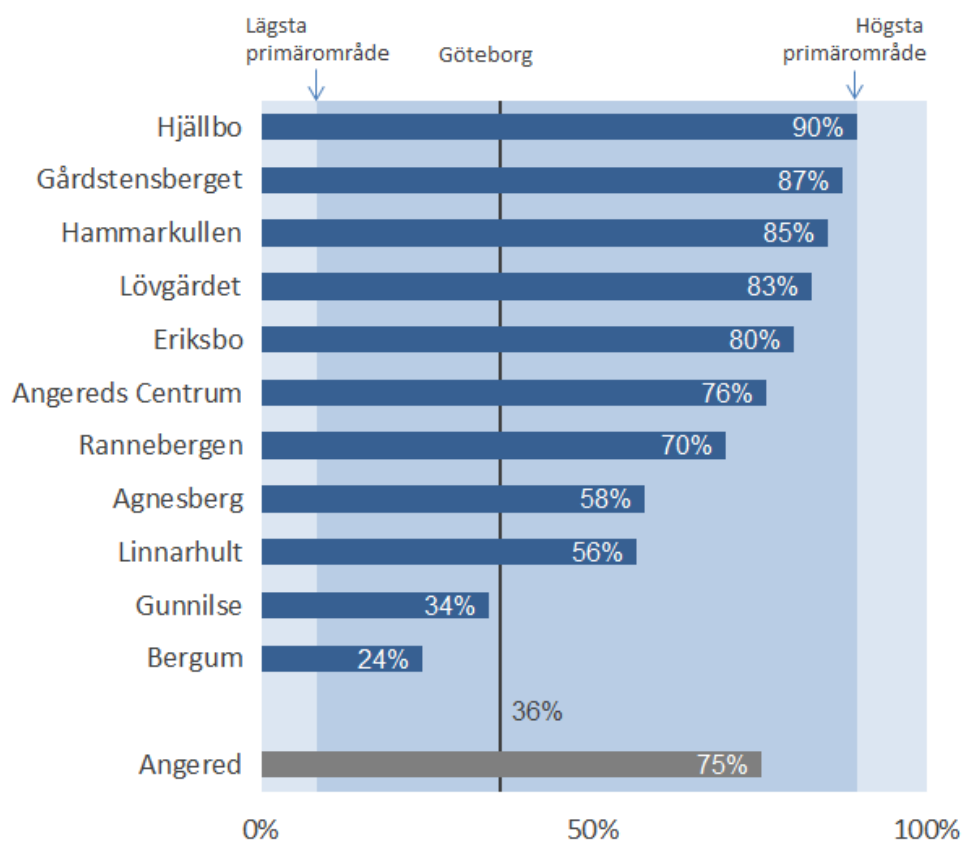
Befolkningens åldersstruktur

Angered har den lägsta medelåldern av Göteborgs stadsdelar. Karaktäristiskt är en hög andel barn och en låg andel personer i pensionärsåldrarna, jämfört med resten av staden.

Grafen visar varje åldersgrupps andel (%) av befolkningen för Angered, respektive Göteborg.
Källa: SCB/Stadsledningskontoret, Göteborgs Stad, 2018

Andel med utländsk bakgrund

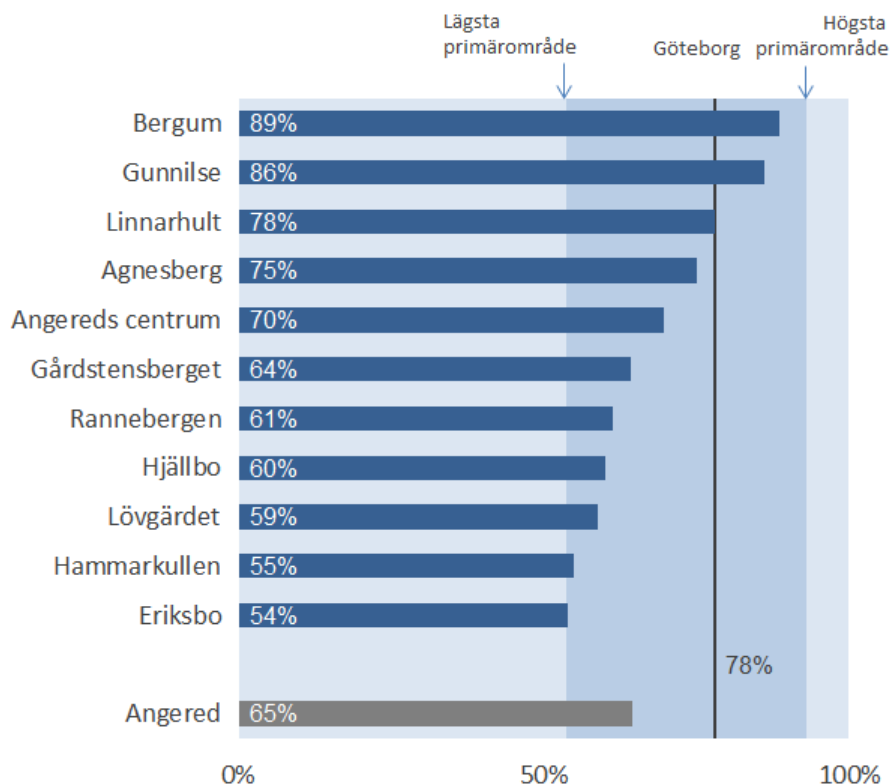

Källa: SCB/Stadsledningskontoret, Göteborgs Stad, 2018

En stor del av Angereds befolkning har utländsk bakgrund. Skillnaderna är dock stora mellan stadsdelens olika områden. I Hjällbo, Gårdsten, Hammarkullen, Lövgärdet och Eriksbo är mellan 80 procent och 90 procent av

befolkningen född utomlands eller född i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands, medan motsvarande siffra är 24 procent respektive 34 procent i Bergum och Gunnilse. Genomsnittet för hela Göteborg är 36 procent och genomsnittet för hela Angered är 75 procent.

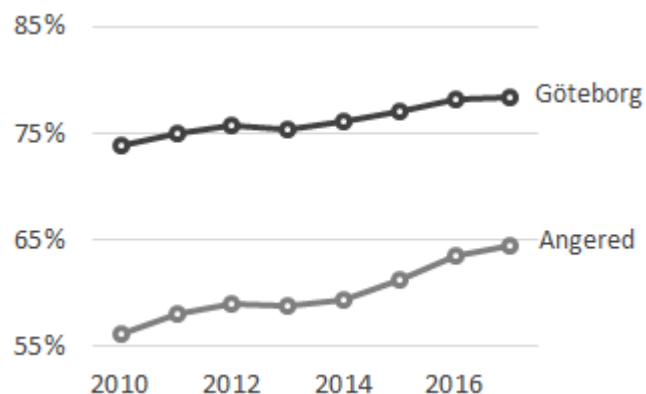
Förvärvsfrekvens

Källa: Statistik och Analys, Stadsledningskontoret, 2017

Endast 65 procent av Angereds befolkning mellan 25 och 64 år förvärvsarbetar. Definitionen av förvärvsarbete är att man ska ha utfört minst en timmes arbete i veckan under en given månad. Även de som varit tillfälligt frånvarande, exempelvis på grund av sjukdom, ingår. Återigen är skillnaderna stora mellan olika områden i stadsdelen. Med undantag för Bergum, Gunnilse och Linnarhult ligger samtliga områden under Göteborgssnittet på 78 procent. Eriksbo är det primärområde i Göteborg där minst andel personer förvärvsarbetar.

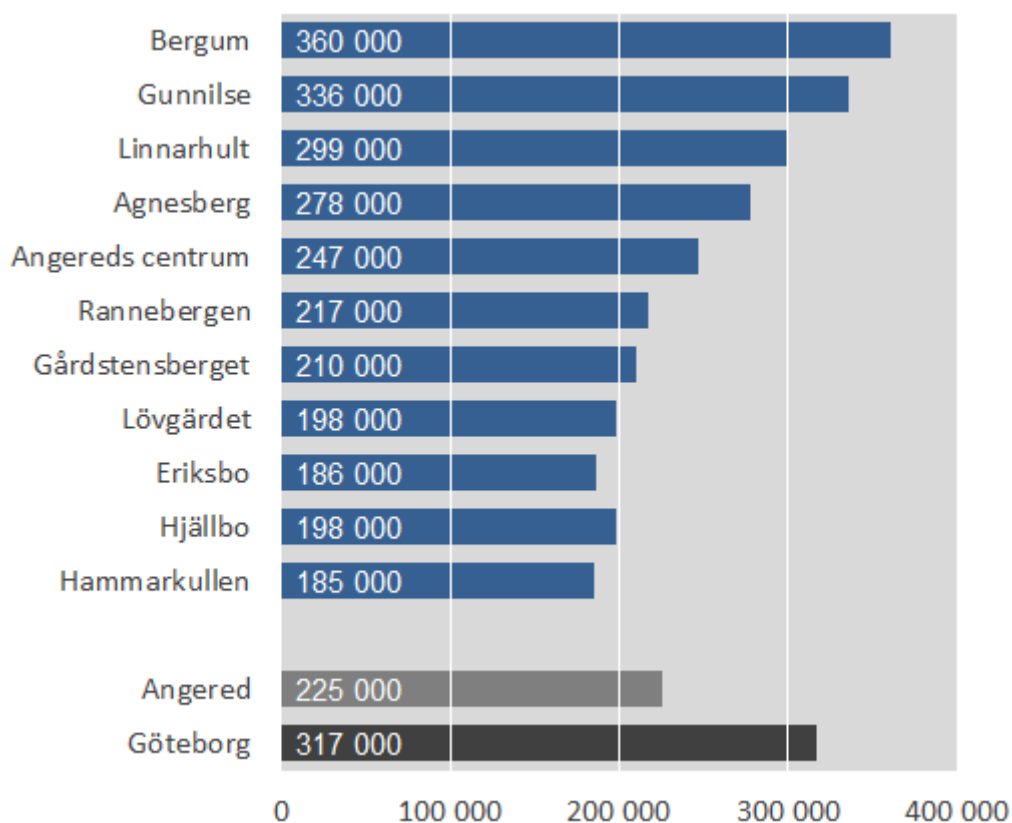
Förvärvsfrekvens - förändring över tid

Källa: Statistik och Analys, Stadsledningskontoret, 2017

Trenden för andelen av befolkningen som förvärvsarbetar är dock positiv och utvecklingen har under de senaste åren varit mer positiv i Angered än i resten av Göteborg.

Medelinkomst

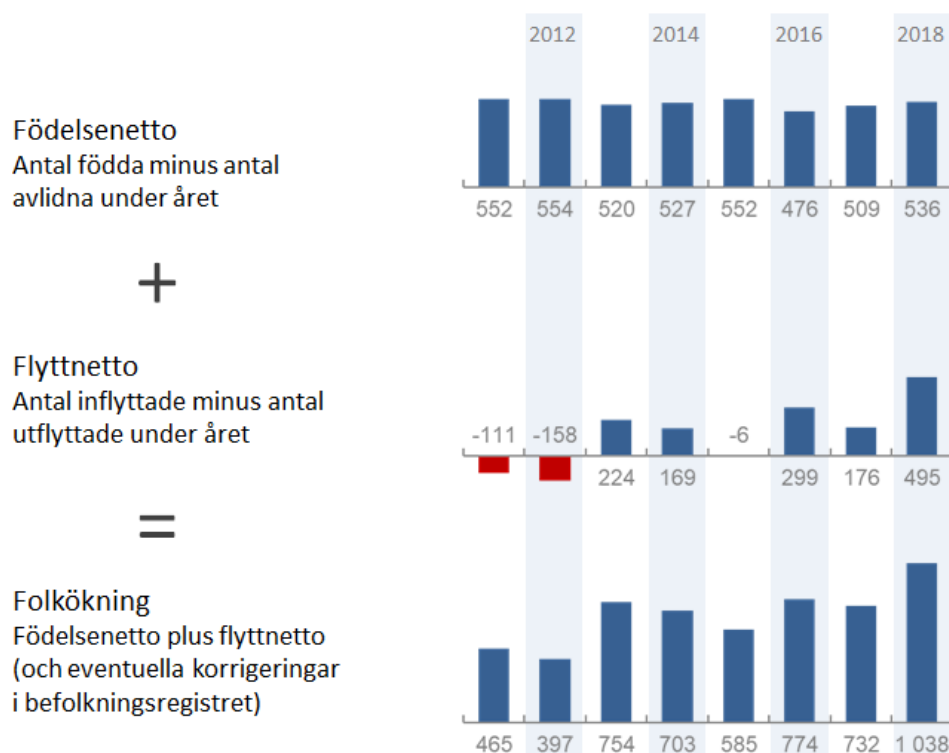
Källa: Statistik och Analys, Stadsledningskontoret, 2017

Den årliga medelinkomsten i Hammarkullen och Eriksbo är nästan hälften så stor som i Bergum (inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet för inkomsttagare 20-64 år, nollinkomsttagare ingår). Den genomsnittliga

medelinkomsten i Angered är drygt 90 000 kr lägre per år än i Göteborgs stad som helhet.

Befolkningsförändring

Befolkningsutveckling, 2011-2018

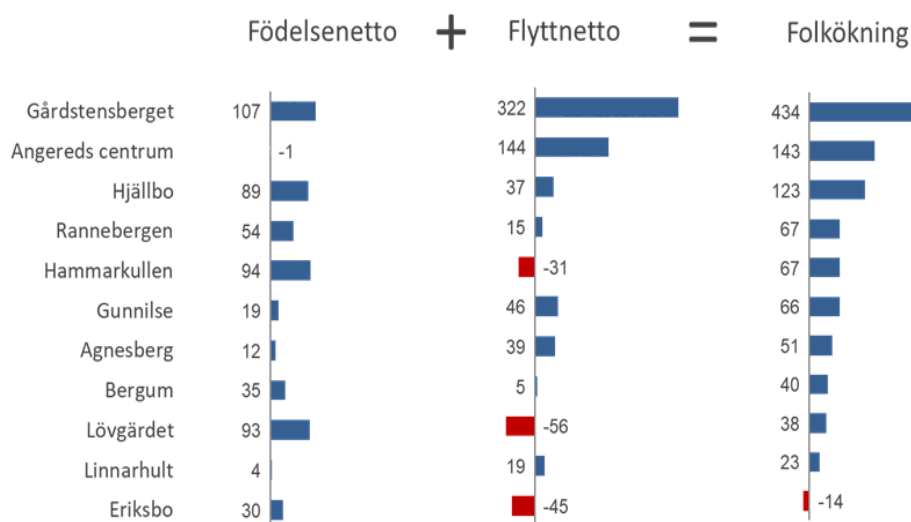

Källa: SCB/Stadsledningskontoret, Göteborgs Stad, 2018

Angered har en ständigt ökande folkmängd. Främst beror detta på höga födelsetal. Benägenheten att skaffa barn är högre i Angered än i Göteborg i genomsnitt. Under 2018 har flyttnettot ökat mot tidigare år, vilket kan tänkas bero på att det har byggts lägenheter i Gårdsten och Angered centrum.

Historiskt sett har Angered haft stora flyttströmmar som till synes inte haft någon tydlig koppling till bostadsbyggandet inom stadsdelen. Istället syns två tydliga tendenser: inflyttning sker i hög grad från utlandet och utflyttning sker i en stor utsträckning till övriga Göteborg. Under de senaste åren har ungefär en tredjedel av stadens flyktingmottagning tagits om hand av Angered. Eftersom stadsdelen tar emot en stor del av flykting- och anhöriginvandringen som går till Göteborg, har variationen och därmed osäkerheten i flyttströmmarna till och från stadsdelen varit stor.

Befolkningsutveckling per primärområde

Källa: SCB/Stadsledningskontoret, Göteborgs Stad, 2018

När man ser på befolkningsutvecklingen per primärområde framgår tydligt att inflyttningen är stor i Gårdsten och Angereds centrum, vilket leder till en ökad befolkning. Även i Hjällbo finns en markant befolkningsökning, men den beror främst på antalet barn som föds. Den tidigare höga inflyttningen till Bergum och Gunnilse har avtagit.

Hammarkullen, Lövgärdet och Eriksbo har ett negativt flyttnetto, vilket innebär att fler personer flyttar därifrån, än dit. I Eriksbo har detta lett till en viss minskning av befolkningen.

Befolkningsprognos för Angered 2019-2023

Ålder	2018-12-31	2019	2020	2021	2022	2023	Förändring 2018 - 2023
0 år	805	822	844	866	875	878	73
1-5 år	4 302	4 303	4 299	4 311	4 341	4 363	61
6-9 år	3 279	3 316	3 331	3 391	3 400	3 408	129
10-15 år	4 683	4 784	4 872	4 994	5 059	5 102	419
16-18 år	2 299	2 326	2 403	2 426	2 507	2 541	242
19-24 år	4 865	4 854	4 842	4 916	4 976	5 044	179
25-29 år	4 009	4 097	4 125	4 108	4 083	4 038	29
30-34 år	4 085	4 163	4 215	4 342	4 360	4 345	260
35-64 år	19 203	19 434	19 731	20 049	20 312	20 442	1 239
65-74 år	3 969	4 038	4 025	4 066	4 023	4 015	46
75-84 år	1 792	1 873	1 975	2 045	2 143	2 225	433
85-89 år	323	389	383	375	386	390	67
90- år	144	150	169	170	177	182	38
Totalt	53 758	54 549	55 214	56 059	56 642	56 973	3 215

Källa: SCB/Stadsledningskontoret, Göteborgs Stad, 2019

Vid 2018 års utgång var 53 758 personer folkbokförda i Angereds stadsdel. Angereds folkmängd förväntas öka med 3 200 personer fram till år 2023, vilket procentuellt sett ligger nära kommungenomsnittet. Det är framförallt det planerade bostadsbyggandet i Gårdsten och Angereds Centrum som ger den stora tillväxten.

Ser man till enskilda åldersgrupper så är det viktigt att notera att antalet barn och ungdomar i grundskoleåldrarna förväntas öka med över 400 personer under de närmaste fem åren.

Angered är den stadsdelsnämnd som har minst antal äldre personer. Framöver kommer dock alla åldersgrupper bland de äldre att öka. Totalt sett förväntas åldersgruppen 75-84 år öka med cirka 400 personer fram till 2023.

Det är viktigt att notera att de nyanlända som bosätter sig i Angered i avvaktan på att få sina asylansökningar prövade ingår inte i befolkningsstatistiken eller i prognosen. I prognosen ingår endast de flyktingar som har beviljats uppehållstillstånd och som därmed blir folkbokförda. Migrationsverkets handläggningstider spelar därför en roll för hur snabbt flyktingar kommer in i folkmängden.

Befolkningsprognos 2019-2023, primärområden inom Angered

Primärområde						Förändring	
	2019	2020	2021	2022	2023	2019-2023	
601 Lövgärdet	8109	8190	8227	8278	8328	↑	219
602 Rannebergen	5218	5271	5305	5341	5378	↑	160
603 Gårdstensberget	9413	9526	10236	10551	10649	↑	1236
604 Angereds Centrum	4472	4719	4713	4770	4779	↑	307
605 Agnesberg	1028	1033	1037	1044	1052	↑	24
606 Hammarkullen	8265	8342	8352	8369	8387	↑	122
609 Linnarhult	703	707	707	709	715	↑	12
610 Gunnilse	1629	1665	1697	1738	1774	↑	145
611 Bergum	5114	5149	5180	5222	5268	↑	154
612 Hjällbo	7708	7709	7691	7691	7698	↓	-10
613 Eriksbo	2890	2904	2914	2929	2944	↑	54
Totalt	54549	55215	56059	56642	56972		2423

Källa: SCB/Stadsledningskontoret, Göteborgs Stad, 2019

Samtliga primärområden inom Angered förväntas öka sin folkmängd fram till år 2023, med undantag för Hjällbo.

I flera primärområden är befolkningstillväxten hög. Gårdstensberget förväntas växa med runt 1 200 invånare den kommande femårsperioden.

Flyktinginvandring har inneburit att befolkningen i vissa områden snabbt ökat och ibland minskat på ett sätt som varit svårt att förutse. Denna osäkerhet finns kvar. Vidare finns en osäkerhet kring det stora planerade bostadsbyggandet inte får lika stor effekt. Därutöver finns en osäkerhet kring flyttrörelser till och från

områdena. Sammanfattningsvis är prognosen för primärområden osäker.

Strategisk kompetensförsörjning

Organisation och bemanning

Angereds stadsdelsförvaltning ska vara en attraktiv arbetsplats och arbetsgivare som erbjuder god arbetsmiljö och utmanar, stimulerar och ger förutsättningar att utföra ett gott arbete. Alla som arbetar i Angered ska trivas, känna sig delaktiga och ska känna att de har möjlighet att påverka sitt arbete. Hos förvaltningens medarbetare finns ett stort engagemang och den mångfald som finns hos personalen är en uttalad styrka.

För att attrahera och behålla medarbetare behöver förvaltningen fortsätta arbeta strategiskt med introduktion för nya medarbetare och chefer samt med ett aktivt arbetsmiljöarbete.

Arbetet med det strategiska kompetensförsörjningsarbetet behöver fortsätta och utvecklas. Förvaltningen behöver även arbeta vidare med att identifiera och utveckla de faktorer som gör att medarbetare trivs och vill stanna kvar.

Ledarskap och medarbetarskap

Ledarskap och medarbetarskap är två sidor av samma mynt. Genom att stärka och utveckla både ledar- och medarbetarskap ökas förutsättningarna för ett medarbetarskap som präglas av att alla vet sitt uppdrag, är väl förtrogna med stadens och förvaltningens förhållningssätt, har befogenheter och resurser att utföra sitt arbete och ser sin del i helheten.

Göteborgs stads gemensamma förhållningssätt ska prägla verksamheterna och relationer mellan såväl alla anställda som gentemot medborgarna.

Målsättningen är att skapa förutsättningar för likabehandling och likvärdig service i staden.

Chefernas förutsättningar att utöva ett nära ledarskap är avgörande för att skapa delaktighet på arbetsplatserna. Det ger i sin tur möjlighet för enskilda medarbetare och arbetsgrupper att ta ansvar för och driva verksamheten i den förändring som stadsdelsförvaltningen står inför.

Modeller för systematisk kompetensväxling behöver utvecklas. Det är viktigt till exempel när nyutexaminerade medarbetare börjar och erfarna medarbetare slutar. Förvaltningen har ett kontinuerligt behov av att rekrytera nya chefer och arbetet fortsätter med att identifiera och utveckla medarbetare med potential och intresse för chefsrollen.

En god samverkan med de fackliga organisationerna är viktigt. Ett gott samverkansklimat med goda relationer och respekt för varandras olika roller är avgörande för att det ska bli verklighet. Dialog kring och utbildning i

samverkan är något som förvaltningen kommer att arbeta med under 2020.

Kommunfullmäktiges beslut om avveckling av stadsdelsförvaltningarna innebär att förvaltningen under 2020 behöver ha starkt fokus på att förbereda verksamheterna för omställning, samtidigt som hopp och tillit präglar arbetet. Särskilt fokus behöver ligga på kompetensförsörjning av högre chefer och övergripande specialister i och med att rekryteringsläget för dessa grupper försvåras av den förestående omorganisation.

Arbetsmiljö och hälsa

Ett systematiskt hälsofrämjande arbete är en viktig framgångsfaktor för att vara en attraktiv arbetsgivare. Det förutsätter bland annat ett nära och kommunikativt ledarskap i det dagliga arbetet och förutsättningar för chefer att utöva detta. Förvaltningen behöver utveckla arbetet med att implementera de av staden framtagna planerna för förbättrad arbetsmiljö samt den av kommunfullmäktige antagna planen för att förbättra arbetsmiljön och minska sjukskrivningstalen.

Förvaltningen behöver fortsätta arbetet med att sänka sjukfrånvaron och ohälsotalen. Ett nära ledarskap är en framgångsfaktor i det rehabiliterande arbetet. Sjukfrånvaron i förvaltningen har minskat under året och det är främst långtidsfrånvaron som sjunkit. De arbetsmiljösatsningar som gjorts samt det mer strukturerade stöd som HR-avdelningen kunnat ge har gett cheferna verktyg att arbeta med rehabilitering. Ett fortsatt systematiskt hälsofrämjande förhållningssätt samt ett strukturerat rehabiliteringsarbete är viktiga delar att arbeta vidare med under 2020.

Jämställda och konkurrenskraftiga löner

För att vara en attraktiv arbetsgivare arbetar förvaltningen med att erbjuda medarbetarna säkra anställningsvillkor och jämställda löner.

Konkurrenskraftiga löner är avgörande för att säkerställa en god kompetensförsörjning. Lönen behöver vara på en nivå som lockar till att utbilda sig till yrken inom Göteborgs Stad. För att behålla medarbetare krävs även möjligheter till löneutveckling över tid och lönespridning inom yrkesområdet.

En lönekartläggning och löneanalys görs årligen för att få så bra beslutsunderlag som möjligt i arbetet med lönebildningen. Målet är att skapa jämställda och konkurrenskraftiga löner. Förvaltningens lönebild är i många delar jämförbar med övriga stadsdelars men når inte helt upp till stadens lönepolitiska målbild. Den senaste lönekartläggningen visar att flera av de kvinnligt dominerade yrkesgrupperna fortsatt har en lägre lön än de manligt dominerade yrkesgrupperna på tekniska förvaltningar och bolag inom staden. Här behöver förvaltningen arbeta långsiktigt för att nå stadens lönepolitiska målbild men det behöver även arbetas med frågan centralt i staden då

problemet är gemensamt för samtliga stadsdelsförvaltningar.

Politiska mål

I kommunfullmäktiges budget för 2020 finns åtta övergripande verksamhetsmål som riktas till stadsdelsnämnderna. Likaså finns även åtta mål specifikt för stadsdelarna som kommunfullmäktige beslutat om. De övergripande verksamhetsmålen och de nämndspecifika målen ska ligga till grund för nämndens verksamhetsplan, som fattas beslut om senast i februari 2020.

Med tanke på att omorganisationen till fackförvaltningar kommer att kräva mycket tid och resurser under 2020 kommer stadsdelsförvaltningen behöva anpassa ambitionsnivån för målen till en rimlig och nåbar nivå.

Övergripande verksamhetsmål

- Göteborg genomför tidiga sociala insatser som skapar likvärdiga livschanser för alla.
- Göteborg har en värdig äldreomsorg med trygghet och självbestämmande.
- Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.
- Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.
- Göteborg är en trygg och välskött stad.
- Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.
- Göteborgarna får valuta för skatten och en välfärd med hög kvalitet.
- Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.

Kommunfullmäktiges mål till stadsdelsnämnderna

- Nöjdheten med äldreomsorgen ska öka så att Göteborg ligger på topp bland storstäderna.
- Möjligheten till social gemenskap och utevistelse ska stärkas.
- Stadsdelsnämnderna stärker funktionshinderperspektivet i sitt arbete, och förbättrar samverkan kring Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.
- Stadsdelsnämnderna utvecklar det sociala innehållet för människor med funktionsnedsättning i samverkan med civilsamhället.
- Stadsdelsnämnderna ska förbättra möjligheterna för människor med funktionsnedsättningar att komma in på arbetsmarknaden.

- Stadsdelsnämnderna verkar för att invånarnas valmöjligheter inom tillhandahållet stöd och service ska öka i den kommunala verksamheten.
- Stadsdelsnämnderna ska, tillsammans med berörda nämnder, arbeta för att antalet invånare i bidragsberoende halveras.
- Stadsdelsnämnderna erbjuder barn, unga och äldre fritids- och kulturaktiviteter.

Politiska uppdrag

Utöver målen har kommunfullmäktige tagit fram uppdrag som riktas till stadsdelsnämnderna. Elva av dessa är specifika för stadsdelsnämnderna och fyra är ekonomiska uppdrag som riktas till samtliga nämnder och styrelser. Utöver dessa riktas ett stort antal uppdrag till kommunstyrelsen, som kommer beröra stadsdelarna under 2020. Då kommunstyrelsen är ägare av dessa uppdrag, kommer de inte finnas med i förvaltningens verksamhetsplan, men kommer tas omhand.

Uppdrag till stadsdelsnämnderna

- Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att i samverkan med polisen och andra sakkunniga, fortsatt identifiera brottsutsatta och otrygga platser och förorda vilka områden som ska utgöra sammanhängande paragraf 3-områden.
- Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att kontinuerligt utvärdera implementeringen av värdighetsgarantierna i berörda verksamheter.
- Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att, tillsammans med social resursnämnd, arbeta för att metoder och arbetssätt inom socialtjänsten bygger på beprövad erfarenhet och evidens.
- Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att uppmuntra till bildande av intraprenader inom äldreomsorgen.
- Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att, i samverkan med berörda nämnder, arbeta för att förbättra måltidsupplevelsen inom äldreomsorgen samt bidra till att maten har ett bra näringsinnehåll och är aptitlig.
- Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att, i samverkan med berörda nämnder och styrelser, bidra till att öka friheten att välja boendeform samt att verkställa stadens äldreboendeplan.
- Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att utvärdera utbudet av och kännedomen om socialt innehåll för äldre samt ta fram förslag på hur erbjudanden om gemenskap och daglig utevistelse kan förstärkas i

samverkan med civilsamhället.

- Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att, i samverkan med berörda nämnder och styrelser, utvärdera möjligheterna till, och utbudet av, fortbildning och vidareutbildning för medarbetarna inom äldreomsorgen.
- Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder, utvärdera utbudet av och kännedomen om socialt innehåll för människor med funktionsnedsättning och ta fram förslag på hur det sociala innehållet kan förstärkas.
- Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att säkerställa att stadens nya rutin för motprestation för försörjningsstöd efterlevs.
- Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att, i samverkan med Förvaltnings AB Framtiden, säkerställa att rutiner för bistånds- och behovsprövning följs samt att inte bistånd ges för svarta hyror. Syftet med detta är att inga ockerhyror ska utgå.

Ekonomiska uppdrag till samtliga nämnder och styrelser

- Samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att se över möjliga realiseringar av tillgångar i syfte att stärka stadens finansiering av kommande års investeringsprojekt.
- Samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att sträva efter hög kostnadstäckning på avgiftsbelagda verksamheter, där så är möjligt.
- Samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att bedriva ett digitalt effektiviseringsarbete under hela planperioden.
- Samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att bidra till att minska stadens totala personalvolym, enligt arbetad tid, under mandatperioden.

Fokusområden

Angereds stadsdelsnämnd har enats om ett antal fokusområden för att driva arbetet inom ramen för Vision Angered. Tanken är att dessa fokusområden ska genomsyra förvaltningens arbete långsiktigt och kan ses som komplement till mål och uppdrag som löpande fattas beslut om. Fokusområdena är:

- Förbättrad folkhälsa
- Ökad trygghet
- Fler bostäder
- Fler i arbete

Alla fyra områden är ömsesidigt beroende och är alla nödvändiga för att

stadsdelen ska utvecklas i önskad riktning.

I kommunfullmäktiges budget för 2020 framgår att samtliga nämnder och styrelser ska fatta beslut om verksamhetsnära mål. I Angered väljer vi att använda de fyra fokusområdena som förvaltningens verksamhetsnära mål. Indikatorer och målnivåer för 2020 kommer tas fram och presenteras i verksamhetsplanen för 2020.

Förbättrad folkhälsa

De flesta människor i Sverige delar uppfattningen att hälsa är mycket viktigt. Att vara frisk och fri från sjukdom är en förutsättning för att delta i sociala sammanhang, utbilda sig, arbeta och försörja sig. Att alla ska ha samma möjligheter till en god hälsa och ett långt liv uttrycks i svensk grundlag, i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, liksom här i Angereds budgetdokument.

Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är "att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen". Folkhälsa är ett samlingsbegrepp för hela befolkningens hälsotillstånd där hänsyn tas till både nivån och fördelningen av hälsan. En god folkhälsa handlar om att hälsan bör vara så god som möjligt och så jämnt fördelad som möjligt.

Enligt Göteborgs stads program för en jämlik stad ska Göteborg vara en jämlik stad som bidrar till ett gott liv för alla. Genom att minska skillnader i livsvillkor bidrar förvaltningen till att skapa sammanhållning, tillit och delaktighet för alla som bor och lever i Angered. Att folkhälsan ska förbättras är ett mål som Angered SDF arbetat med i flera år. Insatserna har haft betydelse för att förstärka livsvillkoren för människor som bor och lever här. Ändå kvarstår det mycket arbete för att realisera målet att Göteborg ska vara en jämlik stad där alla har samma möjligheter till en god hälsa och ett långt liv. Människor i Angered lever i snitt kortare än människor i till exempel Askim. Orsaken till det är att grupper av människor med olika lång utbildning, olika yrken eller olika stora inkomster skiljer sig påtagligt åt i hälsa, sjukdomsrisk och livslängd.

Vägen till förbättrad folkhälsa går inte via en eller ett par avgörande åtgärder, utan kräver ett tålmodigt arbete med många olika frågor inom ett brett spektrum av sektorer och verksamheter. Arbetet för en förbättrad folkhälsa i Angered ska därför bedrivas i hela förvaltningen och i samverkan med andra aktörer. Särskilt viktigt är att samarbetet med civilsamhället stärks ytterligare.

Angered har en ung befolkning, med många barn och unga och färre äldre. För hela befolkningen gäller att folkhälsan ska förbättras med fokus på att skapa jämlikhet, öka känslan av tillhörighet, stärka utsatta grupper och skapa möjligheter för befolkningen att leva ett hälsosamt liv. För nedanstående

grupper finns det några nyckelord och prioriterade områden.

Barn – Det familjecentrerade arbetssättet ska fortsätta utvecklas. Samverkan med hälso- och sjukvård och förskole- och grundskoleförvaltning är av betydelse för att skapa tvärsektoriella främjande insatser. Föräldrar ska stärkas i sitt föräldraskap och insatser ska prioriteras till platser/grupper där det behövs mest. Det ska finnas främjande och tidiga förbyggande insatser för att tidigt identifiera barn och ungdomar i riskzonen. Familjecentralerna är en viktig del i detta arbete.

Unga – Angereds stadsdel lägger särskild prioritet vid att arbeta för att barn och unga ska ges möjlighet att vara delaktiga i beslut som berör dem. Under 2020 blir Barnkonventionen svensk lag. Under 2019 gjorde förvaltningen en kartläggning utifrån barnkonventionen. Den visade att det behövs kompetensutveckling för att möta framtida utmaningar och att ytterligare fokus bör läggas på att fånga upp barnets eget perspektiv i sådant som berör dem samt att frågor som rör barn bör belysas utifrån de rättigheter som varje barn har enligt barnkonventionen.

Alla barn och unga i Angered har rätt till en meningsfull fritid. De mötesplatser som finns idag ska vara jämställda och trygga. Ett särskilt fokus ska finnas på att nå de grupper som idag inte nås av någon fritidsaktivitet. Det finns statistik som visar att många barn och unga inte är föreningsaktiva i Angered och att flickor i mindre utsträckning deltar på de öppna mötesplatserna som erbjuds. Därför ska ett särskilt fokus vara att nå specifika målgrupper så som unga med funktionsnedsättning, flickor, nyanlända och hbtq-personer.

Vuxna – Angereds vuxna befolkningen ska ges möjlighet att delta i att fatta beslut om sitt eget liv. Stadsdelen är ett nav i den demokratiska processen och ska bidra till en välmående, öppen och tillitsskapande stadsdel. Forum för att föra dialog mellan politiken, förvaltningen och befolkningen är ett sätt att stärka den lokala demokratin. Arbete med levnadsvanor (tobak, alkohol, fysisk aktivitet och mat) är av betydelse för att minska ohälsotalen och främja en positiv hälsoutveckling.

Äldre – Att arbeta för ett hälsosamt åldrande genom främjande insatser kan på sikt minska omsorg och vårdbehov hos den äldre befolkningen. Området psykisk ohälsa ska prioriteras och särskilt se till att det finns kompetens hos personal att upptäcka depression eller annan psykisk ohälsa hos äldre. Mat och matsituationen påverkar äldres välbefinnande mycket och det är viktigt att det erbjuds goda måltider där man kan känna gemenskap och socialt sammanhang.

Arbetet med folkhälsa ska drivas i hela förvaltningen och riktas mot hela befolkningen. Särskilt fokus ska ligga på samverkan med andra samhällsaktörer och delaktighet från målgruppen. Angereds stadsdelsförvaltning ska bidra till att skapa likvärdiga livsvillkor för alla angeredsbor, oavsett socioekonomisk status, geografisk hemvist, kön,

könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, ålder och sexuell läggning.

Ökad trygghet

Alla som bor och verkar i Angered ska känna sig trygga och leva fria från våld och annan brottslighet. I förvaltningens årliga trygghetsundersökning, som genomfördes under hösten 2019, uppgav 81 procent av invånarna i Angered att de känner sig trygga i området där de bor. Stadsdelsförvaltningen fortsätter att arbeta för att tryggheten i stadsdelen ska öka ytterligare.

Förebyggande arbete mot hot och våld

Stadsdelsförvaltningen arbetar långsiktigt med en rad insatser riktade mot olika typer av våld, såsom våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck och gängrelaterat våld. Det förebyggande arbetet sker på olika nivåer så att det omfattar insatser riktade till individer och riskgrupper samt till hela befolkningen i Angered.

Stadsdelsförvaltningens arbete mot våld i nära relationer ska även fortsättningsvis vara prioriterat och ha ett särskilt fokus på att förebygga våld mot barn samt säkerställa att utsatta barn får rätt stöd när våld upptäckts. Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck är en viktig del i det förebyggande arbetet.

Att bekämpa våld inom kriminella gängmiljöer är en del av det våldsförebyggande arbetet. Ett effektivt och samordnat arbete krävs för att förhindra att ungdomar rekryteras till kriminella gäng. Det uppsökande arbetet är viktigt för att kunna identifiera och motivera ungdomar att ta emot stöd. Stadsdelen har etablerade samverkansformer med skolan som riktar sig till individer i högstadiet och gymnasiet. För att säkerställa tidig upptäckt ska förvaltningen utveckla strukturer i samverkan med skolan för att fånga upp barn i åldern 9-12 år.

Förvaltningen har under de senaste åren utvecklat arbetet med att ge stöd till personer som vill lämna kriminalitet och våldsbejakande extremism. Antalet individer som ingår i avhopparverksamheten ökar för varje år. Verksamheten arbetar vidare för att kunna motivera ännu fler att vilja avsluta sin kriminella livsstil.

Det offentliga rummet ska kännas tryggt och tillgängligt för alla

Inom ramen för Trygg i Angered bedriver stadsdelsförvaltningen en nära samverkan med Polisen samt med andra förvaltningar och samhällsaktörer för att minska förekomsten av problem kopplat till brott och otrygghet. Arbetet sker utifrån den lokala kunskap som finns i varje delområde inom stadsdelen.

Inom samverkan för lokal områdesutveckling ska otrygga platser identifieras, orsaksanalyser genomföras och åtgärdsplaner upprättas. Lokal platssamverkan kan vid behov resultera i BID-inspirerade eller liknande partnerskap.

Tillitsskapande arbete

För att öka tryggheten i stadsdelen är det av största vikt att människor känner tillit och förtroende. Det gäller såväl människor emellan, som till samhällets institutioner. Därför arbetar förvaltningen aktivt för att skapa dialog och möten med Angereds invånare. Arbetet fortsätter med fokus på uppsökande dialog med en bred representation av medborgare.

Brist på förtroende och tillit är grogrund för antidemokratiska uttryck, såsom våldsbejakande extremism. Stadsdelsförvaltningen arbetar förebyggande mot våldsbejakande extremism och radikalisering. För att kunna förhindra en negativ utveckling behövs ett brett förvaltningsövergripande arbete för att främja och stärka tilliten till det demokratiska systemet.

Förvaltningens brottsförebyggande arbete ska motverka och försvåra för den organiserade brottsligheten. Kriminella strukturer och andra parallella odemokratiska samhällsstrukturer drabbar såväl invånarna i Angered som tjänstepersoner inom förvaltningen. Under 2019 har satsningar gjorts för att motverka otillåten påverkan och att skapa förutsättningar för att kunna ge bra stöd till tjänstepersoner som utsätts.

Social mobilisering bland invånarna i Angered och samverkan med föreningar och trossamfund är viktiga delar i trygghetsarbetet. Det krävs hållbara strukturer med civilsamhällets goda krafter i vårt gemensamma arbete för ett tryggare Angered.

Fler bostäder

Att alla invånare har en god bostadsstandard är en av grundpelarna för att skapa likvärdiga livschanser och ett socialt hållbart samhälle. Göteborg är en växande stad och bostadsbyggandet har inte hunnit ifatt, vilket medfört att det idag råder bostadsbrist och trångboddhet i staden. Bostadssituationen har kommit att bli särskilt ansträngd för många boende i Angered då bostadsutbyggnaden i Göteborg under de senaste åren fokuserat på centrala delar av staden.

Riksrevisionen har 2019 funnit att en extrem trångboddhet, där fler än två personer delar sovrum, har fördubblats i Sverige under de senaste 20 åren, från cirka 2,5 till 5 procent av befolkningen. I Angered är den extrema trångboddheten bland boende i flerbostadshus långt större. I Angered finns bostadsområden där cirka 20 procent av invånarna som är födda utom Europa bor i extrem trångboddhet.

Stadsdelsnämnden har genom många år verkat för fler bostäder i Angered och det är ett av målen i Vision Angered utifrån ansvaret för befolkningen. Stadsdelens delaktighet i stads- och bostadsplaneringen grundar sig i skyldigheten att delta i samhällsplaneringen där vårt mål är att nya bostäder också ska vara ett medel att koppla samman stadsdelarna och att områden som exploateras ska bli trevliga och trygga att vistas i. Där de kvaliteter och identitetsbärare som finns i stadsdelen inte planeras eller byggs bort, utan synliggörs och förädlas.

En god stadsplanering är en viktig del av det förebyggande sociala arbetet. Att koppla samman stadsdelens bostadsområden skapar en promenadvänlig stadsdel och är ett självklart och naturligt medel i stadsplaneringen för att öka folkhälsan. Att bli stärkt i aktiva åldrar borgar för en god ålderdom. Att verka för skapandet av vackra utemiljöer med uppfattbara rum och gränser som stimulerar sinnena och skapar ro i bostadsområden inbjuder till utevistelse och stödjer kontakter mellan grannar. Det skapar gemenskap och möten och är ett medel att bryta ofrivillig ensamhet, som särskilt många äldre känner.

För att skapa goda bostadsförhållanden behövs också platser och lokaler för samhällsservice och kommersiell service liksom för fritidsverksamheter och kultur i bostadsområdet.

Stadsdelsförvaltningen har lokal kunskap om kvaliteter, behov och brister i den sociala och fysiska miljön som behöver bilda grund för en god planering. Förvaltningen har dock inte förfogande över planerings- och investeringsresurser. I arbetet för ett ökat bostadsbyggande och utveckling av de befintliga bostadsområdena behöver stadsdelen samverka med stadens fackförvaltningar, bostadsföretag och bostadsexploaterer. Stadsdelen behöver också verka för att få ökat gehör för den planering och hjälp som stadsdelen ser behövs för att kunna ta sitt befolkningsansvar. Att nyttja stadsdelens kunskaper i planeringen kan på sikt leda till minskade klyftor och negativa verkningar av segregation.

Fler i arbete

Arbete och egen försörjning är avgörande för möjligheten att leva ett självständigt liv och förverkliga sina livsdrömmar. Arbetsmarknaden omgärdas i dag av höga murar och det drabbar främst dem som står längst bort från arbetsmarknaden. Att få sitt första arbete, sin första praktik är ofta det insteg på arbetsmarknaden som den enskilde kan behöva för att sedan komma vidare.

Människor som arbetar, och barn med föräldrar som arbetar, har i regel bättre hälsa än de som saknar sysselsättning. Ett arbete ger struktur i livet och bidrar till personlig utveckling. Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan inrikes och utrikes födda är större i Sverige än i de flesta andra EU-länder och skillnaden

mellan Angered och övriga Göteborg är stor. Det är ett tydligt mått på det utanförskap som finns på arbetsmarknaden.

I Angered bor många personer som är födda utomlands och det avspeglar sig bland annat i den grupp som får ekonomiskt bistånd där 86 procent är utrikesfödda jämfört med 69 procent i staden som genomsnitt.

Särskilt prioriterade grupper har varit, och är, barnfamiljer och unga med lång bakgrund av försörjningsstöd. Samarbetet med andra aktörer såsom Arbetsförmedlingen, Kompetenscenter och ideella organisationer (genom exempelvis IOP) behöver fortsätta vara tätt och intensivt.

Trenden för andelen av befolkningen som förvärvsarbetar har varit positiv i Angered och fler personer har kunnat gå från bidragsberoende till självförsörjning än i någon annan del av Göteborg. Detta behöver fortsätta.

En stor del av de som idag uppbär bidrag och är aktuella inom försörjningsstöd är äldre. 45 procent är 50 år eller äldre och många lider av ohälsa. För denna grupp är det viktigt att stadsdelen har fokus på att erbjuda ett brett utbud av aktiviteter, som motarbetar ensamhet och stärker deras hälsa. Att få rätt insats och rätt typ av ersättning är av största vikt för stadsdelen men också för den enskilde, som då har möjlighet att få det stöd och den hjälp som man behöver.

Det är också viktigt att stadsdelen fortsätter erbjuda arbetsrehabiliterande insatser, det vill säga insatser där målet är att den enskilde ska komma ut i arbetslivet utifrån anpassade former.

Effektiv resursanvändning

Utgångspunkter för en balanserad ekonomi

Enligt kommunfullmäktiges budget 2020 har stadsdelsnämnden Angered en ekonomisk ram på 1 612 800 tkr (tusen kronor), vilket är en ökning jämfört med 2019 års ram (1 596 500 tkr). I förändringen ingår uppdatering av befolknings- och tilläggs-kriterier utifrån stadens resursfördelningsmodell och utöver dessa finns särskilda anslag för försörjningsstöd och funktionshinderområdet. Tilldelningen i budget 2020 innebär ett underskott för förvaltningen för att kunna hantera förväntad kostnadsutveckling 2020. Detta underskott hanteras i budgetarbetet för att uppnå en ekonomi i balans under 2020, se avsnitt 7.2.

De ekonomiska åtgärdsplanerna som beslutats under 2019 behöver ge full ekonomisk effekt för att kunna skapa rätt förutsättningar för budget 2020.

Utifrån november månads resultat har förvaltningen ett underskott på -3 156

tkr men där förvaltningen bedömer en nollprognos och budget i balans som möjlig i slutet av året.

På sektorsnivå finns obalanser. Vårens höga kostnadsläge inom sektor Individ- och familjeomsorg samt funktionshinder kan både relateras till köpt vård för barn och unga (LVU), samt till köpta skyddsboenden inom vuxenheten. Detta har under hösten mattats av och sektorn är i balans under de sista månaderna på året.

Sektor Äldreomsorg samt hälso- och sjukvård redovisar i november en positiv budgetavvikelse. Dock finns ett underskott inom sektorn kopplat till utförare hemtjänst och den nya ersättningsmodellen.

Samhälle och kultur redovisar i november en positiv budgetavvikelse som till stor del beror på ekonomisk åtgärdsplan 2019 och inför 2020 är sektorn i balans. Intern service är också i balans men till 2020 kan det komma förändringar i beställningar från nämnderna Grundskola och Förskola som kan innebära en förändring till 2020.

Stödfunktioner och förvaltningsövergripande har en positiv budgetavvikelse och inga ingående obalanser inför 2020.

Budgeten för resursnämndsramen 2020 uppgår till 18 940 tkr. Motsvarande belopp 2019 var 18 684 tkr. Skillnaden mot föregående år är en generell indexuppräkningsökning.

Eget kapital

Syftet med det egna kapitalet är att ha en handlingsberedskap över tid för oförutsedda händelser utöver tilldelad budgetram. I fullmäktiges budget för 2020 står det att nämnden får disponera 0,5 procent av tilldelad budgetram.

Storleken på nämndens eget kapital regleras i regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning. Nämndens egna kapital ska ligga på en nivå mellan 50 000 tkr- 70 000 tkr. Angered har dock, utifrån storleken på kommunbidraget 2018, en förhöjd risknivå med 20 000 tkr vilket innebär att det egna kapitalet uppgår till 90 000 tkr.

Eget kapital - Befolkningsramen

Eget kapital SDN Angered	Belopp i tkr
Ingående eget kapital	106 970
Justering eget kapital enligt beslut i KS	-16 971
Prognostiserat resultat	0
Utgående eget kapital	90 000

Eget kapital - Resursnämndsramen

Ungdomars fritid	Belopp i tkr
Ingående eget kapital	89
Prognostiserat resultat	0
Utgående eget kapital	89

Bergums fritidslantgård	Belopp i tkr
Ingående eget kapital	-414
Prognostiserat resultat	414
Utgående eget kapital	0

El Sistema-samordning	Belopp i tkr
Ingående eget kapital	50
Prognostiserat resultat	0
Utgående eget kapital	50

Ekonomisk plan för kommande budgetår

Sammanställning över beräknad nettokostnad för år 2020

Tkr (tusen kronor)	2020
Ingående nettokostnad enligt 2019 års budget	1 596 500
Avsättning för index	41 250
Befolknings och behovsförändringar	24 350
varav ÄO-HS	14 934
varav IFO/FH	13 115
varav försörjningsstöd	-14 663
varav samhälle och kultur	-2 150
Omfördelning	-24 300
varav ÄO-HS	-5 200
varav IFO/FH	-17 500
varav Samhälle och kultur	-1 100
varav Stödfunktionerna	-500
Anpassning budget	-25 000
varav ÄO-HS	-9 200
varav IFO/FH	-9 200
varav Samhälle och kultur	-6 600
Summa nettokostnad enligt 2020 årsbudget	1 612 800

Förvaltningens förslag på fördelning av kommunbidraget har gjorts utifrån kända kostnadsförändringar och kommunfullmäktiges beslut om budget 2020.

Avsättning index

Vid avsättning för kostnader gällande pris- och löneindex, har förvaltningen använt sig av SKR:s (Sveriges Kommuner och Regioner) rekommenderade index. Detta överstiger kompensationen för index i kommunfullmäktiges budget. Avsättningen för index gäller löneavtal 2019, priskompensation lokaler och köpta tjänster. Under 2020 kommer också personalomkostnadspåslaget höjas med 1 procent med anledning av den ökade kostnaden för den förmånsbestämda pensionen.

Befolknings- och behovsförändringar

Resurser behöver även reserveras för förändringar vars konsekvenser ännu inte är inarbetade i budgeten. Det gäller kommungemensamma IT-tjänster, förändrad taxa inom äldreomsorgen, kommunfullmäktiges satsning på förstärkt hemtjänst samt ökade kostnader för ny hantering av hyreskostnader för friställda lokaler.

Under 2019 fattade kommunfullmäktige beslut om att föra över biblioteksverksamheten till kulturnämnden och transporter inom dagligverksamhet till trafiknämnden. Helårseffekten av överföringen uppstår 2020, vilket innebär en ramminskning.

Resursfördelningen till stadsdelarna uppdateras utifrån befolkningsvariabler. Enligt befolkningsprognoserna så kommer antalet äldre att öka i Angered och ett ökat behov kommer att finnas inom äldreomsorgen. Utöver befolkningsvariabeln uppdateras anslaget till funktionshinder för boende och daglig verksamhet där efterfrågan förväntas öka. Särskilt anslag för försörjningsstödet förväntas minska enligt kommunfullmäktiges fördelningsmodell.

Enligt stadsledningskontorets rekommendation budgeteras en ekonomisk marginal på cirka en procent av kommunbidraget för att kunna hantera oförutsedda kostnadsökningar. För Angered innebär detta 16 000 tkr, vilket avsätts till stadsdelens budgetreserv.

Omfördelning

Förvaltningen har i sin budgetmodell säkrat upp för kända förändringar, kostnadsökningar, index-, befolknings- och behovsutveckling. Detta skapar ett underskott där hälften omhändertas genom de förväntade helårseffekterna från de ekonomiska åtgärdsplanerna beslutade under 2019.

Utifrån nämndens beslut 2 juli 2019 inkluderas även effekterna av effektivisering av köpt vård (4000 tkr) och administration (1100 tkr) i budgeten 2020.

Ekonomisk anpassning

Den andra delen av underskottet innebär en anpassning på 1,6 procent, motsvarande 25 000 tkr, för att nå ram tilldelad från kommunfullmäktige. Underskottet på 25 000 tkr tas om hand genom en extern ekonomisk översyn utförd av KPMG som ligger till grund för fördelning av ekonomiska ramar.

25 000 tkr kommer innebära en ramminskning inom sektorerna. För sektor äldreomsorg samt hälso- och sjukvård innebär minskningen 9 200 tkr, sektor individ och familjeomsorg samt funktionshinder 9 200 tkr och samhälle och kultur 6 600 tkr. Anpassningen innebär bland annat en nedläggning av medborgarkontoret i Hammarkullen. Föreningsstödet kommer minskas till 2 200 tkr och förvaltningen föreslår att kvarstående föreningsstöd riktas till barn och unga. Anpassning av fritid kommer innebära en förändring i öppettiderna.

Konsekvenser för de ekonomiska anpassningarna finns att läsa i bifogad rapport från KPMG.

Risker inför 2020

Budgetförutsättningarna och tydliga ekonomiska åtgärder finns för att hamna i balans 2020. Det finns dock risker även det kommande året.

Risker som nämnden står inför 2020:

- Att de ekonomiska åtgärdsplanerna från 2019 inte ger full helårseffekt under 2020.
- Att nya ekonomiska anpassningar inte ger effekt i tid.
- Stadsdelarnas omorganisation 2020.
- Utvecklingen av försörjningsstödet.
- Den fortsatta anpassningen till Lagen om Valfrihet och ersättningsmodellen inom hemtjänsten.

Sektor	Ram dec 2019	Behov utifrån KF-beslut, index och befolkningsförändringar	Omfördelning	Ekonomisk anpassning	Ny ram 2020
Äldreomsorg samt hälso- och sjukvård	323 678	16 634	-5 200	-9 200	325 912
Individ- och familjeomsorg samt funktionshinder	1 087 903	9 652	-17 500	-9 200	1 070 855
Samhälle och kultur	68 643	-1 650	-1 100	-6 600	59 293
Stödfunktioner	30 000	370	-500		29 870
Stadsdelsgemensamt	86 276	40 594	0		126 870
Summa	1 596 500	65 600	-24 300	-25 000	1 612 800

Angered

Adress: Box 34, 424 21 Angered

Telefon: 031-365 00 00

E-post: angered@angered.goteborg.se

www.goteborg.se/angered

Lokala budgetriktlinjer för SDN Angered 2020

Inledning

Utifrån kommunfullmäktiges budget ansvarar stadsdelsnämnden för att värdera innebörden av kommunfullmäktiges inriktningar och prioriteringar utifrån den egna stadsdelens förutsättningar och behov. I och med det säkerställs att de mest relevanta målen och inriktningarna konkretiseras, förtydligas och preciseras. Lagstiftning och ekonomiska ramar är överordnade mål i budgetarbetet. Riktlinjer, planer, program och policys ska ses som stödjande dokument.

Budgeten och dess uppföljning är centrala delar av kommunens styrsystem. Styrning är samtliga åtgärder som ledningen på olika nivåer i förvaltningen vidtar för att uppnå önskade resultat. För att Angered's stadsdelsförvaltning ska utveckla bra verksamheter utifrån tillgängliga resurser är det viktigt att ansvar och befogenheter fördelas i hela organisationen så att engagemang och kompetens tas tillvara fullt ut.

De lokala budgetriktlinjerna för SDN Angered ska leda till beteenden i stadsdelsförvaltningen som bidrar till att förverkliga stadsdelens reglemente och politiska mål för ekonomi och verksamhet inom givna resurser. Utgångspunkten i den ekonomiska förvaltningen är god ekonomisk hushållning i enlighet med lagstiftning och Göteborgs Stads krav.

Ekonomistyrning

Stadsdelsnämnden fattar beslut om ekonomisk ram för förvaltningen för att denna ska kunna utföra uppdrag och för att uppfylla beslutade mål. Sektorerna ska inom de mål, ramar och riktlinjer i övrigt som fastställs av stadsdelsnämnden eller förvaltningsledningen bedriva en effektiv verksamhet. Målsättningen är att nå en så hög grad av mål- och prestationsuppfyllelse som möjligt inom den ekonomiska ramen.

Ansvarsfördelning

Nämndens ansvar

När en ekonomisk uppföljning med negativa avvikelser har lagts fram för nämnden har den 30 kalenderdagar på sig att fatta beslut om åtgärder som gör att det budgeterade målet nås innan året är slut.

Stadsdelsdirektörens ansvar

I de fall ekonomisk uppföljning visar ett periodutfall som avviker negativt från det ekonomiska målet för perioden, alternativt att prognosen för helåret avviker negativt mot årsbudgeten, ska stadsdelsdirektören senast 20 kalenderdagar efter det att avvikelserna konstaterats presentera förslag till åtgärder för nämnden. Åtgärdsförslagen ska vara så utformade att nämnden senast till utgången av budgetåret når en överensstämmelse med det ekonomiska målet.

Sektorschefens ansvar

Sektorschefen ansvarar för sin budget på sektorsnivå. Sektorschefen ska månatligen följa upp och analysera verksamhetens ekonomi och när så åläggs presentera en

Göteborgs Stad

Angered

prognos för sin sektor, för ekonomichefen och för stadsdelsdirektören.
Områdeschefernas prognoser ska ligga till grund för sektorschefens bedömning.

Hantering av avvikelser på sektorsnivå

Om någon sektor under året har stora förändringar i förutsättningar och som bedöms som svårhanterliga på kort sikt, eller är att betrakta som engångshändelser och som leder till ett prognostiserat underskott som inte sektorn ensam kan hantera, behöver stadsdelsdirektören fatta beslut om att:

- a) Sektorn och/eller förvaltningen som helhet ska göra åtgärder för att anpassa sig till befintliga resurser i förvaltningen sammantaget. Stadsdelsdirektören fattar beslut från fall till fall på vilket sätt den uppkomna situationen ska hanteras.
- b) Sektorn får ianspråka del av stadsdelens budgetreserv
- c) Resurser får omfördelas från övriga sektorer och/eller stödfunktioner

Eget kapital

Eget kapital är överskott från tidigare år och ska användas för att överbrygga hastigt förändrade förutsättningar, övergångskostnader eller kostnader av engångskaraktär. Storleken på en nämnds egna kapital bör dimensioneras utifrån den specifika verksamhetens förutsättningar i ett riskperspektiv.

Kommunfullmäktige beslutar årligen om styrningen och regelverket för eget kapital. I fullmäktiges budget för 2020 står det att nämnden får disponera 0,5 procent av tilldelad budgetram, vilket för SDN Angered motsvarar 8 000 tkr.

Budget 2020

Göteborgs Stad

Elisabet Lann (KD), Axel Josefson (M), Helene Odenljung (L) och Emmyly Bönfors (C)

Budget 2020

och flerårsplaner 2021–2022

för Göteborgs Stad

Innehåll

Tillsammans för Göteborg	6
Stadens mål och indikatorer	12
Styrning, ledning, ekonomi	14
Kommunstyrelsen	23
Arkivnämnden	39
Byggnadsnämnden	43
Fastighetsnämnden	48
Göteborgs förskolenämnd	54
Göteborgs grundskolenämnd	60
Idrotts- och föreningsnämnden	70
Inköp och upphandlingsnämnden	78
Kretslopp- och vattennämnden	85
Kulturnämnden	90
Lokalnämnden	98
Miljö- och klimatnämnden	104
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	113
Nämnden för konsument- och medborgarservice	120
Nämnden för Intraservice	124
Park- och naturnämnden	128
Stadsdelsnämnder	134
Social resursnämnd	154
Trafiknämnden	163

Utbildningsnämnden	169
Valnämnden	176
Överförmyndarnämnden	178
Göteborgs Stadshus AB	183
<i>Energi</i>	190
<i>Bostäder</i>	195
<i>Lokaler</i>	203
<i>Näringsliv</i>	206
<i>Kollektivtrafik</i>	211
<i>Hamn</i>	214
<i>Turism, kultur & evenemang</i>	218
<i>Interna bolag</i>	222
<i>Boplatz Göteborg AB</i>	225
Stadsrevisionen	229
Investeringar	231
Sammanställning av kommunfullmäktiges övergripande mål, övergripande verksamhetsmål och indikatorer	232
Satsningar som ingår i nämndernas ramanslag	244
Ekonomisk sammanställning 2020–2022	246

Tillsammans för Göteborg

Göteborg är en fantastisk stad där många vill bo, bilda familj, leva och åldras i. Här finns några av landets ledande kunskapsföretag, lärosäten och en växande arbetsmarknad. Göteborg erbjuder ett dynamiskt storstadsliv med levande föreningsliv och närhet till fantastisk natur. Här finns ett omfattande utbud som lockar till kulturupplevelser, nöjen och besök.

Göteborg är en växande storstad där många göteborgare har det bra och känner framtidstro. Samtidigt har andra fastnat i utanförskap och arbetslöshet under en långvarig högkonjunktur. Under många år framöver kommer segregationen och utanförskapet vara stadens stora utmaning. Det är tillsammans som vi bygger en stad, ett Göteborg. Det är genom ökad frihet, respekt och öppenhet som otrygghet motas bort. När fler kommer i jobb, lär sig svenska och bidrar till samhället byggs gemenskap.

Vår tids största globala utmaning är klimathotet och människans stora avtryck i miljön. Vi vill att Göteborg ska vara ledande i omställningen till ett mer hållbart samhälle. Tillsammans med akademi och näringsliv ska Göteborg vara ledande inom ny grön teknik och innovationer.

Med näringsliv och civilsamhälle bygger vi ett Göteborg som håller ihop. Staden står för ett ansvarsfullt förvaltande av stadens ekonomi och som garant för stadens kärnuppdrag. Samtidigt ser och behandlar staden näringsliv och civilsamhälle som de ovärderliga samhällsbyggare de är.

Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna har gått till val som enskilda partier, men tillsammans som Alliansen, tar vi ansvar för Göteborg och kommunens framtid. Under 2019 har en rad steg tagits och flera reformer sjösatts. Under 2020 fortsätter Alliansens reformagenda.

I Göteborg Stads budget för 2020 fastställs tre övergripande mål som samtliga nämnder och styrelser ska förhålla sig till. Under dessa finns flera övergripande verksamhetsmål.

Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför

Kunskapsskolan är sättet att ge alla barn en chans att hitta sin väg och uppnå sin dröm, även om starten i livet ser olika ut. Utbildning bryter barriärer, öppnar nya dörrar och möjliggör drömmar. Varje barn som växer upp i Göteborg ska ha chans att utvecklas och välja sin väg i livet. Skolväsendet i Göteborg ska därför ha höga förväntningar på varje individ och prioritera kunskap. En likvärdig förskola och skola är en förutsättning för att alla barn och elever ska få samma möjligheter. Alla elever ska mötas av kunniga och engagerade pedagoger och det ska vara lugn och ro i alla klassrum.

Samhället har ett viktigt uppdrag att hjälpa människor när den egna förmågan inte räcker till. I Göteborg har alla barn rätt till en trygg och god uppväxt. Tillsammans kan ett socialt hållbart samhälle byggas och likvärdiga livschanser skapas. Personer som lever i en socialt utsatt situation ska vara nöjda med bemötandet från staden och samhället. Antalet försörjningsstöd ska gradvis minska till förmån för egenförsörjning och inga barnfamiljer ska hamna i en situation där de tvingas bli vräkt från sitt boende.

Respekten för människan ska vara grundstenen i framtidens äldreomsorg. Utveckling med allt fler äldre göteborgare kommer att utgöra en utmaning som vi tillsammans måste hantera. För att alla krafter som verkar för en kvalitativ äldreomsorg ska kunna tas till vara på bästa sätt behövs ett gemensamt synsätt och fundament att stå på. Våra äldre förtjänar att bli bemötta med respekt och värdighet. Att få bo i en trygg, inkluderande och omtänksam miljö omgiven av personer med kompetens och tid för uppdraget ser vi som en självklarhet. Respekt handlar även om att inte begränsa de äldres självbestämmande. Våra äldre känner bäst sina egna behov och ska därför själva få förutsättningar att bestämma över sin vardag utifrån egen vilja. Äldreomsorgen i Göteborg ska därför präglas av kvalitet, värdighet och valfrihet – där trygghet och självbestämmande är utgångspunkten.

En framgångsrik skola är en förutsättning för att staden ska kunna behålla sin konkurrenskraft och vara en attraktiv stad. Stadens välstånd är beroende av företag som vågar att investera och anställa. Alla jobb behövs i Göteborg, såväl enkla som högkvalificerade. Fortsatta satsningar på forskning, utveckling och innovation är helt avgörande för att lyfta stadens välfärd, tillväxt och näringsliv. Det ideella engagemanget i stadens förenings- och civilsamhälle har stor betydelse för stadens utveckling. Göteborg ska vara en arena för morgondagens lösningar och en god samverkan med näringsliv, universitet och högskola samt civilsamhälle är en grundbult för en stad med framtidstro.

Hela Göteborg växer av att det kommer hit besökare. Det skapar jobb och arbetstillfällen och bidrar till att göra Göteborg till en ännu bättre stad att leva

och verka i. Kultur, nöjen och idrottsliv berikar destinationen och staden. Det är vi tillsammans, stadens förvaltningar, civilsamhället, näringslivet och i grunden varje medborgares ansvar att bidra till att göra Göteborg till en levande och välkomnade stad. Vi skapar förutsättningar för att underlätta för evenemang och besöksnäring, skapa fler rum för idrottsutövande och ger stöd för ett starkt och fristående kulturliv.

Göteborg ska vara en jämlik stad och det kräver ett långsiktigt och uthålligt arbete för att minska skillnader i livsvillkor. Tillsammans vill vi bygga en stad som alla är stolta över. En stad där alla får möjlighet att forma sitt liv och där ingen lämnas utanför. Att vi alla tillsammans behöver ta ansvar för att överbrygga sociala och ekonomiska klyftor handlar inte enbart om jämlikhet. Det handlar också om samhällsgemenskap och tillit. Om delaktighet och medmänsklighet. Vi människor är gemenskapsvarelser som utvecklas i relation till andra. Staden behöver därför byggas såväl fysiskt som socialt på ett sätt som möjliggör att fler kan vara delaktiga och känna sig inkluderade. Det behövs därför ett gemenskapsperspektiv i politiken för att överbrygga motsättningar och för att stärka tilliten.

Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro

Göteborg växer och fler personer nyttjar naturens resurser. I dag är det högt slitage på befintliga grönområden, skadliga utsläpp till luft och stor påfrestning på hav och vatten. Staden måste därför säkerställa att dagens göteborgare lämnar efter sig ett Göteborg med frisk luft, hälsosamma miljöer och rika miljöupplevelser. Alla generationer ska ha möjlighet till hög livskvalitet i staden och Göteborg ska vara en ledande stad i klimatomställningen.

God mobilitet är en förutsättning som möjliggör tillväxt, men dagens mobilitet är till stor del beroende av fossila bränslen. Redan i dag ses effekterna av växthusgasutsläppen och om inte utsläppen minskar kommer det få allvarliga konsekvenser för vårt liv på jorden. Därför måste staden tillsammans med näringsliv, civilsamhälle, akademi och andra offentliga aktörer säkerställa en hållbar mobilitet. Där utsläppen minimeras samtidigt som framkomligheten är god för både människor och gods.

En ren, vacker och välstädd stad är också en plats där invånarna kan känna sig trygga. Detta är en förutsättning för att invånarna ska ha en acceptans och tillit till stadens offentliga verksamheter, men också för samhällets rättssäkerhet. Det behövs fler poliser på gator och torg i Göteborg tillsammans med kraftfulla förebyggande insatser, där inte minst civilsamhället spelar en avgörande roll. Kampen mot den organiserade brottsligheten måste intensifieras och tryggheten i det offentliga rummet måste öka. En viktig del i detta är stadens ambitioner

om att antalet brott kraftigt ska minska. De områden som av Polisen klassas som särskilt utsatta ska bli färre och det är Alliansens ambition att de på sikt inte ska finnas i staden.

Ett växande Göteborg ska byggas tätt, hållbart och levande, dit människor söker sig. Att ha makt över det egna boendet är viktigt för den enskildes livsmöjligheter. Den bostadsbrist som i dag råder måste mötas. Det behövs ett tillskott av bostäder som ökar mångfalden och knyter ihop staden. Därför behöver det byggas fler bostads- och hyresrätter tillsammans med småhus, studentboenden, boenden för äldre, förskolor och skolor. Göteborgarna ska vara nöjda med kommersiellt utbud, fritidsaktiviteter och kommunikationer i staden. Genom livets alla skeenden ska det vara attraktivt att bo och leva i Göteborg.

Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt

Under flera år har kostnaderna för stadens verksamheter överstigit intäkterna samtidigt som infrastruktur för välfärden har eftersatts. Samtidigt visar verksamhetens resultat att staden inte levererar den kvalitet som göteborgarna förtjänar. Denna trend måste vi vända tillsammans. Framöver finns stora behov av att investera i nya lokaler och områden. En förutsättning för att skapa långsiktighet är att det finns ett ekonomiskt ramverk som säkerställer att varje generation kan bära sina egna kostnader. Det är ett ramverk som nu finns på plats. Investeringar i framtiden måste göras med hänsyn till stadens ekonomiska förutsättningar, för att balans ska uppnås.

Att höja skatten kan aldrig vara den första åtgärd som vidtas, utan ska snarare ses som en sista utväg. Redan i dag har göteborgarna högst skattetryck av storstadsinvånarna och vi vill ge valuta för den skatt som betalas. Tillsammans ska vi sträva efter goda resultat i skolan och hög nöjdhet med äldreomsorg och sociala insatser, samtidigt som kostnaden per invånare i staden minskar. Därtill ska staden också vara effektiv med sin personal och ha inte ha mer personal i administrativ tjänst än vad verksamheten behöver.

Göteborgs Stad ska vara en attraktiv arbetsplats och arbetsgivare som erbjuder en god arbetsmiljö som utmanar och stimulerar genom hela arbetslivet. Ett tydligt, tillåtande och tryggt ledarskap ger hållbara förutsättningar som skapar mervärde. Det är så vi skapar en välfärd med kvalitet samt en personal som både trivs och mår bra på jobbet.

Göteborg ska vara en stad där nya idéer och innovationer växer fram, vilket kräver goda villkor för företagare och entreprenörer. Förutsättningarna att starta, driva och utveckla företag i Göteborg ska förbättras och staden ska vara tillmötesgående och serviceinriktad i sitt bemötande. Det kräver också tillgång till kompetens, lokaler och kontor. Välstånd byggs av företagsamma och

entreprenöriella människor och därför behöver företags- och näringslivsfrågorna lyftas. Lika viktigt är att säkerställa goda kommunikationer såväl inom staden, som till övriga landet och vår omvärld. Det är så ett attraktivt, innovativt och internationellt konkurrenskraftigt näringsliv skapas.

Jobb och egen försörjning är avgörande för möjligheten att leva ett självständigt liv och förverkliga sina livsdrömmar. Göteborgsregionen står sig stark i konkurrensen med andra regioner, men samtidigt är arbetslösheten hög i vissa grupper. Arbetsmarknaden omgärdas i dag av höga murar och det drabbar främst dem som står längst bort från arbetsmarknaden. Därför behövs både enkla och kvalificerade jobb. Det kräver även ett livslångt lärande, goda förutsättningar för entreprenörskap, ett mångfacetterat näringsliv samt arbetsmarknadsinsatser som riktas rätt och som bidrar till att korta tiden det tar att etablera sig på arbetsmarknaden.

Axel Josefson (M), Helene Odenjung (L),

Emmyly Bönfors (C), Elisabet Lann (KD)

Stadens mål och indikatorer

Budgetens övergripande mål gäller för stadens samtliga nämnder och styrelser. De övergripande målsättningarna för nämnder och styrelser finns återgivna tillsammans med indikatorer under respektive kapitel i budgeten.

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg har en förskola och skola som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor.
	Göteborg genomför tidiga sociala insatser som skapar likvärdiga livschanser för alla.
	Göteborg har en värdig äldreomsorg med trygghet och självbestämmande.
	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.
	Göteborg är en levande kultur-, idrotts- och evenemangsstad för både boende och besökare.
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.
Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.	Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet.
	Göteborg är en stad med hållbar mobilitet och god framkomlighet.
	Göteborg är en trygg och välskött stad.
	Göteborg byggs attraktivt, tätt och varierat.
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborgarna får valuta för skatten och en välfärd med hög kvalitet.
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.
	Göteborg har ett attraktivt och innovativt näringsliv i internationell toppklass.
	Göteborg är en stad där alla som kan jobbar och försörjer sig själva och därmed bidrar till det gemensamma.

Övergripande mål för kommunkoncernen

Övergripande mål fastställs i budget och dessa följs upp av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i delårs- och årsrapporter. I budget 2020 och under mandatperioden finns tre övergripande mål. Dessa mål gäller för alla verksamheter inom staden.

Övergripande verksamhetsmål

Mål inom denna kategori är breda i sin karaktär vad gäller vad som ska uppnås utifrån det övergripande mål som de svarar mot. Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige fastställer indikatorer och följer upp dessa centralt.

De övergripande verksamhetsmålen är 14 till antalet. Under rubriken Kommunfullmäktiges målsättningar under varje nämnd och styrelse återfinns de övergripande verksamhetsmål samt indikatorer som är av betydande karaktär för verksamheten. Nämnder och styrelser ska planera sin verksamhet med utgångspunkt från dessa.

Kommunfullmäktiges mål för nämnd och styrelse

Under varje nämnd och styrelse finns ett antal specifika mål för nämnder och styrelser som kommunfullmäktige beslutar om. Respektive nämnd och styrelse beslutar själv om lämpliga indikatorer för att nå dessa.

Tillsammans med övergripande verksamhetsmål och indikatorer ska dessa ligga till grund för nämnders och styrelsernas verksamhetsplaner.

Verksamhetsnära mål för nämnder

Verksamhetsnära mål och indikatorer fastställs av nämnder och styrelser. Uppföljning av dessa görs av berörda nämnder och styrelser i de stadens gemensamma uppföljningsrapporterna och rapporteras till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Detta sker i samband med delårs- och årsrapporteringen.

Indikatorer ska till största del hämtas från uppföljningen av nämnden eller styrelsens grunduppdrag. Om det finns beslutade styrande dokument i form av program och planer för målområdet med framtagna indikatorer och målvärden ska dessa användas så långt som det är möjligt.

Organisationsmål för kommunkoncernen

Indikatorer och målsättning sätts och beslutas av kommunfullmäktige och dessa följs i sin tur upp i delårs- och årsrapporter. Denna uppföljning ska ske både lokalt och centralt. Vissa av de övergripande verksamhetsmålen har denna karaktär.

De lokalt satta målvärdena behöver kunna aggregeras för att tillse att de centralt satta målvärdena kan nås. Indikatorer för organisationsmålen kommer att

hämtas från befintliga verksamhetssystem och stadens gemensamma medarbetar- och chefsenkäter. För att kunna styra i vilken takt som måluppfyllelse ska nås fastställs delmål som beskriver önskad utveckling för varje indikator för det enskilda budgetåret och planperioden. Om det finns beslutade styrande dokument i form av program och planer för målområdet med framtagna indikatorer och målvärden ska dessa användas så långt som det är möjligt.

Styrning, ledning, ekonomi

Göteborgs stad står inför stora ekonomiska utmaningar. Utmaningar som riskerar att bli än mer djupgående i och med stundande lågkonjunktur, samtidigt som allt färre ska försörja allt fler. Staden har dessutom ett stort strukturellt underskott, där utgifterna är större än intäkterna. Hittills har delar av underskottet finansierats genom lånefinansiering i bolagssektorn samt reavinster. Det är inte långsiktigt hållbart och leder inte till god ekonomisk hushållning.

Framöver kommer såväl nämnder som styrelser behöva ta ett stort ansvar tillsammans, det gäller både förvaltningar och bolag. Framtida utmaningar måste mötas gemensamt som en samlad stad.

Det ekonomiska läget som staden befinner sig i kommer ställa krav på nya former av ekonomisk styrning och tydliga prioriteringar för staden. Genom skarpare uppföljning och tydligare ekonomiska mål tas ansvar för de skattemedel staden förfogar över. Stadens förvaltningar och personal ska känna att de har förutsättningar och trygghet till att göra ett bra jobb och leverera en välfärd av kvalitet.

Omvärldsförutsättningar

Den demografiska utvecklingen, som är en realitet för landets kommuner och regioner, innebär för Göteborg ett ökande strukturellt glapp mellan finansierings- och kostnadsutvecklingen. Glappet skapar årliga behov av verksamhetsmässiga prioriteringar av såväl volym som ambitionsnivå om det kommunala uppdraget ska kunna finansieras inom befintliga finansieringsförutsättningar de kommande åren.

Efter ett antal år med högkonjunktur i Sverige förväntas nu en konjunkturavmattning de kommande åren, med lägre BNP och fortsatt svag produktivitetsökning. Det innebär även en svagare tillväxt av de kommunala skatteintäkterna, vilket förstärker de ekonomiska utmaningarna för staden.

Staden står inför en rad utmaningar som innebär ett ökat tryck på de kostnadsvolymer som ska finansieras. Samtidigt är det också viktigt att framhålla att utmaningarna inom kommunens kärnuppdrag är betydande och att det är angeläget med ett ökat fokus på det kommunala grunduppdraget.

I takt med att nya lagar beslutas av riksdagen måste stadens verksamheter möta dessa förändringar. Särskilt viktig är FN:s barnkonvention som blir svensk lag från och med januari 2020.

Göteborg är en stad med ordning och reda i ekonomin

Göteborgsregionen är ett av landets viktigaste tillväxtområden. Att stärka vår konkurrenskraft är av avgörande vikt för välfärden. I dag har göteborgarna högst skattetryck av storstadsinvånarna. Steg för steg läggs nu finanspolitiken om där ansvar tas för ekonomin och där det säkerställs att göteborgarna får valuta för den skatt de betalar. Den kommunala skattesatsen för 2020 lämnas oförändrad och fastställs till 21,12 kr.

Finansiella mål

Från 2020 införs finansiella mål och indikatorer med syfte att uppnå ordning och reda i stadens finanser samt att på sikt säkerställa en resultatnivå som är långsiktigt hållbar för att bibehålla nuvarande servicenivå i vår gemensamma välfärd. Detta utan att behöva tillta stora skattehöjningar under kommande år. Det innebär samtidigt att verksamhetens nettokostnader måste anpassas till den finansieringsnivå som utgörs av skatter och kommunalekonomisk utjämning. För att budgeten med flerårsplaner ska vara i strukturell balans krävs effektiviseringar i samtliga verksamheter.

Budgetens finansiella mål fastställs enligt nedan:

- I Göteborg råder god ekonomisk hushållning.
- Egenfinansiering av investeringar, inklusive utdelning från de kommunala bolagen, bör under en rullande 10-årsperiod uppgå till minst 50 procent men eftersträvas överstiga 60 procent.
- Exploateringsverksamheten ska bedrivas så att inkomster och utgifter över en rullande 10-årsperiod är i balans.
- Soliditeten för kommunkoncernen bör uppgå till 15 procent (inkluderat ansvarsförbindelsen för pensionsåtaganden för pensioner före 1998).
- Staden bör över en rullande tioårsperiod uppnå ett resultatöverskott, inkluderat utdelning från de kommunala bolagen, motsvarande minst två procent av kommunens skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.
- God ekonomisk hushållning i stadens verksamheter.

Ekonomi i balans

God ekonomisk hushållning ska ses i två dimensioner; på kort och lång sikt. Under lång tid har staden tagit på sig ett större ansvar mätt i kostnad per invånare. Det innebär att den kommunala verksamheten i Göteborg omsluter fler områden än i andra jämförbara storstäder. Detta har inneburit att finansieringen, som i första hand ska gå till skola, äldreomsorg och socialtjänst, har urholkats.

God ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som den konsumerar. Verksamhetsperspektivet tar sikte på att kommunen måste bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt för att kunna skapa förutsättningar för en god ekonomisk hushållning. För att säkerställa detta måste det finnas ett klart samband mellan resurser, prestationer, resultat och effekter.

Det finns i princip tre olika typer av resultatmått att förhålla sig till i kommunal ekonomi; resultaträkningens nettobelopp, kommunalekonomisk utjämning minus verksamhetens nettokostnader och det lagstadgade balanskravsresultatet. Eftersom det i grunden råder en ekonomisk obalans i stadens ekonomi, som inte går att hantera genom ren effektivisering, måste olika finansiella lösningar användas för att skapa förutsättningar för en långsiktig hållbar ekonomi såsom utdelning från bolagskoncernen, förändrade redovisningsprinciper och realisering av tillgångar. Därtill kommer de förändringar som staten avisat i det kommunala utjämningsystemet. Syftet med dessa finansiella lösningar är att ge staden mer tid till att genomföra nödvändigt omställningsarbete utan att försämra förutsättningarna för kärnverksamheten i allt för stor omfattning och därav krävs disponering av resultatutjämningsreserven under planperioden.

Resultatnivå och resultatutjämningsreserv

Staden ska ha en genomsnittlig resultatnivå på minst 2 procent av skatter och kommunalekonomisk utjämning över en rullande 10-årsperiod. Budgeterat resultat säkerställer 2 procents målet för respektive år hela planperioden. Det möjliggörs genom en rad olika åtgärder. Främst sker detta genom tillit till nämndernas förmåga att planera och driva sin verksamhet inom givna ramar och följsamhet mot reglemente. För att säkerställa detta fördelas resurser ut till nämnderna, vilket innebär att inga stora kommuncentrala poster har reserverats. Kommunfullmäktiges budgetbeslut ska inte omförhandlas under löpande år utan är den yttersta ramen för all verksamhet i staden.

Staden har under ett flertal år, i samband med överskott, gjort avsättningar till stadens resultatutjämningsreserv (RUR) i enlighet med fastställda regelverk. Totalt omfattar RUR 2,6 miljarder kronor. Syftet med RUR är att utjämna

svängningar i skatteunderlaget över en konjunkturcykel för att skapa stabilitet för verksamheterna. RUR ska disponeras för att täcka negativa balanskravsresultat och disponeringen ska motiveras utifrån att det råder dåliga tider. Bedömningen av definitionen av dåliga tider fastställs av riktlinjer för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserven.

I resultatet återfinns även beräknade reavinster från försäljningar av tillgångar. Det är en budgetpost som är svår att budgetera och kan under en vikande konjunktur snabbt förändras. Därför ingår inte heller posten i balanskravsresultatet, som är det lagstadgade resultatet.

I plan för 2021 ligger även med att övergå från nuvarande redovisningsmodell för pensionsskulden, där intjänad pensionsskuld före 1998 endast redovisas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen, till att säkerställa rättvisande redovisning genom att lyfta in skulden i balansräkningen. Den förändringen medför även positiv resultateffekt vilket måste avräknas när balanskravsresultatet fastställs.

Stärkt soliditet

Långsiktigt behöver staden med tillhörande bolagskoncern stärka sin soliditet för att bibehålla ett finansiellt handlingsutrymme. Det kan främst ske genom positiva årliga resultat eller genom amortering av skulder. Det finansiella målet att kommunkoncernen minst ska uppgå till 15 procent i soliditet är en nivå enligt fullfundsmodellen, vilket innebär att 10,7 miljarder kronor i åtaganden för pensioner och särskild löneskatt intjänade före 1998 räknas med. Dessa åtaganden redovisas inte som en avsättning i balansräkning utan som en ansvarsförbindelse enligt kommunal redovisningslag. Soliditetsnivån enligt fullfundsmodellen uppgick enligt senast upprättad årsredovisning till 16 procent, vilket ligger i linje med det långsiktiga målet.

Stort behov av investeringar

Göteborg är motorn i en växande storstadsregion. Det ställer höga krav på bland annat ny- och ombyggnation av såväl bostäder och verksamhetslokaler för kommunal service, men även infrastrukturinvesteringar för hållbara transporter och ökad mobilitet. Staden har dock under flera år haft en alltför låg investeringsvolym vilket medfört att behov av kommunal service inte byggts ut i den grad som behoven ökat och samtidigt har en underhållsskuld byggts upp när stadens fastigheter och lokaler inte renoverats enligt plan. Konsekvensen av tidigare års låga investeringsvolym är att staden står inför mycket stora behov samtidigt som det ekonomiska läget är mycket ansträngt och förblir så hela planperioden.

Kommande års investeringar behöver finansieras utan att riskera stadens långsiktiga ekonomiska förutsättningar. En rimlig balans mellan egenfinansiering av investeringar genom avskrivningar och resultat säkerställer att stadens

låneskuld inte växer i alltför snabb takt. Därmed försätts inte heller kommande generationer i skuldsituation som medför betydande försämringar i den kommunala välfärden.

Staden behöver en strategi för hur investeringar ska finansieras de kommande 10 åren. I dag har kommunen en samlad låneskuld på ca 47 miljarder kronor och behoven av nyupplåning beräknas uppgå till ca 65 miljarder kronor kommande 10-årsperiod om nämnder och styrelser investeringar nomineringar beviljas och genomförs. I budget fastställs flera mål och uppdrag som syftar till att få ner stadens lånebehov och därmed balansera riskerna för försämrade kreditvärdighet med högre räntor som följd.

Investeringsutrymmet kommande år avgörs av nivån på självfinansieringsgraden. Det finansiella nyckeltalet anger en nivå på minst 50 procent eller mer. På sikt måste självfinansieringsgraden öka för att undvika allt för kraftig upplåning som riskerar högre finansiella kostnader. Det ställer krav på högre resultatnivåer och/eller realisering av tillgångar men även en tydligare prioritering av investeringsprojekten.

En exploateringsekonomi i balans

När staden växer kommer nya områden behöva exploateras. Den kommunala ekonomin ska i grunden inte vara beroende av höga exploateringsvinster, men balans mellan inkomster och utgifter över en rullande 10-årsperiod är nödvändig. Det möjliggör en flexibilitet mellan olika exploateringsprojekt där övergripande perspektiv ibland ges nödvändigt utrymme men samtidigt ställer högre avkastningskrav på andra projekt.

Bolagen behöver ta ett större ansvar för god ekonomisk hushållning

Staden bedriver verksamhet i flera juridiska former men i huvudsak förvaltnings- eller bolagsform och därmed omfattas även de kommunala bolagen av budgetbesluten. Budgetens resultat erfordrar årlig utdelningsnivå i paritet med 2019 års nivå men ska enligt plan minskas. Syftet med krav på utdelning är att dels avkräva effektivitet genom avkastning inom bolagssektorn som kommer skattekollektivet tillgodo men dels också för att säkerställa resultatnivån för god ekonomisk hushållning. Skillnaden mot tidigare år är att Göteborgs Stadshus AB får i uppdrag och har kravet på sig att ansvara för att utdelning sker genom positiva resultat och förbättrat kassaflöde inom bolagskoncernen, och inte via lån. Bolagskoncernen investeringsbehov ställer krav på höga lånevolym och borgensåtaganden för staden vilket ökar stadens finansiella risker vilket ska värderas utifrån perspektivet av leverans och resultat som bolagen genererar. I budgeten för 2020 kvarstår utdelningsnivån från 2019.

I riktlinjerna för ägarstyrning framgår att Göteborgs Stadshus AB har kommunfullmäktiges uppdrag att ansvara för ägarstyrningen av bolagen. Ägarstyrningen

behöver skärpas och formaliseras vilket ska ske genom sedvanlig styrning genom bolagens ägardirektiv. Samtliga ägardirektiv ska ha tydligt fastställda avkastningskrav på minst samma nivå som genomsnittlig branschnorm.

Inom bolagskoncernen finns flera helägda bolag som inte genererar ett positivt ekonomiskt resultat utan erfordrar årliga löpande kapitaltillskott. Det är över tid inte en hållbar lösning då vinsterna inom bolagskoncernen istället bör optimeras och därmed säkerställa kravet på utdelning till ägaren. Från och med 2021 ska finansiering av Business Region Göteborg och Göteborg & Co ske inom bolagskoncernen via koncernbidrag.

Förändringen av minskade kapitaltillskott måste samordnas med stadens krav på utdelning utan lånefinansiering. Det innebär samtidigt att tillgångar inom bolagskoncernen måste realiseras för att stärka koncernens kassaflöde. Undantag gäller för de allmännyttiga bostadsbolagen där eventuell vinst ifrån exempelvis ombildningar inom fastighetsbeståndet ska återinvesteras i syfte att säkerställa stadens behov av fler bostäder och andra samhällsnyttiga lokaler för att skapa socialt hållbara områden.

Nämnderna behöver ta ett större ekonomiskt ansvar för god ekonomisk hushållning

Staden har att hantera ett allt större strukturellt underskott, vilket uppstår när kommunens skatteintäkter och avgifter inte täcker löpande kostnader såsom löne- och hyreskostnader etc.

En viktig förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det finns balans mellan löpande kostnader och intäkter. Nettokostnaderna får därför inte öka i snabbare takt än skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning, varje generation ska bära sina kostnader. En ekonomi i balans samt en väl fungerande uppföljning och utvärdering av ekonomi och verksamhet är nödvändiga förutsättningar för att kommunen ska kunna leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning.

Syftet med finansiella mål är att stärka kommunfullmäktiges styrning av stadens totala ekonomi men målen sätter även den yttersta ramen för de ekonomiska flödena. Genom att fastställa miniminivån för årets resultat läggs förutsättningarna för verksamheternas ekonomiska ramar och stadens investeringsnivå.

Verksamheternas ramar är uppräknade och nettoberäknade för att säkerställa grunduppdraget för kommunal verksamhet. Under tre år fördelas över 100 miljarder kronor för att säkerställa välfärden i staden. Samtliga verksamheter tillförs ökade medel för att klara personalens löneutveckling och normal prisökning på varor och tjänster. Därutöver säkerställs den gemensamma välfärden och det lagstadsgade uppdraget. Det innebär effekter på verksamheternas ramar där främst åtstramning sker utifrån effektiviseringskrav kring personalkostnader, återhållsamhet i inköp, begränsa resandet utanför regionen

och vara restriktiv med köp av externa utförare såsom konsulttjänster samt ett effektivt utnyttjande av lokaler. Dessutom behöver all verksamhet utöver vad som åligger nämnderna i reglementena konsekvent ifrågasättas. Tidigare givna uppdrag beslutade före budgetåret 2019 utöver reglementena måste sammanställas, värderas och omprövas. Ramarna kommer successivt anpassas i en fastställd effektiviseringstakt över hela planperioden.

Organisationen behöver även bli bättre på resursutnyttjande och därför behöver nämnder och styrelser värdera varje behov av inköp. Det kan ske på olika sätt men främst att staden ser över sina inköpsrutiner och följer tecknade ramavtal. En ökad beställarkompetens i organisationen kopplat till tydliga rutiner kommer generera besparingar i samtliga verksamheter. Varje tillkommande kriterium utöver pris, leverans och kvalitet ska ifrågasättas och motiveras. Genom denna förändring väntas verksamheterna spara cirka 200 miljoner kronor på en effektivare upphandlings- och inköpsprocess under 2020.

Personalen är stadens viktigaste resurs för att klara välfärdsuppdraget. Därför behöver staden tillse att arbetsmiljön är god och rätt kompetens finns på rätt plats. För att klara både kvalitet och kompetensförsörjning i välfärden behöver nämnder och styrelser fortsätta se över arbetsorganisation, bemanning och i större utsträckning nyttja teknisk utveckling genom ökad digitalisering. Mot bakgrund av stadens ekonomiska läge behöver både personalkostnadsökningen dämpas och den totala personalvolymen, enligt arbetad tid, minska under mandatperioden. Detta behöver ske utöver ordinarie personalomsättning och naturliga avgångar.

Intern service i stadsdelsnämnderna

En översyn av intern service i stadsdelarna ska göras för att identifiera vilka delar av denna som lämpar sig för att upphandlas. Redan under 2020 ska en upphandling av lokalvård påbörjas och ha effektiviseringskrav på 25–30 procent som mål. Krav ska ställas på verksamhetsövergång vid eventuell upphandling. Övriga delar av intern service, vaktmästeri och måltidsverksamheten, ska genomlysas.

Inriktningen är att konkurrensutsätta lämpliga delar 2020 och via upphandlingen säkerställa god kvalitet. Uppdraget omfattar även att säkerställa effektiviseringskravet med krav på kvalitativ leverans.

Eget kapital i nämnder

Staden tillämpar ett internt system där nämnderna förutom sin tilldelade årliga budgetram även har tillgång till ett upparbetat eget kapital. Nämnderna kan utan beslut i kommunstyrelsen disponera 0,5 procent av detta. Det syftar till att ge viss handlingsfrihet till nämnderna, men även till att uppmuntra till ett mer långsiktigt ekonomiskt synsätt. Storleken och hanteringen av nämndernas egna kapital regleras i specifikt regelverk, men styrs av stadens budgetbeslut. Hur stor denna buffert ska tillåtas vara avgörs av det totala ekonomiska läget samt hur skarp ekonomistyrning som ska utövas. I årets budget är det utrymmet starkt begränsat och en central avsättning för nämndernas egna kapital är 150 miljoner kronor.

Stadens ekonomistyrning stärks genom att kräva att nämnderna ska ta ett gemensamt ansvar för stadens övergripande ekonomi. Genom att skärpa regelverket av hanteringen av nämndernas egna kapital, där kommunstyrelsen även måste beakta stadens totala ekonomi innan beslut fattas om nämnd får ianspråkta sitt eget kapital och därmed belasta årets resultat uppnås en tydligare kostnadskontroll. Nämnders ansökningar för att ianspråkta eget kapital kommer enbart hanteras av kommunstyrelsen när uppföljning av kommunfullmäktiges budget sker. Avgörande för kommunstyrelsens beviljande ska vara att budgeterad resultatnivå beräknas hålla.

Ekonomiska uppdrag från kommunfullmäktige för samtliga nämnder och styrelser

Samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att se över möjliga realiseringar av tillgångar i syfte stärka stadens finansiering av kommande års investeringsprojekt.

Samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att sträva efter hög kostnadstäckning på avgiftsbelagda verksamheter, där så är möjligt.

Samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att bedriva ett digitalt effektiviseringsarbete under hela planperioden.

Samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att bidra till att minska stadens totala personalvolym, enligt arbetad tid, under mandatperioden.

Kommunstyrelsen

Övergripande ansvar

Kommunstyrelsens övergripande ansvar är att leda kommunens verksamhet genom att utöva en samordnad styrning och leda arbetet med att ta fram styrande dokument för staden. Kommunstyrelsens har ett övergripande ansvar över de mål och riktlinjer som blir beslutade i kommunfullmäktige.

Reglemente

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.
- Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.
- Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och tillväxt.
- Stadens finansiella mål efterlevs.

Kommunfullmäktiges inriktning för kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för uppföljning av kommunfullmäktiges budget i sin helhet och arbetar med samtliga av kommunfullmäktiges mål.

Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av stadens angelägenheter och har uppsiktsplikt över nämndernas verksamhet samt stadens bolagsstyrelser. Inom ramen för uppsiktsplikten ska kommunstyrelsen kontinuerligt följa den ekonomiska förvaltningen i stadens nämnder och skyndsamt uppmana till vidtagande av verk samma åtgärder vid behov. Kommunstyrelsen är även krisledningsnämnd, i händelse av kris, krig och svåra påfrestningar på samhället.

Kommunstyrelsen ska säkerställa att göteborgarna får en välfärd med kvalitet och likvärdighet. Fokus ska vara på det kommunala grunduppdraget.

Stadsledningskontoret är kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens förvaltning. Kontoret har ansvaret för att centralt samordna stadens verksamheter för att säkerställa god måloppfyllelse och optimering av stadens resurser.

Kommunstyrelsen har tre beredningar gällande personal, äldre och arvodesfrågor. Under kommunstyrelsen finns Göteborgs Stads HBTQ-råd, Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor, Studentforum, Göteborgs Stads sverigefinska råd, Göteborgs Stads pensionärsråd samt Göteborgs Stads råd för den nationella minoriteten romer. Vidare sorterar äldreombudsmannen och den kommande funktionshinderombudsmannen under kommunstyrelsen. Dessa är viktiga forum för samråd och utbyte av information mellan olika grupper och kommunledningen.

Kommunstyrelsen, har enligt lag, ett särskilt ansvar för stadens hela ekonomiska förvaltning. Staden har ett svårt ekonomiskt läge, där stadens kostnader är högre än intäkterna. Under kommande år kommer staden behöva vidta åtgärder för att uppnå en god ekonomisk hushållning och en budget i balans. Mot bakgrund av stadens stora investeringsvolym behövs en tydligare koppling mellan investering och finansiering. Därtill måste resultatpåverkande delar även tydliggöras innan beslut fattas.

Staden är i behov av en IT-strategi, för att beakta infrastrukturfrågor, och en digitaliseringsstrategi, för att främja verksamhetsutvecklingen. Den nya strategin ska ligga i linje med SKL:s strategi Utveckling i en digital tid och ska ersätta stadens handlingsplan för e-samhälle. Fokus ska vara att tydligare kunna prioritera mellan stadens digitala behov avseende kostnader och effekthämtnings.

En attraktiv arbetsplats

Staden ska vara en attraktiv arbetsplats och arbetsgivare med god arbetsmiljö och karriärmöjligheter. Det är viktigt att stadens förvaltningar och bolag finns representerade i hela Göteborg.

I staden ska det finnas ett aktivt och lyhört ledarskap som uppmuntrar personalen till eget ansvarstagande och utveckling. Staden behöver ta vara på ny teknik som förenklar administration och som skapar utrymme för stadens chefer och anställda att fokusera på sina huvuduppgifter.

Staden ska erbjuda arbetsplatser där människor trivs, vill arbeta och kan göra skillnad. Medarbetare ska erbjudas kompetenshöjande insatser för att utvecklas i sitt yrke och på sin arbetsplats.

Arbetet med att radera osakliga löneskillnader behöver fortsätta. Individuella prestationer ska uppmuntras och ge utslag vid lönerevision.

Från 2020 ska en ny rutin införas där Lagen om anställningsskydd ska följas tillsammans med Allmänna bestämmelser och gällande samverkansavtal. Stadens särskilda anställningstrygghet ska därför inte längre tillämpas.

Sjukfrånvaro är ett problem såväl för den enskilde som för verksamheten ekonomiskt och organisatoriskt. Ohälsotalen i staden är högre än i jämförbara städer. Den höga sjukfrånvaron måste minska. Genom täta uppföljningar av nyckeltal och statistik kan problematiken upptäckas och åtgärdas med tidiga insatser.

Personal ska erbjudas hälsosamtal och få rådgivning för att förbättra sin hälsa eller komma igång med livsstilsförändring i syfte att förebygga ohälsa bland medarbetarna.

Rutiner för sjukanmälan och sjukfrånvaro behöver utvecklas. Samtal ska genomföras med alla medarbetare med upprepad korttidsfrånvaro. Riktade satsningar behöver genomföras för anställda med långvarigt behov av rehabilitering. På enheter med hög sjukfrånvaro ska lokala handlingsplaner tas fram.

De planer som finns för att förbättra arbetsmiljön inom förskolan och äldreomsorgen ska stå i fokus och genomföras. På motsvarande sätt måste kommissionsrapportens rekommendationer för att förbättra socialsekreterarnas arbetsmiljö följas upp.

Medarbetarenkäten är ett värdefullt redskap i arbetet med att förbättra arbetsmiljön i både förvaltningar och bolag. Svarsfrekvensen behöver öka och analysarbetet av resultaten stärkas. Därigenom får staden såväl lokalt som centralt förutsättningar att genomföra ett aktivt åtgärdsarbete i nämnder och styrelser.

Göteborgs stad ska underlätta för personer som vill prova på och läras upp inför en framtida anställning inom stadens förvaltningar. Att erbjuda praktikplatser kan även vara ett sätt att hjälpa människor att komma närmare arbetsmarknaden.

Visselblåsarfunktionen

Sedan 2011 har staden en visselblåsarfunktion. Syftet med funktionen är att säkerställa att eventuella oegentligheter kommer till stadens kännedom. Organisationsriktigt är funktionen placerad på stadsledningskontoret. Själva mottagnings- och utredningsfunktionen är upphandlad av ett externt företag. Det externa företaget gör en värdering av inkomna tips och ger en rekommendation om fortsatt hantering. Det innebär att tips till funktionen alltid passerar det externa företaget innan de vidarebefordras till stadens olika förvaltningar och bolag.

En stad, ett Göteborg

Under många år framöver kommer klyftorna och utanförskapet i vårt samhälle vara den största utmaningen i Göteborg. Klyftorna skapar orättvisa, dåliga skolresultat, arbetslöshet, bidragsberoende, ohälsa, otrygga bostadsområden, religiös fundamentalism och gängkriminalitet. Utmaningen med att bryta utanförskapet måste genomsyra stadens alla verksamheter, det är inte en fråga för enskilda stadsdelar, nämnder eller bostadsbolag. Det är en fråga för hela Göteborgssamhället.

Stadens integrationspolitik ska ge var och en de verktyg som behövs för att växa, försörja sig själv och fullt ut delta i samhället. Politiken måste ta sin utgångspunkt i varje människas potential och eget ansvar, det är en fråga om både skyldigheter och rättigheter. Därför ska fokus läggas på en arbetsmarknad som öppnas för fler, en skola som ger alla barn förutsättningar att klara kunskapsmålen och en bostadspolitik som bygger samman staden samt att tillsammans befästa demokratiska värderingar.

Göteborg ska vara en trygg stad

Tillit mellan människor och rättssäkerhet är avgörande för ett tryggt och välfungerande samhälle. Brottslighet, drogförsäljning och skottlossningar skapar en otrygghet, som i förlängningen äventyrar hela samhällskontraktet. Kommunstyrelsen ska vidta de åtgärder som är möjliga för att försvåra och motverka den organiserade brottsligheten samt genomföra insatser för att minska den upplevda otryggheten.

Människor ska kunna röra sig fritt i hela staden under alla tider på dygnet utan att känna rädsla för att drabbas av våld eller ofredande. Under kommande år ska kommunstyrelsen ha ett stärkt fokus på stadens ”utsatta” och ”särskilt utsatta områden” med ambitionen att dessa områden ska vara avförda från polisens lista år 2025.

Kommunstyrelsen har uppgiften att stödja, samordna och leda trygghetsarbetet över hela staden. Stadens nämnder och styrelser ska tillsammans med berörda aktörer bekämpa organiserad brottslighet och våldsbejakande extremism. Staden ska aktivt motverka otillåten påverkan mot förvaltningar, samt stötta tjänstemän som utsätts för otillåten påverkan.

Trygghetsarbetet ska så långt som möjligt utgå från den lokala nivån i stadsdelarna. Sedan flera år arbetar staden och polisen tillsammans för att öka tryggheten och minska brottsligheten. Arbetet utgår från en modell som kallas Trygg i som består av sex steg där staden och polisen samverkar i alla delar för att förbättra tryggheten. För att stärka det politiska ansvaret i dessa frågor på strategisk nivå ska ett trygghetsråd inrättas direkt under kommunstyrelsen. I rådet ska kommunstyrelsens presidium ingå tillsammans med relevanta aktörer i arbetet. Till trygghetsrådet kopplas även medlemskap i Nordic Safe Cities, för att dra nytta av andra nordiska städers trygghetsarbete.

Staden ska arbeta med placemaking. Platser som idag upplevs som otrygga ska omvandlas i syfte att göra dem mer attraktiva för människor att besöka och att uppehålla sig vid. Exempel är Göteborgs centrum men också många av torgen ute i stadsdelarna. Kommunstyrelsen ska stötta stadsdelsnämnderna med att uppmuntra och ingå i samarbeten mellan olika aktörer för att göra utpekade platser mer attraktiva. Exempel på sådana är det BID-inspirerade samarbetet i Gamlestaden och Purple flag-arbetet i Fredsstaden. Fastighetsägare och affärer är viktiga samarbetspartners för att göra staden mer attraktiv och trygg.

Staden ska rikta insatser mot platser där brott ofta inträffar eller där människor känner sig otrygga. Olika platser kräver olika insatser. Trygghetskameror, ordningsvakter, förbättrad belysning, mer frekvent renhållning, eller tydligare information är några exempel på åtgärder.

Brott som ofta har lågt straffvärde men som påverkar vanliga människors vardag på ett sätt som sänker tilliten i samhället. Staden ska medverka till att så kallade livskvalitetsbrott, så som inbrott, motverkas.

Skadegörelse, klotter och nedskräpning har också stor inverkan på människors upplevda trygghet och känsla av trivsel, det gäller särskilt i de områden som polisen pekat ut som särskilt utsatta.

En jämställd stad

Jämställdhet handlar i grunden om frihet, om jämlika villkor mellan könen att forma samhället och sitt eget liv. Kvinnor och män ska ha samma förutsättningar att utbilda sig, arbeta, göra karriär och forma stadens framtid.

Göteborg ska vara en jämställd stad och därför måste arbetet för jämställdhet vara aktivt i alla delar av stadens verksamheter. Stadens plan för jämställdhet

2019–2023 är ett viktigt verktyg i detta arbete med fokus på åtgärder som socialtjänstens beslutshandläggning, utbildning och arbete, förebyggande arbete mot våld, demokratiskt inflytande i stadsutvecklingsprocesser, kompetensförsörjning och arbetsvillkor samt jämställdhetsintegrering som strategi.

En öppen stad för alla

Fördomar och normer som utestänger människor hör inte hemma i Göteborg. Hbtq-personer ska garanteras samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter som alla andra i staden. Under hela livet ska var och en kunna vara sig själv. Normmedvetandet behöver öka i all verksamhet, så att staden kan möta regnbågsfamiljer, ungdomar och äldre med en likvärdig service. Stadens plan för att förbättra HBTQ-personers livsvillkor år 2017 – 2021 innehåller flera rekommendationer till åtgärder som stadens nämnder och styrelser behöver förhålla sig till samt prioritera. I det arbetet behöver verksamheterna en nära dialog med Göteborg Stads HBTQ-råd.

För staden som arbetsgivare finns det tre övergripande områden som behöver prioriteras i det fortsatta arbetsmiljöarbetet. Det handlar om att undanröja trakasserier och motverka mer subtila och omedvetna kränkande handlingar, om ett fortsatt arbete med normmedvetet ledarskap och ett stärkt och fortsatt normkritiskt arbete och ökad hbtq-kompetens.

Krafttag mot hederskultur och förtryck

Tusentals individer i Göteborg, främst flickor och kvinnor men även pojkar och män, lever i ofrihet. De övervakas i detalj av familjen eller av självutnämnda moralväktare där kläder, umgänge och utbildningsval styrs. Flickor tvingas in i äktenskap med vuxna män och utsätts för oskuldskontroller. Flickor känner oro och rädsla för att under loven bli bortgifta. De hotas, utsätts för våld, och vissa får till och med betala med sitt liv. Allt detta för att upprätthålla en familjeheder som krockar med vårt moderna samhälle.

Att bryta det hedersrelaterade förtrycket och våldet är en av vår tids största frihetsfrågor. Det handlar om att alla, oavsett kön och oavsett familjebakgrund, ska kunna få del av rätten att bestämma över sin egen framtid. Saker som tagits för självklara i vårt samhälle men som förblivit oåtkomliga för de som lever i en miljö där familjens och gruppens heder är överordnad individens frihet som garanteras av svensk lag.

Staden har sedan tidigare fattat beslut om att tillsätta en Amandakommission och etablera ett lokalt/regionalt stödcentrum för utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck, vidtagit åtgärder för att förhindra barnäktenskap och bortgifta utomlands samt förstärkt elevhälsans arbete. Medel avsätts kommuncentralt för att finansiera regionalt stödcentrum.

Under 2020 behöver stadens plan för arbetet mot hedersförtryck implementeras. Planen och det fortsatta arbetet ska kännetecknas av ett tydligt barnrättsperspektiv där insatserna mot hedersrelaterat förtryck påbörjas så tidigt som möjligt i barnets liv. Det behövs fler insatser för att alla barn och unga ska få veta var de kan få hjälp och skydd mot hedersrelaterat förtryck. Särskilt viktigt är att informationen når ut i många olika kanaler och i de sammanhang där barn och de unga själva befinner sig.

Stadens skolor har en viktig uppgift att upptäcka elever som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck, i grunden är det en tydlig barnrättsfråga. Det handlar om att skolan ska kunna hjälpa dessa elever och förstå deras behov, livssituation och utsatthet. För att förstärka Grundskolenämndens arbete och stärka samverkan utökas ramen.

Det behövs även ett ökat stöd till föräldrar, förbättrade rutiner och arbetssätt inom socialtjänsten, civilsamhället behöver stärkas, samt ökad kunskap om hbtq-personers dubbla utsatthet.

Den våldsbejakande extremismen ska bekämpas

Den våldsbejakande extremismen och miljön handlar om att använda våld för att nå ideologiska mål. En person som ägnar sig åt våldsbejakande extremism använder våld eller uppmuntrar andra till våld för att nå målen och accepterar inte en demokratisk samhällsordning. Alla extremistiska aktiviteter ska bekämpas resolut inom grundlagens ramar och kan aldrig accepteras.

Stadens samordnare ska fortsätta sitt viktiga arbete med att utbilda, ge stöd, nätverka, samordna och driva metodutveckling. Staden behöver ett nära samarbete med polis och säkerhetspolisen i arbetet mot den våldsbejakande extremismen.

Stadsdelarna ska, tillsammans med lokala polisområden, analysera vilka problem som finns lokalt. I vissa områden är problemen med våldsbejakande islamistisk extremism större, medan andra har mer problem med vit makt-miljöer. De lokala problembilderna är viktiga för att rätt åtgärder ska kunna vidtas.

Utifrån nuvarande lägesbild över radikaliserings- och våldsbejakande extremism i Göteborg ska förslag till nya åtgärder tas fram för att motverka den extrema miljön och förebygga radikalisering. I det arbetet krävs även samarbete med relevanta aktörer, såsom Segerstedtinstitutet och Försvarshögskolan.

En stad som klarar klimatiförändringarna

Göteborgs geografiska läge, på västkusten vid Göta Älvs mynning, har genom tiderna skapat fantastiska förutsättningar för handel, industri och rekreation. Med höjda havsnivåer och mer extremväder till följd av klimatiförändringar riskerar samma läge att väsentligt försämra förutsättningarna för Göteborg, om inget görs. Göteborgs stad har påbörjat ett klimatsäkringsarbete, men

samordningen behöver bli bättre mellan nämnder och styrelser. När Göteborgs stad planerar för nya byggnationer måste det göras med hänsyn till de stigande vattennivåerna. Runt år 2030 – 2040 behöver mer omfattande skydd mot högvatten vara på plats. Här behöver kommunstyrelsen ha ett stadenövergripande perspektiv i det fortsatta arbetet och en aktiv dialog med staten.

Tillsammans med näringsliv, akademi och civilsamhället ska staden arbeta aktivt för att minska Göteborgs klimatavtryck. Genom att uppmuntra gröna innovationer och affärsmodeller kan staden minska sin egen klimatpåverkan samtidigt som vi bidrar med minskade utsläpp globalt. Det spelar inte någon roll var på jordklotet som utsläppen sker. Göteborg har unika möjligheter att vara en föregångsstad, med världsledande företag inom viktiga branscher, institut och ett medvetet civilsamhälle. Det öppnar nya möjligheter till grön tillväxt och export av miljöteknik.

Näringsliv

Fyra av fem jobb skapas i små och medelstora företag. Fler företag betyder fler jobb, fler skattebetalare och mer resurser till skola och omsorg. Göteborg har ett stort och varierat näringsliv och villkoren för företagande i staden behöver förbättras. Ett viktigt steg i det arbetet är att staden undviker att göra sådant som andra kan göra lika bra eller bättre.

I Göteborg finns allt från småföretagare till multinationella företag, samt kluster med kompetens som efterfrågas på den globala marknaden. Tillväxt inom ett diversifierat näringsliv, med små och stora företag, lägger grunden för stadens välbefinnande.

Staden behöver arbeta aktivt med att stärka sin internationella position. Hållbar mobilitet, samt en positiv inställning till utvecklingen av stadens näringsliv, är ett måste i detta arbete. Göteborg behöver fortsätta att skapa goda förutsättningar och bidra till att utveckla den forskning och utveckling som sker i staden, då dessa är strategiskt viktiga för hela näringslivet i regionen samt arbetstillfällen för fler.

För att säkerställa konkurrenskraften på den globala marknaden för industrin i Göteborg och möta den omställning som pågår krävs att tillgång till el säkerställs. En ökad elektrifiering bidrar till att kunna möta klimatmål, samt de samhällsutmaningar som en växande storstad medför avseende transporter. Som en del av detta behöver staden utforma en elektrifieringsplan i bred samverkan med berörda nämnder och styrelser. Planen behöver innefatta en tydlig vision, målsättning, samt förslag som stödjer och banar väg för den omställning som fordon- och transportsektorn står inför. För att hantera detta krävs en central

samordning som har till uppgift att driva elektrifieringsfrågor och som kan utgöra ett nav i samarbetet med näringslivet, samt andra samarbetsparter. Vidare ska även den strategiska näringslivsdialogen utvecklas för att bättre svara upp mot de behov till samverkan som finns.

Göteborgs stads investeringsbehov

Staden har ett stort behov av en fungerande organisation som möjliggör en långsiktig, strategisk och hållbar stadsutveckling som kan möta en växande stad och dess behov. En funktion för strategisk planering inom stadsutvecklingsområdet ska inrättas under kommunstyrelsen för att möjliggöra detta. Kommunstyrelsen ska bära ett uttalat ansvar för den långsiktiga stadsutvecklingen.

Förändringen syftar även till att skapa en tydlighet gentemot invånare, besökare, näringslivet och stadens egna organisation och möjliggör en effektivare hantering av de målkonflikter som i dag uppstår.

Den strategiska planeringsfunktionen ska ansvara för arbetet med att prioritera bland större projekt och investeringar som staden har framför sig. Parallellt med detta behöver kommunstyrelsens mandat utökas för att denna ska kunna ansvara för den övergripande inriktningen och målsättningen av stadens strategier och projekt inom stadsutvecklingsområdet. Stadens nämnder och styrelsernas ansvar för genomförandet av satsningar och projekt ska kvarstå, men kommunstyrelsen ska aktivt samordna och koordinera nämndernas och styrelsernas arbete inom området.

Den strategiska planeringsfunktionen ska samordna hela kommunkoncernens investeringsprojekt för att optimera resurser och utifrån beslutad finansieringsstrategi utöva projektstyrning. Funktionen ska säkerställa beslutsunderlag till kommunstyrelse och kommunfullmäktige där nödvändig prioritering ska möjliggöras.

Staden har ett omfattande fastighetsinnehav av verksamhetslokaler i förvaltningsform och under kommande år ska staden genomföra omfattande investeringar i nya lokaler och platser. Kommunstyrelsen får därför i uppdrag att utreda förutsättningarna och möjligheterna att överföra fastighetsinnehav från förvaltning till bolagsform. I utredningen ska det belysas hur andra större kommuner har valt att organisera sitt innehav av fastigheter.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en långsiktig finansieringsstrategi.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att, tillsammans med stadens samtliga nämnder och styrelser, säkerställa att kommunens lokaler eller mark inte hyrs ut till aktörer som tillåter häleri eller annan kriminell verksamhet.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att, tillsammans med stadsdelsnämnderna, fortsatt identifiera brottsutsatta och otrygga platser.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att inrätta ett trygghetsråd.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att verkställa rutinen gällande arbetsbrist till en hantering enligt Lagen om anställningsskydd och Allmänna bestämmelser.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att påbörja en kartläggning av stadens styrande dokument med syftet att förenkla och minska antalet program samt genom det öka efterlevnaden.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att slutföra arbetet med att ta fram ett lämpligt miljöledningssystem för stadens verksamheter samt påbörja implementering.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att, tillsammans med Miljö- och klimatnämnden, justera och uppdatera stadens miljöprogram.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att samordna klimatsäkringsarbetet samt inleda dialog med staten om finansiering.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att, tillsammans med stadens samtliga nämnder och styrelser, utifrån rekommendationerna i Normer som skaver, Hbtq-personers sociala arbetsmiljö i Göteborgs Stad, utveckla arbetsmiljöarbetet.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att, tillsammans med stadens samtliga nämnder och styrelser, implementera planen mot hedersrelaterat förtryck och våld.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en IT-strategi för staden.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en digitaliseringsstrategi för staden.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda lämplig organisation för att möta stadens framtida digitaliseringsbehov. Utredningen ska återredovisas till i juni 2020.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en ny styr-, finansierings- och samordningsmodell för verksamhetsutveckling med hjälp av digitalisering.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att, i samverkan med berörda nämnder, initiera ett matlyft inom äldreomsorgen med inriktning på näringsriktighet, kvalitet, aptitlighet, valfrihet, trivsel och möjlighet till gemenskap.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att, i samverkan med relevanta aktörer och utifrån nuvarande lägesbild över radikaliserings och våldsbejakande extremism i Göteborg, ta fram förslag till nya åtgärder för att motverka den extrema miljön och förebygga radikaliserings.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att arbeta fram ett förslag på modell där biståndsbedömningen inom hemtjänsten för alla över 75 år tas bort och ersätts med ett förenklat beslutsfattande.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att verka för att det finns möjlighet att välja idéburen välfärd inom respektive stadsdel.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder, utreda hur ett koordinerande arbetssätt kan utvecklas för att underlätta för människor med omfattande eller komplicerade behov av stöd.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder, inrätta en funktionshinderombudsman under 2020 med placering i kommunstyrelsens förvaltning för att synliggöra funktionshinderfrågor på strukturell nivå.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att, tillsammans med stadens samtliga nämnder och styrelser, verka för att Göteborgs program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning genomförs.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att, tillsammans med stadens samtliga nämnder och styrelser, ta ett större ansvar att ta emot praktikanter, inte minst personer med funktionsnedsättning.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda huvudmannaskapet för Tage och Återbruket med inriktning att verksamheterna är överförda från 2021.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att påbörja en upphandling av lokalvård som i dag hanteras av intern service i stadsdelarna.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder, genomföra en översyn av vaktmästeri och måltidsverksamhet inom intern service med syfte att se om delar av eller hela verksamheten kan läggas ut på entreprenad.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder och styrelser, utreda förutsättningar och möjligheter att överföra lokaler från förvaltningar till bolag.

Samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att överse implementering av Göteborg Stads plan för jämställdhet 2019 - 2023 i stadens verksamheter.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram aktuell nivå för genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i centrala staden. Värdet ska värderas politiskt och inriktning ges i kommande budget.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram aktuell nivå för Fritidsvaneundersökningen: – andel (%) som är med i minst en förening, klubb eller särskild grupp på fritiden, aggregerat för hela staden. Värdet ska värderas politiskt och inriktning ges i kommande budget.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram aktuell nivå för andelen anställda i staden som arbetar i direkt kontakt med invånarna, exempelvis lärare och hemtjänstpersonal, i relation till den totala personalstyrkan. Värdet ska värderas politiskt och inriktning ges i kommande budget.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram aktuell nivå för andel ej återaktualiserade ärenden 0-12 år, över hela staden, inom Individ- och familjeomsorg. Värdet ska värderas politiskt och inriktning ges i kommande budget.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att, tillsammans med Göteborgs Stadshus AB, se över verksamheten och inriktningen för stadens internationella omvärlds- och intressebevakning.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, sammanfattande omdöme.	250	200	150	50
		European Regional Innovation Scoreboard (regional nivå), totalindex EU28 = 100.	140	143	145	160
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Kommunen ska ha ett resultat om 2%.	2%	2%	2%	2%
		Stadens verksamheter ska ha en egenfinansieringsgrad på 60 %.	60%	60%	60%	60%
		Soliditet 15 %.	15%	15%	15%	15%
		Stadens exploateringsverksamhet ska vara i balans över 10 år.	Balans	Balans	Balans	Balans
		Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
<i>Fortsättning – Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.</i>	Göteborgarna får valuta för skatten och en välfärd med hög kvalitet.	Effektivitetstal kommunal grundskola, ranking (låga värden visar goda resultat) (-2017).	240	230	210	100
		Personal i direktkontakt med invånare i förhållande till stadens totala personalstyrka.	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv.	7 800 kr	7 700 kr	7 200 kr	5 000 kr
		Kostnad äldreomsorg, kr/inv.	10 500 kr	10 400 kr	10 350 kr	9 000 kr
		Nöjd Medborgar-Index - Stöd för utsatta personer.	48	49	50	60
		Nöjd Medborgar-Index - Äldreomsorg.	48	52	55	57
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.	79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).	8,3 %	8,2 %	8,1 %	7 %

Arkivnämnden

Övergripande ansvar

Nämnden är gemensam arkivmyndighet för Västra Götalandsregionen och Göteborgs Stad. Hälften av politikerna i nämnden utses av regionen och hälften utses av staden.

Reglemente

Arkivnämnden för Västra Götalandsregionen och Göteborg Stad är en gemensam nämnd enligt 3 kap 3 a § kommunallagen, organiserad inom Göteborgs kommun. Göteborgs kommun är administrativ huvudman för nämnden. Arkivnämnden är arkivmyndighet för Västra Götalandsregionen och Göteborgs kommun. Nämnden ansvarar för den kommunala och regionala arkivverksamheten och för arkivvården i Västra Götalandsregionen och Göteborgs kommun. Verksamheten regleras av arkivlagen (1990:782), föreskrifter och riktlinjer om arkiv- och informationshantering, detta reglemente samt avtal om samverkan i en gemensam arkivmyndighet.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Nämnden ska säkerställa att staden lever upp till arkiv- och offentlighetslagstiftningens krav på hanteringen av allmänna handlingar, utöva tillsyn över arkivvården hos nämnder, styrelser och stiftelser, utfärda anvisningar och rutiner för myndigheternas arkiv- och informationshantering samt förvara och vårda arkiv som levererats till arkivmyndigheten och hålla dem tillgängliga.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, sammanfattande omdöme.	250	200	150	50
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.	79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).	8,3%	8,2%	8,1%	7%

Byggnadsnämnden

Övergripande ansvar

Nämndens grundläggande uppdrag är att ansvara för regleringen av bebyggelse, mark och vatten inom staden. Uppdraget innebär ett övergripande ansvar för att utveckla Göteborg till en konkurrenskraftig och attraktiv stad, och att planera för infrastruktur, näringsliv, bostäder och stadsmiljö. Nämnden är även tillsynsmyndighet och beslutar om dispenser från bestämmelser.

Reglemente

Byggnadsnämnden har ansvar för kommunens reglering av bebyggelse, mark och vatten. Nämnden har ansvar för att driva och samordna den fysiska planeringen för Göteborg.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Göteborg byggs hållbart och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov.
- 20 000 bostäder ska färdigställas under mandatperioden.
- Möjliggöra för 500 småhus/stadsradhus år 2020.

Kommunfullmäktiges inriktning

Göteborgs folkmängd har ökat oavbrutet sedan 1992. De senaste elva åren har folkökningen i genomsnitt varit 7 100 personer. Kombinationen av en hög inflyttning och ett lågt byggande har bidragit till ett underskott på bostäder, vilket bara kan mötas med ett ökat bostadsbyggande. Den blandade och hållbara stadsutvecklingen ska stärkas.

Under de senaste åren har också flyttnettots sammansättning förändrats. Framförallt är det barnfamiljer som flyttar ut från Göteborg, men det finns också en inflyttning av unga vuxna.

Stadens mål är att det ska byggas fler bostadsrätter, hyresrätter, småhus och stadsradhus, så att fler ska få möjlighet att hitta en bostad i staden, kunna göra bostadskarriär och känna gemenskap. Fler bostäder anpassade för barnfamiljer måste prioriteras. När staden förtätas är det viktigt med en variation av upplåtelseformer. Fler ska ges möjlighet att äga den egna bostaden, dels genom nybyggnation, dels genom ombildningar. Det är så en levande, attraktiv och trygg stad byggs.

Kommunfullmäktiges ambition är att ingen del av staden ska finnas med på polisens lista över särskilt utsatta områden 2025. Under 2020 ska därför arbetet med att utveckla och stärka Biskopsgården påbörjas.

Biskopsgården ska omvandlas till tätbebyggd stadsdel med god tillgång till kommunikationer, välplanerade torg, levande markplan, grönområden och bra blandning på villor, stadsradhus och lägenheter, i enlighet med fastighetskontorets förslag.

De planerande nämnderna ska tillsammans upprätta ett pilotprojekt som tar sin utgångspunkt i Göteborgs utvidgade innerstad. Pilotprojektet ska syfta till att upprätta en stadsplan inom ett avgränsat område i Göteborg. Syftet är att ge samtliga förvaltningar tidigt kunskapsunderlag om stadens utbyggnadsplaner, tidigt synliggöra målkonflikter, skapa en sammanhållen planering och varierad bebyggelse. Inom pilotprojektets område ska markanvisning i högre grad ske efter framtagna detaljplaner samt ske löpande genom tydligt avgränsade och strategiskt planerade infilltomter.

I Gårdsten har ett framgångsrikt arbete bedrivits med att lyfta området. De goda exempel som finns från det arbetet ska tas tillvara på, för att implementera hela eller delar av processen i arbetet med andra utanförskapsområden.

Tillgången till bostäder, kontor, förskolor, skolor, bostäder med särskild service, kulturbyggnader, idrottsanläggningar, arbetsplatser, grönområden och kommersiella verksamheter är en förutsättning för att såväl människor som företag ska kunna verka, och blomma i staden. Det gynnar såväl den enskilde som samhället i stort genom bättre tillväxt och underlag till god samhällsservice. Den arkitektoniska gestaltningen på nya byggnader ska hålla hög kvalitet, och måste beaktas i stadsbyggnadsprocessen. Aktörer ska uppmuntras att utnyttja taken i Göteborg för att bygga fler solceller och gröna tak.

I planeringen av stadens förskolor och skolor ska det alltid finnas väl tilltagna ytor för barnens utelek. Dock bör även parkytor och annan allmän yta kunna räknas in i grönkvoten för att underlätta för byggnation av skolor och förskolor i centrala delar av staden. Det bör också finnas mark avsatt för idrottshall i närheten av skolorna. Miljöer som uppmuntrar den äldre till aktivitet är angelägna.

När storstaden byggs kan det byggas högt i lämpliga lägen och vid förtätning är gröna inslag viktigt. Det ska också ske utifrån kvartersstadens kvaliteter med innergårdar och levande bottenvåningar. Ett steg i det arbetet är att tillåta uteserveringar året runt för de aktörer som så önskar och där det är möjligt. Fler platser för Foodtrucks och mobil streetfood året runt ska tas fram. Rum för kultur och föreningsliv bidrar till en blandad stadsmiljö och genererar rörelse och liv.

Genom tidigare uppdrag såsom exploatörsdriven detaljplaneprocess, fler utländska byggaktörer och en strategi för att minska produktionskostnaderna och möjliggöra billiga bostäder har steg tagits för att öka bostadsbyggandet. Därtill ska även förutsättningar för mindre byggherrar att verka i Göteborg finnas.

Det går inte att fortsätta producera stora och attraktiva planer som dras med ekonomiska underskott. Fastighetsnämnden har sedan tidigare haft ett uppdrag ”Varje detaljplan ska gå ihop ekonomiskt och helst ge en positiv avkastning för staden. Enskilda exploateringar kan avvika från detta krav om det tydligt motiveras.”. I enlighet med kommunfullmäktiges ekonomiska målsättning om att ha en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser ska planerande nämnder sträva efter att nå balans i exploateringsekonomin över en 10 årsperiod. Därtill ska nämnderna sträva mot att nå en nollvision där målet är att inga detaljplaner ska ge ekonomiskt underskott.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Byggnadsnämnden får i uppdrag att, tillsammans med övriga planerande nämnder, sträva mot en nollvision avseende underskott i detaljplaner. Nämnderna ska även tydligt redovisa, när det finns en underskottsplan, hur andra detaljplaner som ger överskott väger upp.

Byggnadsnämnden får i uppdrag, tillsammans med berörda nämnder och styrelser, att ge högre prioritet på att ta fram och detaljplanlägga byggbar industrimark med vägledning av det näringslivspolitiska programmet.

Byggnadsnämnden får i uppdrag att ta exploatörsdriven detaljplaneprocess från nuvarande pilotprojekt till att ingå i nämndens ordinarie planprocess för de aktörer som vill använda arbetsformen, där nämnden finner så lämpligt. Kontinuerlig uppföljning och utvärdering av processerna ska ske.

Byggnadsnämnden får i uppdrag att, i samverkan med berörda nämnder, säkerställa utbyggnaden av kommunal service, grönområden och ytor för spontanidrott inom ramen för ordinarie planarbete.

Byggnadsnämnden får i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder och styrelser, genomföra ett pilotprojekt med stadsplan på en avgränsad del av Göteborg. Detta i ett led att öka effektiviteten och samordningen i hela byggprocessen. Kontinuerlig uppföljning och utvärdering ska ske.

Byggnadsnämnden får i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder och styrelser, förenkla processerna för att omvandla vindsutrymmen samt se över liknande lösningar för att få fram fler mindre lägenheter.

Byggnadsnämnden får i uppdrag att, tillsammans med Fastighetsnämnden, tillvarata erfarenheter och lärdomar från projektet bostad 2021.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.		250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).		28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) - Totalindex.		35	36	37	50
Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.	Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet.	Skyddad natur total, andel (%).		13 %	13 %	13 %	13 %
	Göteborg är en trygg och välskött stad.	Nöjd Medborgar-Index - Renhållning och sophämtning.		67	68	70	90
		Andel av befolkningen (16–84 år) som upplever att oron för att utsättas för brott påverkar livskvaliteten i stor utsträckning. (NTU).	Hela Göteborg	7%	6%	6%	3,5%
	Göteborg byggs attraktivt, tätt och varierat.	Nettoinflyttning till kommunen.		8 000	8 000	8 000	10 000
		Nöjd Region-Index - Kommersiellt utbud		72	73	73	80
		Nöjd Region-Index - Fritidsaktiviteter.		75	76	77	80
		Nöjd Region-Index - Kommunikationer.		67	70	71	80
		Nybyggnation: Småhus.		500	500	500	1 000
		Antal färdigställda bostäder.		5 000	5 000	5 000	5 000
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.		Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex.		79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).		8,3%	8,2%	8,1%	7%

Fastighetsnämnden

Övergripande ansvar

Nämndens övergripande ansvar är att skapa förutsättningar för att de som bor och vill bo i Göteborg ska erbjudas bostäder i en trygg och stimulerande miljö. Därtill åvilar det även nämnden att ansvara för bostadsförsörjningen samt insatser på det bostadssociala området.

Reglemente

Fastighetsnämnden ska utöva den formella ägarrollen till kommunens fasta egendom och fullgöra kommunens uppgifter när det gäller bostadsförsörjning.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Göteborg byggs hållbart och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov.
- 20 000 bostäder ska färdigställas under mandatperioden.
- Möjliggöra för 500 småhus/stadsradhus år 2020.

Kommunfullmäktiges inriktning

Nämnden har till uppgift att förvärva, utveckla, tillhandahålla samt sälja och upplåta mark för de ändamål, i den omfattning och på de villkor som kommunfullmäktige fastställer.

Staden har ett stort mark- och fastighetsinnehav. Innehav som inte är strategiskt viktiga ska avyttras.

Under nuvarande mandatperiod ska 20 000 bostäder färdigställas. Under år 2020 ska arbete ske för att möjliggöra 500 färdigställa småhus och stadsradhus, samt att ombilda 1000 lägenheter inom allmännyttan. Olika upplåtelseformer och en blandad stad ökar möjligheterna till ändamålsenliga bostäder och fler boendekarriärer i alla områden. Därför ska upplåtelseformen som det råder brist på prioriteras. Fler ska ges möjlighet att äga den egna bostaden och fler ska ha möjlighet att flytta in i ett rad- eller småhus.

Staden har som långsiktigt mål om att kunna färdigställa 1000 småhus och stadsradhus per år, och nämnden ska jobba kontinuerligt för att kunna nå detta mål.

Utöver bostäder innefattar ansvaret för kommunens strategiska markförsörjning även mark till förskolor, skolor, äldreboenden, idrott, kultur, torg och grönsstruktur samt andra kommunala behov såväl som för kommersiella ändamål. Det ska även underlättas för fristående aktörer att snabbt komma vidare i processen.

Det finns i dag en upplevelse att plan- och bygglovsprocessen tar för lång tid i Göteborg. Nämnden tillsammans med Byggnadsnämnden behöver aktivt arbeta för att förenkla, snabba upp processer och vara lyhörd för marknadens aktörer. En del av det handlar om att det inte ska ställas några kommunala särkrav som driver kostnader och hämmar utvecklingen. Boverkets och Plan- och bygglagens regelverk ska följas.

En viktig del i samhällsbyggnadsprocessen är förvaltning och underhåll av genomförda investeringar. Sköts inte detta korrekt är risken att man står med stora underhållsbehov i framtiden, vilket riskerar att komma med stora kostnader. Det är därför nödvändigt att alla nämnder och styrelser inom samhällsbyggnad arbetar proaktivt tillsammans för att säkerställa finansiering av de projekt som nu genomförs.

Kommunens krav och kriterier ska vara tydliga för marknaden och det ska finnas en tydlighet och transparens i vem som får markanvisning. Nämnden ska inom sitt verksamhetsområde ta de initiativ som krävs vad avser mark-, bostads- och näringslivsfrågor.

I syfte att möta stadens behov och klimatomställning behöver mark för en ny kretsloppspark i södra Göteborg identifieras.

Göteborgsregionen är Sveriges ledande exportregion. Staden ska uppmuntra nyetablering och expansion av företag. Fokus ska vara på näringsliv som innebär arbetstillfällen för staden. I det arbetet är en av åtgärderna att säkerställa markberedskap för dessa behov.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Fastighetsnämnden får i uppdrag att ansvara för stadens totala exploaterings-ekonomi samt att säkerställa att denna är i balans, i enlighet med kommunfullmäktiges mål.

Fastighetsnämnden får i uppdrag att, tillsammans med övriga planerande nämnder, sträva mot en nollvision avseende underskott i detaljplaner. Nämnderna ska även tydligt redovisa, när det finns en underskottsplan, hur andra detaljplaner som ger överskott väger upp.

Fastighetsnämnden får i uppdrag att ta fram och föreslå mark, fastigheter och övriga tillgångar som inte är strategiskt viktiga för kommunen och kan avyttras.

Fastighetsnämnden får i uppdrag att prioritera att fler konceptus, likt de som BoKlok och Sveriges Allmännytta tagit fram, möjliggörs.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, sammanfattande omdöme.		250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).		28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.		35	36	37	50
Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.	Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalité.	Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv.		3,6	3,4	3,2	1,5
	Göteborg är en trygg och välskött stad.	Nöjd Medborgar-Index - Renhållning och sophämtning.		67	68	70	90
		Andel av befolkningen (16–84 år) som upplever att oron för att utsättas för brott påverkar livskvaliteten i stor utsträckning. (NTU).	Hela Göteborg	7%	6%	6%	3,5%
	Göteborg byggs attraktivt, tätt och varierat.	Nettoinflyttning till kommunen.		8 000	8 000	8 000	10 000
		Nöjd Region-Index – Kommersiellt utbud.		72	73	73	80
		Nöjd Region-Index – Fritidsaktiviteter.		75	76	77	80
		Nöjd Region-Index – Kommunikationer.		67	70	71	80
		Nybyggnation: Småhus		500	500	500	1 000
		Antal färdigställda bostäder.		5 000	5 000	5 000	5 000

Fortsättning från förgående sida

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Stadens exploaterings-verksamhet ska vara i balans över 10 år.		Balans	Balans	Balans	Balans
		Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna .		Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.		79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).		8,3%	8,2%	8,1%	7%

Göteborgs förskolenämnd

Övergripande ansvar

Göteborgs förskolenämnd är huvudman och ansvarar för de uppgifter som ankommer på kommunen inom förskola och pedagogisk omsorg enligt skollagen och skolförordningen samt övrig lagstiftning inom utbildningsområdet. Nämnden ansvarar för öppen förskola, omsorg på obekväm arbetstid samt för verkställighet gällande grundskolenämndens gynnande beslut avseende pedagogisk omsorg och omsorg på obekväm arbetstid som erbjuds istället för fritidshem.

Reglemente

Nämnden ska ansvara för de uppgifter som ankommer på kommunen inom förskola och pedagogisk omsorg.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Göteborg har en förskola och barnomsorg som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor för alla barn.

Kommunfullmäktiges inriktning för Göteborgs förskolenämnd

Inget är viktigare än en bra start i livet. Göteborg ska vara en stad där varje barn utvecklas och växer, oavsett förutsättningar hemifrån. Förskolan ska vara tillgänglig för alla, ha ett tydligt fokus på lärande och stimulera barns utveckling.

Förskolan ska erbjuda varje barn en trygg omsorg, lust att lära genom lek och ge barn verktyg för att klara skolan och forma sina liv. Föräldrar och barn ska erbjudas valfrihet och mångfald.

Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet, barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling samt lärande bildar en helhet. Det är angeläget att tidigt identifiera, bedöma och ge barn i behov av stöd rätt insatser.

I dag är barngrupperna på flera avdelningar allt för stora och det måste bli mindre grupper för att det ska vara möjligt för förskolans personal att möta varje barn och bedriva en bra pedagogisk verksamhet. Småbarnsavdelningar ska prioriteras först när det finns möjlighet att minska barngrupperna.

I den förskoleutredning som låg till grund för den nya nämnden formulerades tre övergripande förstärkningsområden; Ökad kvalitet i undervisningen, Tydligare ansvar, styrning och ledning och En likvärdig förskola. Dessa är vägledande för nämndens arbete under mandatperioden.

Ökad kvalitet i undervisningen för att öka barns utveckling och lärande

En hög pedagogisk kvalitet är avgörande för att alla barn ska få möjligheten till en bra start i livet. Förskollärares pedagogiska arbete och rektors ledarskap är därför avgörande. Verksamheten ska ha fokus på de nationella målen och utveckling av undervisningen.

Det kollegiala lärandet i förskolan, baserat på forskning, beprövad erfarenhet och omvärldsbevakning behöver fortsätta att utvecklas. Språkutveckling, naturvetenskap och matematik ska prioriteras i förskolan för att lägga en god grund för framtida skolgång. För barn med annat modersmål än svenska är språkträning prioriterat.

Förskollärare ska leda den pedagogiska verksamheten och arbeta när det är flest barn på plats. Förskollärarna ska avlastas arbetsuppgifter utanför det pedagogiska uppdraget av medarbetare med andra yrkesroller.

Grundbemanningen ska förstärkas för att minska beroendet av korttidsvikarier och för att trygga bemanning under dagen när det är flest barn på förskolan. Det ger bättre förutsättningar för förskollärare och arbetslag att planera den pedagogiska verksamheten.

Den strategiska kompetensförsörjningen behöver utvecklas tillsammans med ett hållbart arbetsliv inom förskolan. Ett nära och strategiskt samarbete och samverkan krävs med lärarutbildningen och yrkeshögskolan samt med Göteborgsregionen (GR), där staden ska vara en aktiv del av Branschråd Förskola. Fler karriärvägar behöver skapas inom förskolan, exempelvis genom förste förskollärare. En annan del handlar om säkra den verksamhetsförlagda utbildningen i alla utbildningsområden. Här är lokala lärarutbildare en framgångsfaktor tillsammans med riktlinjer och rutiner.

Ett hållbart arbetsliv tar sin utgångspunkt i arbetsmiljö, arbetsbelastning och sjuktal. Insatser ska vidtas på varje enskild förskola, med mål, analys och åtgärder, som sedan följs upp på arbetsplatsen, av nämnden och staden.

Tydligare ansvar, styrning och ledning

Förskolenämnden ska systematiskt följa upp verksamheten och analysera resultaten i förhållande till läroplanen och utifrån det planera och utveckla förskolan. Därför är det viktigt att fortsätta utveckla det systematiska kvalitetsarbetet, på enhets-, områdes- och nämndnivå.

Nämnden behöver fortsätta arbetet med att renodla uppdrag, roller och ansvar i verksamheten. En del av det är att fortsätta utveckla strukturer och arbetssätt för att möjliggöra ett utökat nära verksamhetsstöd till rektor och till personalen på den enskilda förskolan.

En likvärdig förskola

Att delta i pedagogisk verksamhet redan från tidig ålder har en stor påverkan på barns individuella utveckling, det gäller särskilt för barn från socioekonomiskt svaga förhållanden. Andelen inskrivna barn i utsatta områden är betydligt lägre jämfört med andra delar av staden. Insatser ska vidtas för att öka andelen förskolebarn i dessa områden.

Förskolan fyller en särskild roll för de barn som inte talar svenska och som inte heller har föräldrar som är svensktalande. Nyanländas barn kommer att få rätt till en obligatorisk språkförskola från tre år med minst 15 timmar. Förskolenämnden får i uppdrag att förbereda införandet. Om barnen går på förskolan blir det lättare för föräldrarna, särskilt kvinnorna, att ta viktiga steg för att komma i jobb och integreras i samhället.

Arbetet med att öka andelen legitimerade förskollärare och kompetenshöjning av barnskötare behöver fortsätta. Särskilt viktigt är att det finns behörig personal där behoven är som störst.

Staden är en del av Skolverkets satsning ”Bästa förskola”. Det är en långsiktig satsning som ger förutsättningar för att stärka kvaliteten undervisningen för barn från resurssvaga förhållanden. Arbetssätten att främja språkutveckling på dessa förskolor behöver spridas.

Det pågående arbetet med att skapa likvärdiga organisatoriska förutsättningar för stadens förskolor ska fortsätta. Där ingår en översyn av antalet medarbetare per chef, barngruppernas storlek samt hur det administrativa stödet ska organiseras.

Från 2020 ska samtliga 4- och 5-åringar i Göteborg erbjudas ett årligt avgiftsfritt besök på Alfons Åbergs Kulturhus. Genom lek, föreställningar byggda på böcker, högläsning och lärande tränas barnen att vara delaktiga i samhället. Högläsning och läsning ökar barns ordförråd och bidrar till en bra start i livet och stärker förutsättningarna för att klara sig senare i skolan.

Alla barn har rätt till en säker och trygg uppväxt

Förskolan ska förmedla och förankra grundläggande demokratiska värderingar liksom respekt för mänskliga rättigheter, särskilt barns rättigheter utifrån barnkonventionen. Förskolan har en viktig funktion i det förebyggande arbetet, bland annat genom att uppmärksamma barn som riskerar att fara illa.

Nämnden ska säkerställa att alla förskolor har väl fungerande rutiner för orosanmälan till socialtjänsten och att placerade barn och barn som bor i skyddat boende erbjuds plats i förskola eller annan pedagogisk verksamhet. Samarbetet mellan förskola och socialtjänst ska stärkas.

Ekonomi

Alla barn och elever har olika behov och förutsättningar men har samma rätt att nå sin fulla potential. Syftet med stadens förskolepeng är att skapa

förutsättningar för rektor på varje förskola att styra och leda sin verksamhet som pedagogisk ledare.

Barnpengen består av ett grundbelopp som är viktat utifrån ålder och serviceform, vistelsetid, samt ett strukturbelopp som fördelas olika och syftar till att minska skillnaden mellan barns förutsättningar. Strukturbeloppet är viktat utifrån socioekonomiska variabler. Det är kommunfullmäktiges ambition grundbeloppet är så högt som möjligt. Avgift för förskolan tas ut 12 månader per år.

Fler förskolor behövs

Antalet barn i förskoleåldrarna har ökat med 5 700 barn de senaste tio åren som ett resultat av större födelsekullar och stabila flyttmönster. Antalet barn, 1–5 år, fortsätter att öka men inte alls i den snabba takt som under åren 2000–2010. Kommande fem år väntas gruppen öka med 1 400 barn.

Utbyggnaden av nya förskolor och expansionen av nya platser behöver därför fortsätta, dels för att möta efterfrågan, dels för att barngrupperna ska kunna minskas och dels för att äldre förskolelokaler ska kunna bytas ut. Staden behöver fler flexibla förskolelokaler och konceptlösningar.

Det är prioriterat att säkerställa att den lagstadgade tillgången till förskola och pedagogisk verksamhet uppfylls. Göteborgs Stad ska erbjuda alla barn ett skäligt erbjudande skyndsamt, senast inom fyra månader.

Frihet att välja förskola och inriktning

Föräldrarnas frihet att välja förskola ska värnas. Alternativ, så som kooperativ och andra fristående verksamhetsformer, ska uppmuntras. Pedagogisk omsorg och dagbarnvårdare är ett komplement till förskolan tillsammans med den öppna förskolan. För att underlätta valet av förskola ska staden erbjuda en god och lättillgänglig information om samtliga huvudmän i staden.

Tillgång till förskola och omsorg på obekväma tider är för flera föräldrar helt avgörande för att det ska kunna arbeta. För de barn vars föräldrar arbetar obekväma tider ska kvälls- och nattbarnomsorg erbjudas tillsammans med omsorg i hemmet, där det är lämpligt och underlättar för barnet.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Förskolenämnden får i uppdrag att sträva efter en så hög grundersättning som möjligt, i relation till strukturbeloppet.

Förskolenämnden får i uppdrag att vidta insatser öka andelen förskolebarn i utsatta områden.

Förskolenämnden får i uppdrag att säkerställa att kvälls- och nattbarnomsorg samt omsorg i hemmet erbjuds.

Förskolenämnden får i uppdrag att säkerställa att staden erbjuder ett skäligt erbjudande om plats i förskolan inom fyra månader.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg har en förskola och skola som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor.	Nöjd Medborgar – Index - Förskolan.		59	61	63	70
		Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, antal		5	5	5	5
		Barn 1-5 år inskrivna i förskola och pedagogisk omsorg, andel (%).		85%	86%	87%	90%
	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Fritidsvaneundersökningen: – andel (%) som är med i minst en förening, klubb eller särskild grupp på fritiden.	Aggregerat	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.		250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).		28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) - Totalindex.		35	36	37	50
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.		Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgarna får valuta för skatten och en välfärd med hög kvalitet.	Personal i direktkontakt med invånare i förhållande till stadens totala personalstyrka.		Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen –Totalindex		79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).		8,3%	8,2%	8,1%	7%

Göteborgs grundskolenämnd

Övergripande ansvar

Göteborgs grundskolenämnd är huvudman och ansvarar för de uppgifter som ankommer på kommunen inom förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem och pedagogisk omsorg som erbjuds istället för fritidshem enligt skollagen och skolförordningen samt övrig lagstiftning inom utbildningsområdet.

Reglemente

Nämnden ska ansvara för de uppgifter som ankommer på kommunen inom förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Göteborg har en skola där barn och elever når sin fulla potential.

Kommunfullmäktiges inriktning för Göteborgs grundskolenämnd

Varenda elev, oavsett bakgrund, ska ha de kunskaper och färdigheter som krävs för att klara fortsatta studier och vara en del av samhället. I stadens skolor ska alla kunna utvecklas efter sina förutsättningar och de som har störst behov av hjälp ska även få mest stöd.

I den skolutredning som låg till grund för den nya nämnden och förvaltningen formulerades tre övergripande förstärkningsområden. Dessa är vägledande för nämnden och förvaltningens arbete under mandatperioden. Fokus ska vara på att höja kvaliteten i undervisning, öka likvärdigheten och förbättra styrning och ledning i mötet mellan lärare och elev. Därtill behövs ett större fokus på skolans inre organisation.

Ökad kvalitet i undervisningen för att öka elevers utveckling och lärande

Det som händer i klassrummet avgör hur det går för eleverna. Ska kunskapsresultaten förbättras behöver varje elev få mer tid med behöriga engagerade och kunniga lärare. En av de viktigaste strategierna för ökad kvalitet i undervisningen är en fungerande kompetensförsörjning. Att lyckas attrahera och behålla legitimerad personal inom skolan kommer att vara en nyckelfråga under många år.

Lärarna är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas framgång och yrkets status behöver fortsätta att höjas. I dag råder lärarbrist och skolor har svårt att rekrytera ny personal. Skolverket pekar på att cirka hälften av behoven kommer att täckas via lärarutbildningarna fram till 2031.

Grundskolenämnden behöver bidra till att locka fler att bli lärare, att behålla de lärare som redan är anställda och locka tillbaka lärare som lämnat yrket. Det kräver ett långsiktigt strategiskt arbete och samverkan tillsammans med Göteborgs Universitet och GR. Branschrådet Grundskola är en central del av arbetet och syftar till att stärka en långsiktig kompetensförsörjning, genom olika insatser och initiativ. I detta arbete ska staden vara en ledande part.

I Göteborg ska erfarenhet, kompetens och kontinuitet premieras. Att som lärare inom staden och vara trogen sina elever, kollegor och skola är något positivt, vilket ska värdesättas. Mot den bakgrunden är det viktigt att fortsätta att skapa fler karriärvägar, som förstelärare, mentorer eller lektorat.

En god arbetsmiljö och ett fungerande arbetsmiljöarbete är avgörande för att bygga en framgångsrik skola. Därför behövs ett arbete kring arbetsmiljö, arbetsbelastning och arbetstid på varje skola.

Lika viktigt är att utveckla det kollegiala lärandet baserat på forskning, beprövad erfarenhet och omvärldsbevakning med fokus på undervisningens kvalitet och på skolans huvuduppdrag. Ska stadens skolor nå ökad kvalitet i undervisningen krävs att detta genomsyrar hela förvaltningen.

Tydligare ansvar, styrning och ledning

Framgångsrika skolor visar att rektors roll är central. Nämnden behöver skapa bättre incitament både för att attrahera och behålla rektorer på skolor med störst utmaningar.

Det krävs fortsatta insatser för att stärka och renodla styr och stödkedjan i skolan. Det handlar bland annat om att fortsätta utveckla ett likvärdigt administrativt närtöd till skolorna för att bidra till att rektorsrollen blir mer renodlad och med ett tydligt fokus på pedagogiskt ledarskap. Här krävs tydliga uppdragsdialoger som främjar dialog och kollegialt lärande. Rektorsverkstan där rektorer träffas regelbundet för att tillsammans utveckla det pedagogiska ledarskapet är ett viktigt steg i detta arbete. Framgent är det centralt att stödja rektors individuella utvecklingsbehov.

En likvärdig skola

Alla elever i Göteborg ska nå målen inom skolan och kunna utvecklas till sin fulla potential. För att nå dit krävs en rad insatser för att öka likvärdigheten. Det handlar bland annat om att säkerställa behörighet och bättre kontinuitet bland personalgrupper som arbetar i skolor med extra stora utmaningar samt lyfta undervisningen för nyanlända elever.

Berättarministeriet stöttar i dag lärare med kreativa pedagogiska program som lockar eleverna att erövra det skrivna ordet. Stadens samarbete med ministeriet är värdefullt och ska fortsätta.

Elevhälsan ska användas förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen. Skolan ska erbjuda en fungerande och förtroendeingivande elevhälsa med god tillgänglighet till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagoger.

Under flera år har ett fåtal skolor tagit ett stort ansvar för nyanlända elever. Ansvaret behöver spridas i staden, där fler mottagningsenheter och introduktionsklasser för nyanlända elever är en del av lösningen. Undervisningen måste organiseras och anpassas efter den enskilde elevens grundkunskaper. Varje elev har olika förutsättningar och utifrån dessa ska stöd och hjälp sättas in. En gedigen introduktion, kartläggning och uppföljning är helt central. Fokus ska ligga på svenskundervisning och modersmålet ska användas som ett stöd.

Tidiga och extra insatser

Den obligatoriska undervisningen i förskoleklassen ska syfta till att stimulera elevernas allsidiga utveckling och lärande. Under kommande år är det viktigt att säkerställa en likvärdig undervisning i staden och öka målstyrningen i förskoleklassen.

Alla elever ska, utifrån sina förutsättningar, mötas av positiva och höga förväntningar samt tydliga kunskapskrav i skolan. Läsning är grunden för allt lärande och är avgörande för att ge eleverna ett levande språk och verktyg att ta till sig andra kunskaper och ämnen. Ett språkutvecklande förhållningssätt är viktigt i alla ämnen och de insatser som pågår ska fortsätta.

Genom screening och utvärdering av elevers kunskaper på ett tidigt stadium kan elever som behöver tidiga insatser och extra stöd för att nå kunskapsmålen fångas upp. Språkförståelse, matematiskt tänkande och eventuellt övriga behov ska testas i förskoleklass, verktyg för detta ska tas fram. Ett systematiskt kvalitetsarbete är en förutsättning för att alla barn och elever ska ges en likvärdig utbildning. Bedömningsunderlag i lågstadiet samt nationella prov i åk 3, 6 och 9 och betygsresultat ska följas upp av Grundscolenämnden. Som huvudman är staden positiv till att skolor, som så önskar, inför betyg från årskurs 4.

Extra anpassningar ska ske inom ramen för undervisningen med exempelvis eget schema, tydliga instruktioner, specialpedagogiska insatser eller särskilda läromedel. Särskilt stöd ska sättas in när extra anpassningar inte leder till att kunskapsmålen kan nås. Skolans kunskap och stöd för barn med neuropsykiatriska svårigheter ska öka. Stadens resursavdelningar eller undervisningsgrupper ska byggas ut.

Extraundervisning på kvällar, helger och lov eller genom ett extra skolår ska erbjudas för den som behöver.

Förhöjd studietakt ska kunna ges till elever som snabbare når kunskapsmålen. Det ska vara möjligt för högstadiel elever att läsa kurser på gymnasial nivå och

som gymnasieelev att läsa högskolekurser. Elever med särbegåvningar ska mötas och utmanas i klassrummet. För att stimulera intresset för matematik och naturvetenskapliga ämnen ska fler spetsklasser startas på högstadiet.

Där det är möjligt ska rektor utifrån lokala behov minska storleken på klasserna, ha fler lärare i klassrummet, ha fler halvklasstimmar, eller anställa fler speciallärare.

Det finns ett tydligt samband mellan hög fysisk aktivitet, hälsa och inlärningsförmåga. Övervikt och fetma bland barn är ett växande problem som måste mötas. Positiva upplevelser av rörelse och friluftsliv under uppväxtåren har stor betydelse. Här är skolans samverkan med civilsamhälle och föreningsliv viktigt.

Fritidshemmen ska ge eleverna trygghet, stimulera utveckling, lärande och erbjuda en meningsfull fritid. Fritidspedagogiken bedrivs under hela dagen och spelar en viktig roll i barns lärande och sociala utveckling. Verksamheten ska fortsätta att utvecklas, det gäller särskilt kollegialt lärande, kvalitetsarbete och samverkan. Fritidshemmen ska ta ett större ansvar för att erbjuda studiestöd och bidra till en mer likvärdig skola. Avgift för fritidshem tas ut 12 månader per år.

Grundsärskolan ska ge kunskaper, bidra till personlig utveckling, social gemenskap och ge en god grund för fortsatta studier och för ett aktivt deltagande i samhället. Alla elever oavsett skolform måste mötas av positiva förväntningar. Utbildningen ska hålla hög kvalitet och därför ska personalens kompetens säkerställas. Alla elever i grundsärskolan ska ha ett utrett behov av särskola.

Ekonomi

Ersättningen per elev följer med oavsett vilken skola eller huvudman som eleven väljer. Grundbeloppet består av tre delar; grundersättning som fördelas lika per elev beroende på årskurs/ålder, en strukturersättning som är viktad utifrån socioekonomiska variabler och ersättning för nyanlända elever.

Eftersom det är grundersättningen som finansierar merparten av skolans kostnader är det kommunfullmäktiges uppfattning att ersättningen ska vara så hög som möjligt. Syftet med strukturersättningen är att fördela de ekonomiska resurserna på ett sådant sätt att skolorna ges resurser i förhållande till de förutsättningar de har.

Trygghet och studiero är avgörande

Grundskolan i Göteborg har problem med trygghet och studiero. Att visa hänsyn och respekt för andra elever, lärare och att ta ansvar för sina studier har stor betydelse för skolgången. Otrygghet och bristande studiero drabbar hårdast de elever som har tuffast förutsättningar. Lugn och ro i klassrummen bidrar till att främja en god hälsa och minska stress bland elever. Det ska råda nolltolerans mot våld och kränkningar i stadens skolor. Rektor har ansvaret för att upprättade ordningsregler efterlevs och utvärderas årligen, samt att löpande hålla föräldrarna informerade. Föräldrars ansvar och delaktighet är grundläggande för

en lyckad skolgång och föräldraansvaret måste stärkas, därför ska förväntansdokument införas.

Att ständigt bli störd av klasskamrater som sms:ar, chattar, spelar eller är närvarande på sociala medier försämrar möjligheten att nå kunskapsmålen och det är eleverna med sämst förutsättningar som förlorar mest på stöket i klassrummet. Stadens skolor ska vara mobilfria under lektionerna, om inget annat anges av skolans ordningsregler.

Det är viktigt att eleverna har en hög närvaro. Skolk är en allvarlig varningssignal om att något inte står rätt till och den ska inte ignoreras. Därför ska närvaron följas upp och gemensamma regler och rutiner ska följas.

En trygg och säker skola är en förutsättning för en fungerande undervisning. Mobbning, kränkningar och hot är oacceptabla var det än sker. Alla skolor ska bedriva ett tydligt värdegrundarbete där eleverna är delaktiga. Skolorna ska arbeta förebyggande mot kränkningar genom beprövade och evidensbaserade metoder. Nämnden ska säkerställa att alla skolor har väl fungerande rutiner mot kränkande behandling.

Nämnden har inrättat en Skolakut där elever, som av olika orsaker inte klarar av att gå i en vanlig klass, ska kunna placeras under en begränsad tid. Enheten ska ge eleven förutsättningar för en nystart och säkra elevens fortsatta skolgång.

Frihet att välja skola

Alla barn är garanterade att få en plats i stadens skolor. Genom det fria skolvalet kan föräldrar lämna önskemål om vilka skolor sitt barn ska gå i. Den som föredrar en annan pedagogik eller inte trivs i sin nuvarande skola ska ha möjlighet att välja eller byta till en annan kommunal eller fristående skola. Insatser ska vidtas för att stärka ett aktivt skolval där målet ska vara att samtliga föräldrar gör ett aktivt val. Det krävs att staden tillhandahåller en god och gedigen information om samtliga skolor.

Digitaliseringen i skolan

Datorer, läsplattor och andra digitala hjälpmedel i förskolan, grundskolan och gymnasieskolan fyller en viktig funktion för öka möjligheten att nå kunskapsmålen och är i dag en självklarhet för alla elever. Digitala läromedel av hög kvalitet är ett bra komplement till läroböcker. Samtidigt behöver digitaliseringen ständigt vägas mot traditionell undervisning samt vara likvärdig över staden.

Digitala hjälpmedel kan ha stor betydelse för enskilda elever i undervisningen. Det ska därför ankomma på rektor att besluta om digitalt stöd och om elever

har behov av att ha med sig mobilen i klassrummet. Om digitala hjälpmedel ska användas ska skolan tillhandahålla dessa. Skolan kan aldrig utgå ifrån att alla elever äger en mobil eller kräva att privata mobiler används i undervisningen.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Grundskolenämnden får i uppdrag att säkerställa att läroplan och skollag, det statliga uppdraget, följs i verksamheten.

Grundskolenämnden får i uppdrag att, inför beslut om verksamhetsplan, återkomma med strategier för de åtgärder som identifierats i kvalitetsrapporten för 2019.

Grundskolenämnden får i uppdrag att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet så att det genomsyrar hela stöd- och styrkedjan.

Grundskolenämnden får i uppdrag att ta fram förslag på hur kapaciteten, inom alla skolformer, kan öka på kort sikt.

Grundskolenämnden får i uppdrag att ta fram en handlingsplan för god ekonomisk hushållning gällande utbildningsområdena på kort, mellan och lång sikt.

Grundskolenämnden får i uppdrag att sträva efter en så hög grundersättning som möjligt, i relation till strukturbeloppet.

Grundskolenämnden får i uppdrag att ta fram en handlingsplan för hur arbetet med ”Skola som arena” kan breddas för att nå fler skolor i socioekonomiskt utsatta områden samt en plan för hur arbetet med barn och ungdomars möjlighet till meningsfull fritid ska utformas i samverkan med externa aktörer.

Grundskolenämnden får i uppdrag att ta fram verktyg för att testa språkförståelse och matematiskt tänkande i förskoleklass.

Grundskolenämnden får i uppdrag att starta fler spetsutbildningar.

Grundskolenämnden får i uppdrag att ta fram ett förväntansdokument som ska gälla för stadens grundskolor.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg har en förskola och skola som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor.	Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesproven i SV, Sv2 och MA, hemkommun, genomsnittlig andel (%).		71%	72%	73%	80%
		Elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (som eleven läser), lägeskommun, andel (%).		72%	73%	73%	80%
		Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, hemkommun, andel (%).		75%	75%	76%	80%
		Elever i år 9 behöriga till gymnasieskolan, andel (%).		82%	83%	84%	90%
		Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%).		83%	85%	86%	90%
		Elever i åk 9: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%).		67%	68%	71%	80%
	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Fritidsvaneundersökningen: - andel (%) som är med i minst en förening, klubb eller särskild grupp på fritiden.	Aggregerat	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.		250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).		28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.		35	36	37	50

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.		Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgarna får valuta för skatten och en välfärd med hög kvalitet.	Effektivitetstal kommunal grundskola, ranking (låga värden visar goda resultat) (-2017).		240	230	210	100
		Personal i direktkontakt med invånare i förhållande till stadens totala personalstyrka.		Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.		79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).		8,3%	8,2%	8,1%	7 %

Idrotts- och föreningsnämnden

Övergripande ansvar

Idrotts- och föreningsnämnden ska göra det möjligt för stadens invånare att kunna idrotta och ha en aktiv fritid. Nämnden ska stötta stadens föreningsliv genom bland annat ekonomiskt bidrag, uthyrning av lokaler och godkännande av kommunal borgen. Nämnden ansvarar också för de flesta av stadens lokaler för idrott, motion och bad.

Reglemente

Nämndens ska, i huvudsak för stadens innevånare, genom sin verksamhet skapa goda förutsättningar för att kunna idrotta, ha en aktiv fritid och främja folkhälsa

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Staden ska stödja ett idrotts- och föreningsliv som präglas av samverkan, ideella krafter, gemenskap och goda värderingar och som främjar invånarnas fysiska och psykiska hälsa.
- Göteborg ska ha ett starkt föreningsliv med ett ökat antal aktiva ledare och föreningsmedlemmar i hela staden.
- Göteborg ska genom ett rikt och aktivt föreningsliv och hög tillgänglighet av platser för fysisk aktivitet erbjuda en bredd av möjligheter till aktiv fritid för alla stadens invånare.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Föreningslivet utgör en betydande del av det civila samhället och är därmed en av demokratins viktigaste stöttepelare. Det är bland annat när vi interagerar i föreningar som demokratiska värderingar överförs och fördjupas. Föreningslivet främjar tillit och stärker det sociala kapitalet. Människans behov av att bli sedd, umgås, bekräftas och utvecklas med respekt för andra tillgodoses i ett rikt föreningsliv. Föreningslivet har också en oersättlig och starkt hälsofrämjande funktion genom att erbjuda fysisk aktivitet, kultur och gemenskap.

Varje människa har ett grundläggande ansvar för sin egen tillvaro och därmed också för att skapa sig en meningsfull fritid och hälsa utifrån sina egna förutsättningar. Nämndens insatser bör därför koncentreras till de områden där enskilda människors och föreningars ansträngningar inte räcker till. Stöden ska syfta till att stimulera och uppmuntra alla till en aktiv och hälsofrämjande fritid, i föreningsverksamhet men även på egen hand. Det kan handla om kostnader för lokaler och anläggningar som föreningar inte förmår att bära själva. Det kan också handla om aktiviteter för barn och unga som annars inte kan genomföras

på grund av för höga deltagaravgifter. Nämnden ska också se till att det finns ett brett utbud av idrottsanläggningar i hela Göteborg.

Den kommunala verksamheten ska komplettera, inte ta över eller tränga ut, det som civilsamhället eller andra aktörer kan erbjuda på egen hand. Mot den bakgrunden ska Idrott- och föreningsnämnden inte driva kommunala gym där andra aktörer kan göra det. Nämnden ska pröva om verksamheten ska bibehållas i kommunal, enskild regi eller som föreningsdrivna anläggningar.

Bidrag på lika villkor

I Göteborg finns över 700 bidragsberättigade föreningar. En stor andel av föreningarna ägnar sig åt annat än idrott, men bidrar ändå positivt till människors hälsa och livskvalitet. Särskilt pensionärsföreningarna har ökat sitt utbud av aktiviteter under senare år. Utöver idrottsföreningarna kan till exempel Friluftsförbundet och scouternas miljö- och hälsofrämjande aktiviteter framhållas. Kommunens stöd till fritidssektorn ska utformas så att alla göteborgare ges förutsättningar att delta i aktiviteter och föreningsliv.

Medelåldern ökar bland befolkningen. Folkhälsoinsatser för en allt åldrande befolkning är ett av verktygen för en värdig ålderdom för den enskilde men också ett bra verktyg för det offentliga för att hålla nere kostnader för vård och omvårdnad.

Stadens bidrag och subventioner bör så långt det är möjligt fördelas mellan olika idrotter och aktiviteter, så att både jämställdhet, jämlikhet och integration främjas.

Nämnden ska fortsätta genomföra stickprovskontroller i syfte att kvalitetssäkra att bidragen betalas ut på rätta grunder. De bidrag som betalats ut på felaktiga grunder ska krävas tillbaka efter rimliga möjligheter till rättelse.

Ett fritt och självständigt föreningsliv ska understödjas. Det kommunala stödet ska i huvudsak koncentreras till barn och ungdomar. Det är emellertid också nödvändigt att främja äldre göteborgares hälsa och därför är det viktigt att de erbjuds goda möjligheter till fysisk aktivitet både i föreningsform och på egen hand.

Riksidrottsförbundet har konstaterat att samhällsstödet bör utgöra barn- och ungdomsverksamhetens ekonomiska bas samt att idrottsrörelsen måste öka graden av egenfinansiering.

Stadens subvention av egna anläggningar är fortsatt större än av föreningsdrivna. Denna skillnad måste över tid minska för att på sikt nå likvärdiga förutsättningar för kommunala och föreningsdrivna anläggningar. Det är viktigt att nämnden fortlöpande inventerar sina idrottsanläggningar så att eftersläpningar av underhåll kan undvikas.

Med visionen att ”göra Göteborg friskare” i fokus bör möjligheterna till spontan-idrottandet prioriteras ytterligare, gärna i samverkan med andra nämnder och organisationer. Nämndens mål ska inte enbart handla om mängden föreningsmedlemmar utan även om människors aktiva fritid.

Det är viktigt att det finns låga trösklar till föreningsverksamhet och att ett krav på medlemskap inte stänger ute deltagande. I princip bör inte medlemskap i en förening vara en förutsättning för stöd. Idrotts- och föreningsnämnden ges i uppdrag att utreda frågan.

Nämnden ska verka för samverkansformer och partnerskap med föreningsliv och skolor för att anläggningarna i staden ska både anläggas, finansieras, nyttjas och driftas så effektivt som möjligt.

För att utveckla möjligheterna till breddad finansiering ska nämnden utreda förutsättningarna för att sälja namnrättigheter till anläggningar och motionsytor.

Ett föreningsliv för alla

Staden ska inte upplåta lokaler till verksamheter, organisationer eller aktiviteter som uppmuntrar till eller bejakar våld, rasism, extremism, droger eller på annat sätt brister i demokratiska värderingar.

Fler personer med funktionsnedsättning ska få möjlighet att idrotta och utöva en aktiv fritid. Det ska också vara lätt för alla att, som publik, delta vid olika evenemang. Nämnden ska därför fortsätta arbeta aktivt med tillgänglighetsfrågor på stadens idrottsanläggningar. Föreningslivets grundidé är universell och idrotten är en plats för alla oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Kommunens stöd måste därför återspegla detta synsätt genom att stötta föreningarna och deras verksamheter, inte styra, förändra eller begränsa deras verksamhet.

Utanförskapet är en av stadens största utmaningar och deltagandet i idrotts- och föreningsliv i resurssvaga områden är påtagligt. Riktade insatser för att öka barn och ungdomars deltagande i utanförskapsområden ska prioriteras. Effekten av insatserna behöver noggrann uppföljning och utvärdering.

Föreningar behöver mer än pengar för att fungera. Utan ledare och frivilliga funktionärer kan föreningslivet inte överleva. Ledarskapsutveckling och ideellt arbete binder människor samman, skapar kontaktytor och bidrar till en god personlig utveckling. Att insatserna sker på ideell basis har ett värde i sig. Det bidrar stort till samhällets sociala kapital – till att stärka demokratin, förtroende och tillit mellan människor och samhällsaktörer.

Kommunens service till föreningarna ska innefatta rådgivning, vägledning och förenklade regelsystem för att underlätta rekryteringen av nya ledare, funktionärer och fler frivilligarbetare. Nämnden ska underlätta för föreningslivet genom

stöd, regel- och rutinförenklingar. Dock ska nämnden inte driva kommunala föreningspooler eller andra stödverksamheter som civilsamhällets aktörer kan göra själva med ekonomiskt stöd och samverkan.

Samhället behöver framtida ledare inom både föreningsliv, näringsliv och offentlig sektor. Betydelsen av att stödja föreningsaktivas utveckling inom ledarskap och självledarskap är stor och en investering för framtiden.

Tillsammans med idrottsrörelsen och andra lämpliga aktörer ska nämnden främja ledarrekrytering och ledarskapsutveckling baserat på frivillighet och ideella insatser.

Nämnden ska, om nödvändigt på egen hand, men företrädesvis i samverkan med idéburna aktörer, stötta föreningarna vid olika problemsituationer samt arbete förebyggande för att motverka och hantera exempelvis sexuella övergrepp och mobbning.

Det är i barn- och ungdomsåren som grunden för den framtida hälsan läggs genom vanor och förhållningssätt. De som av olika skäl väljer att vara fysiskt passiva söker sig sällan till idrottsföreningar eller till idrottsanläggningar. Arbetet med att erbjuda dessa göteborgare attraktiva möjligheter skiljer sig därför från traditionellt förenings- och idrottsarbete. Prova-på-verksamhet, breddad verksamhet och marknadsföring av anläggningarna är viktiga stöttepelare i detta arbete och ska vidareutvecklas i samarbete med Grundskolenämnden.

Göteborg har stora möjligheter att med enkla medel erbjuda fler träningsmöjligheter i stadsmiljön. Det är också viktigt att bevara och utveckla ytor för spontanidrott.

Det är av stor vikt att underlätta för alla, från elitidrott till motionär, att så enkelt som möjligt kunna ta sig till och från träningen. När arenor och anläggningar planeras är det viktigt att ta hänsyn till att olika färdmedel ska kunna användas. I flertalet fall krävs fortfarande bil för att på rimliga villkor kunna använda anläggningen. Därför ska det säkerställas att det finns ett parkeringsutbud som är anpassat för detta.

Simkunnighet och vattensäkerhet är viktiga frågor. I föreningarna finns ett stort kunnande och engagemang som bidrar till hög kvalitet i simundervisningen. Arbetet med att säkra simkunnigheten bland framförallt barn och unga ska utvecklas i samverkan mellan nämnden, Grundskolenämnden och idéburna aktörer. Tidigare modell med fri simskola för alla skolor var inte kostnadseffektiv. Staden ska inte bedriva simskola i egen regi.

De kommunala badhusen är i dag utspridda på flera kommunala huvudmannaskap. Upplägget försvårar för badgäster som nyttjar fler än en anläggning men också för föreningar som bedriver verksamhet i flera anläggningar. En mer övergripande och sammanhållen lösning behöver komma till stånd.

Breddidrotten är beroende av förebilder varför elitsatsningar bidrar till att öka engagemanget. En långsiktig elitsatsning är beroende av tillväxt hos breddidrotten som en plantskola för blivande elitidrottare. Mixen är viktig och nödvändig för ett levande idrotts- och föreningsliv. Det gäller att hitta en balans där bredd och elit kan samsas om resurser, tid och utrymmen på ett sådant sätt som stärker den samlade Göteborgsidrotten. I det arbetet handlar det om att pröva nya former för att bättre ta tillvara stadens elitidrottare för att erbjuda breddaktiviteter och satsningar som syftar till att öka den fysiska aktiviteten bland stadens invånare.

För att skapa bättre förutsättningar för de ungdomar som väljer att elitsatsa inom sin idrott ska Idrotts- och föreningsnämnden genom samverkan och partnerskap bidra till att förstärka stödet till en förbättrad idrottsmiljö tillsammans med Västra Götalands Idrottsförbund och Riksidrottsuniversitetet i Göteborg och andra lämpliga aktörer utifrån aspekter som rör fysisk och psykisk hälsa, studier och försörjning för unga elitidrottare.

Staden ska, genom nämnden, underlätta så att cuper och evenemang kan genomföras och utvecklas i Göteborg.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att inte driva kommunala gym där andra aktörer kan göra det. Nämnden ska pröva om verksamheten ska bibehållas i kommunal, enskild regi eller som föreningsdrivna anläggningar.

Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att säkerställa att kommunala föreningsbidrag och subventioner som staden ställer upp med fördelas rättvist mellan olika idrotter och aktiviteter.

Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att fortsätta genomföra stickprovskontroller i syfte att kvalitetssäkra att bidragen betalas ut på rätta grunder.

Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att utreda huruvida krav på medlemskap i en förening behöver vara en förutsättning för stöd.

Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att utveckla samverkansformer och partnerskap med föreningsliv och skolor för att anläggningarna i staden ska både anläggas, finansieras, nyttjas och driftas så effektivt som möjligt.

Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att utveckla möjligheterna till breddad finansiering bland annat genom att utreda förutsättningarna för att sälja namnrättigheter till anläggningar och motionsytor.

Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att avveckla kommunala föreningspooler eller andra stödverksamheter som civilsamhällets aktörer kan göra själva med hjälp av ekonomiskt stöd och samverkan.

Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att bredda möjligheterna till prova-på-verksamhet genom utvecklingsbidrag för idrottsverksamhet som är kopplad till skolan och fritids.

Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att komplettera karttjänsten Fri-luftsliv med enkla tips på slingor för löpning, joggning och motionspromenader i och kring staden.

Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att, tillsammans med andra ansvariga nämnder, söka nya former för parkeringsvillkor kring de kommunala frisk- och idrottsanläggningarna.

Idrotts- och föreningsnämnden får i uppdrag att underlätta så att cuper och evenemang kan genomföras och utvecklas i Göteborg.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Fritidsvaneundersökningen: - andel (%) som är med i minst en förening, klubb eller särskild grupp på fritiden.	Aggregerat	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.		250	200	150	50
	Göteborg är en levande kultur-, idrotts- och evenemangsstad för både boende och besökare.	Nöjd Medborgar-Index - Idrott- och motionsanläggningar.		67	68	70	85
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).		28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) - Totalindex.		35	36	37	50
Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.	Göteborg byggs attraktivt, tätt och varierat.	Nöjd Region-Index - Fritidsaktiviteter.		75	76	77	80
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.		Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex.		79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).		8,3%	8,2%	8,1%	7%

Inköp och upphandlingsnämnden

Nämndens övergripande ansvar

Nämnden är stadens strategiska resurs i upphandlingsfrågor. Förvaltningen är Stadens inköpscentral och tillhandahåller ramavtal för varor och tjänster av gemensamt intresse för stadens förvaltningar och bolag.

Reglemente

Nämnden har ett huvudansvar för stadens gemensamma inköpsprocess och ska också vara stadens inköpscentral för samtliga förvaltningar och de bolag och föreningar där staden är förvaltare eller, direkt eller indirekt, utser en majoritet av styrelsen eller motsvarande. Nämndens verksamhet är av strategisk betydelse för att staden utifrån uppställda krav ska kunna uppnå bästa möjliga affärsvillkor samt för att säkerställa att syfte i stadens riktlinje för inköp och upphandling uppnås.

Verksamhetsmål

- Nämnden ska säkerställa att göteborgarna till bra pris får hög kvalitet på de varor och tjänster som köps in av nämnder och styrelser.
- Nämnden ska genom kommunövergripande stöd och kompetenshöjande insatser bidra till att göra Göteborg till en hållbar och i förlängningen helt fossilfri stad.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Inköp och upphandlingsnämndens arbete är avgörande för att göteborgarnas skattemedel används på ett effektivt och sparsamt sätt. Stadens inköp och upphandlingsverksamhet ska präglas av transparens, hög kvalitet, kostnadseffektivitet, sund konkurrens och hållbarhet.

Nämnden ska genom strategiskt arbete se till att stadens nämnder och styrelser har kunskap om lagar och riktlinjer på området samt har huvudansvar för stadens gemensamma inköpsprocess. Det är därför viktigt att nämnden utför ett aktivt stöd- och kontrollarbete avseende avtalstillämpning, både ur ett leverantörs- och beställarperspektiv. Det kan exempelvis handla om ramavtalstrohet, efterlevnad av miljökrav och att korrekt betalning sker. Varje nämnd och styrelse inom staden är en egen upphandlande myndighet. Det ställer höga krav på god samordning och tydliga riktlinjer. Under 2020 och kommande år ska kostnaderna för stadens inköp minska och här har nämnden ett viktigt uppdrag att bistå upphandlande nivåer stöd och hjälp.

Nämnden ska fortsätta att arbeta med strategisk inköpsanalys och kategoristyrning, vilka är viktiga verktyg för en enhetlig inköp- och upphandlingsprocess i

hela staden. Om nämnden i sitt arbete ser allvarliga brister i någon nämnd eller styrelser inköp och upphandlingar ska nämnden skyndsamt informera kommunstyrelsen samt föreslå en åtgärdsplan. För att finansiera nämndens utökade uppgifter och strategiska arbete ska provisionsintäkterna från ramavtalen höjas från till 1 procent 1,2 procent. Därtill ska kontrollerna för korrekt inbetalning av provisionsintäkterna stärkas.

Nämnden har även en särskild roll i arbetet att förbättra företagsklimatet i Göteborg. Huvudregeln är att staden inte ska konkurrera med näringslivet. Upphandlingsprocessen ska upplevas transparent och rättvis bland marknadens aktörer. Nämnden ska arbeta för fler anbudsgivare per upphandling för ökad konkurrens. När det är tillämpligt ska större upphandlingar delas upp så att även små- och medelstora aktörer kan delta. Nämnden ska därtill arbeta för tydligare och mer relevanta krav i upphandlingsdokumenten. På så vis stärks förutsättningarna för högre kvalitet och mer gynnsamma priser för staden. Om upphandlingskraven är för många eller saknar relevans finns risken att endast ett fåtal större aktörer väljer att lägga anbud. Fokus ska både ligga på att nämnderna får låga inköpskostnader och hög kvalitet på inköpta varor och tjänster. Här har nämnden ett särskilt ansvar att ta in kunskap från övriga upphandlande nämnder för att förstå deras behov.

Göteborg ska bli en fossilfri stad och nämnden har en viktig roll att fylla genom att ställa tydliga och relevanta miljökrav samt bidra till en cirkulär ekonomi i stadens verksamheter. Exempel på hur nämnden kan bidra till en mer cirkulär ekonomi är att premiera återanvändning av material i upphandlingar där det finns förutsättningar i branschen. Nämnden ska arbeta för fler innovationsupphandlingar inom miljö- och klimatområdet. På så vis kan kommunen stärka sitt miljöarbete samtidigt som vi bidrar till att efterfrågan på ny grön teknik ökar.

Nämnden ska arbeta för bättre mat i stadens förskolor, skolor, äldreboenden och andra verksamheter. Det behövs bättre förutsättningar för att kunna köpa in närodlat och miljövänlig mat, vilket tidigare varit svårt. Exempelvis har politiska krav på ekologisk mat inneburit en målkonflikt där staden fått sänka sina miljö- och djurskyddsambitioner och importerat stora mängder kött från Central- och Sydeuropa. Det har resulterat i långa miljöovänliga transporter och en djurhållning som inte hade varit tillåten i Sverige. Dessutom bidrar stadens omfattande import av främst köttprodukter till sämre förutsättningar för biologisk mångfald i Sverige.

Ekojordbruket har sammantaget högre klimatutsläpp än konventionellt jordbruk. Av dessa anledningar ska kraven på ekologisk mat slopas och ersättas med krav på miljöhänsyn och djurskyddsregler som motsvarar svensk nivå. Ekologisk mat ska fortsatt kunna köpas in om det går att motivera utifrån miljö-, klimat- och djurskyddshänsyn. Fler mindre och lokala matproducenter ska ha möjlighet att leverera till stadens verksamheter. Dessa förutsättningar

kan stärkas genom att ställa krav på ökad andel färska råvaror, uppdelningar av produktkategorier och en tidigare dialog med lokala aktörer. Detta som en del av stadens matlyft. Ett sätt att hålla nere kostnaderna för kvalitativ mat är att planera menyer och inköp efter säsong och rådande utbud.

Smarta och innovativa lösningar för varuleveranser kan minska stadens klimatutsläpp och bidra till en bättre trafiksituation i Göteborg. Därför ska nämnden, tillsammans med trafiknämnden, utreda möjligheterna att använda om- och samlastningscentraler för varuleveranser till stadens verksamheter. På så sätt kan omlastning till utsläppsfria och stadsanpassade fordon ske. Samtidigt stärks förutsättningarna att leverera varor till staden för småskaliga aktörer som får färre leveransställen.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Inköp och upphandlingsnämnden får i uppdrag att tillhandahålla utbildningar samt stödfunktioner för stadens förvaltningar och bolag.

Inköp och upphandlingsnämnden får i uppdrag att aktivt verka för att staden har hög avtalstrohet samt att leverantörerna uppfyller de krav som ställs under och efter upphandlingsprocessen.

Inköp och upphandlingsnämnden får i uppdrag att skyndsamt informera kommunstyrelsen vid allvarliga brister inom inköp- och upphandlingsprocessen i staden samt vid behov föreslå åtgärdsplan.

Inköp och upphandlingsnämnden får i uppdrag att arbeta för ökad transparens samt tydliga och relevanta kriterier vid upphandlingarna. Fler mindre och medelstora bolag ska ha möjlighet att delta i stadens upphandlingar. Antalet anbudsgivare ska öka.

Inköp och upphandlingsnämnden får i uppdrag att arbeta för fler innovationsupphandlingar på miljö- och klimatområdet.

Inköp och upphandlingsnämnden får i uppdrag att förbättra möjligheterna för stadens beställare att göra klimatsmarta val i samband med sina inköp.

Inköp och upphandlingsnämnden får i uppdrag att tillse att stadens matupphandlingar ställer krav på miljöhänsyn och djurskyddsregler motsvarande svensk nivå.

Inköp och upphandlingsnämnden får i uppdrag att verka för att stadens matupphandlingar utformas så att även mindre och lokala producenter har möjlighet att delta. Förutsättningarna för närodlad mat ska stärkas, exempelvis genom uppdelade produktkategorier, ökad andel färska råvaror och tidig dialog med lokala leverantörer.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, sammanfattande omdöme.	250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).	28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.	35	36	37	50
Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.	Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet.	Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv.	3,6	3,4	3,2	1,5
		Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person.	360	350	345	300
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgarna får valuta för skatten och en välfärd med hög kvalitet.	Effektivitetstal kommunal grundskola, ranking (låga värden visar goda resultat) (-2017).	240	230	210	100
		Personal i direktkontakt med invånare i förhållande till stadens totala personalstyrka.	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv.	7 800 kr	7 700 kr	7 200 kr	5 000 kr
		Kostnad äldreomsorg, kr/inv.	10 500 kr	10 400 kr	10 350 kr	9 000 kr
		Nöjd Medborgar-Index – Stöd för utsatta personer.	48	49	50	60
		Nöjd Medborgar-Index – Äldreomsorg.	48	52	55	57
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.	79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).	8,3%	8,2%	8,1%	7%

Kretslopp- och vattennämnden

Övergripande ansvar

Nämndens uppdrag är att ge alla göteborgare effektiv och miljömässig vattenförsörjning, avloppshantering och hantering, återbruk och återvinning av hushållsavfall.

Reglemente

Nämndens ändamål är att bidra till att skapa ett kretsloppssamhälle. Nämnden ska tillgodose invånare och övriga brukare inom Göteborgs Stads behov av en säker, effektiv och miljömässig vattenförsörjning och avloppshantering samt verka för en god resurshushållning. Nämnden ska också tillgodose behovet av att på ett effektivt och miljömässigt sätt få sitt hushållsavfall insamlat, transporterat, återanvänt, återvunnet och bortskaffat.

Kommunen har en skyldighet enligt lag att ordna allmänna vattentjänster samt för hantering av hushållsavfall. Nämnden ansvarar för stadens skyldighet i dessa avseenden.

Nämnden ska svara för den långsiktiga planeringen av kommunens insatser inom vatten-, avlopps- och avfallsfrågor.

Nämnden ska också svara för övergripande information och rådgivning i va- och avfallsfrågor i syfte att utveckla brukarnas beteende och förhållningssätt.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Göteborg ska vara en naturlig del av ett kretsloppssamhälle med tillgång till rent, gott och hälsosamt vatten, bra avfallshantering med mål om högsta möjliga återvinning samt ett säkert avlopssystem.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att Göteborg ska ha en hög leveranssäkerhet av dricksvatten krävs ökade investeringar och reinvesteringar i vatten- och avloppsnätet. Det krävs för att tillgodose ett ökat behov samt för att nätet ska klara av klimatförändringarna. Arbetet med läcksökning ska fortsätta. Genom att upptäcka läckage i ett tidigt skede minimeras mängden renat dricksvatten, som inte når slutanvändaren samtidigt som vi minimerar kostnader och miljöpåverkan.

Vattenmassor som inte behöver renas ska i största möjliga mån inte ledas in i nätet som går till Ryaverket. Det ställer krav på bland annat bättre dagvattenhantering. För att minimera mängden tillskottsvatten som kan orsaka bräddningar behöver nämnden samarbeta med övriga förvaltningar, näringsliv och andra parter. Det är viktigt att nämnden ges möjlighet att delta tidigt i planering av nya detalplaner.

Genom en helhetssyn på avloppssystemet kan staden göra kostnadseffektiva åtgärder som minimerar påverkan på recipienter och klimat samtidigt som slamkvaliteten upprätthålls för att möjliggöra fortsatt återvinning av fosfor.

Tillämpning av ny teknik kan minska störningar, öka sorteringsgraden och främja miljö- och klimatnyttan. Nämnden ska arbeta aktivt för att hitta lösningar som ökar andelen av avfall som sorteras och återvinns. Det är viktigt att nämnden är med i ett tidigt planeringsskede vid nybyggnation för att säkerställa en optimal avfallshantering i närområdet, vilket öppnar upp för ett bättre nyttjande av yta. Inspiration kan förslagsvis hittas hos Eskilstuna som använder optisk sortering och samlar in flest typer av avfall i Sverige vid den fastighetsnära insamlingen.

Göteborg har för avsikt att den biologiska behandlingen av hushållens matavfall ska öka. Avsikten med andelsökningen är att sluta kretsloppen mellan stad och omland och samtidigt öka produktionen av biobränslen. Ett bra sätt att öka insamlingen av matavfall är att tillåta avfallskvarnar. Avfallskvarnar ska kunna installeras fritt efter anmälan till förvaltningen inom de områden där det inte är olämpligt.

Om staden ska klara uppsatta miljö- och klimatambitioner behöver det bli enklare för göteborgarna att återvinna sitt avfall. Därför behövs fler återvinningsstationer. Mark för en ny kretsloppspark i södra Göteborg behöver identifieras. Parallellt behövs satsningar för att göra det enklare att slänga grovavfall utan bil. Därför ska nämndens satsningar på flytande återvinningscentraler på älven fortsätta. På så vis blir det möjligt att nå återvinningen med cykel, kärra eller gåendes samtidigt som befintliga anläggningar avlastas.

Förra året startade Sveriges första återvinningscentral för marint avfall i Sotenäs för att hantera den ökande mängd skräp längst kusten. Nämnden ska påbörja utredning av möjligheterna för en motsvarande anläggning i Göteborg i samverkan med närliggande kommuner.

Eftersom nämnden har flera kostnader som inte kan belasta vatten och avlopps- eller avfallskollektivet har nämnden rätt att avropa fastställda medel centralt utan ytterligare beslut i kommunstyrelsen. Det handlar om att förvalta och övervaka deponier som skattekollektivet ansvarar för, dagvatten- och skyfallsarbete samt andra insatser som uppmuntrar den cirkulära ekonomin.

Som en del i att klimatsäkra staden har nämnden har det samordnande ansvaret för skyfallsarbetet i staden. Genom ett effektivt skyfallsarbete kommer staden att spara pengar på sikt.

Vissa år utsätts VA-kollektivet för överuttag i förhållande till årets innevarande kostnader. Andra år uppstår underhåll som överstiger kostnaderna. För att få en långsiktighet i arbetet bör en fondering från år till år kunna göras.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Kretslopp- och vattennämnden får det samordnade uppdraget att, tillsammans med Fastighetsnämnden och Byggnadsnämnden, säkerställa att arbetet med en ny kretsloppspark i södra Göteborg påbörjas.

Kretslopp- och vattennämnden får i uppdrag att fortsätta samarbeta med andra kommuner för att säkra alternativa råvattentäkter.

Kretslopp- och vattennämnden får i uppdrag att bistå Park- och naturnämnden i arbetet med att få bukt med rättproblematiken i staden.

Kretslopp- och vattennämnden får i uppdrag att, i samråd med kommunstyrelsen, genomföra nödvändiga förändringar för att säkerställa en hållbar ekonomi inom VA-kollektivet.

Kretslopp- och vattennämnden får i uppdrag att möjliggöra för brukare att på egen hand, efter godkänd ansökan, installera avfallskvarnar.

Kretslopp- och vattennämnden får i uppdrag att avveckla Skrota Skräpet.

Kretslopp- och vattennämnden får i uppdrag att införa fria besök på återvinningscentraler.

Kretslopp- och vattennämnden får i uppdrag att vidta åtgärder för att öka den fastighetsnära insamlingen.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.	250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).	28 %	27 %	26 %	20 %
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.	35	36	37	50
Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.	Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet.	Vattendrag med god ekologisk status, andel (%).	10 %	11 %	12 %	25 %
		Sjöar med god ekologisk status, andel (%).	42 %	44 %	45 %	65 %
		Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person.	360	350	345	300
	Göteborg är en trygg och välskött stad.	Nöjd Medborgar-Index - Renhållning och sophämtning.	67	68	70	90
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.	79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).	8,3 %	8,2 %	8,1 %	7 %

Kulturnämnden

Övergripande ansvar

Nämnden har ett övergripande ansvar för att driva och samordna stadens kulturstrategiska arbete och fullgöra de uppgifter som enligt lag åläggs kommunen. Nämnden har även ansvar för Göteborgs kommunala museiverksamhet och för stora delar av den gemensamma biblioteksverksamheten. Nämnden ska också aktivt bidra i den strategiska stadsplaneringen, och har en konsultativ roll gällande inriktningen av kulturverksamheten i Göteborg.

Reglemente

Nämnden ska driva och samordna stadens kulturstrategiska arbete, stödja och främja konsten i dess olika former och konstnärernas villkor i staden. Nämnden ska bedriva och utveckla publika kulturinstitutioner och mötesplatser som inte åligger annan nämnd. Därtill ska nämnden bidra till utvecklingen av kulturvården i stadsutvecklingen.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Göteborgs stad ska skapa goda förutsättningar för stadens institutioner och det fria kulturlivet för att erbjuda kulturupplevelser av hög kvalitet och bredd.
- Göteborgs stad ska sträva efter att tillgängliggöra kulturen för fler, inte minst de grupper som sällan tar del av stadens kulturliv.
- Göteborgs stad ska verka för att kulturperspektivet är en integrerad del i stadsutvecklingen.

Kommunfullmäktiges inriktning nämnden

Kulturen för samman människor av olika bakgrund och bidrar till kunskap och förståelse. En tillgänglig kultur för alla göteborgare ökar förutsättningarna för delaktighet och förståelse, människor emellan. Kulturen ska kännetecknas av frihet, mångfald och kvalitet. Kulturupplevelser är ett mänskligt behov och nämndens fokus ska vara att nå utanför de grupper som vanligtvis tar del av kulturen.

Kulturen ska stå för både det traditionella och det experimentella. Det fria uttrycksättet bidrar till ett öppet och tolerant samhälle. Det göteborgska kulturarvet har alltid berikats av människor med annan kulturell bakgrund än den svenska.

Under flera år har en allt större andel av nämndens budget finansierat fasta och ålagda kostnader såsom hyror och specialdestinerade stöd. Det ger en

allt mindre del som kan gå till kulturens utövande. Kulturnämnden ska ha en ekonomi i balans och pengarna ska i största möjliga mån omsättas till kulturell verksamhet. I linje med ambitionen att pengarna ska nå kulturen ska kulturnämnden säkerställa att nämndens kärnverksamhet, såsom biblioteksverksamheten, stadens kulturinstitutioner samt kulturstödet till det fria kulturlivet står i fokus. Uppsatta uppdrag ska på ett tydligt sätt följas upp och genomsyra verksamheten.

Tydlighet och öppenhet i kulturstödet

Stadens kulturpolitik ska skapa goda förutsättningar för konsten och konstnärerna. Till detta hör att fördela kulturstöd till det fria kulturlivet såsom dans, teater och musik. Stödformerna, som uppdaterades under 2019, ska utvärderas för att säkerställa att lika regler gäller för alla.

Politikens uppgift är inte att styra kulturen, utan att förbättra förutsättningarna för det konstnärliga skapandet och för den enskildes upplevelser.

Det fria kulturlivet har en viktig plats i vår stad. Fria teatergrupper, danskompanier, musikgrupper och andra, svarar för kulturens bredd och är en förutsättning för förnyelse. För att kunna vara en utmanande kraft måste dessa få utvecklas på egna villkor och inte alltid vara en direkt eller indirekt del av den kommunala verksamheten.

Attraktiva museer och tillgängliga samlingar

Stadens samlingar utgör ett stort och betydelsefullt historiskt, vetenskapligt och ekonomiskt värde. Samlingarna ska hanteras på ett respektfullt och ändamålsenligt sätt, och i så stor utsträckning som möjligt visas för allmänheten.

Staden har en historisk skuld gentemot samlingarna då många av magasinerna är i undermåligt skick, och därför pågår planering av nya magasin. På sikt ska alla samlingar digitaliseras för såväl en intresserad publik som för studier och forskning.

Stadens museum är attraktiva besöksmål med utställningar av hög klass. Röhsska museet är ett av Sveriges främsta museum inom design och konsthantverk.

Museerna står inför stora utmaningar gällande miljön både för personal och samlingar. Kulturnämnden behöver därför fästa vikt vid att realisera de förstudier avseende om-, till- och nybyggnader samt omlokaliseringar som nämnden har fått i uppdrag att arbeta med.

Biblioteken – en ingång till kulturen

Biblioteken ska vara en tillgång för de som vill läsa, lära, låna och inspireras till vidare läsning och studier. Stadens bibliotek ska finnas där göteborgarna rör sig samt vara tillgängliga när besökare har tid att besöka dem. Därför planeras fler meröppna bibliotek för att utöka möjligheten till besök även under tider när personal inte är på plats. Biblioteken ska vara i takt med tiden, i detta spelar digitaliseringen en viktig roll. Biblioteken ska vara till för alla och bygga på att det gemensamma rummet respekteras.

Sedan 2019, då ansvaret för stadsdelsbiblioteken har samlats hos nämnden, har bättre förutsättningar att se över lokaliseringar, utbud och öppettider givits.

Kultur för barn och unga

Barnens roll i kulturlivet ska stärkas. Barn och ungdomar ska tidigt komma i kontakt med kultur i förskolan och skolan, och inte enbart lära sig att konsumera kultur utan även ges möjlighet att själva skapa. Kulturskolan, Skapande skola samt nätverken KULF och KULIS är några viktiga beståndsdelar i detta arbete.

I dag är tillgången till kultur för barn och unga i staden inte likvärdig. Förutsättningarna ser mycket olika ut i de olika stadsdelarna. Det är därför positivt att en översyn har gjorts. Samtidigt måste arbetet med barnkulturplanen fortsätta för att skapa en mer likvärdig tillgång till kultur.

Kulturnämnden ska fortsätta arbeta aktivt för att unga ska ta del av de befintliga kulturinstitutionernas verksamheter, bland annat Konstmuseet, Stadsbiblioteket och Frilagret.

Kultur för äldre

Kulturförvaltningen har, bland annat genom speldags, möjlighet att erbjuda populära och kvalitativa kulturupplevelser för våra äldre på äldreboenden och knutpunkter. Men tillgången till kulturupplevelser varierar stort i stadsdelarna. Därför måste större fokus läggas på att skapa en mer likvärdig tillgång till kultur bland äldre.

Kultursommarjobben bidrar till att erbjuda ett spännande och varierat kulturutbud för turister och göteborgare samtidigt som unga får möjlighet att arbeta med konst och kultur på professionella villkor. För att öka äldres tillgång till kultur ska Kulturnämnden, i samarbete med Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, utreda hur kultursommarjobben kan utvecklas till att även vända sig till äldreboenden samt knutpunkter för äldre.

Förbättrade villkor för kulturens entreprenörer och utövare

Ett levande kulturliv i en modern stad är en viktig del av stadens kreativa näring och bidrar till dess attraktionskraft för såväl människor som företag. Samtidigt

möjliggör en växande stad ett kulturliv med plats för såväl det högkvalitativa som det breda och det smala. Kultur och tillväxt går hand i hand.

Staden ska ha ett öppet och gynnsamt förhållningssätt gentemot de entreprenörer inom kulturområdet som önskar bidra till stadens spirande kulturliv.

Staden ska inte konkurrera med entreprenörer inom kulturområdet, men bör bidra till det breda utövandet och med det ge bra förutsättningar även för framtidens spets.

Göteborg har alla möjligheter att bli ett nav för filmindustrin i Sverige. Det kräver dock en öppenhet gentemot filmskapare och en medveten strategi från stadens sida när det gäller filmpolitik och förhållningssätt gentemot filmkonst och filmindustri.

Stora teatern hyrdes in för att ersätta Pusterviksteaterns scen som tidigare var till för att erbjuda fria grupper inom scenkonst möjlighet till en lokal för repetition och uppträdanden. Upplägget blev ej som avsetts. Nämnden fick därför i uppdrag av kommunfullmäktige att säga upp hyresavtalet för Stora Teatern. Med anledning av uppdraget har kulturnämnden beslutat att ge kulturförvaltningen i uppdrag att genomföra en oberoende utvärdering av verksamheten från hösten 2013 fram till i dag.

Göteborg – en del av Västra Götalandsregionen

En del av ansvaret för de kultursatsningar som sker i Göteborg ligger hos andra huvudmän såsom staten och regionen. Därför måste Göteborg vara en aktiv röst i kultursamverkansmodellen samt vara öppen för samverkan i de fall det kan gynna kulturverksamheter i Göteborg.

Det pågår en dialog mellan Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen om den fortsatta hanteringen av de samfinansierade kulturinstitutionerna i Göteborg. Det är viktigt att processen fortsätter. Kommunstyrelsen har därför fått i uppdrag att, i samverkan med nämnden, återkomma till kommunstyrelsen med förslag om hur samverkan, finansiering och ansvarsfördelning mellan Göteborgs stad och Västra Götalandsregionen gällande de samfinansierade kulturinstitutionerna kan utvecklas.

En fristad för det fria ordet

I stora delar av världen förföljs eller hotas författare, journalister och andra konstnärer när de använder sig av det fria och o censurerade ordet i kampen för demokrati, yttrandefrihet och mänskliga rättigheter. 1996 blev Göteborg den första fristaden i Sverige och har sedan dess tagit emot konstnärer från åtta länder. Det fria ordet och kulturlivet ska fortsätta att försvaras, och fristadsprogrammet ska därför värnas.

Konsten i det offentliga rummet

Kulturnämnden ska vara en aktiv part i utformandet av de stadsdelar som nu byggs och omformas runt om i staden. Detta för att säkerställa att konstnärliga och kulturella värden utvecklas och tas tillvara i stadsrummet.

Regeln om att en procent av byggkostnaderna ska avsättas för utsmyckning börjar ge resultat. Regeln måste dock följas upp och utvärderas för att säkerställa att den tillämpas på ett ändamålsenligt sätt.

Utsmyckningen av det offentliga rummet är en signal om att konsten får och bör ta plats i staden. De medel, främst genom Charles Felix Lindbergs donationsfond, som används för att köpa in konstverk till offentliga platser, ska aktivt förvaltas.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Kulturnämnden får i uppdrag att utvärdera stödformerna för att säkerställa att lika regler gäller för alla.

Kulturnämnden får i uppdrag att fortsätta arbetet med nya magasin för Göteborgs Stads samlingar.

Kulturnämnden får i uppdrag att återkomma med förslag kring att, under en eller ett begränsat antal dagar per år, införa öppen entré till fasta utställningar på Göteborgs Stads museer.

Kulturnämnden får i uppdrag att utreda lämpliga placeringar av bibliotek samt hur bokbussarna används på bästa sätt vid framtida stadsutveckling.

Kulturnämnden får i uppdrag att, utifrån omorganisationen av biblioteksverksamheten, se över bibliotekens öppettider och utbud.

Kulturnämnden får i uppdrag att säkerställa barns tillgång till kultur genom barnkulturplanen.

Kulturnämnden får i uppdrag att, i samarbete med Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, utreda hur kultursommarjobben kan utvecklas till att även vända sig till äldreboenden samt knutpunkter för äldre.

Kulturnämnden får i uppdrag att följa upp och utvärdera att regeln om att en procent av byggkostnaderna ska avsättas för utsmyckning tillämpas på ett ändamålsenligt sätt.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Fritidsvaneundersökningen: - andel (%) som är med i minst en förening, klubb eller särskild grupp på fritiden.	Aggregerat	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.		250	200	150	50
	Göteborg är en levande kultur-, idrotts- och evenemangsstad för både boende och besökare.	Nöjd Medborgar – Index - Kultur.		77	78	79	82
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).		28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.		35	36	37	50
Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.	Göteborg byggs attraktivt, tätt och varierat.	Nöjd Region-Index - Kommersiellt utbud.		72	73	73	80
		Nöjd Region-Index - Fritidsaktiviteter.		75	76	77	80
		Nöjd Region-Index - Kommunikationer.		67	70	71	80
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna .		Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex.		79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).		8,3%	8,2%	8,1%	7%

Lokalnämnden

Övergripande ansvar

Lokalnämndens ansvar är att säkerställa god fastighetsförvaltning, tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för stadens verksamheter och ge god service till de som använder lokalerna.

Reglemente

Nämnden har ansvar för att tillhandahålla verksamhetslokaler främst för undervisning, barn- och äldreomsorg och boenden med särskild service, men även andra typer av lokaler för stadens behov.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Lokaler som inte används av staden ska avyttras.
- Lokalnyttjandet ska vara effektivt.
- Nämnden ska ligga i framkant när det gäller att bygga miljösmart, ekonomiskt och brukarvänligt.

Kommunfullmäktiges inriktning

I en växande stad ökar efterfrågan på verksamhetslokaler. Göteborg behöver smarta lokaler som uppfyller de behov som användaren har. Därför behöver nämnden tillsammans med privata och idéburna aktörer bygga nytt, underhålla och effektivisera användandet av lokaler. Lokaler som staden äger men som inte nyttjas ska avyttras.

Från 2020 har nämnden ansvar för stadens hyresmodell och hyressättning av lokalerna i nämndens bestånd. Förändringen innebär bättre förutsättningar för god ekonomistyrning gällande balans mellan intäkter och kostnader för nämnden. Nämnden ska återkomma till kommunfullmäktige med vilka hyressättande principer som ska råda vid hyressättning i nämndens bestånd, när förändringar innebär hyreshöjningar. Vid diskussion om förändrad hyresprincip ska nämnden föra en nära dialog med hyresgästen, vilket ska till långsiktig förutsägbarhet för bägge parter. Då stadens övriga nämnder är hänvisade till att hyra sina lokaler av nämnden ligger ett stort ansvar på att påvisa en kostnadseffektiv verksamhet.

Det finns inget egenvärde i att staden själv står för byggnation, drift och verksamhetsutövning. Om en privat eller idéburen aktör uppfyller det krav som staden ställer ska även byggnation av verksamhetslokaler kunna ske av annan part än staden.

Lokalförvaltningen är en stor byggnadsentreprenör och bör därför vara en framträdande aktör i stadens miljöarbete. Förvaltningen ska aktivt bidra i

arbetet att säkerställa giftfria miljöer. I framtida byggprojekt ska nämnden söka den process som gör minst avtryck i miljön. Av detta följer att de lokaler som nämnden ansvarar för ska ha hög miljöstandard.

I en stad där det finns stora behov av ytterligare verksamhetslokaler krävs långsiktighet. Staden ska i största möjliga mån bygga lokaler som håller över tid. Dels för att behoven inte ser ut att minska i framtiden och dels för att hushålla med våra gemensamma resurser. Det görs delvis genom att fortlöpande utveckla energisparåtgärder, minska behovet av reparationer och värna resurserna för planerat underhåll.

Staden växer och behöver nya flexibla lokaler

Staden växer och under lång tid har det byggts för få förskolor och skolor. I dag är flera av stadens grundskolor fulla och nya behöver byggas. Därför är det viktigt att staden hittar vägar för att snabba på byggandet av nya flexibla lokaler, där konceptlösningar kan vara en del.

Nämnden ska säkerställa att tillräckligt många säkerhetsklassade lokaler finns tillgängliga för övernattning vid idrottscuper och ungdomsevenemang. Ett arbete som är viktigt för att möjliggöra en aktiv och levande stad.

Nämnden har en stor investeringsvolym vilket ställer extra krav på god kontroll och uppföljning samt en strategi för att komma till bukt med de oförutsedda kostnadsökningarna.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Lokalnämnden får i uppdrag att genom ansvar för hyresmodellen medverka till ett effektivare lokalnyttjande.

Lokalnämnden får i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder och styrelser, avyttra de lokaler som inte är strategiskt viktiga och inte utnyttjas av kommunen.

Lokalnämnden får i uppdrag, i samverkan med berörda nämnder, att dels skapa förutsättningar för en effektivare lokalprocess samt dels skapa en tydligare roll för verksamhetsdrivande nämnders roll i processen.

Lokalnämnden får i uppdrag att, tillsammans med Byggnadsnämnden, Fastighetsnämnden och Idrotts- och föreningsnämnden, säkerställa möjligheterna att i ett tidigt skede låta privata och idéburna aktörer driva och förvalta verksamhetslokaler i områden där staden har behov av social infrastruktur, exempelvis äldreboenden och förskolor.

Lokalnämnden får i uppdrag att se över förvaltningens underhållsskuld samt ta fram en strategi för att arbeta bort eventuella underhållsskulder.

Lokalnämnden får i uppdrag att, tillsammans med kommunstyrelsen, ta fram en strategi för att säkerställa kostnadskontroll.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, sammanfattande omdöme.	250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).	28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.	35	36	37	50
Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.	Göteborg byggs attraktivt, tätt och varierat.	Nettoinflyttning till kommunen	8000	8000	8000	10000
		Nöjd Region-Index - Kommersiellt utbud.	72	73	73	80
		Nöjd Region-Index - Fritidsaktiviteter.	75	76	77	80
		Nöjd Region-Index - Kommunikationer.	67	70	71	80
		Nybyggnation: Småhus.	500	500	500	1000
		Antal färdigställda bostäder.	5000	5000	5000	5000
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgarna får valuta för skatten och en välfärd med hög kvalitet.	Effektivitetstal kommunal grundskola, ranking (låga värden visar goda resultat) (-2017).	240	230	210	100
		Personal i direktkontakt med invånare i förhållande till stadens totala personalstyrka.	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
<i>Fortsättning - Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt</i>	<i>Fortsättning - Göteborgarna får valuta för skatten och en välfärd med hög kvalitet.</i>	Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv.	7 800 kr	7 700 kr	7 200 kr	5 000 kr
		Kostnad äldreomsorg, kr/inv.	10 500 kr	10 400 kr	10 350 kr	9 000 kr
		Nöjd Medborgar-Index - Stöd för utsatta personer.	48	49	50	60
		Nöjd Medborgar-Index - Äldreomsorg.	48	52	55	57
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.	79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).	8,3 %	8,2 %	8,1 %	7 %

Miljö- och klimatnämnden

Nämndens övergripande ansvar

Miljö- och klimatnämnden har ansvar för den lokala tillsynen av lagar som rör miljö och hälsa. Nämndens myndighetsutövning och tillsynsarbete ska prioriteras och utvecklas i syfte att säkerställa göteborgarnas hälsa och säkerhet samt lika och rättvisa regler för verksamhetsutövare i Göteborg.

Miljö- och klimatnämnden har ansvar för att mäta och rapportera de klimatpåverkningar som uppstår i staden samt ansvarar för det stadenövergripande strategiska miljö- och klimatarbetet.

Reglemente

Miljö- och klimatnämnden utgör stadens myndighetsutövande nämnd inom miljö- och hälsoskyddsområdet och ska driva och samordna stadens arbete inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Klimatpåverkan från stadens verksamheter och invånare ska minska i enlighet med Parisavtalet.
- Det ska vara enkelt för göteborgarna att leva hållbart och invånarnas ekologiska fotavtryck ska minska.
- Fusk och lagöverträdelser ska minska för att säkerställa en konkurrens på lika villkor mellan företag och för att värna människors hälsa och en god miljö.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Göteborg ska vara en öppen och modern stad. Tillsammans skapas ett Göteborg där grön tillväxt möjliggör livskvalitet för alla göteborgare, samtidigt som hänsyn tas kommande generationer. Hållbara ekosystem och biologisk mångfald är grunden för vårt liv på jorden. Staden behöver därför säkerställa ett hållbart nyttjande av ekosystemtjänster. Samtidigt behöver vi bereda plats åt varierande miljöer för att skydda och återställa den biologiska mångfalden.

För att Göteborgs stad ska nå målet om en temperaturökning som inte överstiger 1,5 grader behöver stadens förvaltningar och bolag minska sina utsläpp. Staden behöver samla in och tillgängliggöra miljödata. Först när staden har god kännedom om miljötillståndet i staden går det att hitta lämpliga åtgärder samtidigt som dataserier gör det möjligt att se om en åtgärd haft önskad effekt eller ej. Det ställer också krav på uppföljning och kontroll av stadens miljömål för att på så sätt säkra att staden tillsammans arbetar mot ett hållbart samhälle.

De styrande dokument som finns inom miljö- och klimatområdet i staden behöver stämma överens med de mål som finns internationellt, nationellt och lokalt. Därför behöver nämnden uppdatera miljöprogrammet samt stadens klimatstrategiska program under 2020. Nära korrelerat med miljöprogrammet ligger stadens miljöledningssystem som ska börja implementeras i stadens verksamheter under 2020.

Enbart tillsammans med företag och organisationer blir omställningen mot ett hållbart samhälle möjlig. Framtagande av ny grön teknik och affärsmodeller ska därför uppmuntras. Utan grön tillväxt är det omöjligt att nå globala klimatmål och samtidigt bibehålla den kvalitetsnivån i välfärden. Särskilt viktigt är det att nämnden jobbar för att befintlig miljöteknik introduceras och får spridning inom staden.

I Göteborg ska det vara lätt att göra rätt. Tillsyn och kontroll ska uppfattas som effektiv och rättvis för verksamhetsutövarna. Utgångspunkten för kontroll och tillsyn ska vara att verksamhetsutövare vill göra rätt för sig. Nämnden ska tillsammans med näringsliv och ideella organisationer verka för ständig förbättring inom respektive verksamhet, genom att bland annat stödja verksamhetsutövarna att ta ansvar för sin egenkontroll. Tillsyn och kontroll ska riktas på områden där den bäst bidrar till att uppfylla stadens miljömål och vara proportionerlig mot miljörisken. Nämnden ska arbeta utefter en dialogbaserad tillstånds- och tillsynshandläggning samt införa debitering efter utförd tillsyn eller kontroll.

Kriminell verksamhet innebär ojämlik konkurrens och slår ut laglydiga företag. I stadens arbete mot denna brottslighet är tillsynsverktyget centralt, särskilt i ett rättviseperspektiv. Uppsökande tillsyn och kontroll samt inspektioner på verksamheter med oklar bolagsbildning ska öka och därför tillförs nämnden resurser för ändamålet.

Göteborgarnas hälsa ska gynnas genom ett långsiktigt arbete med att säkerställa en ren och säker stadsmiljö samt en sund inomhusmiljö. Nämnden ska som ett led i det arbetet hitta arbetssätt för att följa, prioritera och minska kemikaliebelastningen. Särskilt viktig är närmiljön för barn och unga, därför ska arbetet med en giftfri förskola och skola fortsätta.

Göteborg som stad är känslig för luftföroreningar på grund av sin topografi med höjder och dalar som gör att luften, ofta vintertid, lägger sig som ett lock över föroreningarna. Men även att staden är mycket trafikintensiv med många hårt trafikerade vägar och leder. Att få ner mängden skadliga partiklar i luften är avgörande för göteborgarnas hälsa.

Genom att titta på möjliga åtgärder med syfte att minska luftföroreningarna, samtidigt som teknikutveckling sker och omställning av fordonsflottan uppmuntras kan staden minimera de hälsofarliga utsläppen i de värst drabbade områdena. Staden ska ligga i framkant och främja ny teknik och nya innovationer som kan leda till en bättre miljö.

Havsmiljön måste skyddas från skadliga ämnen. Transportstyrelsen kommer under 2020 att presentera nya riktlinjer för användande av båtottenfärger. Sedan tidigare har flera färger blivit förbjudna och det finns ett behov av att kontrollera att regleringar efterlevs. Därför ska nämnden vara pådrivande i arbetet att minska användningen av skadliga båtottenfärger. Det handlar dels om tillsyn i småbåtshamnar och dels en ökad samverkan med myndigheter och bransch.

Göteborg ska vara en hälsosam stad där invånarna återvinner sitt skräp i så stor utsträckning som det är möjligt. Genom nämndens tillsynsarbete gällande återvinningsstationerna runt om i staden kan vi förbättra närmiljön samtidigt som det blir trevligare för invånarna att sortera sitt avfall. Nedskräpning runt våra återvinningsstationer är inte enbart ett problem i Göteborg. Samma problem återfinns runt om i landet. Staden ska ta initiativ till en nationell dialog för att få till ett bättre system eller högre krav på förpackning- och tidningsindustrin (FTI).

När staden växer är det viktigt att miljöfrågorna beaktas i ett tidigt skede för att säkerställa långsiktig hållbarhet. Det handlar om att tillsammans med berörda nämnder klimatsäkra staden, dels genom att skyfallssäkra staden och dels genom att implementera ett cirkulärt förhållningssätt till stadens resurser.

För att hitta kompetenta medarbetare och bidra till stadens integration ska nämnden i den mån det är möjligt och efterfrågat delta i "jobbsprånget". Jobbsprånget är ett nationellt praktikprogram för nyanlända ingenjörer, naturvetare och ekonomer som ges möjlighet att få in en fot på arbetsmarknaden och använda sin kompetens snabbt.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Miljö- och klimatnämnden får i uppdrag att arbeta utefter en dialogbaserad tillstånds- och tillsynshandläggning samt införa debitering först efter utförd tillsyn eller kontroll med mål att öka kundnöjdheten.

Miljö- och klimatnämnden får i uppdrag att införa en uppsökande tillsyn, kontroll och inspektioner på verksamheter med oklar bolagsbildning. Detta ska ske i samverkan med socialresursnämnd, stadsdelsnämnderna, rättsvårdande myndigheter och Skatteverket.

Miljö- och klimatnämnden får i uppdrag att uppdatera och påbörja implementering av miljöprogrammet samt det klimatstrategiska programmet, så att kommunens miljö- och klimatarbete är i linje med de mål som FN:s medlemsländer tillsammans tagit fram.

Miljö- och klimatnämnden får i uppdrag att, tillsammans med kommunstyrelsen, vara drivande i implementeringen av Göteborgs stads miljöledningssystem i alla stadens verksamheter.

Miljö- och klimatnämnden får i uppdrag att genomföra en behovs- och effektutredning för att förbättra energi- och klimatrådgivningen. Rådgivningen ska inte konkurrera med privata företag.

Miljö- och klimatnämnden får i uppdrag att vidta nödvändiga åtgärder för att förbättra miljön runt återvinningsstationerna (ÅVS) och stärka egenkontrollen hos förpackningsinsamlingen. Nämnden ska medverka till att ytterligare underlätta för insamling av avfall.

Miljö- och klimatnämnden får i uppdrag att, tillsammans med Trafiknämnden, utreda effekterna av ett antal olika möjliga utformningar av en miljözon klass 2-områden.

Miljö- och klimatnämnden får i uppdrag att stödja arbetsgruppen Fossilfritt Göteborg under kommunstyrelsen med kunskap och fördjupande redovisningar inför beslut.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.		250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).		28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.		35	36	37	50
Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.	Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet.	Vattendrag med god ekologisk status, andel (%).		10%	11%	12%	25%
		Sjöar med god ekologisk status, andel (%).		42%	44%	45%	65%
		Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv.		3,6	3,4	3,2	1,5
		Skyddad natur total, andel (%).		13%	13%	13%	13%
	Göteborg är en stad med hållbar mobilitet och god framkomlighet.	Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i centrala staden.		Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Utsläpp CO2 - produktionsperspektiv Per sektor - transport (kton).		940	920	900	700
		Nöjd Region-Index - Kommunikationer.		67	70	71	80

Fortsättning från förgående sida

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
<i>Fortsättning - Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.</i>	<i>Fortsättning - Göteborg är en stad med hållbar mobilitet och god framkomlighet.</i>	Färmedelsfördelning för alla resor i Göteborg, andel (%).	Till fots	21%	22%	22%	23%
			Cykel	7%	7%	8%	10%
			Kollektivt	30%	30%	30%	33%
			Bil	42%	41%	40%	34%
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.		Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetar-engagemang (HME) totalt kommunen –Totalindex.		79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)		8,3%	8,2%	8,1%	7%

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning

Övergripande ansvar

Nämnden har övergripande ansvar för samordning, strategisk planering och kvalitetssäkring av vuxenutbildning och alla kommunala arbetsmarknadspolitiska insatser. Därtill ansvarar nämnden även för all antagning till kurser inom kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna. På beställning ska nämnden kunna genomföra kompetensförsörjnings- och kompetensutvecklingsinsatser för yrkesgrupper i stadens verksamheter.

Reglemente

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning har övergripande ansvar för den kommunala vuxenutbildningen och särskild utbildning för vuxna. Nämnden ska för hela stadens räkning anordna arbetsmarknadspolitiska åtgärder och i övrigt ta de initiativ som behövs för att främja sysselsättningssituationen.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Staden skapar förutsättningar så att fler kommer i utbildning och jobb.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Arbete är en förutsättning för att bygga ett mer jämlikt Göteborg, men även för att individen ska få möjlighet att lyckas nå sina drömmar och kunna leva ett tryggt och friare liv. Nämnden har som huvuduppgift att underlätta inträdet på arbetsmarknaden och skapa bättre förutsättningar för arbete eller vidare studier genom olika insatser.

Det är viktigt att nämndens verksamhet och organisation matchas för att kunna möta brukarnas behov på allra bästa sätt. Det görs genom att fortsätta utveckla organisationen mot ökad flexibilitet, samverkan, delaktighet och helhetssyn. I det arbetet är det centralt att styrning, ledning och samordning prioriterats. Vidare behövs fokus på medarbetarbetskap och ledarskap, där samsyn och delaktighet är nyckelord. Nämnden behöver även fortsätta att utveckla samarbetet med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, samordningsförbund och idéburen sektor.

Tillsammans skapar vi förutsättningar för studier och arbete

Skillnaden i sysselsättningsgrad mellan inrikes och utrikes födda är större i Sverige än i de flesta andra EU-länder. Det är ett mått på det utanförskap som finns på arbetsmarknaden och som återspeglar sig i samhället. Grupper med svagare position på arbetsmarknaden har svårare att hitta jobb. För att möta utvecklingen krävs en utbyggnad av platser inom yrkesutbildning och lärlingsutbildningar, såväl på gymnasiet som inom vuxenutbildningen. Det behövs nya vägar till jobb och lägre trösklar in på arbetsmarknaden. Jobbklyftan mellan inrikes och utrikes födda måste bort.

Efter flera år med högkonjunktur förväntas nu en konjunkturavmattning de kommande åren. Under flera år har sysselsättningen ökat, men trots att fler jobb har skapats är det fortsatt hög arbetslöshet bland utrikes födda personer liksom för personer med funktionsnedsättningar. Fortsatta insatser med anpassade utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser för dessa grupper behövs. Det stegvisa jobb- och kunskapslyftet har här en viktig funktion att, i dialog med branschföreträdare med brist på arbetskraft, identifiera lämpliga förstajobb och arbeten som är möjliga att gå vidare till.

Stadens fyra kompetenscenter; Angered, Öster, Hisingen och Centrum-Väster har ansvar för att samordna och samla arbetsmarknadsinsatser, vägledning och vuxenutbildning för arbetssökande i staden. Verksamhetens syfte är att arbetssökande ska få tillgång till kompetenshöjande insatser och det övergripande målet för samtliga kompetenscenter är att deltagarna ska bli självförsörjande genom arbete eller studier samt öka likabehandlingen över staden. Verksamheten vid stadens kompetenscenter ska fortsätta utvecklas.

Nämnden ska arbeta nära socialtjänsten och andra aktörer samt verka för att samordning sker kring arbetsmarknadsåtgärder med målet att få individer att snabbt gå från försörjning genom bidrag till arbete och varaktig försörjning. Förutom att erbjuda individen möjlighet till kompetensstärkande åtgärder ska staden även aktivt arbeta med att ställa krav på motprestation för försörjningsstödet, enligt stadens nya rutin. Nämnden ska påbörja en försöksverksamhet, i samverkan med berörda statliga myndigheter och samordningsförbund, där kravet på motprestation utökas och som riktas mot grupper som tidigare inte har varit prioriterade. Det gäller bland annat de som har en psykosocial problematik eller andra hinder som gör att de står långt från arbetsmarknaden och inte har arbete. Det kan handla om kompetenshöjande verksamheter i form av studier, yrkeskunskap, arbetsträning och rehabiliterande inriktning.

Arbetsgivaransvaret för arbetsmarknadsinsatserna i Park- och naturnämnden överförs till nämnden.

Det är även viktigt att centren i samverkan med socialtjänsten och samordningsförbundet ta fram nya metoder för att den enskildes behov ska tillgodoses i större utsträckning och möjliggöra för en hållbar försörjning efter avslutad insats.

På nationell nivå väntar en rad förändringar som kommer att beröra nämndens arbete. Det handlar dels om förändringen av Arbetsförmedlingen och dels om en rad reformer på integrationsområdet. I dag har staden en god samverkan med Arbetsförmedlingen gällande utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser för nyanlända i etablering. Det är angeläget att förändringarna som pågår inom myndigheten inte får en negativ effekt för stadens arbete. Nämnden ska följa utvecklingen noga.

Fokus på svenska språket

Kunskaper om det svenska samhället, demokratiska värderingar och i svenska språket är centralt för att kunna bygga en framtid i Sverige. Att kunna svenska handlar om frihet och självbestämmande, då språket ger egenmakt. Svenska för invandrare (SFI) är en väsentlig del av stadens ansvar för mottagandet av nyanlända och ett viktigt verktyg för ökad integration.

SFI-undervisningen måste individanpassas mer, dessutom måste det vara möjligt att studera SFI på kvällar, helger och under sommaren för att kunna kombinera studier med föräldraledighet eller jobb. Nämnden ska utreda frågan om ett auktorisationsförfarande med syfte att öka valfriheten för de studerande. Ett aktivt deltagande i SFI, samhällsorientering eller annan utbildning för dem som uppbär försörjningsstöd ska vara en obligatorisk motprestation.

Kortare yrkesutbildning med språkstöd ska erbjudas både nyanlända och till personer som omfattas av gymnasielagen.

Sommarjobb och praktikplatser

Sommarjobb och praktikplatser i kommunens verksamheter är viktiga instrument för att hjälpa ungdomar att få en första kontakt med arbetsmarknaden. Här har nämnden en viktig samordnande funktion. Utsatta grupper, som exempelvis unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF), ska erbjudas platser. Program för sommarlovsentreprenörer ska erbjudas i hela staden. Nämnden ska undersöka möjligheten till samverkan mellan kommunen, regionen samt näringslivet för att erbjuda fler gymnasieelever sommarjobb, både i kommunen/regionen och hos privata arbetsgivare.

Förbättrad validering

Ett av problemen med att komma in på den svenska arbetsmarknaden är att kompetenser inte valideras tillräckligt snabbt. I vissa fall har individen kunskaper och erfarenhet, men saknar ett intyg som stöd. I praktiken behärskar de ett språk, eller ett yrke men saknar de formella intyg som krävs för att få jobb. För att korta vägen till arbete behövs en effektivare process med validering och kompetenskartläggning av människors kunskap, samt en plan och bättre matchning mot de behov av arbetskraft som finns. I det arbetet behövs tydliga processer och arbetssätt för grupper med gymnasiekompetens eller högre utbildning och som har en god prognos för egenförsörjning.

En vuxenutbildning med kvalitet

Vuxenutbildningens roll i det livslånga lärandet är angelägen för alla som av något skäl behöver komplettera, starta om på nytt eller få en ny chans senare i livet. Alla vuxna ska ha möjlighet att läsa upp till gymnasienivå inom vuxenutbildningen.

Göteborg behöver en väl utbyggd vuxenutbildning för individer som vill förbättra sina grundkunskaper, specialisera sig inom ett yrke eller förbereda sig för högskolestudier. Därför är det angeläget att vuxenutbildningen håller en hög kvalitet.

Vuxenutbildningen spelar en allt viktigare roll för den regionala utvecklingen och därför ska samarbetet inom GR som utgör en gemensam arbetsmarknadsregion värnas och utvecklas.

En ökad mångfald av utbildningsanordnare stärker vuxenutbildningens flexibilitet och bidrar samtidigt såväl till en kvalitetshöjande konkurrens som till ett ökat utbud. Folkbildning är ett komplement till vuxenutbildningen och ett gott samarbete mellan staden och studieförbunden behövs. Ett flexibelt lärande innebär även olika lärostilar, egen studietakt, validering, friare examinationsformer, geografisk obundenhet och stöd i lärandet.

Samverkan och samarbetet kring arbetsmarknadsfrågor med näringslivet samt med andra utbildningsaktörer yrkesutbildningsinstanser såsom yrkeshögskolan, folkhögskola, universitet/högskola kring ska öka.

Nämnden ska främja ytterligare jobb och praktikplatser för unga vuxna genom ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) under tre år. Denna samverkan ska syfta till att korta vägen till arbetsmarknaden.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Nämnden för Arbetsmarknad och vuxenutbildning får i uppdrag att säkerställa att alla insatser kring arbetsmarknadsinsatser, vägledning och vuxenutbildning för arbetssökande i staden sker via nämndens samordning.

Nämnden för Arbetsmarknad och vuxenutbildning får i uppdrag att vara arbetsgivare för stadens samtliga arbetsmarknadsinsatser.

Nämnden för Arbetsmarknad och vuxenutbildning får i uppdrag att utreda ett auktorisationsförfarande gällande SFI-undervisningen med syftet att öka valfriheten för de studerande.

Nämnden för Arbetsmarknad och vuxenutbildning får i uppdrag att implementera stadens nya rutin kring att ställa krav på motprestation i sin verksamhet, det gäller särskilt nya grupper som tidigare inte varit prioriterade.

Nämnden för Arbetsmarknad och vuxenutbildning får i uppdrag att söka samverkan med näringslivet för att öka antalet sommarjobb för gymnasieungdomar.

Nämnden för Arbetsmarknad och vuxenutbildning får i uppdrag att driva på för en ökad samverkan mellan Arbetsförmedlingen, yrkeshögskolan och branschorganisationer så att nyanlända snabbt kan hitta jobb som passar deras kompetens.

Nämnden för Arbetsmarknad och vuxenutbildning får i uppdrag att ta fram ytterligare jobbfrämjande IOP:er i syfte att få ut fler unga vuxna i jobb.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg har en förskola och skola som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor.	Andel som gått vidare till jobb.	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Elever på SFI som klarat minst två kurser, av nybörjare två år tidigare, andel (%).	37%	40%	42%	60%
	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.	250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).	28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.	35	36	37	50
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen — Totalindex.	79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).	8,3%	8,2%	8,1%	7%
	Göteborg är en stad där alla som kan jobbar och försörjer sig själva och därmed bidrar till det gemensamma.	Bidragshushåll ekonomiskt bistånd, antal/1000 inv.	34	32	32	25
		Arbetslöshet 18-64 år, andel (%) av bef.	5,4%	5,3%	5,3%	4,5%
		Arbetslöshet 16-24 år, andel (%) av bef.	3,2%	3,2%	3,2%	3,2%

Nämnden för konsument- och medborgarservice

Nämndens övergripande ansvar

Nämnden ansvarar för att samordna och utveckla den service staden tillhandahåller medborgarna. Med kommunikation som verktyg ska konsument- och medborgarservice ge göteborgarna förutsättningar till att fatta välinformerade och medvetna beslut.

Reglemente

Nämnden ska förvalta och utveckla stadens medborgarservice.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Göteborgarna ska uppleva sin kontakt med kommunen som enkel, trygg och att man får den hjälp man behöver.
- Göteborg är en stad med levande demokrati där medborgarna använder sin rösträtt.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Ett öppet Göteborg kräver en stad som är lyhörd gentemot sina medborgare och där medborgarna känner att kommunen är ansvarstagande i sin kommunikation. Med rätt kunskap och upplysning kan göteborgarna själva bidra till att alla nyttjar stadens resurser med hållbarhet och ansvar.

Nämnden ska förvalta och utveckla stadens medborgarservice till boende, besökare och företag. Nämnden ansvarar bland annat för stadens gemensamma externa digitala tjänster och kanaler, så som goteborg.se eller kontaktcenter. Ett utvecklingsområde är att visuellt tillgängliggöra data digitalt. Genom att utveckla ett kartverktyg på goteborg.se blir det enklare att ta del av intressant data som staden besitter.

Nämnden ansvarar för genomförandet av budget- och skuldrådgivning enligt socialtjänstlagen för privatpersoner och enskilda företagare med enklare ekonomi. I en osäkrare omvärld och en vikande konjunktur kommer eventuellt fler människor att efterfråga dessa tjänster från staden. En annan form av rådgivning som nämnden ansvarar för är konsumentrådgivningen. Där medborgare bland annat kan vända sig vid frågor om hållbara konsumtionsmönster.

Nämnden är även administrativt ansvarig för Överförmyndarnämndens förvaltningsorganisation samt för Romskt information- och kunskapscenter.

Nämnden är ofta första kontakten för medborgarna och har till uppgift att leda människor rätt i sina kontakter med staden. En uppgift som försvåras av att det ofta inte går att nå ansvarig inom staden. Nämnden ska därför ta fram ett stadsövergripande servicelöfte och servicemål åt kommunens förvaltningar och nämnder att förhålla sig till, för att bli en mer tillgänglig och öppnare kommun. Nämnden ska undersöka vilka behov som finns hos övriga förvaltningar för att bli mer tillgängliga och utifrån behoven ta fram lämpliga åtgärder för att höja stadens servicenivåer.

Göteborg är sedan 1 februari 2011 del av det finska förvaltningsområdet. Det medför rättigheter för den sverigefinska befolkningen som är bosatt i Göteborg enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Etableringen av ett center och mötesplats skulle kunna bidra till att stärka stadens arbete för den sverigefinska befolkningen i Göteborg. Nämnden har ett uppdrag om att utreda ett sverigefinskt kultur- och informationscenter.

Göteborgs Närradioförening (GNF) får årligen bidrag från staden för att sända radio, där ibland kommunfullmäktigesammanträden. Det är nämndens uppgift att fördela dessa medel.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Nämnden för konsument- och medborgarservice får i uppdrag att fortsätta förvalta och utveckla kommunens digitala servicetjänster.

Nämnden för konsument- och medborgarservice får i uppdrag att ta fram ett stadsövergripande servicelöfte och servicemål åt kommunens förvaltningar och nämnder att förhålla sig till.

Nämnden för konsument- och medborgarservice får i uppdrag att, med hjälp av berörda nämnder, utreda hur ett kartverktyg på goteborg.se kan utvecklas för att tillgängliggöra data.

Nämnden för konsument- och medborgarservice får i uppdrag att, utifrån valdeltagandet i riksdagsvalet 2018 och valet till Europaparlamentet 2019, rikta upplysande insatser om demokrati och vad rösträtt innebär till områden med lägst valdeltagande.

Nämnden för konsument- och medborgarservice får i uppdrag att slutföra utredningen av ett sverigefinskt kultur- och informationscenter. Utredningen ska ske i nära dialog med Göteborgs Stads sverigefinska råd.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.	250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).	28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.	35	36	37	50
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.	79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).	8,3%	8,2%	8,1%	7%

Nämnden för Intraservice

Övergripande ansvar

Intraservice levererar interna tjänster till stadens olika verksamheter inom exempelvis välfärds-, utbildnings- och HR-området samt IT. Utveckling, drift och support ingår som delar i många av Intraservices tjänster.

Reglemente

Nämnden ska utföra samordnad intern service till stadens förvaltningar, bolag och stiftelser.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Nämnden ska tillhandahålla god intern service till stadens verksamheter och medarbetare.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

De senaste åren har kostnaderna för kommungemensamma interna tjänster ökat medan de önskade effektiviseringarna uteblivit. Kommunfullmäktiges beslut från september 2017 förändrade befogenheter gällande kommungemensamma tjänster i staden, vilket har bidragit till kraftigt ökade kostnader. Ansvaret för att driva stadens digitaliseringsarbete överförs till kommunstyrelsen för att säkerställa ett stadenövergripande perspektiv. I samband med detta ska även stadens IT-organisation utredas.

Mot bakgrund av problemen med stadens strukturella ekonomiska läge behöver drift, förvaltning och utvecklingsinitiativ per tjänsteområde kraftigt begränsas till vad som är nödvändigt för att vidmakthålla god och säker funktionalitet. Den prognostiserade kostnadsutvecklingen på 7,6% ska kraftigt dämpas.

Digitaliseringens utveckling går allt snabbare. Därför ska staden i möjligaste mån använda system, program och tjänster som tillhandahålls på marknaden. Staden behöver tillsammans med andra kommuner hitta nya affärsmodeller och genomföra bättre upphandlingar.

Staden kommer alltjämt behöva nya smarta satsningar på digitala lösningar som förenklar arbetet för stadens medarbetare. Den digitala utvecklingen ställer högre krav på stadens verksamheter. Stadens digitala tjänster ska vara enkla, öppna och effektiva för medborgarna. Nämnden ska bistå staden med interna tjänster till de olika verksamheterna samt ha en hög servicenivå och lyhörddhet. IT-säkerhet är en av vår tids stora utmaningar. Nämnden ska tillse att lagstadgade krav på IT-säkerhet inom staden uppfylls.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Nämnden för Intraservice får i uppdrag att kraftigt dämpa kostnadsutvecklingen för drift, förvaltning och utvecklingsinitiativ.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, sammanfattande omdöme.	250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).	28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.	35	36	37	50
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.	79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)	8,3%	8,2%	8,1%	7%

Park- och naturnämnden

Övergripande ansvar

Park- och naturnämnden ansvarar för förvaltning och utveckling av befintliga och nya park- och naturområden. Nämnden är en av fyra planerande nämnder i Göteborg, med ett särskilt ansvar för den strategiska stadsplaneringen för grönområden.

Reglemente

Nämnden ska stötta, förvalta och utveckla stadens park- och naturområden. Inom ramen för sitt uppdrag ska nämnden värna estetiska, sociala och miljö-mässiga värden samt natur- och kulturvärden.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Tillsammans med civilsamhälle och privata aktörer möjliggöra naturupplevelser, fritid och rekreation samtidigt som den biologiska mångfalden och sammanhängande grönytor värnas.
- Göteborg är en ren och snygg stad.

Kommunfullmäktiges inriktning nämnden

Staden växer och fler nyttjar befintliga och nya grönområden. Det ställer större krav på underhåll och skötsel. En växande stad ställer också större krav på städ vid våra kuster och skärgårdsområden. Det ska vara enkelt att ta del av de grönblåa kvaliteterna som finns i Göteborg och dess närhet.

Göteborg ska vara en attraktiv plats för människor att bo och verka. Det kräver välskötta park-, natur- och kustområden. Nämnden ska tillsammans med andra aktörer säkerställa att våra gemensamma park- och naturområden håller god kvalitet. Fokus för nämnden är att genomföra kostnadseffektiviseringar, motverka nedskräpning och öka den upplevda tryggheten i Göteborg. En ren och snygg stad är en trygg stad.

Nedskräpning är förknippade med stora och onödiga kostnader. Nämnden har ansvar för att hålla staden ren och arbetar aktivt med att minska människors nedsmutsning, genom bland annat förändrade beteenden, så kallad nudging. Fimpar och annat mindre skräp utgör ungefär 70 procent av antalet skräpföremål i Göteborg. För att komma till bukt med problemet ska nämnden därför tillsammans med berörda parter utreda möjligheten att bötfälla nedskräpning av mindre skräpföremål. I uppdraget ska nämnden titta på lagutrymmet att låta parkvakter/ordningsmän bötfälla nedskräpning.

Göteborg har precis som alla städer problem med råttor och problemet ökar snabbt. Staden behöver ta ett samlat grepp om råttproblematiken. Nämnden ska därför samordna åtgärder mot Göteborgs råttproblem och ska tillsammans med berörda nämnder, fastighetsägare och näringsidkare arbeta fram en åtgärdsplan. Nämnden får därför i uppdrag att omfördela resurser inom sin ram för att samordna detta.

Nämndens uppgift är att tillgängliggöra stadens ytor, men de arrangemang som genomförs på kommunal mark ska i största möjliga mån arrangeras av andra aktörer än kommunen. Det finns ett stort engagemang hos göteborgarna som på ideell basis hanterar exempelvis stadsodling, lekplatser och badplatser. Dessa initiativ är viktiga att uppmuntra då det gynnar och tillgängliggör platser på kommunal mark. Därför ska det finnas avtal som möjliggör för ideellt engagemang på stadens mark.

I Göteborg finns ett stort antal lekplatser som är till stor glädje för barn och unga. För att bibehålla och utveckla dessa platser ska nämnden prioritera underhåll före bemannade lekplatser. I planeringen av nya lekplatser ska dessa i möjligaste mån samutnyttjas med förskolor och skolor. Nämnden ska främja och uppmuntra olika typer av samfälligheter att överta skötsel och utveckling av en lekplats och området kring denna. I samband med att lekplatser ses över ska olika typer av samfälligheter erbjudas möjlighet att överta drift och underhåll genom arrende. Nämnden ska omfördela medel inom sin ram för underhåll av mindre lekplatser.

Nämnden ska prioritera trygghetsskapande åtgärder runt stadens skolor, skolvägar och hållplatser, genom bättre belysning, gallring och borttagande av buskage. Tillsammans med andra berörda nämnder ska en prioriteringslista över dessa områden tas fram. Nämnden ska även prioritera trädplantering i områden där kommunen redan tagit ned träd och där avsikten varit återplantering.

Göteborgs skärgård och kustlandskap är världsunikt och ger stort värde för både göteborgare och turister. Kusten ska vara lättillgänglig för alla och bevarandet av de unika miljö- och kulturlandskapen ska värnas. För en kustkommun som Göteborg blir klimat- och miljöförändringar påtagliga.

På grund av sitt läge mot Västerhavet och Nordsjön är Bohuskusten den kustlinje i landet där nedskräpning och plast från havet blir mest påtagligt. Uppskattningsvis sköljer en kubikmeter skräp i timmen upp på Bohuskustens stränder dygnet runt, året om. En stor del av skräpet kommer från andra länder och internationellt vatten.

Det råder i dag en svår gränsdragning om ansvarsfördelning mellan centrala myndigheter, länsstyrelse och kommuner gällande marint skräp. Staden ska aktivt verka för utökad samverkan med andra kommuner, myndigheter och länsstyrelse för renare stränder och en effektiv ansvarsfördelning.

Ett omfattande arbete med skräpplockning görs av ideella initiativ från föreningslivet. Staden ska stödja och bistå dessa.

Vi måste hushålla med våra gemensamma resurser. Nämnden ska uppmuntra ny grön teknik i sin egen och andras verksamheter samt uppmuntra samarbeten som möjliggör en cirkulär ekonomi.

Snöröjningen i Göteborg behöver förbättras. Det ska vara möjligt att ta sig fram även när det är halt eller har snöat. Det avtal som slutits med innevarande aktör ska ses över i samband med avtalets utgång. Nämnden ska tillsammans med Trafiknämnden och Inköp- och Upphandlingsnämnden hitta en lämplig lösning för framtida snöröjning där fler aktörer medverkar. Förslagsvis kan staden delas upp i mindre områden inför upphandling för att även mindre aktörer ska kunna delta i upphandlingsförfarandet.

Jubileumsparken är en del av stadsutvecklingsprojektet Älvstaden. Parken växer fram i nära dialog med medborgarna. Inom Jubileumsparken planeras nya parkanläggningar med bland annat en ny generationsövergripande utflyktslekplats för hela staden, gröna miljöer för lek och lärande, samt flexibla, urbana parkytor med plats för konst och evenemang. För att uppnå målbilden att kunna ”bada mitt i stan” planeras ett hamnbad inom Jubileumsparken. Ett sådant bad ska både byggas och driftas av fristående aktör.

Arbetsgivaransvaret för arbetsmarknadsinsatserna i nämnden överförs till Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning. Därigenom samlas stadens arbetsmarknadsinsatser under en huvudman.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Park- och naturnämnden får i uppdrag att samordna åtgärder för att möta Göteborgs rättproblem och ska tillsammans med berörda nämnder, fastighetsägare och näringsidkare arbeta fram en åtgärdsplan.

Park- och naturnämnden får i uppdrag att, tillsammans med Trafiknämnden, utreda möjligheten att bötfulla nedskräpning av mindre skräpföremål, så som fimpar och tuggummi. I uppdraget ska nämnden titta på lagutrymmet att låta parkvakter/ordningsmän bötfulla nedskräpning.

Park- och naturnämnden får i uppdrag att främja och uppmuntra olika typer av samfälligheter och fastighetsägare att överta befintliga lekplatser och lekplatser som står i begrepp att avvecklas, samt området däromkring.

Park- och naturnämnden får i uppdrag att, i samband med att nuvarande snöröjningsavtal löper ut, tillsammans med Trafiknämnden och Inköps- och Upphandlingsnämnden, säkerställa att fler aktörer kan vara behjälpliga med snöröjning.

Park- och naturnämnden får i uppdrag att se över förvaltningens underhållsskuld och ta fram en strategi för att arbeta bort eventuella underhållsskulder.

Park- och naturnämnden får i uppdrag att utvärdera projektet med offentliga toaletter och utveckla det under 2020.

Park- och naturnämnden får i uppdrag att avveckla bemanningen vid lekplatser.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.		250	200	150	50
	Göteborg är en levande kultur-, idrotts- och evenemangsstad för både boende och besökare.	Nöjd Medborgar-Index –Idrott- och motionsanläggningar.		67	68	70	85
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).		28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.		35	36	37	50
Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.	Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet.	Skyddad natur total, andel (%).		13%	13%	13%	13%
	Göteborg är en trygg och välskött stad.	Nöjd Medborgar-Index – Renhållning och sophämtning.		67	68	70	90
		Andel av befolkningen (16–84 år) som upplever att oron för att utsättas för brott påverkar livskvaliteten i stor utsträckning. (NTU).	Hela Göteborg	7%	6%	6%	3,5%
		Anmällda brott om skadegörelse per 1 000 inv.		24,5	24,3	24	15
	Göteborg byggs attraktivt, tätt och varierat.	Nettoinflyttning till kommunen.		8 000	8 000	8 000	10 000
		Nöjd Region-Index - Fritidsaktiviteter		75	76	77	80
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.		Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.		79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).		8,3%	8,2%	8,1%	7%

Stadsdelsnämnder

Övergripande ansvar

Stadsdelsnämnderna har det yttersta ansvaret för befolkningen i respektive stadsdel och dess arbete ska byggas på goda kunskaper om lokala frågor, med hänsyn till hela stadens behov och intressen. Ett stort ansvar ligger på stadsdelsnämnderna avseende kommunikation och samverkan med såväl medborgarna, som med andra organisationer utanför- och i staden.

Reglemente

Stadsdelsnämnderna ansvarar för kommunal äldreomsorg, stödet till personer med funktionsnedsättning, individ och familjeomsorg, kultur och fritid, samt folkhälsa och kommunal hälso- och sjukvård. Vidare ansvarar stadsdelsnämnderna även för myndighetsutövning gällande bland annat medborgares ansökningar om ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen. Nämnderna bär även ett delat ansvar för insatser som syftar till att den enskilde ska kunna gå från bidragsberoende till självförsörjning. Varje stadsdelsnämnd ska erbjuda praktikplatser och olika former av sommarjobb till unga.

Stadsdelsnämnderna ska även medverka i samhällsplaneringen med grund i nämndernas sociala erfarenheter, särskilt med syftet att påverka utformningen av nya och äldre bostadsområden. Dessa sociala erfarenheter ska systematiseras för att kunna utgöra ett stöd för insatser som verkar för den enskildes rätt till arbete, bostad och utbildning.

Kommunfullmäktiges mål för nämnderna

Äldre

- Nöjdheten med äldreomsorgen ska öka så att Göteborg ligger i topp bland storstäderna.
- Möjligheten till social gemenskap och utevistelse ska stärkas.

Funktionshinder

- Stadsdelsnämnderna stärker funktionshinderperspektivet i sitt arbete, och förbättrar samverkan kring Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.
- Stadsdelsnämnderna utvecklar det sociala innehållet för människor med funktionsnedsättning i samverkan med civilsamhället.
- Stadsdelsnämnderna ska förbättra möjligheterna för människor med funktionsnedsättningar att komma in på arbetsmarknaden.

Individ och familjeomsorg

- Stadsdelsnämnderna verkar för att invånarnas valmöjligheter inom tillhandahållt stöd och service ska öka i den kommunala verksamheten.
- Stadsdelsnämnderna ska, tillsammans med berörda nämnder, arbeta för att antalet invånare i bidragsberoende halveras.

Kultur och fritid

- Stadsdelsnämnderna erbjuder barn, unga och äldre fritids- och kulturaktiviteter.

Kommunfullmäktiges inriktning för stadsdelsnämnderna

Oavsett var man bor i Göteborg, ska den enskilde ha goda möjligheter att påverka sin vardag. Stadsdelsnämnderna ska utgöra ett nav i den demokratiska processen som kan bidra till ett välmående, öppet och rättssäkert Göteborg. Tillsammans ska staden arbeta för att skapa livfulla och trygga stadsdelar som möjliggör mångfald och utveckling.

Göteborg ska vara en stad med framtidstro och en plats där inte minst unga vågar drömma om en bättre framtid. Det är av största vikt att dessa drömmar kan bli möjlighet. Vikten av likvärdiga förutsättningar är stor, men invånarna måste även uppmuntras till eget ansvarstagande. Staden ska ta tillvara individens inneboende vilja och kraft.

Framtiden kräver att stadsdelarna prioriterar välfärdens kärnverksamheter och det grundläggande uppdraget för att kunna säkerställa en god och värdig service för stadens invånare. Att uppnå en budget i balans är av yttersta vikt. Det krävs vidare åtgärder för att minska kostnaderna i nämndernas verksamhet, för att säkerställa att göteborgarna får det stöd som de behöver och enligt lag har rätt till.

Arbetet med att bryta utanförskapet i Göteborg behöver växlas upp och staden måste arbeta systematiskt för att skapa trygga stadsmiljöer. Trots en långvarig högkonjunktur står allt för många invånare för långt ifrån arbetsmarknaden. Detta medför att stadsdelarna fortsatt måste arbeta för att dessa invånare stöds i sin resa till egen självförsörjning.

Kommunfullmäktiges inriktning för äldreomsorgen

Äldre ska bemötas med respekt och ha makt och inflytande över hela sin livssituation. Äldreomsorgen ska kännetecknas av hög kvalitet, värdighet, trygghet och valfrihet. För att kunna svara upp mot dessa mål behöver äldreomsorgen utvecklas och anpassas efter morgondagens äldre och samhällsutvecklingen i stort.

Äldre har rätt till likvärdig service, hemtjänst, vård och omsorg av god kvalitet oavsett var i staden man bor. För att öka kvaliteten i äldreomsorgen behöver staden utveckla tillsyn och uppföljning av verksamheterna. Staden är ytterst ansvarig för kvalitetsnivån inom de äldreomsorgstjänster som staden erbjuder. Denna säkerställs med bland annat stadens värdighetsgarantier. Aktuella ersättningsnivåer i hemtjänsten ska höjas.

En fristående kommunal äldreombudsman infördes under 2019. Äldreombudsmannens syfte är att ge råd, stöd och vägledning till äldre och dess anhöriga. Funktionen ska ha en stark, fristående ställning gentemot politiker och tjänstemän. En annan uppgift är att vid behov kunna hänvisa och förmedla kontakter till ansvariga, liksom att dokumentera och följa upp inkomna synpunkter.

Kommunstyrelsens äldreberedning ska fortsatt ha ett särskilt fokus på äldres boende, valfrihet, integritet och trygghet.

Staden har i dag en av landets lägsta hemtjänsttaxor och rankas lågt avseende nöjdheten hos brukarna jämfört med övriga kommuner. Hemtjänsttaxan ska höjas för att skapa ytterligare utrymme för förbättrad kvalitet inom hemtjänsten. Den maxtaxa som råder enligt socialtjänstlagen gör att de brukare som har stort nyttjande av hemtjänsten ej berörs.

Valfrihet inom äldreomsorgen

Äldre är inte en likartad grupp med likartade behov eller intressen, utan dessa är givetvis lika många som antalet äldre. Alla ska ha så stort inflytande och påverkan på sin vardag som möjligt, även när man blir äldre. Därför måste besluten ligga hos eller nära den det berör. Detta innefattar möjligheten att själv få välja, eller välja bort.

I början av 2018 infördes Lagen om valfrihetssystem med start inom hemtjänsten, vilket ger ökad valfrihet där alla får möjlighet att välja utförare. Denna reform stärker valfriheten genom ett brett utbud av aktörer som utför professionellt socialt omsorgsarbete och sjukvårdande insatser.

Valfrihet i äldreomsorgen ger nya möjligheter att få hemtjänst med till exempel inriktning på det egna språket. När det kommunala monopolet upphörde ökade kreativiteten, innovationskraften och delaktigheten. De äldres valfrihet kommer att fortsätta utvecklas genom nya frihetsreformer inom val av äldreboende. Det ska finnas möjlighet att välja idéburen eller annan privat utförare av hemtjänst i varje stadsdel.

Ersättningsmodellen som baseras på utförd tid inom hemtjänsten ska noggrant följas upp och utvärderas.

Ökad trygghet och välbefinnande

Många äldre upplever att de har ett begränsat inflytande över vilken hjälp de ska få och i vilken omfattning. Biståndsbedömningen bidrar till att förstärka äldres upplevelse av att finna sig i en redan utsatt situation. En förenklad biståndsbedömning skapar mer tid för att vägleda äldre i deras behov istället för byråkratisk myndighetsutövning.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram ett förslag på modell där biståndsbedömningen inom hemtjänsten för alla över 75 år tas bort och ersätts med ett förenklat beslutsfattande, enligt de nya bestämmelserna i socialtjänstlagen. Syftet är att minska oro och stress samt att ge den äldre ökad möjlighet att påverka och bestämma sina insatser. En förenklad handläggning ska omfördela resurser på ett värdeskapande sätt, från administration till mer kvalitativa insatser för de äldre som är i behov av hemtjänst.

Det är viktigt att stadsdelarna har fokus på att erbjuda ett brett utbud av aktiviteter, som motarbetar ensamhet och stärker äldres hälsa. Stadsdelsnämnderna ska utvärdera utbudet av och kännedomen om socialt innehåll för äldre samt ta fram förslag på hur det sociala innehållet kan förstärkas, exempelvis kan konceptet med Livslust fungera som inspiration och spridas. Samverkan med civilsamhället ska fångas upp i arbetet med att säkra äldres möjlighet till social gemenskap och utevistelse.

Under förutsättning att statsbidrag lämnas för bättre vård och omsorg om personer med demens samt riktade insatser mot ofrivillig ensamhet bland äldre avser staden rikta dessa medel för att förstärka arbetet med att garantera utevistelse och sociala aktiviteter för äldre i staden. Syftet med dessa satsningar är att bryta ensamheten och höja livskvaliteten genom att värna och förbättra hälsa och gemenskap. Det finns även behov av kompetenshöjande insatser för personal som arbetar med äldre som drabbats av någon form av demenssjukdom. Med hjälp av statsbidraget ska därför riktade utbildningsinsatser göras för att höja kompetensnivån bland anställda avseende vård och omsorg för människor som drabbats av demens och kontakt med dess anhöriga.

För äldre med beviljad tillsyn nattetid ska Nattfrid prövas, vilket innebär att kommunstyrelsen måste justera nuvarande regelverk. Det mot bakgrunden av att alla inte uppskattar hembesök på natten med dörrar som öppnas, nycklar som skramlar och lampor som tänds. Tillsyn via digitala hjälpmedel bidrar även till att öka tryggheten för den äldre.

Måltiden ska vara en höjdpunkt

Matsituationen inom äldreomsorgen ska förbättras och alla ska garanteras mat som är näringsriktig och välsmakande. Det handlar även om hur den serveras och om sällskap vid måltiden. Den enskilde ska själv kunna välja vilken typ av mat och leverantör som önskas. Det ska även vara möjligt att kombinera att äta ute såväl som hemma samt att beställa hem mat via internet, med hjälp av

hemtjänsten. Stadsdelarna ska ha tillgång till dietist och nutritionskompetens då den svagaste länken för att kunna bo kvar hemma ofta är näringsproblem.

Goda måltider kan för många äldre vara dagens höjdpunkt. Det är där man träffas, upplever gemenskap och samhörighet, och motverkar känslan av ensamhet. För att måltiden ska bli en bra upplevelse förutsätter detta dock att maten, förutom att den är näringsrik, också är god och blir serverad på ett aptitligt sätt. Maten och måltidsmiljön har på så sätt stor betydelse för äldres välbefinnande. Det är därför viktigt att måltiden som upplevelse får en mer central del i verksamheten. En kvalitetssatsning på maten minskar därutöver matsvinnet.

Det behöver därför genomföras en central satsning på ett matlyft i staden. Både på äldreboenden och inom hemtjänsten. En del av detta är konceptet med måltidsvän.

Förebyggande insatser för äldres hälsa

Arbetet med att förebygga ohälsa och minska vårdbehovet hos äldre ska öka. En del av arbetet är att erbjuda förebyggande hembesök för människor över 75 år som inte har hemtjänst.

Yttre hemtjänst, även kallad yttre service, underlättar för den äldre att bo kvar hemma. Staden ska utveckla stödet till de som vårdar sina anhöriga i hemmet. Arbetet med information, hjälp, stöd och avlastning till de anhöriga som gör stora insatser måste hålla hög och jämn kvalitet.

Det är av stor vikt att medvetandegöra psykisk ohälsa bland äldre. Staden bör därför säkerställa att det finns kompetens i det förebyggande arbetet mot psykisk ohälsa och depression bland äldre. Fortsatta hälsofrämjande insatser till utsatta grupper behövs för att bryta tabun och öka kunskapen kring suicid. I detta arbete är stadens strategiska plan viktig.

Fler platser och större frihet

Valet hur man ska bo är en central del i en människas självbestämmande och givetvis även när man blir äldre. Stadsdelarna ska, i samverkan med berörda nämnder, bidra till att öka friheten att välja boendeform samt att verkställa stadens äldreboendeplan som säkrar äldreboendeplatser till 2035. Under de kommande åren behövs flera nya moderna äldreboenden i Göteborg. För att nya boenden ska tillkomma är det viktigt med flexibilitet och att fler aktörer får vara med och investera i välfärden.

Det behövs en mångfald av boenden anpassade för äldre, både på den vanliga bostadsmarknaden och bland anpassade boenden för äldre. Mångfalden ska utvecklas i samverkan med kommunala och fristående aktörer. Det handlar om allt från trygghetsboende och seniorboende till äldreboende med exempelvis

språklig inriktning, Hbtq-inriktning eller boende där husdjur är tillåtna. Boenden ska erbjuda många möjligheter till socialt umgänge såsom gemensamma lokaler och aktiviteter. Våra äldre förtjänar att bemötas med respekt och värdighet och att få bo i en trygg miljö.

Staden ska underlätta för att fler trygghetsboenden med hyresrätt kan byggas samt säkerställa att det finns tillräckligt många korttidsplatser.

Arbetsmiljö och ledarskap

De planer som finns för att förbättra arbetsmiljön inom äldreomsorg och stadsdelsnämndernas verksamhet ska stå i fokus och genomföras. Det gäller även arbetet med Attraktiv hemtjänst.

Arbetet med att sänka sjukfrånvaron och ohälsotalen måste fortsätta. Arbete inom äldreomsorgen kan vara både fysiskt och psykiskt påfrestande med exempelvis tunga lyft och känslor av otillräcklighet och tidspress. Här behövs en översyn kring hälsosamtal/hälsorådgivning, träning med mera för att skapa bättre förutsättningar för personalen.

Intraprenader ska uppmuntras inom äldreomsorgen då de bidrar till såväl personalnöjdhet som kostnadseffektivitet och därtill nöjda boende.

Välfärdsteknik ska i ökad omfattning införas i verksamheterna i syfte att stödja medarbetarna i arbetet. Detta arbete ska göras med hänsyn till hur digitaliseringen påverkar verksamheternas medarbetare och erfarenheter av tidigare digitaliseringsprocesser behöver tas tillvara. Lika viktigt är det att det finns tillgång till internet på alla stadens äldreboenden.

Medarbetarna ska ges möjlighet till fortbildning. Statusen för arbete i äldreomsorgen ska höjas bland annat genom att erbjuda vidareutbildningar och karriärmöjligheter, vilket också ger en mer motiverad personal. Det är av stor vikt att medarbetarna i stadens äldreomsorg ser möjligheter och karriärvägar i sitt arbete.

Cheferna inom äldreomsorgen måste ges möjligheter att vara närvarande ledare, stödja medarbetarna till utveckling, gå igenom arbetsmetoder och driva förändrade arbetssätt. I detta ingår goda möjligheter till fortbildning och stöd för egen utveckling.

I dag hanteras schemaläggningen inom stadens hemtjänst på olika sätt i flertalet stadsdelar. Arbetar man inom hemtjänsten ska ens arbetsförhållanden inte nämnvärt skilja sig från kollegor i andra stadsdelar.

Kommunfullmäktiges inriktning för Individ- och familjeomsorg

Samhället har ett viktigt uppdrag att hjälpa människor när den egna förmågan inte räcker till. Individens behov och förutsättningar ska vara i centrum. Individ- och familjeomsorgen ska uppmärksamma alla barn och vuxna som kan behöva stöd och erbjuda en modern, rättssäker och evidensbaserad socialtjänst. Socialtjänsten ska vara likvärdig och tillgänglig oavsett var man bor i Göteborg.

Under det senaste året har stadsledningskontoret utrett om- och till vilken grad insatserna inom individ och familjeomsorgen är evidensbaserade. En mer ingående genomlysning behöver göras av stadens socialtjänst och arbetet med att arbeta med beprövade och evidensbaserade metoder ska intensifieras. Detta är processer som löper över långa tidshorisonter, men likväl mycket viktiga för att säkerställa kvaliteten inom stadens individ och familjeomsorg.

Alla ska känna sig trygga i sitt eget hem. Ändå drabbas många kvinnor, män och unga människor av våld i nära relationer. Kränkningen är lika allvarlig oavsett vad offret har för kön. Men de allra flesta offren för våld i nära relationer är kvinnor, och de allra flesta förövare är män. Mäns våld mot kvinnor är det mest extrema uttrycket för åsikten att kvinnors frihet är mindre värd. Det är viktigt att stadsdelsnämnderna systematiskt och fortlöpande utvecklar och säkrar insatser mot våld i nära relationer.

Socialtjänsten ska arbeta med tidiga och förebyggande insatser. Insatserna ska vara kraftfulla och rätt riktade för att minska mänskligt lidande, samt för att uppnå bästa möjliga utfall. När tidiga insatser sätts in medför detta lägre kostnader på lång sikt och därmed även möjligheter till ytterligare förbättringar i berörda verksamheter. Samarbetet mellan socialtjänst, skola och myndigheter, samt förenings- och fritidsverksamhet ska värnas och tas tillvara.

Kostnaderna för köpt vård behöver minska. Kostnader behöver ständigt ses över för att minska onödiga utgifter och där det är möjligt ska befintliga avtal omförhandlas. I detta arbete har den samlade planerings- och inköpsfunktionen (Spink) ett viktigt uppdrag. Stadsdelarna behöver genomföra en översyn av sitt förebyggande arbete.

Beroendet av försörjningsstödet ska minska

Försörjningsstödet ska vara vårt yttersta skyddsnät, inte en långvarig försörjning. I dag är knappt 16 300 hushåll i Göteborg beroende av försörjningsstöd, vilket motsvarar närmare en miljard kronor. Arbetet med att minska beroendet av försörjningsstöd ska intensifieras. Graden av egenförsörjning ska öka. Alla som kan och förmår ska försörja sig själva. Därför ska motprestation krävas.

Socialtjänsten behöver ha en tätare kontakt med personer i behov av försörjningsstöd. Det ska upprättas en tydlig plan för att hjälpa varje individ till egen

försörjning. Därigenom kan socialtjänsten kontinuerligt utreda möjligheterna till sysselsättning i form av arbete eller studier samt bidra till att minska försörjningsstödet. Stadens kompetenscentra som riktar sig till personer som har någon insats inom socialtjänsten och som behöver ytterligare stöd för att kunna skaffa sig ett arbete eller börja en utbildning är en del av arbetet.

Kontroll och uppföljning av försörjningsstödet behöver fortsätta. Bistånd ska alltid gå till de individer som verkligen är i behov av offentligt stöd. Ett sätt för socialtjänsten att få en korrekt bild av den sökandes situation är genom hembesök. Medverkar inte personen till sin egen utredning genom att inte tillåta hembesök, ska detta påverka möjligheten till fortsatt försörjningsstöd. Försöksverksamhet med utredare vars uppgift är att motverka felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd och bidragsfusk ska genomföras.

På sikt ska hanteringen av ansökningar om försörjningsstödet så långt som möjligt automatiseras. Det skapar ökad klienttid och ger personalen tid att fokusera på att hjälpa personer med försörjningsstödet tillbaka i egen försörjning, istället för administration. En försöksverksamhet ska inledas.

Göteborg ska ha en hyresmarknad utan svarthandel och otillåten andrahandsuthyrning. I dag riskerar många hushåll att utnyttjas på en bostadsmarknad där bostadsbrist råder och det går inte att utesluta att oegentligheter sker. Därför ska socialtjänstens utredningsskyldighet gällande bistånd till hyror präglas av ett aktivt förhållningssätt som ger underlag för korrekta och väl underbyggda myndighetsbeslut. Stadsdelarnas myndighetsutövning ska motverka ockerhyror. Oskäligt höga andrahandshyror ska ej utbetalas, bistånd ska inte utgå för samma hyra flera gånger, enligt stadens fastställda riktlinje. Därtill ska hyreskontraktet inhämtas som underlag för utbetalningen. All bostadsförmedling i stadens bestånd ska ske enligt gällande regler och personer ska vara folkbokförda på sin bostadsadress.

Tilldelning av periodbiljett för resa med kollektivtrafik för personer med försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd ska ske genom individuella prövningar. Förutsättningarna ska vara likvärdiga för samtliga invånare i staden och utbetalning av ersättning ska ske mot uppvisande av kvitto.

En trygg uppväxt för barn och ungdomar

Alla barn har rätt till goda uppväxtvillkor och inget barn ska behöva uppleva våld eller förtryck, att skydda och stödja utsatta barn och unga är en central uppgift. FN:s barnkonvention måste genomsyra socialtjänstens arbete. Detta inkluderar ensamkommande barn och ungdomar som flytt från krig och förtryck.

Föräldrarna är de mest betydelsefulla personerna under ett barns uppväxt. Även om samhället aldrig fullt ut kan ersätta föräldrarnas roll kommer situationer uppstå där en del föräldrars förmåga inte räcker till. Om detta händer måste

resurserna finnas för ett ingripande som säkerställer att barnen får såväl trygghet som omsorg. Detta måste kunna göras skyndsamt och på ett rättssäkert sätt som uppfyller de krav som ställs i lagstiftning. Barnavårdsutredningarna måste fortsatt kvalitetssäkras och samarbete mellan olika huvudmän främjas.

Stadens riktlinjer ska stärka barnens rättigheter och säkerställa att likabehandling råder. Samordningen av stöd till barn med anhöriga i utsatta situationer ska vara effektiv och inte hindras av gränser mellan olika huvudmän. Om ett barn befinner sig i en situation där det förekommer att denne vårdar en anhörig ska samordningen mellan berörda instanser säkerställa att inte barnet i fråga far illa. Det är aldrig en skyldighet att ett barn ska bära detta ansvar, men om så är fallet måste samhället finnas där som stöd.

Att tidigt identifiera barn och ungdomar i riskzonen och att stödja familjer i behov av hjälp kräver en helhetssyn och ett nära samarbete mellan mödravård, barnavårdscentral, socialtjänst, skola, förenings- och fritidsverksamhet samt polis. Familjehemscentralerna är en viktig del i detta arbete. Hembesök hos förstföderskor där det finns identifierade riskfaktorer ska prioriteras.

Detta kräver nära samarbeten mellan förvaltningar och organisationer, både inom staden och med civilsamhället. Det är viktigt att orosanmälningar följs upp och att barns skolgång säkras. Till detta kan arbete tillsammans med ungdomsmottagningar, familjehem och gode män räknas. Andra exempel på insatser som kan säkerställa att barn och ungdomar som är i behov av insatser får det stöd som de behöver är familjerådgivning, utredningslägenheter och multiprofessionella arbetsteam.

Kommunfullmäktiges inriktning för kommunal hälso- och sjukvård, samt socialpsykiatri

Hemsjukvårdens roll är att vårda människor, oavsett ålder, som behöver vård i hemmet och omfattas av den kommunala hälso- och sjukvårdens ansvar för omvårdnad och rehabilitering. Sjukdomsbilden kan skilja sig avsevärt från person till person och detta kräver en välfungerande samverkan mellan äldreomsorg, primärvård och slutenvård.

Taxa för den kommunala hälso- och sjukvården ska införas i staden från den 1 juli 2020.

Målbilden ska alltid vara att minimera onödigt lidande och sjukhusvistelser som hade kunnat undvikas. De anhörigas delaktighet behöver stärkas i de insatser som är aktuella för patienten och kommunen måste värna utvecklingen av gränslös vård, där samarbetet mellan kommun och region fungerar väl. Tillgången på korttidsplatser måste fortsatt säkras och arbetet med den mobila närvården utvecklas.

Plats på hospice ska finnas för den som har behov och så önskar. Därutöver ska

det finnas en kvalitativt säkerställd palliativ vård i hemmet som samordnas med hospice för att ge värdighet vid livets slut.

Det är centralt att tillgängligheten är god och att man kan få hjälp tidigt om man lider av psykisk ohälsa. Hinder kopplat till psykisk ohälsa ska, när så är möjligt och så snabbt som möjligt, undanröjas för att individen ska kunna leva ett fritt och välmående liv. Kraven som ställs på vården inom psykiatri har ökat i takt med att den psykiska ohälsan ökar i samhället. Detta medför att det är än viktigare att samarbetet fungerar väl mellan kommun och region.

Kommunfullmäktiges inriktning för Funktionshinder

Människor med funktionsnedsättning ska bemötas som alla andra – med värdighet och respekt samt kunna vara trygga i att servicen fungerar på bästa sätt. Verksamheter ska anpassas, så långt det är möjligt, så att serviceutbudet kan nyttjas av alla. Samverkan med handikapporganisationerna är viktig för att uppmärksamma brister och för att verka förebyggande.

Funktionshinderperspektivet ska stärkas i arbetet i nämnderna. Stadsdelarna ska bidra till att samverkan med stadens nämnder och styrelser kring Göteborgs program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning ska förbättras.

En känd funktionsnedsättning som är medfödd, livslångt förvärvad eller livslång konstaterad diagnos ska inte behöva bli bedömd eller prövad flera gånger. Nya bedömningar bör endast göras vid indikation på medicinsk förändring eller vid relevanta medicintekniska framsteg. Utredda funktionsnedsättningar ska vara väldokumenterade och på ett enkelt sätt, efter medgivande, kunna kommuniceras mellan olika organisationer och aktörer.

Stadsdelsnämnderna ska utvärdera utbudet av och kännedomen om socialt innehåll för människor med funktionsnedsättning samt ta fram förslag på hur det sociala innehållet kan förstärkas. Syftet är att minska risken att fler personer med funktionsnedsättning upplever en ensamhet och en brist på meningsfullhet. Samverkan med civilsamhället är en självklar del i detta.

Det är viktigt för människor med funktionsnedsättningar att ha en bostadsform anpassad till deras behov och önskemål.

Fokus på förebyggande arbete

Staden ska stärka funktionshinderperspektivet i sitt arbete, och arbeta aktivt för att förbättra samverkan kring Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

En funktionshinderombudsman ska inrättas, med placering i kommunstyrelsens förvaltning, för att synliggöra funktionshinderfrågor på strukturell nivå. Funktionen ska bidra till förbättrad samverkan mellan olika förvaltningar och på så sätt minska risken att människor hamnar mellan stolarna.

Samtidigt behöver ett koordinerande arbetssätt utvecklas för att underlätta för människor med omfattande eller komplicerade behov av stöd. Det finns även behov av att förbättra och tillgängliggöra stadens webb-verktyg för synpunkts-hantering. Funktionsrätt Göteborgs arvsfondsprojekt om synpunkts-hantering bör kunna bidra i det arbetet.

Göteborgs stad testat en ny version av Västra Götalandsregionens tillgänglig-hetsdatabas. Det finns en osäkerhet kring funktionsdugligheten hos den nya versionen. Staden behöver därför utvärdera om gränssnittet mot besökaren, det vill säga ”tillgänglighetsguiden”, har förbättrats.

Fler bostäder med särskild service (BmSS) behöver byggas, gärna tillsammans med andra aktörer. Stadsdelsnämnder och ansvariga fackförvaltningar ska samverka för att tillsammans effektivisera processen med att planera BmSS i staden. Samtliga bostäder med särskild service ska ha full wifi-täckning.

Värdighet och valfrihet

Tillämpningen av LOV i staden gör det möjligt att välja mellan olika utförare av daglig verksamhet samt ledsagning. Det innebär stärkta möjligheter för den enskilde att välja samt en ökad mångfald och kvalitet.

Den personliga assistansen ska värnas, därför ska frågan följas i syfte att säkerställa att människor i möjligaste mån får sina behov tillgodosedda.

Det behövs en översyn av konstruktionen för habiliteringsersättning så att denna tydligare kopplas till ersättningsmodellens deltagandegrader.

Fler ska delta

Personer med funktionsnedsättning ska få det stöd de behöver för att kunna arbeta på den vanliga arbetsmarknaden. För den som inte har förmåga att arbeta måste det finnas meningsfull daglig sysselsättning.

Staden har ett extra ansvar att erbjuda både praktik och daglig verksamhet med kvalitet och valfrihet. Ansträngningar ska göras för att erbjuda företag och organisationer möjlighet att hitta kompetent arbetskraft med funktionshinder. På samma sätt ska personer med funktionsnedsättning erbjudas jobbmatchning. Staden ska arbeta med att ”headhunta” för att se till att fler människor med funktionsnedsättning kommer i arbete.

Stadsdelarna ska ta ett större ansvar att ta emot praktikanter med funktionsnedsättning och vara ett föredöme. På så sätt underlättas det för fler att få anställning och arbetslivserfarenhet.

Staden behöver fortsatt arbeta, i samverkan med civilsamhället, med fritidsaktiviteter som både är riktade och generella som når unga med funktionsnedsättning.

Kommunfullmäktiges inriktning för kultur inom stadsdelsnämnderna

Kulturskolan och El Sistema spelar en särskilt viktig roll för barn och ungdomars möjlighet att själva skapa kultur genom instrument, dans, sång, måleri, foto, film och teater. I dag erbjuder Kulturskolan i Göteborg frivillig undervisning i estetiska ämnen för barn och unga mellan 6 och 19 år.

Terminsavgiften för 2020 fastställs till 300 kr per elev och maxbelopp per familj till 500 kr för att stärka finansieringen och på sikt bygga bort kön till kulturskolan.

Kulturskolans verksamhet ska i högre utsträckning involveras i skolans och fritidshemmets verksamhet, så att det blir lättare att ta del av Kulturskolans utbud under och efter skoldagen.

Barn och unga i Göteborg ska ha rätt till en meningsfull fritid. Det är viktigt att tillgången till mötesplatser är trygga och jämställda. Utbudet av aktiviteter ska svara mot olika behov hos barn och unga. Ett särskilt fokus ska finnas på de grupper som i dag inte nås av annan fritidsverksamhet. Det kräver bland annat att ett utvecklat lokalt jämställdhets- och integrationsarbete samt aktiviteter och platser för specifika målgrupper så som unga med funktionsnedsättning, flickor, nyanlända och hbtq-personer. Fritidsgårdarna ska, gärna i samverkan med andra, erbjuda studiehjälp.

Kommunfullmäktiges inriktning för Intern service

Intern service i stadsdelarna består av måltid, lokalvård och vaktmästeri. Verksamheten styrs av serviceöverenskommelser samt tjänstebeställningar. Förskolan och skolan står för merparten av omsättningen. Verksamheten ska leverera en god intern service när det kommer till måltider, vaktmästeri och fastighetsskötsel samt en ren och trivsamt arbetsmiljö genom bra lokalvård. Under 2020 gör kommunstyrelsen en översyn av stadens interna service i syfte att se om hela eller delar av verksamheten kan läggas på entreprenad.

Måltid producerar, levererar och serverar mat utifrån de riktlinjer och krav som gäller för verksamheten. De största grupperna inom måltid är förskolebarn, grundskoleelever och äldre. Ett steg i att nå en hållbar utveckling är att välja kött som produceras enligt svenska djurskyddsregler vilket bidrar till minimal antibiotikaanvändning då Sverige ställer högre krav på djurhållning än många andra länder. Måltidsverksamheten ska arbeta för att ursprungsmärkning av kött ska framgå på veckomenyerna.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att, i samverkan med polisen och andra sakkunniga, fortsatt identifiera brottsutsatta och otrygga platser och förordade vilka områden som ska utgöra sammanhängande paragraf-3 områden.

Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att kontinuerligt utvärdera implementeringen av värdighetsgarantierna i berörda verksamheter.

Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att, tillsammans med social resursnämnd, arbeta för att metoder och arbetssätt inom socialtjänsten bygger på beprövad erfarenhet och evidens.

Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att uppmuntra till bildande av intraprenader inom äldreomsorgen.

Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att, i samverkan med berörda nämnder, arbeta för att förbättra måltidsupplevelsen inom äldreomsorgen samt bidra till att maten har ett bra näringsinnehåll och är aptitlig.

Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att, i samverkan med berörda nämnder och styrelser, bidra till att öka friheten att välja boendeform samt att verkställa stadens äldreboendeplan.

Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att utvärdera utbudet av och kännedomen om socialt innehåll för äldre samt ta fram förslag på hur erbjudanden om gemenskap och daglig utevistelse kan förstärkas i samverkan med civilsamhället.

Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att, i samverkan med berörda nämnder och styrelser, utvärdera möjligheterna till, och utbudet av, fortbildning och vidareutbildning för medarbetarna inom äldreomsorgen.

Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder, utvärdera utbudet av och kännedomen om socialt innehåll för människor med funktionsnedsättning och ta fram förslag på hur det sociala innehållet kan förstärkas.

Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att säkerställa att stadens nya rutin för motprestation för försörjningsstöd efterlevs.

Stadsdelsnämnderna får i uppdrag att, i samverkan med Förvaltnings AB Framtiden, säkerställa att rutiner för bistånds- och behovsprövning följs samt att inte bistånd ges för svarta hyror. Syftet med detta är att inga ockerhyror ska utgå.

Resursnämndsuppdrag

Nuvarande resursnämndsuppdrag i stadsdelsnämnderna kvarstår.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg genomför tidiga sociala insatser som skapar likvärdiga livschanser för alla.	Nöjd Medborgar-Index – Stöd för utsatta personer.		48	49	50	60
		Långvarigt försörjningsstöd – antal hushåll.		7500	7400	7300	5000
		Andel (%) ej återaktualiserade ärenden 0–12 år.	Hela Göteborg	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Verkställda vräkningar/ avhysningar som berör barn, antal barn/100 000 inv.		1,8	1,6	1,4	1
	Göteborg har en värdig äldreomsorg med trygghet och självbestämmande.	Nöjd Medborgar-Index – Äldreomsorg.		48	52	55	57
		Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%).		84%	86%	87%	90%
		Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – helhetssyn, andel (%).		84%	86%	87%	90%
		Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – trygghet, andel (%).		84%	86%	87%	90%
		Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – besvärar ofta av ensamhet, andel (%).		18%	15%	12%	5%
		Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – besvärar av ensamhet kommun, andel (%).		47%	44%	41%	20%

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
<i>Fortsättning – Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför</i>	<i>Fortsättning - Göteborg har en värdig äldreomsorg med trygghet och självbestämmande.</i>	Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – möjlighet påverka tider, andel (%).		58%	60%	62%	70%
		Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – möjlighet påverka tider, andel (%).		58%	60%	62%	70%
	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Fritidsvaneundersökningen: – andel (%) som är med i minst en förening, klubb eller särskild grupp på fritiden.	Aggregerat	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.		250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invánare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).		28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) - Totalindex.		35	36	37	50

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.	Göteborg är en trygg och välskött stad.	Antal särskilt utsatta områden		6	5	5	0
		Andel av befolkningen (16–84 år) som upplever att oron för att utsättas för brott påverkar livskvaliteten i stor utsträckning. (NTU).	Hela Göteborg	7%	6%	6%	3,5%
		Anmällda våldsbrott, antal/100 000 inv.		1 200	1 150	1 100	900
		Anmällda brott om skadegörelse per 1 000 inv.		24,5	24,3	24	15
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna		Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgarna får valuta för skatten och en välfärd med hög kvalitet.	Personal i direktkontakt med invånare i förhållande till stadens totala personalstyrka.		Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv.		7 800 kr	7 700 kr	7 200 kr	5 000 kr
		Kostnad äldreomsorg, kr/inv.		10 500 kr	10 400 kr	10 350 kr	9 000 kr
		Nöjd Medborgar-Index - Stöd för utsatta personer.		48	49	50	60
		Nöjd Medborgar-Index – Äldreomsorg.		48	52	55	57
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.		79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).		8,3%	8,2%	8,1%	7%

Social resursnämnd

Övergripande ansvar

Nämnden ska stödja stadsdelsnämnderna i deras befolkningsansvar och samordna för staden gemensamma verksamheter inom det sociala området. Detta arbete ska bidra till utvecklingen av ett hållbart samhälle avseende den ekonomiska, sociala och ekologiska dimensionen, med hänsyn till hela stadens behov och intressen.

Reglemente

Nämnden ska stödja stadsdelsnämnderna i deras kommunala ändamål. Nämnden ska stödja stadsdelsnämnderna enligt beslut av lagstiftare eller kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Göteborg är den jämlika staden som bidrar till ett gott liv för alla.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Nämndens uppgift är att erbjuda olika tjänster inom det sociala området och fungera som ett stöd till stadsdelarna. Den som befinner sig i en socialt utsatt situation och vill förändra sin tillvaro ska kunna räkna med att få stöd från staden. Nämndens insatser ska vara effektiva, beprövade och likvärdiga.

Som invånare ska man kunna lita på att staden tar sitt ansvar den dag då den egna förmågan inte räcker till. Varje individ har unika behov och förutsättningar och de stödinsatser som tillhandahålls ska sätta dessa i centrum. Barnperspektivet ska ta stor plats i nämndens verksamheter. Nämnden har fortsatt ett viktigt uppdrag att erbjuda stöd och utbildning inom vissa områden till stadens medarbetare för att skapa en långsiktig hållbar utveckling.

Senaste åren har nämnden haft ett stort fokus på flyktingmottagande. Nu behöver fokus riktas mot integration och stöd till etablering i samhället. En snabb etablering på arbetsmarknaden för nyanlända är helt avgörande, såväl för individen som för samhället i stort.

Antalet asylsökande har minskat kraftigt och väntas fortsätta att minska kommande år. Samtidigt antas antalet papperslösa att öka, då fler får avslag på sin asylansökan. I det arbetet behöver nämnden samverka med berörda aktörer, inte minst det civila samhället och föreningslivet. Grundansvaret för dessa personer är dock ytterst statens.

Bristen på bostäder i Göteborg bidrar till att fler står utanför den ordinarie bostadsmarknaden. Trångboddheten i vissa stadsdelar får stora konsekvenser för

såväl etablering som för barns resultat i skolan och den långsiktiga integrationen. Socialjourens uppgift är central i att hantera akuta frågor som uppstår när stadsdelarnas socialkontor har stängt.

Förbättrad samhällsorientering

Många som har kommit till Sverige har levt i samhällen som präglas av andra värderingar. Att komma till ett land där jämställdhet mellan kvinnor och män är centralt och tilltron till staten liksom den enskilda människans förmåga är stark kan vara främmande. Staden har ett ansvar att informera om och tydliggöra vad som förväntas av alla, samt vilka värderingar som är grundläggande för ett demokratiskt och jämställt samhälle. Stadens samhällsinformation ska förbättras. Samhällsorienteringen ska börja så snart som möjligt och staden ska aktivt verka för att nyanlända deltar i verksamheten.

En jämlik stad

För de flesta är Göteborg en bra stad att växa upp och leva i, men samtidigt finns det stora skillnader i livsvillkor mellan göteborgare och mellan olika delar av staden. Skillnader i utbildningsnivå, inkomst och förvärvsfrekvens skiljer sig åt mellan grupper och mellan invånare som lever i olika delar av staden. I förlängningen påverkar detta livsvillkor och hälsa.

Stadens långsiktiga arbete med att skapa en mer jämlik stad ska fortsätta. Att minska skillnader i livsvillkor bidrar till att skapa sammanhållning, tillit och delaktighet, särskilt för barn och unga, genom ett familjecentrerat arbetssätt. Att bygga en stad, ett Göteborg måste göras tillsammans. Under överskådlig tid kommer integrationsutmaningen vara en av stadens viktigaste. Stadens program för en jämlik stad 2018 – 2026 pekar ut färdriktningen för kommande år och är en viktig del i arbetet med att sluta klyftor och minska utanförskapet.

Snabba, tidiga och tydliga insatser för minskad ungdomsbrottslighet

Alla har rätt att växa upp i trygga villkor. Unga som börjar begå brott måste snabbt få hjälp med att bryta ett destruktivt mönster. Oftast behöver även familjen stöd. Polis, skola och socialtjänst ska samarbeta mer. Det uppsökande och förbyggande arbetet mot unga är viktigt.

Insatser mot missbruk

Alkohol, narkotika och tobak är hot mot folkhälsan. Arbetet med att minska droganvändandet ska inriktas på att motverka en för tidig alkoholdebut, minska den totala alkoholkonsumtionen och minska rökningen, framförallt bland ungdomar, samt motverka att unga provar narkotika. Den positiva trenden ska stärkas ytterligare. Nämnden har i uppdrag att fungera som ett stöd för skolor

och socialtjänst för att sprida kunskap om farorna med alkohol och droger hos barn och unga. Missbruksrelaterad död ska minska.

Beroende och missbruk gör att den enskildes frihet går förlorad. För att förbättra varje individs livschanser är det viktigt att staden bekämpar drogberoende i alla led. Den som är beroende av droger ska få snabb och vetenskapligt grundad hjälp att bryta missbruket. Nämnden ska erbjuda behandling, rådgivning, rehabilitering och boende för vuxna och unga som vill ta sig ur ett missbruk, beroenden eller som behöver stöd i sin drogfrihet. Stöd ska även ges till anhöriga. Nämndens samverkan med sjukvården, framförallt psykiatri och beroendevården, ska säkerställas. I detta arbete är Mini Maria en betydelsefull verksamhet.

Stöd och hjälp till våldsutsatta

Stöd och hjälp till våldsutsatta personer ska säkerställas genom kommunala och ideella stödsatser och tillgång till boenden. Det är i första hand den som utövar våld som ska flytta eller byta bostad, inte den som blir utsatt för det. Kvinno- och mansjourerna gör ett betydelsefullt arbete, särskilt i det akuta skedet. Stödet till jourer och andra frivilligorganisationer kring dessa insatser ska säkerställas.

Samverkan behövs mellan kommunala och privata bostadsbolag för att hjälpa personer som utsatts för relationsnära våld till både temporärt och permanent boende. Stödpersoner ska finnas till hands för den utsatta personen före, under och efter en rättsprocess. Olika former av stöd, exempelvis genom ett nätforum för dem som inte har möjlighet att lämna sitt hem, ska erbjudas.

Det finns personer som av olika anledningar hamnar i prostitution. Inte sällan handlar det om människor som lockats till Sverige med falska löften om jobb. Motverkande av prostitution och trafficking måste vara en prioriterad uppgift i stadens sociala arbete. Mika-mottagningen är ett exempel på verksamhet som gör ett bra förebyggande arbete.

Insatser för bostadslösa

Staden ska fortsätta arbeta för att stödja människor som har behov av det. Ingen ska behöva tillbringa natten ute på gatan. Den som är bostadslös och vill förändra sin livssituation ska ges möjlighet att göra det med stöd från staden. Exakt hur det stödet ska se ut kan variera från person till person beroende på orsakerna till hemlösheten och vilka behov personen har.

Samarbetet med näringslivet, civilsamhället samt med psykiatri och sjukvården ska vidareutvecklas. Boende ska ses som en grundläggande del i att ordna upp sitt liv eftersom tryggheten i ett stabilt boende många gånger är en förutsättning för att komma vidare. Principen Bostad först ska värnas och utvecklas.

Nämnden ska fortsätta stadens arbete med socialt utsatta och hemlösa EU-medborgare genom en bred samverkan mellan olika aktörer. Stadens arbete med socialt utsatta och hemlösa EU-medborgare ska följa gällande lagstiftning och förordningar för att upprätthålla rättssäkerhet och likvärdighet. Målsättningen ska vara att insatserna leder till arbete eller motivation till ett återvändande. Att tiggeri förekommer är en bekräftelse på att fler och tyngre sociala åtgärder måste sättas in i respektive land och här behöver EU ta ett större ansvar.

Socialtjänsten ska alltid utreda eventuella medföljande barns situation och staden ska fortsätta att stödja de ideella organisationerna i deras arbete. Staden accepterar inte otillåtna bosättningar.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Social resursnämnd får i uppdrag att fortsätta att leda stadens arbete med Jämlik stad.

Social resursnämnd får i uppdrag, tillsammans med berörda nämnder och styrelser, att arbeta för tidiga och kraftfulla insatser för barn och unga i behov av stöd.

Social resursnämnd får i uppdrag att tillsammans med HBTQ-rådet, och berörda aktörer, föra en dialog kring hur arbetet med att etablera ett Regnbågshus ska tas vidare och utformas.

Social resursnämnd får i uppdrag att, tillsammans med stadsdelsnämnderna, arbeta för att metoder och arbetssätt inom socialtjänsten bygger på beprövad erfarenhet och evidens.

Social resursnämnd får i uppdrag att, tillsammans med stadsdelsnämnderna, fortsätta och förstärka samverkan med civilsamhället.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg genomför tidiga sociala insatser som skapar likvärdiga livschanser för alla.	Nöjd Medborgar-Index - Stöd för utsatta personer		48	49	50	60
		Långvarigt försörjningsstöd - antal hushåll		7 500	7 400	7 300	5 000
		Andel (%) ej återaktualiserade ärenden 0-12 år	Hela Göteborg	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Verkställda vräkningar/ avhysningar som berör barn, antal barn/100 000 inv.		1,8	1,6	1,4	1
	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.		250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).		28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.		35	36	37	50
Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.	Göteborg är en trygg och välskött stad.	Antal särskilt utsatta områden.		6	5	5	0
		Andel av befolkningen (16–84 år) som upplever att oron för att utsättas för brott påverkar livskvaliteten i stor utsträckning. (NTU).	Hela Göteborg	7%	6%	6%	3,5%
		Anmällda våldsbrott, antal/100 000 inv.		1 200	1 150	1 100	900
		Anmällda brott om skadegörelse per 1 000 inv.		24,5	24,3	24	15

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.		Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
		Personal i direktkontakt med invånare i förhållande till stadens totala personalstyrka.		Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
	Göteborgarna får valuta för skatten och en välfärd med hög kvalitet.	Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv.		7 800 kr	7 700 kr	7 200 kr	5 000 kr
		Nöjd Medborgar-Index - Stöd för utsatta personer.		48	49	50	60
		Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.		79	80	81	85
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).		8,3%	8,2%	8,1%	7%

Trafiknämnden

Övergripande ansvar

Trafiknämndens övergripande ansvar är att tillgodose medborgarnas transport-behov samt underhålla allmänna platser i staden. Nämnden ansvarar även för delar av kommunens parkeringspolitik och kan företräda kommunen i olika frågor.

Reglemente

Nämnden ska tillgodose invånares, besökares och näringslivets transport- och mobilitetsbehov, förvalta och utveckla stadens trafikinfrastrukturanläggningar och allmän plats som en del av stadens utveckling, förbättra trafiksäkerheten och minska trafikens miljöstörningar.

Kommunfullmäktiges mål för nämnden

- Göteborg ska vara en stad där framkomligheten och mobiliteten är god.
- Staden ska nå målsättningarna i Koll 2035.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Trafiknämndens mål är förse medborgarna med goda miljöer på gator, torg och allmänna ytor. Göteborg ska ha en god stadsmiljö som är attraktiv och där medborgarna vill vistas. Tillsammans med den växande staden behöver framkomligheten vara fortsatt god och enkel för alla.

I en växande stad med stora infrastrukturensatsningar är behovet av förbättrad rörlighet stort. Staden behöver fortsätta med att arbeta fram utbyggda förbindelser mellan Göteborg och andra städer. Det behövs en kraftigt förstärkt infrastruktur i och runt Göteborg mot bakgrund av att hundratusentals personer pendlar till och från Göteborg varje dag. För att möta denna utveckling krävs investeringar för att stärka det regionala kollektiva resandet, vilket även gynnar trafiken i staden.

Utbyggda förbindelser Oslo – Göteborg – Köpenhamn och vidare ner till Hamburg, är viktiga delar för staden. Sträckan till Landvetter flygplats via Mölndal och vidare till Borås i synnerhet avgörande delar för utvecklingen i hela Västsverige. Staden ska föra en dialog med staten om trafikplanering i Göteborgsregionen i syfte att lätta på trafiktrycket och minska de stadsnära utsläppen.

För att uppnå en god mobilitet och framkomlighet krävs fortsatta investeringar i vägnätet och fler cykelpendelstråk samt underhåll av befintliga. Det krävs även en trygg stadsmiljö för fotgängare och övriga trafikanter.

Ett viktigt fokus i trafikplanering är att överbrygga de barriärer som delar staden och skapar flaskhalsar med omfattande problem och sårbarhet för trafiken. Ett aktivt arbete ska ske för att skapa ökad framkomlighet över älv, centrala motorleder och järnvägar.

Ökad framkomlighet över älven är avgörande för Göteborg när Älvstranden byggs ut med den nya stadsdelen Karlstad och de tiotusentals nya arbetsplatser som planeras på främst Lindholmen och Masthugskajen. Därför ska planeringen av en ny gång- och cykelbro över älven prioriteras.

Stadens tillköp för Linje 286, Älvsnabbare, som enbart trafikerar Stenpiren och Lindholmspiren kvarstår. Det gör även tillköpet av seniorkortet inom kollektivtrafiken.

Det är viktigt att öka attraktiviteten i kollektivtrafiken, inte minst genom snabbare resor mellan olika knutpunkter. I det arbetet prioriteras planskild kollektivtrafik, metrobuss över älven samt fler förbindelser över och under älven för att stärka och minska kollektivtrafikens sårbarhet.

Stadens invånare ska kunna leva ett självständigt liv med tillgänglighet till alla trafikslag. En bra och tillgänglig kollektivtrafik är viktigt för invånarna. Byte mellan olika trafikslag måste underlättas, exempelvis genom fler och utbyggda pendelparkeringar. Arbetet med elektrifiering av kollektivtrafiken ska prioriteras.

Göteborgs södra skärgård är världsunik och en ovärderlig miljö. Vi ska säkerställa en god samhällsservice för de som bor på öarna. Det finns ett stort värde, för boende, övriga kommuninvånare och turister att skärgården har en god tillgänglighet. Jubileumssatsningen ”Tillgänglig skärgård” har resulterat i utökad färjetrafik, bland annat en helt ny avgång mellan Stenpiren och Södra skärgården. Satsningen kommer från göteborgarnas önskan om att öka kommunikationerna från centrum till skärgården.

För att förbättra förutsättningarna för ökad tillväxt och ett blomstrande näringsliv i regionen behöver vi satsa på effektiva transporter. Ny teknik, exempelvis bullerfria transporter, som möjliggör för transporter under alla dygnets timmar, ska uppmuntras. Ökat användande av om- och samlastningscentraler för logistiska aktörer i staden ska uppmuntras. Tillgången till parkeringsplatser i centrala staden är väsentlig för besöksnäringen och handeln. Parkeringstiden ska vara minst 30 minuter var man än befinner sig i staden. Tillsammans skapar vi en växande och sammanbunden stad där alla göteborgare känner sig hemma.

Trafiksituationen i Torslanda har varit ohållbar i många år. Arbetet med tvärförbindelsen i Torslanda ska fortsatt vara prioriterad.

Färdtjänst är ett viktigt komplement till kollektivtrafiken. Allmänna kommunikationer ska vara utformade och fungera så att de är tillgängliga och användbara för personer med funktionsnedsättning. Ett minskat användande av färdtjänsten får dock inte ske på bekostnad av rörelsefriheten för den enskilde.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Trafiknämnden får i uppdrag att, i dialog med kollektivtrafiknämnden och övriga relevanta parter, verka för bättre kommunikationer i staden.

Trafiknämnden får i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder och styrelser, säkerställa och följa upp framkomligheten för all form av transport och förflyttning inom staden så att handeln kan värnas.

Trafiknämnden får i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder och styrelser, göra en översyn av parkeringsmöjligheterna i centrala Göteborg, med hänsyn till behoven för innerstadshandel, besöksnäringen och de boende.

Trafiknämnden får i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder och styrelser, prioritera att färdigställa tvärförbindelsen i Torslanda.

Trafiknämnden får i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder och styrelser, arbeta för att elektrifiering av kollektivtrafiken ska öka.

Trafiknämnden får i uppdrag att, tillsammans med Miljö- och klimatnämnden, utreda effekterna av ett antal olika möjliga utformningar av en miljözon klass 2-områden.

Trafiknämnden får i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder och styrelser, ändra kortaste parkeringstid inom staden från 10 till 30 minuter.

Trafiknämnden får i uppdrag att arbeta för ökad säkerhet för oskyddade trafikanter, i synnerhet vid skolor, förskolor, olycksdrabbade gång- och cykelstråk samt vid gatuarbeten.

Trafiknämnden får i uppdrag att utforma samhällsplaneringen för att gynna klimatsmart resande i form av kollektivtrafik, cykelbanor, och transportsnåla resmönster.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.		250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).		28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.		35	36	37	50
Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.	Göteborg är en stad med hållbar mobilitet och god framkomlighet.	Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i centrala staden.		Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Utsläpp CO2 - produktionsperspektiv Per sektor – transport (kton).		940	920	900	700
		Nöjd Region-Index – Kommunikationer.		67	70	71	80
		Färdmedelsfördelning för alla resor i Göteborg, andel (%).	Till fots	21%	22%	22%	23%
			Cykel	7%	7%	8%	10%
			Kollektivt	30%	30%	30%	33%
			Bil	42%	41%	40%	34%
	Göteborg byggs attraktivt, tätt och varierat.	Nettoinflyttning till kommunen.		8000	8000	8000	10000
		Nöjd Region-Index – Kommunikationer.		67	70	71	80
		Nybyggnation: Småhus.		500	500	500	1000
		Antal färdigställda bostäder.		5000	5000	5000	5000
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.		Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.		79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).		8,3%	8,2%	8,1%	7%

Utbildningsnämnden

Övergripande ansvar

Utbildningsnämnden är huvudman och ansvarar för de uppgifter som ankommer på kommunen inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Nämnden ansvarar för att ansöka och anordna utbildningar inom yrkeshögskolan. Därutöver har nämnden ett särskilt ansvar för att stödja och samordna för staden gemensam verksamhetsutveckling inom samtliga skolformer, studie- och yrkesvägledare samt erbjuda och tillhandahålla modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål inom skolväsendet.

Reglemente

Utbildningsnämnden har ansvar för de uppgifter som ankommer på kommunen inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Utbildningsnämnden ansvarar också för de uppgifter som ankommer på kommunen inom vuxenutbildning i kommunal regi.

Verksamhetsamhetsmål för nämnden

- I Göteborg ges alla elever likvärdiga förutsättningar att skapa sin framtid genom utbildningsvägar till fortsatta högre studier eller jobb.

Kommunfullmäktiges inriktning för utbildningsnämnden

Utbildningsnämndens huvuduppgift är kunskapsuppdraget med visionen om att staden ska vara en ledande utbildnings- och kunskapsstad i ett internationellt perspektiv.

Göteborgs kommunala gymnasieskolor ska erbjuda en gymnasieutbildning av hög kvalitet, oavsett om den ger behörighet till högre studier, en yrkesexamen eller både och. Alla elever, oavsett val av skola och inriktning, ska mötas av höga positiva förväntningar, tydliga kunskapskrav och stimuleras att nå längre.

Utbildningsnämndens fokus ska ligga på de nationella målen, att öka elevernas måluppfyllelse, säkerställa betyg och bedömning samt skapa trygghet, studiero och en ökad närvaro i klassrummet. Genom en tydlig styrning och ledning, ökad likvärdighet och att undervisningen fortsätter att utvecklas förbättras kunskapsresultaten i Göteborg. I det fortsatta arbetet är kollegialt lärande och språkutvecklande arbetssätt viktiga verktyg.

Skolenheternas arbete kring trygghet och studiero behöver stärkas och intensifieras. Utifrån lokala förutsättningar ska insatser vidtas som berör värdegrundsarbete, grovt språkbruk, förankrade ordningsregler samt ökad delaktighet och medverkan från eleverna. Skolorna ska även fortsätta utvecklingen av rutiner och

arbetsformer som förebygger kränkningar. Vidare ska arbetet för en ökad trygghet på skolorna fortsätta.

De högskoleförberedande programmen ska hålla en hög nivå och utgöra en god grund för fortsatta studier. Ett ökat samarbete med högskolor och universitet, näringsliv, kulturinstitutioner och andra organisationer behövs för att utveckla utbildningarna. Möjligheterna för studiemotiverade elever att tentera av gymnasiekurser och att kunna läsa högskolekurser redan på gymnasiet ska underlättas. Stadens spetsutbildningar ska värnas.

De yrkesförberedande programmen ska ha hög kvalitet och relevans för arbetsmarknaden och ska därför utformas i nära samverkan med näringslivet och innehålla omfattande arbetsplatsförlagt lärande. Elever ska erbjudas att läsa upp högskolebehörighet. Möjlighet ska även finnas att gå ett yrkesprogram som lärling eller göra sin lärlingsutbildning på ett företag.

Nämnden ska tillsammans med näringslivet och andra aktörer genomföra insatser för att öka intresset för yrkesprogrammen. Arbetet med de nationella yrkespaketen, som består av en kombination av gymnasiala kurser som matchar arbetsmarknadens kompetenskrav, behöver fortsätta att utvecklas. Paketen ska kunna kombineras med grundskoleämnena för att ge möjlighet till behörighet till ett nationellt program.

Under 2020 öppnas stadens första nya gymnasieskola på många år. Inledningsvis innebär nyetableringen av Nya Lindholmens Tekniska Gymnasium ökade kostnader för nämnden. För att etableringen inte ska påverka gymnasiepengen till övriga skolor, förstärks nämndens ram för detta. Nämnden ska vidta åtgärder för att hålla kostnaderna nere.

Andelen elever som tar examen ska öka, skolnärvaron ska förbättras och avhoppen minska. Den genomsnittliga betygspoängen på nämndens skolor ska öka och elevgenomströmningen på introduktionsprogrammen likaså. Under många år har nämnden haft ett mål om att minst 50 procent av Göteborgseleverna ska välja en gymnasieutbildning i stadens regi. Detta mål avskaffas. Utvecklingen på introduktionsprogrammen ska följas noga och organisationen ses över då språkinstruktionen fortsätter att minska i omfattning. Huvudmannens plan för introduktionsprogrammen är ett viktigt verktyg för detta.

Varje skolenhet ska bedriva ett systematiskt arbete kring undervisningens innehåll, analyser av bedömningsprocesser och upprättade betyg. Analys ska särskilt göras av korrelation mellan betyg på nationella prov och kursbetyg, för att därefter vidta åtgärder för att skapa en rättssäker och likvärdig bedömning. Samverkan mellan skola och näringsliv ska fortsätta utvecklas. Entreprenörskap ska löpa som en röd tråd från förskola till yrkes- och vuxenutbildningar. En del av det arbetet är att gymnasieelever ges möjlighet att driva UF-företag där elever får omsätta idéer i handling genom kreativitet, innovation, nytänkande och risktagande. Andelen gymnasieelever som driver ett UF-företag ska öka.

Insatser för gymnasieelever i behov av extra stöd

Elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande arbete är viktigt. Fortsatta insatser behöver genomföras för att stärka kvaliteten på de extra anpassningar och särskilda stöd som erbjuds elever.

Humlan, som är gymnasieskolans psykoterapimottagning och öppen för alla gymnasieelever i Göteborg, fyller en viktig funktion med insatser som individuell psykoterapi, samtal eller rådgivning. Nämnden ska föra samtal med Västra Götalandsregionen om medfinansiering av verksamheten.

Det finns grupper av elever i gymnasieskolan som har omfattande behov av särskilt stöd inom ramen för den ordinarie gymnasieskolan. Det kan vara elever med diagnoser inom autismspektrumet och det är viktigt att dessa elever kan mötas i undervisningen och att goda erfarenheter sprids.

En gymnasiesärskola med kvalitet

Gymnasiesärskolan består av nio yrkesinriktade nationella program. Det finns också individuella program för elever som behöver en utbildning som är anpassad för de egna förutsättningarna. Målet med utbildningen måste vara att varje elev efter förmåga får möjlighet till ett så självständigt liv som möjligt och ges rätt förutsättningar för egenförsörjning. Arbetet med att säkerställa elevernas utbildningsvägar, kontakt med arbetslivet genom arbetsförlagt lärande och samarbetet inom GR ska fortsätta.

En attraktiv arbetsgivare

Nämnden kommer att ha ett stort rekryteringsbehov av lärare, men även studie- och yrkesvägledare, eftersom elevökningen fortsätter och stora pensionsavgångar väntar. Det kräver såväl ett arbete med att utveckla organisationen som nya arbetssätt. Samtidigt som nämnden har ett rekryteringsbehov kommer det fortsatt finnas ett omställningsbehov av personal eftersom antalet elever minskar på vissa enheter och program. För att säkra framtida kompetensförsörjningen, samt vara en attraktiv arbetsgivare och arbetsplats behöver skolenheterna ta emot fler lärarstudenter.

Center för skolutveckling

All utbildning inom samtliga skolformer ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. I dag finns stadens huvudsakliga forskarkompetens samlad på Center för Skolutveckling. Kommunstyrelsen beslutade 2018 att stärka den vetenskapliga grunden i nämnderna för Göteborgs för-, grund- och gymnasieskolor. För att fortsätta arbetet med att stärka stadens utbildning på vetenskaplig grund och utveckla Göteborg som kommunal forskningsarena ska Utbildningsnämnden i samverkan med, Grundscolenämnden, Förskolenämnden samt Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning utreda frågan.

Kommunstyrelsen får tillsammans med Utbildningsnämnden i uppdrag att skapa mer långsiktiga förutsättningar för de aktiviteter som ska genomföras inom ramen för kompetensförsörjningsplanen. I dag är insatserna för kortsiktiga och allt för ofta av engångskaraktär, vilket medför svårigheter i planering av den löpande verksamheten för centret.

Språkcentrum

Språkcentrums uppdrag är att erbjuda modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål i grundskola och gymnasieskola samt modersmålsstöd i förskolan. Elevers rätt till modersmålsundervisning och studiehandledning är helt centralt och ska säkerställas. Verksamheten finansieras genom att tjänsterna köps av stadens skolförvaltningar, fristående verksamheter och andra kommuner. Priset på verksamhetens tjänster har justerats på senare år och det är centralt att priset motsvarar kostnadsbilden.

Vägledningscentrum

Staden erbjuder studie- och yrkesvägledning för stadens grund- och gymnasieskolor inom ramen för Vägledningscentrum (VLC). Studie- och yrkesvägledarnas uppdrag är viktigt och det är centralt att säkerställa att alla elever har tillgång till studie- och yrkesvägledningssamtal inför sina framtida val av studier och arbete, såväl i grundskolan som gymnasieskolan.

För 2020 utökas ramen för att stärka studie- och yrkesvägledning på mellanstadiet, högstadiet samt inom den kommunala gymnasieskolan.

VLC har även ansvar för det kommunala aktivitetsansvaret, vilket innebär att kartlägga och stödja ungdomar under 20 år som saknar gymnasieexamen. Unga som av olika skäl varken studerar eller arbetar ska kontaktas och erbjudas hjälp, stöd, vägledning samt individuellt anpassade insatser. Under 2020 förstärks det kommunala aktivitetsstödet.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Utbildningsnämnden får i uppdrag att föra samtal med Västra Götalandsregionen om medfinansiering av verksamheten Humlan.

Utbildningsnämnden får i uppdrag att avskaffa målet om att minst 50 procent av Göteborgseleverna ska välja en gymnasieutbildning i stadens regi.

Utbildningsnämnden får i uppdrag att, i samverkan med, Grundscolenämnden, Förskolenämnden samt Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, utreda frågan om hur stadens utbildning på vetenskaplig grund kan stärkas tillsammans med att utveckla stadens som forskningsarena.

Utbildningsnämnden får i uppdrag att, tillsammans med kommunstyrelsen, skapa mer långsiktiga förutsättningar för de aktiviteter som ska genomföras inom ramen för kompetensförsörjningsplanen. I dag är insatserna för kortsiktiga och allt för ofta av engångskaraktär, vilket medför svårigheter i planering av den löpande verksamheten.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg har en förskola och skola som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor.	Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%).		70%	71%	73%	80%
	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Fritidsvaneundersökningen: - andel (%) som är med i minst en förening, klubb eller särskild grupp på fritiden.	Aggregerat	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.		250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).		28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.		35	36	37	50
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.		Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgarna får valuta för skatten och en välfärd med hög kvalitet.	Personal i direktkontakt med invånare i förhållande till stadens totala personalstyrka.		Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.		79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).		8,3%	8,2%	8,1%	7%

Valnämnden

Övergripande ansvar

Nämnden har ansvarar för att planera, samordna och genomföra val och folkomröstningar i Göteborg.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Nämnden är lokal valmyndighet och utser röstmottagare samt ska se till att det finns vallokaler i staden och har hela ansvaret för förtidsröstningen vid allmänna val. Nämnden svarar även för den preliminära räkningen av rösterna, dels på valkvällen, dels på onsdagen i veckan efter valdagen. Även vid en kommunal folkomröstning är det valnämnden som ansvarar för att genomföra omröstningen.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, sammanfattande omdöme.	250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).	28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.	35	36	37	50
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.	79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).	8,3%	8,2%	8,1%	7%

Överförmyndarnämnden

Övergripande ansvar

Nämnden har ansvar för att fullgöra de uppgifter som enligt gällande författningar ankommer på överförmyndarnämnd. Inom sitt uppdrag ska nämnden bidra till en ökad livskvalitet för huvudmännen samt verka för att dessa inte drabbas av rättsförluster.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

Nämndens huvudsakliga uppgifter är att utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare, att förordna och entlediga gode män och förvaltare samt att ansöka om förordnande och upphörande av godmanskap och förvaltarskap hos tingsrätten.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg genomför tidiga sociala insatser som skapar likvärdiga livschanser för alla.	Nöjd Medborgar-Index - Stöd för utsatta personer	48	49	50	60
		Långvarigt försörjningsstöd - antal hushåll	7 500	7 400	7 300	5 000
		Andel (%) ej åter-aktualiserade ärenden 0-12 år	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Verkställda vräkningar/avhysningar som berör barn, antal barn/100 000 inv	1,8	1,6	1,4	1
	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.	250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).	28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.	35	36	37	50

Fortsättning från förgående sida

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.	79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).	8,3%	8,2%	8,1%	7%

Göteborgs Stadshus AB

Övergripande ansvar

Göteborgs Stadshus AB ska utöva en aktiv ägarstyrning av bolagen i koncernen. Ägarstyrningen ska utgå från ett hela staden-perspektiv vilket innebär ansvar för samverkan och samordning på strategisk nivå.

Göteborgs Stadshus AB ska identifiera möjligheter till samordning och effektivisering av olika slag, samt, i samverkan med berörda styrelser, ta initiativ till förändringar av de direktunderställda bolagen.

Ägardirektiv

Enligt nyligen beslutat förslag.

Kommunfullmäktiges mål för Göteborgs Stadshus AB

- Göteborgs Stadshus AB har en för staden hållbar utdelning utan lånefinansiering.
- Göteborg Stadshus AB har avkastningskrav på underkoncerner som står i paritet med respektive koncerns branschnorm.

Kommunfullmäktiges inriktning för Göteborgs Stadshus AB

Syftet med stadens ägande av bolag är att dessa, tillsammans med stadens övriga verksamheter, ska skapa nytta för staden, dess invånare samt medverka i utvecklingen av ett hållbart Göteborg. Helhetssyn ska genomsyra bolagens verksamhet. Till detta hör att aktivt följa och agera på förändring och utveckling kopplat till uppdraget, i syfte att förbättra verksamhet och arbetsformer.

Göteborgs Stadshus ansvarar för ägarstyrningen av samtliga kommunala bolag i staden i syfte att skapa nytta och värde för göteborgarna. Detta sker genom ägardialog, ägarstöd och strategisk samordning. Ytterst är det kommunfullmäktige som har ägaransvaret och fastställer ägardirektiv. Koncernen är strukturerad i sju underkoncerner.

Staden ska ha en effektiv och resultatinriktad organisation. Det gäller även bolagskoncernen, som ständigt utvärderar sin verksamhet för att förbättra och utveckla sig mot framtidens utmaningar.

I dag äger staden ett stort antal bolag. Ägandet innebär i slutändan ett risktagande för göteborgarna och flyttar fokus från stadens välfärdsverksamheter. Verksamhet ska drivas i bolagsform endast om det medger klara fördelar gentemot andra förvaltningsstrukturer eller om verksamheten inte kan drivas av annan aktör på marknaden.

Under mandatperioden är det kommunfullmäktiges inriktning att antalet bolag ska minska genom i första hand avveckling eller försäljning. Sedan 2019 har styrelsen och VD uppdraget att genomföra förberedelser för att avyttra hela eller delar av bolag. Detta uppdrag kvarstår, i syfte att få en mer renodlad verksamhet i linje med kommunens ansvarsområden. Avyttring av de verksamheter som, efter utredning visat sig lämpliga, ska ske.

Stadens internationella omvärlds- och intressebevakning är i behov av revidering. En ny inriktning bör antas utifrån en analys av Göteborgs möjligheter i Bryssel i den nya mandatperioden 2019–2024 och EU:s nya långtidsbudget 2021–2027.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Göteborgs Stadshus AB får i uppdrag att fortsatt utreda och genomföra försäljning av hela, eller delar av, bolag samt mark- och fastighetsinnehav inom koncernen med beaktande av krav på utdelning och koncernbidrag.

Göteborgs Stadshus AB får i uppdrag, tillsammans med berörda nämnder och styrelser, att ta fram och föreslå mark, fastigheter och övriga tillgångar som inte är strategiskt viktiga för kommunen och kan avyttras.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att, tillsammans med Göteborgs Stadshus AB, se över verksamheten och inriktningen för stadens internationella omvärlds- och intressebevakning.

Göteborgs Stadshus AB får i uppdrag att överföra Göteborgslokaler AB till Bostadsklustret, med Förvaltnings AB Framtiden som underkoncernmoder.

Göteborgs Stadshus AB får i uppdrag att revidera samtliga ägardirektiv så att skrivning om mål- och inriktningsdokument i stället ersätts med generell skrivning i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.

Göteborgs Stadshus AB får i uppdrag att revidera samtliga ägardirektiv, med prioritering på de bolag som i nuläget har positiva ekonomiska resultat, med avkastningskrav som minst motsvarar branschnivå.

Göteborgs Stadshus AB får i uppdrag att revidera Boplats ägardirektiv för att i detta tydliggöra att det uppdrag som boplats tidigare haft om att upprätthålla en tjänst för privatannonsering under kontrollerade former utgår från och med 2020.

Göteborgs Stadshus AB får i uppdrag att skyndsamt revidera Framtidskoncernens ägardirektiv i enlighet med givna intentionen i budgeten och ska särskilt beakta inriktningen ombildning i stället för kooperativ hyresrätt.

Göteborgs Stadshus AB får i uppdrag att säkerställa bolagskoncernens kassaflöde så att utdelning kan ske till fastställda nivåer utan upptagande av lån.

Göteborgs Stadshus AB får i uppdrag att ta fram en koncernbudget som underlag till kommunfullmäktiges budgetbeslut. Koncernbudgeten ska särskilt beakta kopplingen mellan investeringsvolym och finansiering med givet lånetak.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.	250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).	28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) - Totalindex	35	36	37	50
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt .	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Kommunen ska ha ett resultat om 2%.	2%	2%	2%	2%
		Stadens verksamheter ska ha en egenfinansieringsgrad på 60 %	60%	60%	60%	60%
		Soliditet 15 %.	15%	15%	15%	15%
		Stadens exploateringsverksamhet ska vara i balans över 10 år.	Balans	Balans	Balans	Balans
		Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgarna får valuta för skatten och en välfärd med hög kvalitet.	Effektivitetstal kommunal grundskola, ranking (låga värden visar goda resultat) (-2017).	240	230	210	100
		Personal i direktkontakt med invånare i förhållande till stadens totala personalstyrka.	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv.	7 800 kr	7 700 kr	7 200 kr	5 000 kr
		Kostnad äldreomsorg, kr/inv.	10 500 kr	10 400 kr	10 350 kr	9 000 kr
		Nöjd Medborgar-Index - Stöd för utsatta personer.	48	49	50	60
		Nöjd Medborgar-Index - Äldreomsorg.	48	52	55	57

Fortsättning från förgående sida

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
Fortsättning... Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.	79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).	8,3%	8,2%	8,1%	7%
	Göteborg har ett attraktivt och innovativt näringsliv i internationell toppklass.	Företagsklimat enl. Svenskt Näringsliv, ranking.	170	150	100	25
		European Regional Innovation Scoreboard (regional nivå), – Totalindex.	140	143	145	160
		Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) – Totalt, NKI.	72	75	77	85
		Nyregistrerade företag, antal/1000 invånare.	9,2	9,2	9,4	10

Energi

Bolagets övergripande ansvar

Staden ska genom sitt ägande av Göteborg Energi kunna integrera och utveckla energiverksamheten i stadsutvecklingen samt medverka i utvecklingen av ett hållbart Göteborgssamhälle. Vidare är också syftet att säkerställa leveranssäker och prisvärd energi för stadens medborgare och företag.

Göteborg Energi bedriver energiproduktion och distribution främst av fjärrvärme och el i Göteborgsområdet. I koncernens verksamhet ingår även elhandel, naturgashandel, fjärrkyla, energitjänster, data- och telekommunikation, gasnät samt förnybar el och biogas.

Ägardirektiv

Revideras i enlighet med beslut i fullmäktige.

Kommunfullmäktiges mål för klustret

- Staden har en grön tillväxt som möjliggör livskvalitet för alla göteborgare, samtidigt som hänsyn tas kommande generationer.
- Staden är pådrivande i arbetet för en modern och säker infrastruktur i stadsmiljön.

Kommunfullmäktiges inriktning för klustret

För att nå målet om en temperaturökning som inte överstiger 1,5 grader behöver Göteborg Energi arbeta aktivt med att minska sina egna miljö- och klimatavtryck. Genom smarta lösningar ska konsumenterna uppmuntras till att dels minska sin energikonsumtion och dels välja hållbara energialternativ.

I Göteborg ska det vara lätt att leva hållbart. Genom att bygga ut laddinfrastruktur och stärka elnätet klarar staden av framtida energibehov med hög leveranssäkerhet. Bolaget behöver göra nödvändiga investeringar för att ett fossiloberoende transportsystem ska bli verklighet i Göteborg. När Göteborg växer är det viktigt att miljö- och klimatfrågorna beaktas i ett tidigt skede för att säkerställa långsiktig hållbarhet. Bolaget ska utveckla sin energiproduktion så att all produktion på sikt blir fossilfri.

Göteborg Energi ska ligga i framkant i användandet av ny grön teknik och ska underlätta för mindre producenter att ansluta sig till elnätet. Bolaget ska genom samverkan med forskning och näringsliv bidra till att Göteborg blir en ”smart stad” med hjälp av nya tekniska lösningar. Genom förbättrad laststyrning av el- och fjärrvärmedistributionen är det möjligt att minska den totala energianvändningen och därmed minska utsläpp samt förebygga kapacitetsproblem.

Exempelvis används redan i dag tekniken Vehicle-to-grid i andra städer. Det innebär att elbilar inte bara laddas från elnätet, utan också kan ge energi tillbaka i syfte att balansera belastningen i nätet. Eftersom bilar står stilla mer än 90 procent av tiden kan detta ge en stabilare elproduktion.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Göteborg Energi AB får i uppdrag att se till så att arbetet med Fossilfri fjärrvärme 2030 genomförs och blir verklighet.

Göteborg Energi AB får i uppdrag att möjliggöra nedläggning av Rosenlundsverket till senast 2045 och tillsdessa ska verket konvertera till biobränsle.

Göteborg Energi AB får i uppdrag att genom samverkan och innovativ teknik arbeta för effektivare laststyrning av el- och fjärrvärmenätet.

Göteborg Energi AB får i uppdrag att, tillsammans relevanta nämnder och styrelser, utreda vilka förutsättningar som krävs för att utbyggnaden av laddinfrastrukturen och ökningen av elbilar kan gynna elsystemet genom ny grön teknik såsom Vehicle-to-grid.

Göteborg Energi AB får i uppdrag att arbeta strategiskt för att kunna tillgodose ett framtida behov av mer fjärrkyla.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, sammanfattande omdöme.	250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).	28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.	35	36	37	50
Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.	Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet.	Vattendrag med god ekologisk status, andel (%).	10%	11%	12%	25%
		Sjöar med god ekologisk status, andel (%).	42%	44%	45%	65%
		Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv.	3,6	3,4	3,2	1,5
		Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person.	360	350	345	300
		Skyddad natur total, andel (%)	13%	13%	13%	13%
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna .	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.	79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).	8,3%	8,2%	8,1%	7%

Bostäder

Övergripande ansvar

Förvaltnings AB Framtiden ska vara en strategisk aktör i syfte att stärka Göteborgs roll som regioncentrum och stadens utveckling genom att skapa nya bostäder och öka tempot i bostadsbyggande, erbjuda attraktiva boenden för olika typer av bostadskonsumenter, arbeta för ökad integration och välfärd i bostadsområdena och blanda staden.

Ägardirektiv

Revideras i enlighet med beslut i fullmäktige.

Kommunfullmäktiges mål för klustret

- Antalet ombildningar uppgår till minst 4000 innan mandatperiodens slut.
- Klustret ska bidra till att skapa en mer blandad stad.
- Framtidskoncernen måste få ner sin totala produktionskostnad för nyproduktion, så att billiga lägenheter byggs utan onödiga nedskrivningskostnader.

Kommunfullmäktiges inriktning för klustret

Under de senaste åren har flyttnettots sammansättning förändrats. Två tydliga trender syns, utflyttningen till kommunerna i Göteborgsregionen ökar samtidigt som invandringen ökar. Framförallt är det barnfamiljer som flyttar ut från Göteborg, medan unga vuxna flyttar in. Vårt mål är att utveckla och förbättra byggnation av bostadsrätter, hyresrätter, småhus och stadsradhus. Fler ska få möjlighet att göra bostadskarriär och känna gemenskap. Fler bostäder anpassade för barnfamiljer måste prioriteras.

Stadens mål är att det ska färdigställas 5 000 nya bostäder årligen. Framtidskoncernen ska bidra till att detta mål nås. Idag är stadens allmännyttiga den största aktören på hyresmarknaden. Andelen allmännyttiga bostäder ska inte öka. Målet att Framtidskoncernen ska färdigställa minst 1 400 lägenheter per år utgår.

Förvaltnings AB Framtiden behöver ta ett stort socialt ansvar i de områden där de verkar. För att förbättra integrationen vill vi satsa, stärka och utveckla de sex särskilt utsatta områdena som finns i Göteborg. Detta ska ske genom ombyggnation och förtätning med god tillgång till kommunikationer, välplanerade torg, levande markplan, grönområden och förbättrad arkitektonisk gestaltning för att bryta ensidig bebyggelse. Det behövs också en bättre blandning av småhus, stadsradhus, bostadsrätter, ägarlägenheter och hyresrätter.

1 000 lägenheter ur de kommunala bostadsbolagens bestånd ska omvandlas till bostadsrätter i områden där hyresrätter är dominerande och där de boende så önskar. Resurserna som frigörs genom ombildningar ska återinvesteras lokalt i området, men även möjliggöra nybyggnation av hyresrätter vilket ger ett ökat antal bostäder i Göteborg. Staden ska vara behjälplig att hitta en ny bostad inom allmännyttans bestånd om det så önskas av hyresgästen vid en ombildning.

Gårdstensmodellen är ett bra exempel på hur man med gemensamma krafter kan förbättra områden med strukturella utmaningar. De goda exempel som finns från det arbetet ska tas tillvara på, för att i ett senare skede kunna implementera hela eller delar av processen i arbetet med andra utanförskapsområden. Som en del av stadens satsning på att ingen del av staden ska finnas med på polisens lista över särskilt utsatta områden 2025 ska under 2020 arbetet med att utveckla och stärka Biskopsgården påbörjas.

Göteborgarnas möjligheter att påverka sin bostadssituation och sin boendemiljö ska öka. Stadens bostadsbolag ska därför se positivt på att fler hyresgästföreningar bildas. Bolagen ska på andra sätt vidta åtgärder för att öka hyresgästernas medinflytande. Det ska ske genom olika former av självförvaltning men också genom möjligheter till differentierat serviceutbud för att kunna anpassa boendemiljön till hyresgästernas önskemål, vilket också på sikt kan sänka kostnader för underhåll och renovering. De kommunala bostadsbolagens bostadsområden ska göras mer trygga och attraktiva genom att det byggs mer inom befintligt bestånd. Förvaltnings AB Framtiden ska förtäta på egen mark för att få mer stadsliknande områden samt för att bygga ihop staden.

Egnahemsbolaget ska inte konkurrera med privata byggaktörer utan främst bygga i de områden där bolaget bidrar till integration och social sammanhållning. Bolagets ägardirektiv behöver därmed revideras samtidigt som ägardirektivet för Framtiden AB ska medge koncernbidrag till Egnahemsbolaget AB i syfte att stödja bolagets sociala inriktning.

För att stärka tryggheten i bostadsområden samt på gator och torg ska trygghetsvårdar och –vakter införas. En annan möjlighet är att använda vakterna på brottsutsatta eller upplevt otrygga hållplatser och linjer i kollektivtrafiken under vissa tider. Göteborgarna ska kunna röra sig och färdas tryggt. Staden ska därför i samverkan med regionen utveckla åtgärder för att göteborgarna ska uppleva det som tryggt att färdas med spårvagn och buss.

Trygga miljöer är ett måste för en attraktiv och trygg stad. Otrygga miljöer behöver omgestaltas fysiskt. En omfattande medborgardialog ska genomföras lokalt för att identifiera otrygga platser.

Belysningsprogram är viktigt för att åstadkomma liv och rörelse i gaturummet, för att lysa upp vackra byggnader och för att skapa trygghet. God skötsel av den offentliga miljön minskar förstörelse och vandalism samt i förlängningen annan brottslighet. Ett särskilt fokus ska läggas på utsatta områden och klottersanering.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Förvaltnings AB Framtiden får i uppdrag, tillsammans med berörda nämnder och styrelser, att utvärdera Gårdstensmodellens processer och ta tillvara på de goda exempel som finns i projektet, för att i ett senare skede kunna implementera hela eller delar av processen i arbetet med andra utanförskapsområden.

Förvaltnings AB Framtiden får i uppdrag, tillsammans med berörda nämnder och styrelser, att ombilda minst 1 000 lägenheter inom allmännyttan till bostadsrätter eller ägarlägenheter under år 2020.

Förvaltnings AB framtiden får i uppdrag, tillsammans med berörda nämnder och styrelser, att utarbeta riktlinjer och förslag på områden, för att utan detaljplan kunna gå direkt på bygglov inom Förvaltnings AB Framtidens mark.

Förvaltnings AB Framtiden får i uppdrag, tillsammans med berörda nämnder och styrelser, att ta fram en strategi för att minska produktionskostnader för att möjliggöra billiga bostäder.

Förvaltnings AB Framtiden får i uppdrag, tillsammans med styrelser och i samverkan med regionen, att införa trygghetsvakter och vårdar i kollektivtrafiken och på hållplatser.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.		250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).		28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.		35	36	37	50
Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.	Göteborg är en trygg och välskött stad.	Nöjd Medborgar-Index - Renhållning och sophämtning.		67	68	70	90
		Antal särskilt utsatta områden.		6	5	5	0
		Andel av befolkningen (16–84 år) som upplever att oron för att utsättas för brott påverkar livskvaliteten i stor utsträckning. (NTU).	Hela Göteborg.	7%	6%	6%	3,5%
		Anmällda våldsbrott, antal/100 000 inv.		1 200	1 150	1 100	900
		Anmällda brott om skadegörelse per 1 000 inv.		24,5	24,3	24	15
	Göteborg byggs attraktivt, tätt och varierat.	Nettoinflyttning till kommunen.		8 000	8 000	8 000	10 000
		Nöjd Region-Index - Kommersiellt utbud.		72	73	73	80
		Nöjd Region-Index - Fritidsaktiviteter.		75	76	77	80
		Nöjd Region-Index - Kommunikationer.		67	70	71	80
		Nybyggnation: Småhus.		500	500	500	1 000
		Antal färdigställda bostäder.		5 000	5 000	5 000	5 000

Fortsättning från förgående sida

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna		Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex		79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)		8,3%	8,2%	8,1%	7%

Lokaler

Övergripande ansvar

Higab AB är stadens strategiska verktyg inom fastighetsområdet och utgör moderbolag för bolagen som ingår i lokalklustret och ska som sådant leda och samordna arbetet inom den egna koncernen.

Ägardirektiv

Revideras i enlighet med beslut i fullmäktige.

Kommunfullmäktiges mål för klustret

- Staden har långsiktig och kostnadseffektiv förvaltning av special- och strategiska fastigheter.

Kommunfullmäktiges inriktning för klustret

Higab AB ska tillgodose stadens egna behov av specialfastigheter samt strategiska fastigheter av betydelse för stadens utveckling där behovet inte alltid kan tillgodoses på den ordinarie fastighetsmarknaden. Bolaget har ett särskilt ansvar att vårda kulturhistoriskt värdefulla byggnader och ska även tillhandahålla lokaler till föreningslivet och kulturverksamheten samt främja mindre företags behov av lokaler.

Bolagen inom klustret har en diversifierad verksamhet. Arbetet med att uppnå synergier mellan bolagen måste fortsätta. Detta ställer höga krav på att respektive bolag fokuserar på det grunduppdrag.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Inga aktuella uppdrag.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.	250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).	28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.	35	36	37	50
Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.	Göteborg byggs attraktivt, tätt och varierat.	Nettoinflyttning till kommunen	8 000	8 000	8 000	10 000
		Nöjd Region-Index - Kommersiellt utbud.	72	73	73	80
		Nöjd Region-Index - Fritidsaktiviteter.	75	76	77	80
		Nöjd Region-Index - Kommunikationer.	67	70	71	80
		Nybyggnation: Småhus	500	500	500	1 000
		Antal färdigställda bostäder.	5 000	5 000	5 000	5 000
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.	79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).	8,3%	8,2%	8,1%	7%

Näringsliv

Övergripande ansvar

Business Region Göteborg AB (BRG) är moderbolag i klustret, som i övrigt består av ett antal bolag där BRG har minoritetsägarande. BRG ska arbeta för att skapa förutsättningar för hela regionens näringsliv genom att bistå med kunskap, kontakter och arenor för samverkan mellan akademi, näringsliv och det offentliga. BRG ska arbeta för att stärka näringslivsutvecklingen i Göteborg och Göteborgsregionen. Detta ska ske i nära samarbete med Göteborgsregionens Kommunalförbund (GR).

Ägardirektiv

Revideras i enlighet med beslut i fullmäktige.

Kommunfullmäktiges mål för klustret

- Göteborg har bäst företagsklimat av storstadsregionerna.
- Göteborg är en företags- och tillväxtvänlig stad med ett diversifierat näringsliv.

Kommunfullmäktiges inriktning för klustret

Attityderna från stadens politiker och tjänstemän till företagande och innovationer ska fortsätta att bli mer positiva. Nystartskvarter, entreprenörshus och science parks skapar förutsättningar för nytänkande och tillväxt. Dessa behöver fortsätta att utvecklas.

De senaste åren har handlare i innerstaden tampats med olika problem. I syfte att främja en livskraftig och trygg stad även på kort sikt ska det utredas vilka åtgärder staden kan bistå med för att främja en vitaliserad handel och ett ökat nyttjande av kulturinstitutionerna, samt vad som efterfrågas av näringsidkare i staden.

Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program tydliggör och stärker stadens samlade arbete gentemot näringslivet för att skapa goda förutsättningar för företagande med sikte på 2035. Programmets ambition är att minst 120 000 nya jobb ska skapas inom regionen. Under 2020 ska programmet implementeras för att säkerställa leverans mot 2035. Programmet är ett verktyg i det fortsatta arbetet men mer krävs för att lyfta näringslivs- och företagsklimatet, särskilt på kortare sikt.

Näringslivsklustret är enligt ägardirektivet ansvarigt för stadens näringslivsstrategiska arbete och erhåller koncernbidrag för arbetet. Därtill fakturerar bolaget stadens nämnder för delar av detta arbete. För att säkerställa att bolaget inte utnyttjar sin monopolställning ska en översyn genomföras av de kostnader som bolaget fakturerar till stadens nämnder samt särskilt beakta om kostnaderna kan belasta Business Region Göteborgs budget.

Inom näringslivsklustret ska fokus ligga på företags-, kluster- och innovationsutveckling, samt etableringar och investeringar. Utvecklingen av hållbara teknologier och affärsmodeller ska främjas. Det gäller särskilt etablering av internationellt ledande FoU-intensiva företag i regionen.

Därtill är det näringslivsklustrets uppgift att på en övergripande nivå samordna och marknadsföra staden och Göteborgsregionen ur ett näringslivsutvecklande perspektiv, såväl regionalt, nationellt som internationellt.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Business Region Göteborg får i uppdrag att implementera det näringslivsstrategiska programmet.

Business Region Göteborg får i uppdrag att, i samverkan med berörda nämnder och intressenter, utreda möjligheterna att på vecko- eller månadsbasis arrangera en gemensam handelskväll för att främja cityhandel, ökat kulturellt nyttjande och få fler besökare i stadskärnan.

Business Region Göteborg får i uppdrag att samordna stadens samlade insatser för omställning till ett elektrifierat transportsystem i samverkan med berörda nämnder och styrelser samt i nära samverkan med näringsliv och regionala aktörer.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.	250	200	150	50
		European Regional Innovation Scoreboard (regional nivå), totalindex EU28 = 100.	140	143	145	160
	Göteborg är en levande kultur-, idrotts- och evenemangsstad för både boende och besökare.	Antal sysselsatta inom turismberoende branscher.	34 500	34 700	3 740	39 000
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).	28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.	35	36	37	50
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.	79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).	8,3%	8,2%	8,1%	7%
	Göteborg har ett attraktivt och innovativt näringsliv i internationell toppklass.	Företagsklimat enl. Svenskt Näringsliv, ranking.	170	150	100	25
		European Regional Innovation Scoreboard (regional nivå), totalindex.	140	143	145	160
		Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI.	72	75	77	85
		Nyregistrerade företag, antal/1000 invånare.	9,2	9,2	9,4	10

Kollektivtrafik

Övergripande ansvar

Bolagsklustret ska tillgodose stadens behov av en effektiv, miljö och kvalitetsmässig kollektivtrafik samt där till hörande tjänster och produkter inom trafikområdet.

Ägardirektiv

Revideras i enlighet med beslut i fullmäktige.

Kommunfullmäktiges mål för klustret

- Kollektivtrafikens andel som transportmedel har ökat.

Kommunfullmäktiges inriktning för klustret

Det är Västra Götalandsregionen som är huvudman för kollektivtrafik i staden. Genom samägande har dock Göteborg ett stort ansvar även för att kollektivtrafiken håller god standard och är ett attraktivt alternativ för transport.

En väl fungerande kollektivtrafik är av stor vikt för att skapa en attraktiv och hållbar stad. Bolagen i kollektivtrafikklustret har till uppgift att arbeta mot de ambitiösa mål som kommunfullmäktige sätter.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Inga aktuella uppdrag.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.		250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).		28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.		35	36	37	50
Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.	Göteborg är en stad med hållbar mobilitet och god framkomlighet.	Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i centrala staden.		Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Utsläpp CO2 - produktionsperspektiv per sektor - transport (kton).		940	920	900	700
		Nöjd Region-Index - Kommunikationer		67	70	71	80
		Färdmedelsfördelning för alla resor i Göteborg, andel (%).	Till fots	21%	22%	22%	23%
			Cykel	7%	7%	8%	10%
			Kollektivt	30%	30%	30%	33%
			Bil	42%	41%	40%	34%
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.		Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.		79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).		8,3%	8,2%	8,1%	7%

Hamn

Övergripande ansvar

Göteborgs Hamn AB ska utgöra det självklara godsnavet för sjötransporter i Skandinavien och därigenom skapa förutsättningar för tillväxt, sysselsättning och hållbar utveckling i Göteborg. Hamnen ska ha en ledande roll i utvecklingen av Göteborgsregionen som ett nationellt logistiskt centrum.

Ägardirektiv

Revideras i enlighet med beslut i fullmäktige.

Kommunfullmäktiges mål för klustret

- Göteborgs hamn är det hållbara och självklara godsnavet i Skandinavien.

Kommunfullmäktiges inriktning för klustret

Hamnen har till uppgift att skapa förutsättningar för ett starkt, effektivt och hållbart skandinaviskt godsnav. Detta innebär att hamnen ansvarar för att förvalta och utveckla hamnens mark, fastigheter och vattenområden så att dessa används på ett optimalt sätt utifrån ett tillväxt- och lönsamhetsperspektiv.

Hamnen verkar på en internationellt konkurrensutsatt marknad. Den svenska industrin efterfrågar fler direktanlöp, destinationer och ökad frekvens för att få lönsamhet i sina svenska investeringar. Hamnens uppgift är att göra de nödvändiga investeringar som krävs för att bibehålla rollen som ett attraktivt godsnav och corehamn i den internationella konkurrensen.

Hamnens roll som ledande export- och importhamn ska stärkas. I nära samverkan med staden, regionala organ och statliga myndigheter ska bolaget verka för långsiktigt hållbara infrastruktur- och logistiklösningar på järnväg och sjö i syfte att skapa förutsättningar för god tillgänglighet till hamnområdet. Ur ett långsiktigt perspektiv ska mark- och vattenområden för hamnverksamhetens eget behov förvaltas och utvecklas. Utvecklingen ska ske med långsiktighet och uthållighet i linje med den internationella utvecklingen av hamnverksamhet. System för att minska lokal miljöpåverkan från den tunga trafiken till och från hamnen ska utvecklas.

Göteborgs hamn är den enda svenska hamn som kan ta emot de största, oceangående containerfartygen. Med det nuvarande farledsdjupet begränsas hur mycket last som fartygen kan komma in med. Den planerade farledsfördjupningen i hamnen är helt nödvändig, både för att hantera den nuvarande trafiken och för att kunna ta emot nästa generations fartyg.

Hamnen har en strategisk roll när det gäller att aktivt påverka och skapa förutsättningar för framgångsrik godshamns- och energihamnsverksamhet. Ansvar för drift av Ro/Ro, bil och containerterminalerna är reglerat i koncessionsavtal med externa operatörer. I Energihamnen har bolaget ett samordningsansvar för verksamheten. Avtal med operatörer som nyttjar bolagets mark och infrastruktur ska medverka till kostnadseffektiva, konkurrenskraftiga, tillförlitliga och säkra hamn- och logistiktjänster och möjliggöra fortsatt tillväxt.

Bolaget ska tillhandahålla kajplatser för kryssningsfartyg och därigenom bidra till turismens och besöksnäringens utveckling i staden. Bolaget ska även verka för färjeverksamhet i Göteborg.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Inga aktuella uppdrag.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.	250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).	28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.	35	36	37	50
Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro	Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet.	Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	10%	11%	12%	25%
		Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO ₂ -ekv/inv.	3,6	3,4	3,2	1,5
		Skyddad natur total, andel (%)	13%	13%	13%	13%
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.	79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).	8,3%	8,2%	8,1%	7%

Turism, kultur & evenemang

Övergripande ansvar

Göteborg & Co ska stärka och utveckla besöksnäringen inom Göteborg och Göteborgsregionen när det kommer till turism, möten, evenemang och kultur. Arbetet ska ske genom att kontinuerligt driva destinationsutveckling och marknadsföring samt utgöra en samverkansplattform för näringsens olika aktörer. Bolaget är även ansvarigt för att marknadsföra staden som destination, såväl nationellt som internationellt.

Ägardirektiv

Revideras i enlighet med beslut i fullmäktige.

Kommunfullmäktiges mål för klustret

- Fler upptäcker och besöker Göteborg.
- Antalet gästnätter i Göteborg har ökat.

Kommunfullmäktiges inriktning för klustret

Hela Göteborg växer av att det kommer hit besökare. Det skapar jobb och arbetstillfällen och bidrar till att göra Göteborg till en ännu bättre stad att leva och verka i. I dag får många sitt första jobb inom handel, hotell, restaurang och annan service. För att Göteborg ska utvecklas som besöksmål krävs att staden erbjuder en levande och attraktiv cityhandel.

Staden har en lång tradition av att arrangera evenemang av olika slag. Stadens program för besöksnäringens utveckling till 2030 beskriver hur staden inom sin verksamhet kan bidra till att besöksnäringen i regionen fördubblas. För att nå dit krävs att staden verkar för att säkerställa investeringar i de verksamheter som utgör motorer för besöksnäringens utveckling. Vidare behövs långsiktiga hållbara finansieringslösningar, att samverkansformerna för hållbar destinationsutveckling fortsätter att utvecklas, att nya trender inom besöksnäringen möts, en fungerande stadsplanering som beaktar näringsens behov samt ett gynnsamt näringslivsklimat och kompetensförsörjning. I detta arbete behöver styrelsen en nära samverkan med BRG.

Näringsen har även en avgörande roll för stadens attraktivitet. I dag är konkurrensen mellan olika städer och regioner hård och det samlade utbudet stort. Detta innebär att staden behöver ligga i framkant. Stadens ambition att utveckla och vårda Göteborgs återkommande, ofta årliga, evenemang samt att stå värd för, för Göteborg lämpliga, evenemang och möten med stort internationellt genomslag. Särskilda insatser ska göras för att stärka besöksnäringen under lågsäsong.

Styrelsen ska agera för att evenemangen ger varaktiga avtryck i staden och genom det långsiktigt stärka Göteborgs konkurrenskraft och attraktivitet via evenemang, kongresser, mässor och andra återkommande engagemang. Detta kräver ett nära samarbete med olika aktörer.

Styrelsens arbete måste ta hänsyn till det ekonomiska läge som staden befinner sig i. De evenemang som attraheras till staden och som arrangeras i egen regi måste vara kostnadseffektiva och relevanta. En väg att gå i detta är att utöka kontakten med andra aktörer inom näringsliv och akademi.

Göteborg & Co ansvarar för stadens 400-årsjubileum 2021 och Kulturkalaset.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Göteborg & Co får i uppdrag att förverkliga och implementera kommunfullmäktiges program för besöksnäringen.

Göteborg & Co får i uppdrag att samordna arbetet med evenemangsstrategin efter genomförd översyn.

Göteborg & Co får i fortsatt uppdrag att leda arbetet fram till jubileumsåret 2021 och inventera hur insatserna i jubileumsfirandet kan ge effekter även bortom 2021.

Got Event AB får i uppdrag att utreda finansiella risker kopplat till de arenor som bolaget i dag driftar.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, sammanfattande omdöme.	250	200	150	50
	Göteborg är en levande kultur-, idrotts- och evenemangsstad för både boende och besökare.	Antal sysselsatta inom turismberoende branscher.	34 500	34 700	3 740	39 000
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).	28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) –Totalindex.	35	36	37	50
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.	79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).	8,3%	8,2%	8,1%	7%

Interna bolag

Gruppen Interna bolag består av verksamheter som är helägda av Göteborgs Stadshus AB och där alla har en i huvudsak specialist- och stödjande funktion för hela Göteborgs Stad.

Försäkrings AB Göta Lejon (Göta Lejon) är stadens interna försäkringsbolag, med fokus på tillgångar och verksamheter.

Göteborgs Stads Leasing AB (GSL) levererar miljöriktiga fordon och transportlösningar för Göteborgs Stad samt hanterar operationella/ finansiella lösningar/ leasing för stadens förvaltningar och bolag.

Kommunfullmäktiges inriktning för de interna bolagen

De interna bolagen ska leverera hög service till stadens övriga verksamheter och skapa största möjliga nytta för göteborgarna.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, sammanfattande omdöme.	250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).	28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex.	35	36	37	50
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.	79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).	8,3%	8,2%	8,1%	7%

Boplats Göteborg AB

Övergripande ansvar

Bolaget ska informera om bostadsmarknaden och fungera som en marknadsplats för bostäder.

Ägardirektiv

Revideras i enlighet med tidigare beslut i fullmäktige och i enlighet med uppdrag under Göteborgs Stadshus AB.

Kommunfullmäktiges inriktning för Boplats Göteborg AB

Boplats Göteborg ska vara en marknadsplats för information och förmedling av bostäder i Göteborg.

Under senare år har fastighetsägare valt att frångå förmedling via Boplats.

Det uppdrag som Boplats tidigare haft om att upprätthålla en tjänst för privatannonsering under kontrollerade former utgår från och med 2020.

Uppdrag från kommunfullmäktige

Inga aktuella uppdrag.

Övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, Sammanfattande omdöme.	250	200	150	50
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%).	28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex	35	36	37	50
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.	79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).	8,3%	8,2%	8,1%	7%

Stadsrevisionen

Stadsrevisionens uppdrag är att granska kommunstyrelsen, nämnderna och samordningsförbundet. Revisorerna är förtroendevalda och utses av kommunfullmäktige. Bland de valda revisorerna utser kommunfullmäktige även lekmannarevisorer. Dessa har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller delvis ägs av kommunen.

Stadsrevisionens förslag till budget har enligt god revisionssed beretts av kommunfullmäktiges presidium.

Investeringar

Investeringsvolymerna i staden är i kraftig expansion. Från att ha legat relativt stabilt kring 6 miljarder fram till 2015 har investeringsvolymerna successivt ökat senaste åren. Att investeringsvolymen ökar ligger i linje med de långsiktiga bedömningar som gjorts. Stadens ökade investeringar har sin huvudsakliga grund i demografin med krav på kommunala lokaler såsom förskolor, skolor och äldreboenden samt ökade ambitioner inom bostadsbyggande och stadsutveckling.

Under allt för många år har staden investerat för lite i relation till behovet, vilket har medfört både temporära lösningar samt en omfattande investerings-skuld av verksamhetslokaler. Arbetet med att hantera skulden påbörjas nu och kommer behöva fortsätta över mandatperioden. En ökad prioritet ges för nya förskolor och skolor.

Inom staden utför sex nämnder investeringar för kommunens räkning. Dessa är idrotts- och föreningsnämnden, fastighetsnämnden, kretslopp och vattennämnden, lokalnämnden, park och naturnämnden samt trafiknämnden. Av dessa står lokalnämnden samt trafiknämnden för den absoluta merparten av stadens investeringsvolym. När det gäller bolagens investeringar behöver staden framöver bättre följa, prioriterat och planera dessa, inte minst för stadens samlade kapitalbehov.

Investeringsunderlaget som nämnderna beslutat om innebär ett samlat investeringsbehov på 6,7 miljarder år 2020 och därefter en upptrappning till 7,7 respektive 8,3 miljarder 2021 och 2022. En ökad investeringsvolym innebär även ökade kapitalkostnader och ett ökat framtida drifts- och underhållsbehov, som måste hanteras.

I budget 2019 gavs uppdrag till kommunstyrelsen om en översyn av stadens investeringsstyrning. Det är ett arbete som pågår och ska vara klart inför budgetarbetet 2021, till dess kvarstår nuvarande process. En framtida investeringsprocess måste ta hänsyn till stadens samlade investeringsbehov, vilket även ska omfatta bolagskoncernen. På sikt ska kommunfullmäktige kunna hantera målkonflikter som uppstår mellan nämnderna och bolagens behov samt kunna ta ansvar för delarna som helheten. Bland annat handlar det om en sammanställd investeringsbudget kopplat till en finansieringsstrategi, en prognos över kommande kapitalkostnader per nämnd och bolag samt därtill ökade driftskostnader samt en tydlig indelning om investeringen är ny- eller reinvesteringar.

Sammanställning av kommunfullmäktiges övergripande mål, övergripande verksamhetsmål och indikatorer

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Göteborg har en förskola och skola som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor.	Nöjd Medborgar-Index - Förskolan.		59	61	63	70
		Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, antal.		5	5	5	5
		Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesproven i SV, Sv2 och MA, hemkommun, genomsnittlig andel (%).		71%	72%	73%	80%
		Elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (som eleven läser), lägeskommun, andel (%).		72%	73%	73%	80%
		Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, hemkommun, andel (%).		75%	75%	76%	80%
		Elever i år 9 behöriga till gymnasieskolan, andel (%).		82%	83%	84%	90%
		Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%).		83%	85%	86%	90%
		Elever i åk 9: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%).		67%	68%	71%	80%
		Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)		70%	71%	73%	80%

Övergripande mål	Övergripande veksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Fortsättning – Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Fortsättning – Göteborg har en förskola och skola som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor.	Andel som gått vidare till jobb.		Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Barn 1–5 år inskrivna i förskola och pedagogisk omsorg, andel (%).		85%	86%	87%	90%
		Elever på SFI som klarat minst två kurser, av nybörjare två år tidigare, andel (%).		37%	40%	42%	60%
	Göteborg genomför tidiga sociala insatser som skapar likvärdiga livschanser för alla.	Nöjd Medborgar-Index - Stöd för utsatta personer.		48	49	50	60
		Långvarigt försörjningsstöd - antal hushåll.		7 500	7 400	7 300	5 000
		Andel (%) ej återaktualiserade ärenden 0–12 år.	Hela Göteborg	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Verkställda vräkningar/ avhysningar som berör barn, antal barn/100 000 inv		1,8	1,6	1,4	1
	Göteborg har en värdig äldreomsorg med trygghet och självbestämmande.	Nöjd Medborgar-Index - Äldreomsorg.		48	52	55	57
		Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)		84%	86%	87%	90%
		Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%).		84%	86%	87%	90%
		Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - trygghet, andel (%).		84%	86%	87%	90%
		Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - besväras ofta av ensamhet, andel (%).		18%	15%	12%	5%
		Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - besväras av ensamhet kommun, andel (%).		47%	44%	41%	20%

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Fortsättning – Göteborg är en attraktiv storstad där alla ges chansen att forma sina liv och ingen lämnas utanför.	Fortsättning – Göteborg har en värdig äldreomsorg med trygghet och självbestämmande.	Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - möjlighet påverka tider, andel (%).		58%	60%	62%	70%
		Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - möjlighet påverka tider, andel (%).		58%	60%	62%	70%
	Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv.	Fritidsvaneundersökningen: - andel (%) som är med i minst en förening, klubb eller särskild grupp på fritiden.	Aggregerat	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Svenskt Näringslivs mätning om Lokalt företagsklimat, sammanfattande omdöme.		250	200	150	50
		European Regional Innovation Scoreboard (regional nivå), totalindex EU28 = 100.		140	143	145	160
	Göteborg är en levande kultur-, idrotts- och evenemangsstad för både boende och besökare.	Nöjd Medborgar-Index - Kultur.		77	78	79	82
		Antal sysselsatta inom turismberoende branscher		34 500	34 700	3 740	39 000
		Nöjd Medborgar-Index - Idrott- och motionsanläggningar.		67	68	70	85
	Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit.	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)		28%	27%	26%	20%
		SCB:s medborgarundersökning: Nöjd-Inflytande-Index (NII) – Totalindex		35	36	37	50
Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.	Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet.	Vattendrag med god ekologisk status, andel (%).		10%	11%	12%	25%
		Sjöar med god ekologisk status, andel (%).		42%	44%	45%	65%
		Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv.		3,6	3,4	3,2	1,5
		Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person.		360	350	345	300
		Skyddad natur total, andel (%).		13%	13%	13%	13%

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Fortsättning – Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro.	Göteborg är en stad med hållbar mobilitet och god framkomlighet.	Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i centrala staden.		Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Utsläpp CO2 - produktionsperspektiv Per sektor - transport (kton).		940	920	900	700
		Nöjd Region-Index - Kommunikationer.		67	70	71	80
		Färdmedelsfördelning för alla resor i Göteborg, andel (%).	Till fots	21%	22%	22%	23%
			Cykel	7%	7%	8%	10%
			Kollektivt	30%	30%	30%	33%
			Bil	42%	41%	40%	34%
	Göteborg är en trygg och välskött stad.	Nöjd Medborgar-Index - Renhållning och sophämtning.		67	68	70	90
		Antal särskilt utsatta områden.		6	5	5	0
		Andel av befolkningen (16–84 år) som upplever att oron för att utsättas för brott påverkar livskvaliteten i stor utsträckning. (NTU).	Hela Göteborg	7%	6%	6%	3,5%
		Anmällda våldsbrott, antal/100 000 inv		1 200	1 150	1 100	900
		Anmällda brott om skadegörelse per 1 000 inv.		24,5	24,3	24	15
	Göteborg byggs attraktivt, tätt och varierat.	Nettoinflyttning till kommunen.		8 000	8 000	8 000	10 000
		Nöjd Region-Index - Kommersiellt utbud.		72	73	73	80
		Nöjd Region-Index - Fritidsaktiviteter.		75	76	77	80
		Nöjd Region-Index - Kommunikationer.		67	70	71	80
		Nybyggnation: Småhus.		500	500	500	1 000
		Antal färdigställda bostäder.		5 000	5 000	5 000	5 000

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.	Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.	Kommunen ska ha ett resultat om 2%.		2%	2%	2%	2%
		Stadens verksamheter ska ha en egenfinansieringsgrad på 60 %.		60%	60%	60%	60%
		Soliditet 15 %.		15%	15%	15%	15%
		Stadens exploateringsverksamhet ska vara i balans över 10 år.		Balans	Balans	Balans	Balans
		Staden ska ha god ekonomisk hushållning i verksamheterna.		Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet	Enligt ärendet
	Göteborgarna får valuta för skatten och en välfärd med hög kvalitet.	Effektivitetstal kommunal grundskola, ranking (låga värden visar goda resultat) (-2017).		240	230	210	100
		Personal i direktkontakt med invånare i förhållande till stadens totala personalstyrka.		Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020	Tas fram under 2020
		Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv.		7 800 kr	7 700 kr	7 200 kr	5 000 kr
		Kostnad äldreomsorg, kr/inv.		10 500 kr	10 400 kr	10 350 kr	9 000 kr
		Nöjd Medborgar-Index - Stöd för utsatta personer-		48	49	50	60
		Nöjd Medborgar-Index - Äldreomsorg.		48	52	55	57
	Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor.	Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex.		79	80	81	85
		Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%).		8,3%	8,2%	8,1%	7%
	Göteborg har ett attraktivt och innovativt näringsliv i internationell toppklass.	Företagsklimat enl. Svenskt Näringsliv, ranking		170	150	100	25
		European Regional Innovation Scoreboard (regional nivå), totalindex.		140	143	145	160
		Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI.		72	75	77	85

Övergripande mål	Övergripande verksamhetsmål	Indikator	Specifik indikator	2020	2021	2022	2030
<i>Fortsättning – Göteborg är en storstad med stabil ekonomi och hög tillväxt.</i>	<i>Fortsättning – Göteborg har ett attraktivt och innovativt näringsliv i internationell toppklass.</i>	Nyregistrerade företag, antal/1000 invånare.		9,2	9,2	9,4	10
	Göteborg är en stad där alla som kan jobbar och försörjer sig själva och därmed bidrar till det gemensamma.	Bidragshushåll ekonomiskt bistånd, antal/1000 inv.		34	32	32	25
		Arbetslöshet 18–64 år, andel (%) av bef.		5,4%	5,3%	5,3%	4,5%
		Arbetslöshet 16–24 år, andel (%) av bef.		3,2%	3,2%	3,2%	3,2%

Satsningar som ingår i nämndernas ramanslag

Stadsdelsnämnder	Särskild satsning 2020
Förstärkt hemtjänst	25 000

Förskolenämnden	
Pedagogisk verksamhet för 4 och 5-åringar på Alfons Åbergs kulturhus	2 000

Grundskolenämnden	
Tidiga insatser, lugn och ro i klassrummet	4 000
Insatser med hedersrelaterat våld och förtryck i skolan	1 300

Utbildningsnämnden	
Förstärkning av det kommunala aktivitetsstödet	1 800
Finansiering av uppstarten av Nya Lindholmens Tekniska Gymnasium	19 000
Förstärkt studie- och yrkesvägledning i grundskolan och på gymnasiet	5 700

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	
Satsning på kortare yrkesutbildning med språkstöd	8 000

Byggnadsnämnden	
Snabbare planprocess för fler bostäder	2 000

Idrotts- och föreningsnämnden	
Föreningsstöd samt utökat samordningsansvar	2 000
Partnerskap inom föreningsstöd och elitidrottsmiljö	2 000

Kulturnämnden	
Finansiering av Sjöfartsmuseet	800
Nya magasin i Säve för museisamlingar	1 900

Miljö- och klimatnämnden	
Extra satsning för tillsyn av verksamheter med oklar bolagsbildning	2 000

Trafiknämnden	
Stärkt framkomlighet	7 000

Kommunledningen	
Strategisk planeringsfunktion	2 000
Central enhet för omställning och omplacering	2 000

Park- och naturnämnden	
Samordning rättbekämpning	1 000
Underhåll av mindre lekplatser	4 000

Ekonomisk sammanställning 2020–2022

Resultaträkning	2020	2021	2022
Verksamhetens intäkter, exklusive realisationsvinster	11 381 350	11 616 850	11 888 150
Realisationsvinster	500 000	500 000	500 000
Verksamhetens kostnader	-43 319 850	-44 040 350	-45 436 650
Avskrivningar	-1 600 000	-1 650 000	-1 700 000
Verksamhetens nettokostnader	-33 038 500	-33 573 500	-34 748 500
Skatteintäkter	29 823 000	30 853 000	32 175 000
Generella statsbidrag och utjämning	3 542 000	3 313 000	3 199 000
Finansiellt netto exklusive utdelning	-61 500	-92 500	-125 500
Utdelning	540 000	540 000	540 000
Årets resultat	805 000	1 040 000	1 040 000

Balanskravsutredning	2020	2021	2022
Årets resultat	805 000	1 040 000	1 040 000
Avgår samtliga realisationsvinster	-500 000	-500 000	-500 000
Årets balanskravsresultat före ianspråktagande/avsättning till resultatutjämningsreserv	305 000	540 000	540 000
Medel till resultatutjämningsreserv	-	-	-
Medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-
Årets balanskravsresultat	305 000	540 000	540 000

Balansräkning			
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	84 200 000	93 800 000	104 300 000
Omsättningstillgångar	12 000 000	12 000 000	12 000 000
Summa tillgångar	96 200 000	105 800 000	116 300 000
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital	25 607 000	26 647 000	27 687 000
varav årets resultat	805 000	1 040 000	1 040 000
varav resultatutjämningsreserv	2 609 000	2 609 000	2 609 000
Avsättningar	4 800 000	5 200 000	5 600 000
Långfristiga skulder	44 793 000	51 953 000	60 013 000
Kortfristiga skulder	21 000 000	22 000 000	23 000 000
Summa skulder	65 793 000	73 953 000	83 013 000
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	96 200 000	105 800 000	116 300 000

Ekonomiska ramar, tkr

	2020
Stadsdelsnämnder	
Angered	1 612 800
Östra Göteborg	1 560 900
Örgryte-Härlanda	1 257 400
Centrum	1 087 400
Majorna-Linné	1 220 600
Askim-Frölunda-Högsbo	1 686 800
Västra Göteborg	1 223 700
Västra Hisingen	1 303 600
Lundby	1 049 200
Norra Hisingen	1 252 100
Summa SDN Befolkningsansvar	13 254 500
Resursnämndsuppgifter SDN	145 860

Nämnder med särskild inriktning	
Byggnadsnämnden	147 300
Fastighetsnämnden	33 600
Förskolenämnden	4 368 900
Grundskolenämnden	8 030 200
Idrotts- och föreningsnämnden	461 900
Kommunledningen	390 900
Kulturnämnden	545 800
Lokalnämnden	-146 100
Miljö- och klimatnämnden	79 200
Nämnden för Arbetsmarknad och vuxenutbildning	691 000
Nämnden för Inköp och upphandling	0
Nämnden för Intraservice	19 900
Nämnden för Konsument och medborgarservice	60 400
Park- och naturnämnden	279 400
Social resursnämnd	675 600
Trafiknämnden	842 900
Utbildningsnämnden (Gymnasiet)	2 084 000
Valnämnden	1 600
Nämnder med taxefinansierad verksamhet	
Kretslopp och vattennämnden	-

Ekonomiska ramar för särskilda budgetposter	
Arkivnämnden	21 400
Business Region Göteborg AB	29 700
Fastighetsnämnden; transfereringar	68 000
Göteborg & Co Träffpunkt AB	117 300
Social resursnämnd; studieförbunden	31 200
Räddningstjänstförbundet Storgöteborg	352 700
Överförmyndarnämnden; arvoden	24 900

Investeringsplan 2020–2023

(indexuppräknade belopp till respektive års prisnivå)

	Mnkr
Fastighetsnämnden	1191
Idrotts- och föreningsnämnden	1 894
Kretslopp och vattennämnden	3 334
Lokalnämnden	18 539
Park- och naturnämnden	370
Trafiknämnden	6 389
Totalt investeringsutrymme	31 717

Investeringsplan exploateringsinvesteringar 2020–2023

(indexuppräknade belopp till respektive års prisnivå)

	Mnkr
Lokala anläggningar på allmän plats, finansiering genom gatukostnadsersättning och markförsäljning	
Fastighetsnämnden, inkomster	7 610
Fastighetsnämnden, utgifter	-5 893
Summa lokala anläggningar	1 716
Övergripande anläggningar på allmän plats, finansiering Göteborgs stad	
Kretslopp och vattennämnden, utgifter	-248
Summa övergripande anläggningar	-248
Totala inkomster	7610
Totala utgifter	-6142

alliansengbg.se

MODERATERNA
Otterhälllegatan 2
411 18 Göteborg
031-17 46 90
goteborg@moderat.se
moderat.se/goteborg
@m_goteborg

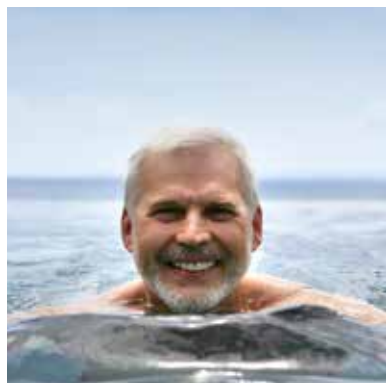
LIBERALERNA
Nedre Kvarnbergsgatan 7
411 05 Göteborg
010-70 800 70
goteborg@liberalerna.se
goteborg.liberalerna.se
@lib_gbg

CENTERPARTIET
Vasagatan 21
411 24 Göteborg
goteborg@centerpartiet.se
centerpartiet.se/goteborg
Twitter: @GoteborgCentern-
Instagram:
@centerpartietgoteborg

KRISTDEMOKRATERNA
Drottningsgatan 30
411 14 Göteborg
031-13 89 30
gbg@kristdemokraterna.se
wp.kristdemokraterna.se/
goteborg/

Bilagor 1-7 Taxor och avgifter inom välfärds- och utbildningsområdet 2020

Enligt kommunallagen får kommunerna ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter de tillhandahåller. För de tjänster eller nyttigheter som kommunerna är skyldiga att tillhandahålla, får de ta ut avgifter bara om det är särskilt föreskrivet. Avgifterna får inte vara högre än kommunens självkostnader och de ska fastställas i en taxa som beslutas av kommunfullmäktige.

Särskilda regler för avgifter finns föreskrivna i skollagen, socialtjänstlagen (SoL) och lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Lagstiftningarna reglerar bland annat vilka avgifter som får tas ut och högsta tillåtna nivåer för avgifter (maxtaxa).

Bilaga 1	Taxa för förskola, fritidshem och familjedaghem (pedagogisk omsorg)
Bilaga 2	Taxa för äldreomsorg och funktionshinderverksamhet – beslut enligt SoL
Bilaga 3	Taxa för kostnader, förbehållsbelopp mm inom LSS-verksamhet
Bilaga 4	Taxa för boendeavgifter, hem som i huvudsak tillhandahåller boende
Bilaga 5	Taxa för rådgivningsverksamhet inom social resursförvaltning
Bilaga 6	Avgift för barn i feriehem och barnkolonier
Bilaga 7	Avgift inom musik- och kulturskolor

I ovanstående taxor (bilagorna 1 - 5) finns ”konstruktioner”, exempelvis där avgifterna i taxan är kopplade till belopp som meddelas av statlig myndighet, prisbasbelopp, index mm. Vissa av dessa ”styrande” belopp som gäller för 2020 är inte klara och underlag för att räkna ut avgifterna 2020 kan ännu inte göras. För dessa taxor innebär kommunfullmäktiges beslut att konstruktionen av avgiften fastställs, vilket medför att beräkningen av de faktiska avgifterna för 2020 verkställs när dessa underlag är klara.

Avgiftsbilagorna (6 - 7) innebär att kommunfullmäktige beslutar om faktiska avgifter från och med 2020.

Bilaga 1.

Taxa för förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg (familjedaghem) från och med 2020-01-01

	% av bruttoinkomst	<i>Information om högsta månadsavgift 2019* (kr)</i>
Barn i förskola, fritidshem och familjedaghem (pedagogisk omsorg)		
Barn 0-2 år		
Barn 1, yngsta barnet	3,0	1 425:-
Syskonavgift barn 2	2,0	950:-
Syskonavgift barn 3	1,0	475:-
Barn 3-5 år		
Gäller fr.o.m. augusti det år barnet fyller tre år		
Barn 1, yngsta barnet	2,0	950:-
Syskonavgift barn 2	1,0	475:-
Syskonavgift barn 3	1,0	475:-
Barn 6-9 år		
Barn 1, yngsta barnet	2,0	950:-
Syskonavgift barn 2	1,0	475:-
Syskonavgift barn 3	1,0	475:-
Barn 10 – 13 år		
Gäller fr.o.m. augusti det år barnet fyller tio år		
Barn 1, yngsta barnet	1,0	475:-
Syskonavgift barn 2	1,0	200:-
Syskonavgift barn 3	1,0	200:-
Från och med barn 4 debiteras ingen avgift		
Skolbarn med morgon- och/eller lovomsorg	1,0	200:-

* Beloppen avser 2019 års nivå. Högsta månadsavgift är beräknad på den högsta avgiftsgrundande bruttoinkomsten som revideras av skolverket senast den 1 december inför kommande år.

Anvisningar

Så här beräknas avgiften i taxan

Avgiften beräknas i procent av hushållets sammanlagda bruttoinkomst per månad (inkomst före skatt).

Högsta avgiftsgrundande bruttoinkomst regleras av förordning 2001:160 och är fr o m 1 januari 2019 46 080 kr per månad.

Antal barn i hushållet som är inskrivna i förskola, fritidshem eller annan pedagogisk omsorg påverkar avgiften oavsett om placeringarna är i kommunal eller fristående verksamhet. Yngsta barnet räknas alltid som ”barn 1”.

I de fall barnet bor växelvis hos vårdnadshavare som inte sammanbor, ska faktura sändas till båda hushållen om båda vårdnadshavarna utnyttjar platsen. Båda vårdnadshavarna är då platsinnehavare och därmed betalningsansvariga. Respektive hushåll betalar halv avgift utifrån hushållets bruttoinkomst.

Hushåll med beräknad barnomsorgsavgift understigande 100 kr per månad betalar ingen avgift.

Hushåll som erhåller försörjningsstöd betalar ingen avgift.

För barn i familjehem betalas 1 procent av bruttoinkomsten, dock högst 200 kr per månad. Barn i familjehem räknas inte som syskon i familjen. Avgift för egna barn betalas enligt ordinarie taxa. Familjehemsföräldrarna är platsinnehavare och därmed betalningsansvariga.

För förskolebarn som anvisas plats enligt skollagen 8 kap. 7 § betalas halv avgift. För placering 15 timmar per vecka eller mindre betalas ingen avgift.

Avgift betalas från den dag platsen står till förfogande.

Allmän förskola

Allmän förskola, 525 timmar per år, för barn i ålder 3-5 år och språkförskola är avgiftsfria.

När vårdnadshavare är föräldraledig eller arbetslös

För barn i ålder 1-2 år som har plats 15 timmar per vecka på grund av att vårdnadshavare är föräldraledig eller arbetslös betalas halv avgift.

För barn i ålder 3-5 år som har plats 15 timmar per vecka på grund av att vårdnadshavare är föräldraledig eller arbetslös betalas ingen avgift under perioden 1 september - 31 maj. Under juni och augusti månad betalas halv avgift.

För barn i ålder 1-2 år som har plats 25 timmar per vecka på grund av att vårdnadshavare är arbetslös betalas hel avgift.

För barn i ålder 3-5 år som har plats 25 timmar per vecka på grund av att vårdnadshavare är arbetslös betalas ingen avgift under perioden 1 september - 31 maj. Under juni och augusti månad betalas hel avgift.

Vid längre tids sjukdom

Vid barns obrutna frånvaro på grund av sjukdom betalas ingen avgift från och med 22:a kalenderdagen till och med sjukperiodens slut. Läkarintyg skall uppvisas.

Om kommunen inte erbjuder plats inom fyra månader

Om kommunen inte kan erbjuda plats inom fyra månader har vårdnadshavare rätt till avgiftsbefrielse för de dagar väntetiden överstigit fyramånadersgränsen. Avgiftsbefrielsen innebär att avgiften, när barnet fått en placering, minskas för de antal dagar förseningen varat. Någon ersättning i annan form utgår inte. Juli månad medräknas ej vid avgiftsbefrielse. Avgiftsbefrielsen gäller under förutsättning att barnet varit anmält till samtliga kommunala förskolor och familjedaghem (pedagogisk omsorg) i Göteborg.

Bilaga 2. Taxa för äldreomsorg och funktionshinderverksamhet – beslut enligt SoL fr o m 2020-01-01

Område	Avgift
Maxtaxa för hemtjänst, trygghetslarm och hemsjukvård	Belopp enligt 8 kap 5 § 1 p SoL
Timtaxa inom hemtjänst *)	10 % av belopp enligt 8 kap 5 § 1 p SoL (maxtaxan)
Leverans av hemlevererad mat	5 % av belopp enligt 8 kap 5 § 1 p SoL (maxtaxan)
Boendestöd	Avgiftsfritt
Ledsagning	Avgiftsfritt
Avlösning i hemmet	Avgiftsfritt
Deltagande i dagvård/dagverksamhet	Avgiftsfritt
Trygghetstelefon/månad	5 % av belopp enligt 8 kap 5 § 1 p SoL (maxtaxan)
Hemtjänstavgift/månad vid äldreboende och bostad med särskild service för omsorg och omvårdnad.	Belopp enligt 8 kap 5 § 1 p SoL (maxtaxan)
Hemtjänstavgift vid korttidsboende för omsorg och omvårdnad	1/30-del av belopp enligt 8 kap 5 § 1 p SoL (maxtaxan)
Boendeavgift, boende som inte omfattas av hyreslagen	Belopp enligt 8 kap 5 § 2 p SoL

Avgifter för kost

Helpension i äldreboende och bostad med särskild service	Summan av: <u>Råvarudel</u> : Den av Socialstyrelsen meddelade livs-medelskostnaden per månad <u>Tillagningsdel</u> : Fastställd andel 2019, årligen omräknad enligt SCB:s omsorgsprisindexindex (OPI)
Korttidsboende, matkostnad per dag	1/30-del av helpensionen per månad
Måltider för dagvård/dagverksamhet	65% av 1/30-del av helpension per månad
Hemlevererad mat, pris per portion	50% av 1/30-del av helpension per månad

Förbehåll

Minimibelopp (schablonbelopp), ensamboende personer 65 år och äldre	Belopp enligt 8 kap 7 § andra stycket p 1 SoL
Minimibelopp (schablonbelopp), ensamboende personer 64 år eller yngre	10 % utöver belopp enligt 8 kap 7 § andra stycket p 1 SoL
Minimibelopp (schablonbelopp), sammanboende makar (för var och en) personer 65 år och äldre	Belopp enligt 8 kap 7 § andra stycket p 2 SoL
Minimibelopp (schablonbelopp), sammanboende makar (för var och en) personer 64 år eller yngre	10 % utöver belopp enligt 8 kap 7 § andra stycket p 2 SoL
Garantibelopp i Bostad med särskild service (personer 64 år och yngre)	63 % av prisbasbeloppet per månad
Garantibelopp i särskilt boende för äldre	48 % av prisbasbeloppet per månad

*) Timmar = utförd tid hos brukaren

Bilaga 3.

Taxa för kostnader, förbehållsbelopp mm inom LSS-verksamhet fr o m 2020-01-01

LSS-verksamhet	Belopp
Garantibelopp i bostad med särskild service, personer 65 år och äldre	48 % av prisbasbeloppet per månad
Garantibelopp i bostad med särskild service, personer under 65 år	63 % av prisbasbeloppet per månad
Habiliteringsersättning vid deltagande i daglig verksamhet enligt LSS	Heldag - 0,24 % av prisbasbeloppet per dag Halvdag - 0,168 % av prisbasbeloppet per dag.
Kostnad för måltid i korttidsvistelse	Dagskostnad enligt riksnormen för den del som avser personliga kostnader i olika åldersgrupper
Lunch/middag utan dessert vid daglig verksamhet	55% av 1/30-del av helpension per månad i boende enl SoL
Kostnad för egen mat och gemensamt förbrukningsmaterial i bostad med särskild service	Den verkliga kostnaden. Inga kommungemensamma normer för hyresgästernas matstandard och kostnader. Om gemensamma inköp görs vid bostäder med service förutsätts att detta sker i samråd mellan de boende och de anställda.
Föräldrars bidrag till kommunens kostnader för barn och ungdomar under 18 år och som bor i annat hem än det egna.	Beräkning sker enligt socialtjänstförordningen §§ 43-45
Kostnad för personlig assistans, som tillhandahålls av kommunen, i de fall den enskilde erhåller assistansersättning enligt LASS	Enligt statens beslut om assistansersättning.

Bilaga 4

Taxa för boendeavgifter, hem som i huvudsak tillhandahåller boende fr o m 2020-01-01

Boendeverksamheten vid sociala resursförvaltningen	Kostnad
Boende	156 kr/dygn
Kost - alla måltider (kr/dygn)	85% av 1/30-del av helpension i särskilt boende per månad
Kost- frukost (kr/dygn)	30% av 1/30-del av helpension i särskilt boende per månad
För lägenheter, inom skyddat boende fastställs hyra i särskild ordning enligt självkostnad	

Bilaga 5

Taxa för rådgivningsverksamhet inom social resursförvaltning fr o m 2020-01-01

Avgifterna revideras årligen med hänsyn till förändringar i SKL:s Omsorgsprisindex (OPI) och avrundas till närmast hela 5 kronor.

Verksamhet	Information om avgift/tillfälle i 2019 års prisnivå *)
Familjerådgivning	
Individuella samtal	250 kr
Parsamtal	370 kr
Gruppsamtal (per individ)	250 kr
Gruppsamtal (per par)	370 kr
Respons	
Individuella samtal	250 kr
Parsamtal	370 kr
Gruppsamtal (per individ)	250 kr
Gruppsamtal (per par)	370 kr
Samverkansavtal	615 kr
Kriscentrum för män	
Individuella samtal	250 kr
Individuella samtal i ärenden som primärt rör våld i nära relation	Avgiftsfritt
Kriscentrum för kvinnor	
Individuella samtal	250 kr
Individuella samtal i ärenden som primärt rör våld i nära relation	Avgiftsfritt
KAST (Köpare av sexuella tjänster)	
Individuella samtal	250 kr

*) Beloppen avser 2019 års nivå. Dessa kommer att räknas om då förändringen i OPI är klar.

Bilaga 6**Avgift för barn i feriehem och barnkolonier fr o m 2020-01-01**

Bruttoinkomst (kr /månad)	Avgift kronor per barn och dag		
	1 barn	2 barn	3 barn
- 7 000	33	28	24
7 001 - 12 000	43	35	30
12 001 - 17 000	64	51	43
17 001 -	70	60	49

Bilaga 7**Avgifter inom musik- och kulturskolor fr o m 2020-01-01**

300:- per elev och termin. Dock max 500 kr per familj och termin.

Fastighetsnämnden	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Investeringsram	286	323	287	297
Idrotts och föreningsnämnden	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Investeringsram	471	703	305	415
Kretslopp och vattennämnden	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Investeringsram vatten och avlopp	708	836	899	690
Investeringsram avfall	40	24	69	67
Lokalnämnden	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Investeringsram	3 904	3 944	5 116	5 576
Park och naturnämnden	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Investeringsram	105	105	105	55
Trafiknämnden	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Investeringsram	1 249	1 275	2 430	1 435
TOTALT investeringar Nämnder	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Investeringsram	6 762	7 210	9 210	8 535

Exploateringsvolymen (mnkr)	2020	2021	2022	2023
Exploateringsinkomster	2 252	1 717	2 216	1 425
Kvartersmarksutveckling och exploateringsfinansierad allmän plats	-2 007	-1 488	-975	-650
Skattefinansierad allmän plats	-257	-223	-148	-145
varav Gatuanläggningar	-202	-168	-108	-109
varav Parkanläggningar	-55	-55	-40	-36
Exploateringsutgifter	-2 264	-1 712	-1 123	-795
Årligt exploateringsnetto	-12	5	1 093	629
Utbyggnad VA 2020-2029 (mnkr)	2020	2021	2022	2023
Inkomster anslutningsavgifter	58	60	56	58
Utgifter utbyggnad	-115	-118	-122	-126
Årligt exploateringsnetto	-57	-58	-66	-68

Verksamhetens kostnader kommuncentralt

Beredskap för särskilda ändamål	År 2020
Beredskap för nämndernas användning av eget kapital	150 000

Summa beredskap för särskilda ändamål	150 000
--	----------------

Budgeterade kostnader för särskilda ändamål

Personal-/kompetensförsörjning	50 000
Kostnader för assistansersättning	222 000
Medfinansiering av centrum för hållbar stadsutveckling (Mistra)	2 000
Revisorskollegiet (budgetberedning görs av KF's presidie)	35 300
Utvecklingsbidrag till Stiftelsen Korsvägen för utbyggnad av universeum	3 485
Tillköp kollektivtrafiken	186 500
Indexering infrastrukturella avsättningar	22 800
Bidrag politiska partier	30 100
Lindholmen science park grundfinansiering (aktieägartillskott)	3 000
Lindholmen science park Visual Arena	3 200
Johanneberg science park (aktieägartillskott)	2 000
Göteborgs Symfoniker bidrag	2 500
Win Win Gothenburg sustainability award	1 500
Kommunövergripande avgifter	61 900
Eccar	70
Räddningstjänsten brandvatten	3 800
Borgerliga vigslar	2 100
Extern visselblåsarfunktion	700
Pensionskostnader	2 260 000
Finansiering via intern KP-avgift	-1 338 600
Finansiering via intern avgift	-13 500
Pensioner räddningstjänsten	75 221
Stadsutveckling Valhallagatan/evenemangsområdet	25 000
Genomförande av organisationsförändringar	40 000
Jubileumsparken	3 500
Etablering av stödcentrum	900
Johanneberg Science park Celsius 2.0	1 500
Summa budgeterade kostnader för särskilda ändamål	1 686 976

Poster nedan som hanteras genom beslut av andra nämnder/styrelse

<u>Medel som hanteras genom beslut av Göteborg& Co</u>	
Jubileumsplanen Göteborg 400 år (GBG & Co)	10 000
<u>Medel som hanteras genom beslut av Kretslopp och vattennämnden</u>	
TAGE	4 100
Dagvatten och skyfall	5 000
Utökad finansiering skyfallsarbete	5 500
Västsvenska paketet	2 000
Skattekollektivets ekonomiska ansvar för nedlagda deponier	1 000
<u>Medel som hanteras genom beslut av SDN Örgryte-Härlanda</u>	
Bostäder för funktionsnedsatta expansion 2019	72 219
Bostäder för funktionsnedsatta expansion 2020-2022	97 000
<u>Medel som hanteras genom beslut av Lokalnämnden</u>	
Hysesmodell	45 000
<u>Medel som hanteras genom beslut av Fastighetsnämnden som fördelar medlen mellan berörda nämnder</u>	
Enkelt avhjälpta hinder	20 000
<u>Medel som hanteras genom gemensamt beslut av Byggnadsnämnden, Fastighetsnämnden, Park- och naturnämnden samt Trafiknämnden</u>	
Jubileumssatsningen bostäder, BoStad 2021	10 000
<u>Medel som hanteras genom beslut av Social resursnämnd</u>	
Beredskap för ökade kostnader för temporära bostäder	11 400
<u>Medel som hanteras genom beslut av Fastighetsnämnden</u>	
Beredskap för ökade kostnader för temporära bostäder	17 400

Summa poster som hanteras genom beslut av andra nämnder/styrelser

300 619

Totalt verksamhetens kostnader kommuncentralt

2 137 595

Stadsdelsnämnder befolkningsansvar totalt		År 2020
SDN kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021		13 069 210
Justeringar som beslutats under 2019		-96 732
Ökning budgetram 2020		282 190
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna		-25 168
Förstärkt hemtjänst		25 000
Avrundning		6
SDN enligt Budget 2020		13 254 500
Specifikation av Befolkningsram per SDN - Angered		År 2020
SDN Angereds befolkningsansvar kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021		1 611 228
Justeringar som beslutats under 2019		-14 700
Ökning budgetram 2020		37 437
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna		-22 770
Förstärkt hemtjänst		1 634
Avrundning		-29
SDN Angered enligt Budget 2020		1 612 800
Specifikation av Befolkningsram per SDN - Östra Göteborg		År 2020
SDN Östra Göteborgs befolkningsansvar kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021		1 575 527
Justeringar som beslutats under 2019		-5 940
Ökning budgetram 2020		35 747
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna		-46 542
Förstärkt hemtjänst		2 080
Avrundning		28
SDN Östra Göteborg enligt Budget 2020		1 560 900

Specifikation av Befolkningsram per SDN - Örgryte-Härlanda	År 2020
--	---------

SDN Östra Göteborgs befolkningsansvar kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	1 243 637
Justeringar som beslutats under 2019	-7 092
Ökning budgetram 2020	19 994
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	-1 917
Förstärkt hemtjänst	2 806
Avrundning	-28
SDN Örgryte-Härlanda enligt Budget 2020	1 257 400

Specifikation av Befolkningsram per SDN - Centrum	År 2020
---	---------

SDN Centrums befolkningsansvar kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	1 059 745
Justeringar som beslutats under 2019	-3 600
Ökning budgetram 2020	21 805
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	6 820
Förstärkt hemtjänst	2 675
Avrundning	-45
SDN Centrum enligt Budget 2020	1 087 400

Specifikation av Befolkningsram per SDN - Majorna-Linné	År 2020
---	---------

SDN Majorna-Linnés befolkningsansvar kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	1 196 088
Justeringar som beslutats under 2019	-12 100
Ökning budgetram 2020	22 825
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	11 233
Förstärkt hemtjänst	2 601
Avrundning	-47
SDN Majorna-Linné enligt Budget 2020	1 220 600

Specifikation av Befolkningsram per SDN - Askim-Frölunda-Högsbo	År 2020
---	---------

SDN Askim-Frölunda-Högsbos befolkningsansvar kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	1 646 276
Justeringar som beslutats under 2019	-11 600
Ökning budgetram 2020	32 541
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	15 715
Förstärkt hemtjänst	3 841
Avrundning	27
SDN Askim-Frölunda-Högsbo enligt Budget 2020	1 686 800

Specifikation av Befolkningsram per SDN - Västra Göteborg	År 2020
---	---------

SDN Västra Göteborgs befolkningsansvar kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	1 199 335
Justeringar som beslutats under 2019	-4 600
Ökning budgetram 2020	28 697
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	-2 236
Förstärkt hemtjänst	2 498
Avrundning	6
SDN Västra Göteborg enligt Budget 2020	1 223 700

Specifikation av Befolkningsram per SDN - Västra Hisingen	År 2020
---	---------

SDN Västra Hisingens befolkningsansvar kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	1 296 884
Justeringar som beslutats under 2019	-16 400
Ökning budgetram 2020	29 797
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	-8 902
Förstärkt hemtjänst	2 180
Avrundning	41
SDN Västra Hisingen enligt Budget 2020	1 303 600

Specifikation av Befolkningsram per SDN - Lundby	År 2020
--	---------

SDN Lundbys befolkningsansvar kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	1 015 071
Justeringar som beslutats under 2019	-6 200
Ökning budgetram 2020	25 812
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	12 371
Förstärkt hemtjänst	2 104
Avrundning	42
SDN Lundby enligt Budget 2020	1 049 200

Specifikation av Befolkningsram per SDN - Norra Hisingen	År 2020
--	---------

SDN Angereds befolkningsansvar kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	1 225 652
Justeringar som beslutats under 2019	-14500
Ökning budgetram 2020	30 233
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	8 121
Förstärkt hemtjänst	2 583
Avrundning	11
SDN Norra Hisingen enligt Budget 2020	1 252 100

Specifikation av Resursnämndsuppgifter	
Område	2020

Barn och unga

Mottagning för unga män (SDN Centrum)	
Kommunbidrag 2019 enligt Budget 2019-2021	812
Ökning budgetram 2020	12
Avrundning	-4
Mottagning för unga män (SDN Centrum) enligt Budget 2020	820
Ungdomars fritid (SDN Angered)	
Kommunbidrag 2019 enligt Budget 2019-2021	4 555
Ökning budgetram 2020	68
Avrundning	-23
Ungdomars fritid (SDN Angered) enligt Budget 2020	4 600
Ungdomars fritid (SDN Östra Göteborg)	
Kommunbidrag 2019 enligt Budget 2019-2021	4 455
Ökning budgetram 2020	67
Avrundning	-22
Ungdomars fritid (SDN Östra Göteborg) enligt budget 2020	4 500
Ungdomars fritid (SDN Majorna-Linné)	
Kommunbidrag 2019 enligt Budget 2019-2021	6 039
Ökning budgetram 2020	91
Avrundning	-30
Ungdomars fritid (SDN Majorna Linné) enligt Budget 2020	6 100
Ungdomars fritid (SDN Askim-Frölunda-Högsbo)	
Kommunbidrag 2019 enligt Budget 2019-2021	5 247
Ökning budgetram 2020	79
Avrundning	-26
Ungdomars fritid (SDN Askim-Frölunda-Högsbo) enligt Budget 2020	5 300

Ungdomars fritid (SDN Lundby)

Kommunbidrag 2019 enligt Budget 2019-2021	5 544
---	-------

Ökning budgetram 2020	83
-----------------------	----

Avrundning	-27
------------	-----

Ungdomars fritid (SDN Lundby) enligt Budget 2020	5 600
---	--------------

Vuxna och äldre inkl funktionshinder

Hospiceverksamhet (SDN Askim-Frölunda-Högsbo)

Kommunbidrag 2019 enligt Budget 2019-2021 45 936

Ökning budgetram 2020 690

Avrundning -26

Hospiceverksamhet (SDN Askim-Frölunda-Högsbo) enligt budget 2020 46 600

LSS; boende utanför Göteborg (SDN Askim-Frölunda-Högsbo)

Kommunbidrag 2019 enligt Budget 2019-2021 16 335

Ökning budgetram 2020 245

Avrundning 20

Ej inarbetade förändringar att överväga i det politiska budgetarbetet inför budget 2020

Framställan om utökat kommunbidrag med 1,4 mnkr

LSS; boende utanför Göteborg (SDN Askim-Frölunda-Högsbo) enligt budget 2020 16 600

Mobilt fältteam (SDN Centrum)

Kommunbidrag 2019 enligt Budget 2019-2021 1 584

Ökning budgetram 2020 24

Avrundning -8

Mobilt fältteam (SDN Centrum) enligt budget 2020 1 600

Planering och samordning (SDN Örgryte-Härlanda)

Kommunbidrag 2019 enligt Budget 2019-2021 5 940

Ökning budgetram 2020 89

Avrundning -29

Planering och samordning (SDN Örgryte-Härlanda) enligt budget 2020 6 000

Äldreboendeplanering (SDN Örgryte-Härlanda)

Kommunbidrag 2019 enligt Budget 2019-2021 7 227

Ökning budgetram 2020 109

Avrundning -36

Äldreboendeplanering (SDN Örgryte-Härlanda) enligt budget 2020 7 300

Kultur och fritid

Bergums fritidslantgård (SDN Angered)

Kommunbidrag 2019 enligt Budget 2019-2021 703

Ökning budgetram 2020 11

Avrundning -4

Bergums fritidslantgård (SDN Angered) enligt budget 2020 710

Blå stället (SDN Angered)

Kommunbidrag 2019 enligt Budget 2019-2021 13 000

Förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna inför budget 2020

Ökning budgetram 2020 195

Avrundning 5

Blå stället (SDN Angered) enligt budget 2020 13 200

El Sistema samordningsresurs (SDN Angered)

Kommunbidrag 2019 enligt Budget 2019-2021 426

Ökning budgetram 2020 6

Avrundning -2

El Sistema samordningsresurs (SDN Angered) enligt budget 2020 430

Frölunda kulturhus och bibliotek (SDN Askim-Frölunda-Högsbo)

Kommunbidrag 2019 enligt Budget 2019-2021 35 000

Justeringar som beslutats under 2019

Överfört till kulturnämnden enligt beslut i KF 20190328 -8 900

Ökning budgetram 2020 392

Avrundning 8

Frölunda kulturhus och bibliotek (SDN Askim-Frölunda-Högsbo) enligt budget 2020 26 500

Kulturhuset Kåken (SDN Örgryte-Härlanda)

Kommunbidrag 2019 enligt Budget 2019-2021 13 300

Justeringar som beslutats under 2019

Överfört till kulturnämnden enligt beslut i KF 20190328 -13 300

Kulturhuset Kåken (SDN Örgryte-Härlanda) enligt budget 2020 0

Regionbibliotek och Värdslitteraturhus (SDN Östra Göteborg)

Kommunbidrag 2019 enligt Budget 2019-2021 10 600

Justeringar som beslutats under 2019

Överfört till kulturnämnden enligt beslut i KF 20190328 -10 600

Regionbibliotek och Värdslitteraturhus (SDN Östra Göteborg) enligt budget 2020 0

Regionbibliotek Hisingen (SDN Lundby)

Kommunbidrag 2019 enligt Budget 2019-2021 9 200

Justeringar som beslutats under 2019

Överfört till kulturnämnden enligt beslut i KF 20190328 -9 200

Regionbibliotek Hisingen (SDN Lundby) enligt budget 2020 0

Bergsjöns kulturhus

Nytt resursnämndsuppdrag

Index 2022

Bergsjöns kulturhus enligt budget 2020 0

Totalt resursnämndsuppgifter

145 860

Nämnder med särskild inriktning	
Byggnadsnämnden	År 2020
Byggnadsnämnden kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	143 147
Justeringar som beslutats under 2019	0
Ökning budgetram 2020	2 147
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	0
Snabbare planprocess för fler bostäder	2 000
Avrundning	6
Byggnadsnämnden enligt Budget 2020	147 300
Fastighetsnämnden	År 2020
Fastighetsnämnden kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	34 878
Justeringar som beslutats under 2019	0
Ökning budgetram 2020	523
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	-1 800
Avrundning	-1
Fastighetsnämnden enligt Budget 2020	33 600
Förskolenämnden	År 2020
Förskolenämnden kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	4 297 468
Justeringar som beslutats under 2019	0
Ökning budgetram 2020	75 901
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	-6 500
Pedagogisk verksamhet för 4 och 5-åringar på Alfons Åbergs kulturhus	2 000
Avrundning	31
Förskolenämnden enligt Budget 2020	4 368 900

Grundskolenämnden	År 2020
Grundskolenämnden kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	7 803 718
Justeringar som beslutats under 2019	3 200
Ökning budgetram 2020	269 941
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	-52 000
Tidiga insatser, lugn och ro i klassrummet	4 000
Insatser med hedersrelaterat våld och förtryck i skolan	1 300
Avrundning	41
Grundskolenämnden enligt Budget 2020	8 030 200

Idrotts- och föreningsnämnden	År 2020
Idrotts- och föreningsnämnden kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	437 651
Justeringar som beslutats under 2019	3 100
Ökning budgetram 2020	6 611
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	10 567
Föreningsstöd samt utökat samordningsansvar	2 000
Partnerskap inom föreningsstöd och elitidrottsmiljö	2 000
Avrundning	-30
Idrotts- och föreningsnämnden enligt Budget 2020	461 900

Kommunledningen	År 2020
Kommunledningen kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	388 961
Justeringar som beslutats under 2019	-700
Ökning budgetram 2020	5 785
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	-7 100
Strategisk planeringsfunktion	2 000
Central enhet för omställning och omplacering	2 000
Avrundning	-45
Kommunledningen enligt Budget 2020	390 900

Kulturnämnden	År 2020
Kulturnämnden kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	401 147
Justeringar som beslutats under 2019	111 000
Ökning budgetram 2020	7 927
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	23 000
Finansiering av Sjöfartsmuseet	800
Nya magasin i Säve för museisamlingar	1 900
Avrundning	27
Kulturnämnden enligt Budget 2020	545 800
Lokalnämnden	År 2020
Lokalnämnden kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	-191 351
Justeringar som beslutats under 2019	1 700
Ökning budgetram 2020	0
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	43 600
Avrundning	-49
Lokalnämnden enligt Budget 2020	-146 100
Miljö- och klimatnämnden	År 2020
Miljö- och klimatnämnden kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	75 143
Justeringar som beslutats under 2019	900
Ökning budgetram 2020	1 141
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	0
Extra satsning för tillsyn av verksamheter med oklar bolagsbildning	2 000
Avrundning	17
Miljö- och klimatnämnden enligt Budget 2020	79 200

Nämnden för Arbetsmarknad och vuxenutbildning	År 2020
---	---------

Nämnden för Arbetsmarknad och vuxenutbildning kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	670 371
Justeringar som beslutats under 2019	-1 400
Ökning budgetram 2020	10 035
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	4 000
Satsning på kortare yrkesutbildning med språkstöd	8 000
Avrundning	-6
Nämnden för Arbetsmarknad och vuxenutbildning enligt Budget 2020	691 000

Nämnden för Inköp och upphandling	År 2020
-----------------------------------	---------

Nämnden för Inköp och upphandling kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	2 318
Justeringar som beslutats under 2019	0
Ökning budgetram 2020	0
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	-2 318
Avrundning	
Nämnden för Inköp och upphandling enligt Budget 2020	0

Nämnden för Intraservice	År 2020
--------------------------	---------

Nämnden för Intraservice kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	19 360
Justeringar som beslutats under 2019	0
Ökning budgetram 2020	572
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	0
Avrundning	-32
Nämnden för Intraservice enligt Budget 2020	19 900

Nämnden för Konsument- och medborgarservice**År 2020**

Nämnden för Konsument- och medborgarservice kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	55 879
Justeringar som beslutats under 2019	4 100
Ökning budgetram 2020	900
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	-500
Avrundning	22
Nämnden för Konsument- och medborgarservice enligt Budget 2020	60 400

Park- och naturnämnden**År 2020**

Park- och naturnämnden kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	268 384
Justeringar som beslutats under 2019	0
Ökning budgetram 2020	4 026
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	7 000
Avrundning	-10
Park- och naturnämnden enligt Budget 2020	279 400

Social resursnämnd**År 2020**

Social resursnämnd kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	680 466
Justeringar som beslutats under 2019	-100
Ökning budgetram 2020	10 207
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	-15 000
Avrundning	27
Social resursnämnd enligt Budget 2020	675 600

Trafiknämnden**År 2020**

Trafiknämnden kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	773 723
Justeringar som beslutats under 2019	33 800
Ökning budgetram 2020	12 188

Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	16 200
Stärkt framkomlighet	7 000
Avrundning	-11
Trafiknämnden enligt Budget 2020	842 900

Utbildningsnämnden	År 2020
---------------------------	----------------

Utbildningsnämnden kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	1 990 071
Justeringar som beslutats under 2019	0
Ökning budgetram 2020	76 885
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	-9 497
Förstärkning av det kommunala aktivitetsstödet	1 800
Finansiering av uppstarten av Nya Lindholmens Tekniska Gymnasium	19 000
Förstärkt studie- och yrkesvägledning i grundskolan och på gymnasiet	5 700
Avrundning	41
Utbildningsnämnden enligt Budget 2020	2 084 000

Valnämnden	År 2020
-------------------	----------------

Valnämnden kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	13 412
Justeringar som beslutats under 2019	0
Ökning budgetram 2020	45
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	-11 840
Avrundning	-16
Valnämnden enligt Budget 2020	1 600

Ekonomiska ramar för särskilda budgetposter	
Arkivnämnden	År 2020
Arkivnämnden kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	21 602
Justeringar som beslutats under 2019	-800
Ökning budgetram 2020	615
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	0
Avrundning	-16
Arkivnämnden enligt Budget 2020	21 400
Business Region Göteborg AB	År 2020
Business Region Göteborg AB kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	28 829
Justeringar som beslutats under 2019	0
Ökning budgetram 2020	852
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	
Avrundning	20
Business Region Göteborg AB enligt Budget 2020	29 700
Fastighetsnämnden transfereringar	År 2020
Fastighetsnämnden transfereringar kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	68 987
Justeringar som beslutats under 2019	-1000
Ökning budgetram 2020	0
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	0
Avrundning	13
Fastighetsnämnden transfereringar enligt Budget 2020	68 000

Göteborg & Co Träffpunkt AB	År 2020
Göteborg & Co Träffpunkt AB kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	113 965
Justeringar som beslutats under 2019	0
Ökning budgetram 2020	3 368
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	0
Avrundning	-32
Göteborg & Co Träffpunkt AB enligt Budget 2020	117 300

Social resursnämnd studieförbunden	År 2020
Social resursnämnd studieförbunden kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	31155
Justeringar som beslutats under 2019	0
Ökning budgetram 2020	0
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	0
Avrundning	45
Social resursnämnd studieförbunden enligt Budget 2020	31 200

Räddningstjänstförbundet Storgöteborg	År 2020
Räddningstjänstförbundet Storgöteborg kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	344 400
Ökning budgetram 2020	8 266
Övriga förändringar som inarbetats i beräkningsförutsättningarna	
Avrundning	34
Räddningstjänstförbundet Storgöteborg enligt Budget 2020	352 700

Överförmyndarnämnden; arvoden	År 2020
Överförmyndarnämnden; arvoden kommunbidrag 2019 enligt budget 2019-2021	22 045
Ökning budgetram 2020	331
Särskild förordnad vårdnadshavare	2 500
Avrundning	24
Överförmyndarnämnden; arvoden enligt Budget 2020	24 900

Särskilda satsningar 2020, tkr	Förstärkning 2020 (ingår i ram)	Satsning inkl. ramanslag från 2019 som kvarstår
SDN		
Förstärkt hemtjänst utöver intäktsförstärkning på 13 500 tkr (total belopp 38 500 tkr).	25 000	
Finansiering av nya äldreboendeplatser.		30 000
Förstärkt kvalitet i äldreomsorgen.		48 000
Stärkt socialtjänst och arbete med socialsekreterarnas arbetssituation.		28 000
Förstärkning av individ- och familjeomsorg.		50 000
Förskolenämnden		
Pedagogisk verksamhet för alla 4- och 5-åringar på Alfons Åbergs kulturhus	2 000	
Ökad kvalitet, förbättrad arbetsmiljö, mindre barngrupper.		90 000
Lönesatsning förskolechefer.		5000
Grundskolenämnden		
Ökad kvalitet i grundskolan.		80 000
Tidiga insatser, lugn och ro i klassrummet	4 000	29 000
Särskild lönesatsning rektorer och lärare.		30 000
Förstärkt elevhälsa		10 000
Ökad kvalitet i fritidshemmen		9 000
Skolakut		4 000
Insatser med hedersrelaterat våld och förtryck i skolan	1 300	1 300
Utbildningsnämnden		
Förstärkt elevpeng i gymnasieskolan		20 000
Förstärkning av det kommunala aktivitetsstödet	1 800	
Finansiering av uppstarten av Nya Lindholmens Tekniska Gymnasium	19 000	
Förstärkt studie- och yrkesvägledning i grundskolan och på gymnasiet	5 700	2 000
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning		
Bättre integration genom fler jobb.		25 000
Satsning på kortare yrkesutbildning med språkstöd.	8 000	
Byggnadsnämnden		
Snabbare planprocess för fler bostäder.	2 000	2 000
Ökat bostadsbyggande		18 000
Bättre företagsklimat		2000
Fastighetsnämnden		
Ökat bostadsbyggande		15 000

Idrott- och föreningsnämnden

Föreningsstöd samt utökat samordningsansvar.	2000	2 000
Partnerskap inom föreningsstöd och elitidrottsmiljö	2000	2 000
Utökat aktivitetsbidrag till föreningslivet		10 000

Konsument- och medborgarservice

Bättre företagsklimat		1 000
-----------------------	--	-------

Kulturnämnden

Finansiering av Sjöfartsmuseet.	800	800
Nya magasin i Säve för museisamlingar.	1 900	1 900

Miljö- och klimatnämnden

Stärkt miljö- och klimatarbete med nytt miljöledningssystem.		15 000
Extra satsning för tillsyn av verksamheter med oklar bolagsbildning.	2 000	
Bättre företagsklimat		2 000

Park- och naturnämnden

Halvårseffekt avvecklad bemanning lekplatser.	-5 000	10 000
Omfördelning av 2019 års ram till nytt uppdrag.		
Samordning råttbekämpning	1 000	
Underhåll av mindre lekplatser	4 000	
Rent och snyggt i Göteborg		31 000
Ökat bostadsbyggande		3 000

Trafiknämnden

Stärkt framkomlighet	7 000	
Ökat bostadsbyggande		4 000

Kommunledningen

Strategisk planeringsfunktion.	2 000	
Central enhet för omställning och omplacering	2 000	

Social resursnämnd

Stärkt socialtjänst och arbete med socialsekreterarnas arbetssituation.		2 000
Arbete med utsatta människor (IOP)		10 000
Insatser mot hedersrelaterade problem.		7 500
Långsiktigt stöd kvinno- och tjejjourer		6 000

Finansiella nyckeltal Budget 2020-2022

Inriktningar för kommunen

Genomsnitt 2013-
2022

Resultatets (inklusive utdelning från de kommunala bolagen) andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	3,5%
Egenfinansieringsgrad investeringar	83%
Egenfinansieringsgrad exploatering	111%

-

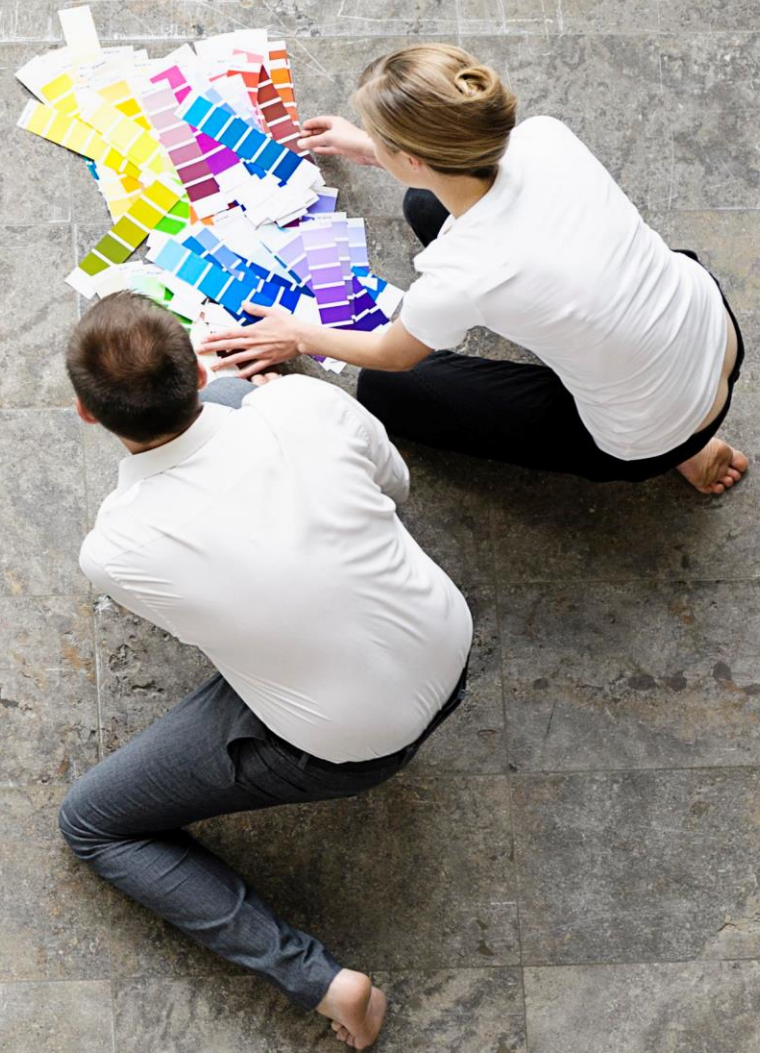
Inriktning för kommunkoncernen

Soliditet inkl. hela pensionsåtagandet Mål 15%	19%
--	-----

Potentialanalys

Angereds Stadsdelsförvaltning
Potentialanalys slutrapport 2019-12-10

Uppdragsbeskrivning

Bakgrund

De senaste 1,5 åren har Angereds Stadsdelsförvaltning löpande gjort anpassningar för att bibehålla en ekonomi i balans. Detta har både inkluderat avveckling av verksamheter, omställning av personal, samt anpassning av ambitionsnivåer. Förvaltningen ser en överhängande risk att ytterligare anpassningar kommer behöva göras inför 2020. Därför har förvaltningen behov av att få extern hjälp med att finna förslag på ytterligare anpassningsåtgärder som kan generera minskade kostnader inför den förväntat stramare budgeten 2020.

Behov

Förvaltningen önskar att få konkreta förslag på anpassningsåtgärder från konsult för att minska förvaltningens kostnader med 4 procent av förvaltningens kommunbidrag, vilket motsvarar 65 miljoner kronor. Varje konkret åtgärd ska åtföljas av en motivering, konsekvensbeskrivning, samt en estimerad besparing angiven i kronor som kan användas som beslutsunderlag.

Uppdragets innehåll och förväntat resultat

KPMG har god erfarenhet av liknande uppdrag och ser fram emot att få möjligheten att ge anpassningsåtgärder inför budget 2020 till Angereds Stadsdelsförvaltning.

Arbetet kommer att resultera i förslag och rekommendationer för hållbara och kvalitetssäkrade budgetåtgärder för att minska förvaltningens kostnader enligt önskemål. Uppdraget kommer att innehålla nedan komponenter:

- Översyn och analys av rådande budgetfördelning och innehåll av kommunens olika tjänster och pågående verksamheter.
- Identifiera möjligheter för kostnadsbesparingar utifrån kommunala lagkrav, benchmarking mot andra liknande stadsdelsförvaltningar och genom olika kostnadsanalyser, inklusive en procentuell fördelning av besparingsbeting per sektor, avdelning eller central administration, med medföljande motivering, så att ramarna kan utformas utifrån detta i budgeten för 2020.
- Föreslå konkreta och lämpliga kvalitetshöjande och effektiva åtgärder inkludera konkreta förslag på anpassningsåtgärder, inklusive motiveringar, konsekvensbeskrivningar och estimerade besparingar angivet i kronor. Kvalitetssäkra budgetresurserna för stadsdelsförvaltningens arbete framgent utifrån föreslagna budgetnivåer.

Metod

KPMG har som en del av sin granskning genomfört ett antal intervjuer utifrån tre olika sektorer samt stab:

- ÄO-HS, Äldreomsorg och Hälso- & Sjukvård
- IFO-FH, Individ & Familjeomsorg och Funktionshinder
- SK, Samhälle & Kultur

Dessa intervjuer genomfördes med enhetschefer, områdeschefer, sektorchefer, controllers samt personaler från olika staber för att skapa en god överblick.* Detta resulterade sedan i ett antal noteringar som med hjälp av efterfrågade siffror, besparingar räknades ut för. För dessa analyserades risker utifrån noteringen, förslag togs fram kring väg framåt samt konsekvenser av den föreslagna lösningen.

För att kunna göra ett estimat kring besparingar har jämförelser gjorts mot Östra Göteborg då det finns likheter i befolkningsstruktur och dess anknytning till Göteborg. Det framkom också under intervjuerna att Östra Göteborg användes även av verksamheten för att göra omvärldsanalyser varav att detta ansågs lämpligt även för denna granskningen.

Samtliga siffror i denna rapport baseras på uppgifter från Angered Stadsdelsförvaltning, uppgifter från Östra Göteborg samt offentlig statistik.

Vid analys bör beaktas att jämförelsematerialet är begränsat.

Beräknade besparingar är estimat

* Då observationerna är resultat av genomförda intervjuer har information som inte har kommit intervjuarna till kännedom inte tagits i beaktande. Utsagor och siffror som har estimerats under dessa intervjuer och dokumentation behöver verifieras. Samtliga siffror i denna rapport baseras på uppgifter från Angered Stadsdelsförvaltning, uppgifter från Östra Göteborg samt offentlig statistik. Vid analys bör beaktas att jämförelsematerialet är begränsat. Samtliga estimerade kostnader är en uppskattning baserat på nulägets faktiska kostnader. En ev. omorganisation och processkartläggning kräver en transformationsplan vilken sannolikt reducerar den totala besparing med anledning av omställningskostnader för en sådan transformation. Inför ev. transformation rekommenderar KPMG att beställaren begär en uppskattning för ett sådant transformationsprojekt

Möjlig estimerad besparing per sektor

Till höger finns de estimerade besparingarna uppdelade per sektor:

- Äldreomsorg-Hälsa sjukvård
- IFO-Funktionshinder
- Samhälle kultur

Dessa är sedan fördelade utifrån tre aspekt:

- Långsiktig estimerad besparing
- Kortsiktig fördelad per sektor besparing
- Kortsiktig estimerad besparing

Sektor	Lång Sikt (MSEK*)	Kort Sikt (MSEK*)	Kort sikt (%)	Total besparing (MSEK)
SK	14,8	~10,1	17	24,9
ÄO-HS	4,3	35,4	61	39,7
IFO-FH	6	12,5**	22	18,5
	25,1	58	100	83,1

*Dessa siffror baseras uteslutande på redan framtagna och verifierad information från SDF Angered. Samtliga siffror bör definitivt fastställas i en djupare kategorianalys.

**Lokalkostnadernas återhämtning kräver en långsiktig plan som bör baseras på den pågående utredningen

Estimerade besparingsmöjligheter

Sektor	Område för effektivisering	Estimerad besparing (MSEK)	Per sektor total estimerad besparing (MSEK)
Samhälle & Kultur	Effektivisera fritidsgårdsverksamheten/ Se över fritidsgårdsverksamheten så den ligger i linje med kommunal ambitionsnivå	6,8	24,9
	Effektivisera Medborgarkontor	1,1	
	Minska föreningsstöd	2,15	
	Fortsatt översyn av fritidsgårdsverksamheten	14,8	
Äldre-omsorg –Hälsa- & Sjukvård	Vidlyftiga beslut hemtjänsten	16,6	39,7
	Höga driftkostnader särskilda boenden	16	
	Effektivisera och bemanningskorrigera ÄO Hemtjänst	1,8	
	Se över ÄldreDirekt	1	
	Arbete med rehabiliteringsprocessen för att minska extern bemanning och bredvidgång	4,3	
Individ- & Familjeomsorg och Funktionshinder	Vidlyftiga beslut utifrån Försörjningsstöd	3	18,5
	Höga placeringskostnader LVU-boenden	9,5	
	Vidlyftiga beslut FH	6	
		83,1	83,1

Den totala estimerade besparingsutrymmet för sektorn uppgår till ca 25,3 miljoner SEK. Utrymmet finner vi främst inom organisationsförändringar.

I en strukturell nettokostandsjämförelse med en liknande stadsdel - Östra Göteborg, noterar vi att Angered har en högre nettokostnad motsvarande ca 600 SEK per invånare*. Vi rekommenderar därför SDF Angered justera ner utbud och därmed organisation till en likvärdig nivå.

Potential inom organisationsförändringar

- Se över den struktur som finns med avseende på medborgarkontor
- Utvärdera Fritidsgårdsverksamheten så att den ligger i linje med den kommunala ambitionsnivån
- Säkerställa att det Föreningsstödet som existerar reflekterar samma nivåer som strukturellt jämförbara stadsdelar

*Baserat på nettokostnader per invånare jämfört med Östra Göteborg ligger Angered högre. Hade Angered kommit ner till samma nettokostnad hade nämnden sparat ca 27 miljoner kronor baserat på genomsnittskostnaden 2016-2018

Äldreomsorg -Hälsa- & Sjukvård

sammanfattning

Den totala estimerade besparingsutrymmet för sektorn uppgår till ca 44,7 miljoner SEK. Utrymmet finner vi främst inom bemanning och myndighetsutövning:

Potential inom bemanning - schemaläggning och bemanningsoptimering

- Vi har noterat ett glapp mellan beställningar som görs och den tid som läggs ut i schema och därmed bemanning
- Genom felaktig schemaläggning nyttjas inte resurser effektivt och externa resurser i form av vikarier tas in för att kompensera upp bemanningsbehov
- Man upplever att det saknas en tydlig roll- och ansvarsfördelning vilket medför att tid läggs på fel saker Man uppger också att det saknas en tydlig överblick över vilka roller som faktiskt behövs. Detta medför att det sker ett omfattande manuellt arbete för att täcka upp brister som uppstår då rollerna inte är förankrade hos de anställda

Potential inom myndighetsutövning

- Myndighetsprocessen är otydlig vilket leder till att vi antar att för frikostiga beslut tas
- Vi noterar också ett gap mellan beställd tid och utförd tid
- Det finns även möjligheten till organisatoriska effektiviseringar med avseende på de två avdelningarna som hanterar myndighetsprocessen

Individ- & Familjeomsorg- Funktionshinder

sammanfattning

Den totala estimerade besparingsutrymmet för sektorn uppgår till ca 18,5 miljoner SEK. Utrymmet finner vi främst inom myndighetsutövning men även till viss del bemanning

Potential inom bemanning – schemaläggning

- Det finns händelser av schemaläggning utifrån att "fylla ut sin tid" snarare än utifrån att resurser används där de är som mest behövda

Potential inom myndighetsutövning

- Utifrån myndighetsprocessen finns det möjligheten till organisatoriska förbättringar då det finns två avdelningar som båda arbetar med myndighetsprocessen samt att de beslut som tas i genomsnitt är alldeles för vidlyftiga. Den besparing som en ev. organisationsförändring skulle medföra i antal uppskattade heltidstjänster är ej beräknad

Rekommenderade åtgärder (1/2)

Baserat på vår potentialanalys rekommenderar vi följande åtgärder för möjlig besparing

SDF Angered bör genomföra en transformering av socialförvaltningens mest centrala och kostnadsdrivande verksamheter avseende samtliga processer för myndighetsutövning samt omorganisation av fritidsutbud.

Steg 1: Se över myndighetsutövningen för att säkerställa nettokostnader i linje med strukturellt jämförbara stadsdelsförvaltningar

- Detta görs genom säkerställande av rutiner, roller och ansvarsfördelning samt automatisering av centrala processer i syfte att säkerställa att beslut ligger i linje med lag och behov samt att utförande led (schema) verkställer korrekt antal begärda timmar. Denna process bör regelbundet kontrolleras och korrigeras i linje med brukarbehov. Det är därför viktigt att processen är flexibel.
 - Regelbunden kontroll av antalet brukare
 - Regelbunden kontroll av kostnad per brukare
 - Regelbundna strukturella jämförelser

Steg 2: Organisationseffektivisering i linje med stadelens likvärdighetuppdrag

- Se över och reducera alt. effektivisera antalet fritidsgårdar, medborgarkontor.
 - Ta fram en korrekt referenskostnad i linje med den uttalade kommunala ambitionsnivån. Säkerställ ett likvärdigt utbud.
 - Se över lokalutnyttjande och reducera antalet verksamheter baserat på nu rådande divergens

Rekommenderade åtgärder (2/2)

Baserat på vår potentialanalys rekommenderar vi följande åtgärder för möjlig besparing

Övrigt 3. **Styrning och ledning**

Baserat på intervjuer och underlag ser vi en hel del "mindre" områden rent kostnadsmässigt som har stor påverkan

- Säkerställ en tydlig ledning och styrning i hela värdekedjan för att få bukt med "schemaavrundning", dubbel utbetalning av mat, slentrianmässig vikariebemanning
- Tydlig och tätare uppföljning

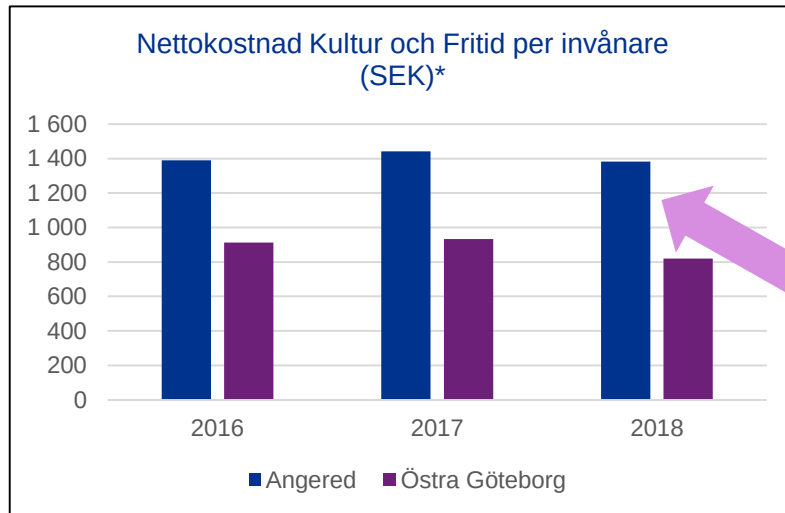

Analysis

Sektor Samhälle & Kultur

Strukturell jämförelse sektor samhälle och kultur

I en strukturell nettokostnadsjämförelse med en liknande stadsdel - Östra Göteborg, noterar vi att Angered har en högre nettokostnad per invånare.

600 SEK

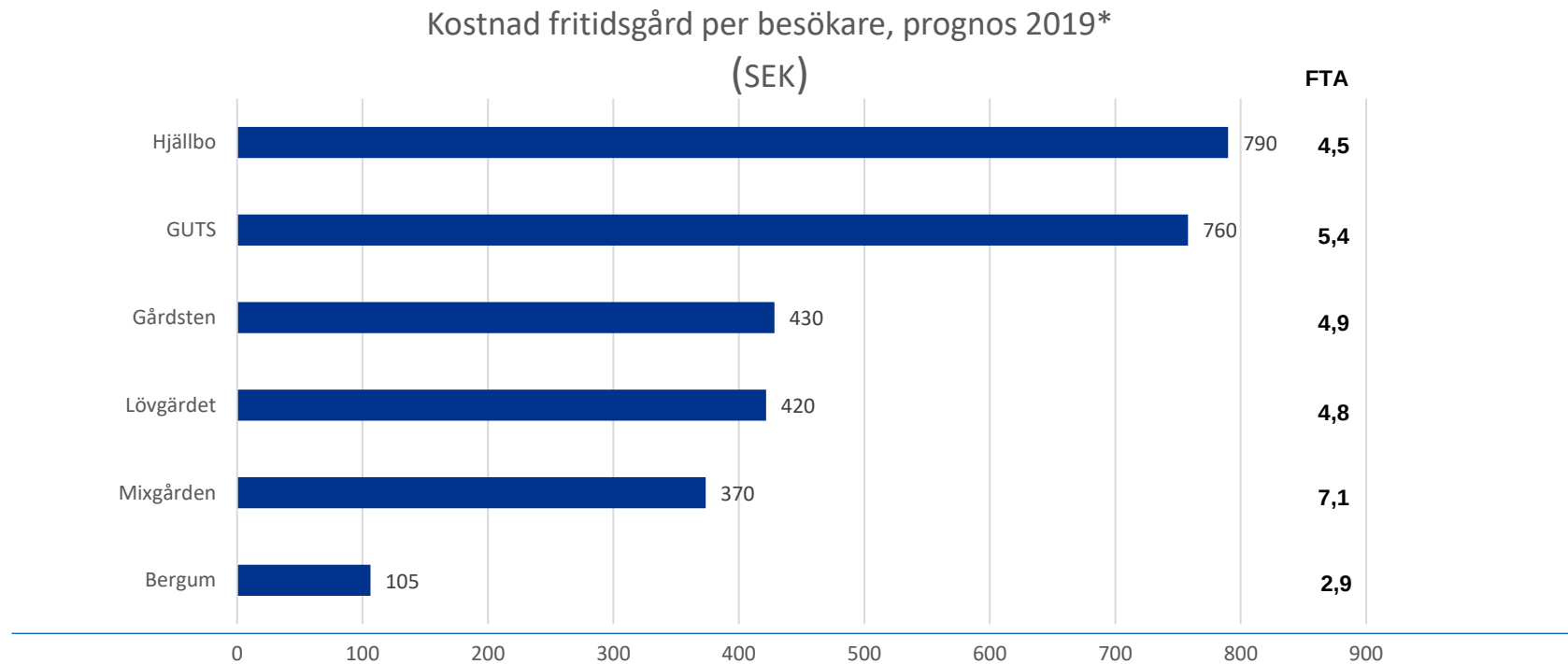
*Baserat på nettokostnader per invånare jämfört med Östra Göteborg ligger Angered högre. Hade Angered kommit ner till samma nettokostnad hade nämnden sparat ca 27 miljoner kronor baserat på genomsnittskostnaden 2016-2018

Notering	Kostnad/ Besök exkl. lokalkostnad (SEK)	Nulägeskostnad exkl. Lokalkostnad (MSEK)	Alternativ kostnad exkl. lokalkostnad enligt "Mixgården" (370kr/besök) (MSEK)	Antal personal /enhet (heltid tjänstegrad)	Besök/ anställd	Alternativ antal anställd enligt Mixgården	Besparing FTA
Fritidsgård Hjällbo: Det finns en fritidsgård i Hjällbo med ca 3 800* deltagare. På grund av personalbrist har fritidsgården begränsade öppettider	790	3,0	1,4	4,5	845	2	-2,5
Fritidsgård GUTS: Det finns en fritidsgård som riktar sig specifikt till kvinnliga deltagare. Totalt antal besök 3 700* per år	760	2,8	1,4	5,4	685	2	-3,4
Fritidsgård Gårdsten: Har ca 7 200* besökare per år.	430	3,1	2,7	4,9	1 470	3,9	-1
Fritidsgård Lövgärdet: Har hållits stängd på grund av otillräcklig bemanning. Total antal besök 8 300* per år	420	3,5	3	4,8	1 730	4,5	-0,3
Fritidsgård Mixgården: Ca 13 200* besök.	370	4,9	4,9	7,1	1 860	7,1	0
Fritidsgård Bergum***: Totalt antal besök 11 300* per år	105	1,2	1,2	2,9	3 895	2,9	0
Summa		18,5	14,6	29,6		22,4	-7,2

*Besökarantal = uppräknat estimat baserat på 2019 år redan utförda månader. Samtliga kostnader är exklusive lokalkostnader och baserade på Budget 2019

**Vi har tagit bort Minimix ur denna analys då inriktningen är mot barn i yngre åldrar och således unik enligt de uppgifter vi fått. Fritidsgården Rannebergen är inte inkluderad i ovan tabell. Nulägeskostnaden för Rannebergen inkl. lokalkostnad är ca 1,9 MSEK med 2 838 besök vilket snittar på 670 SEK/ besök. Om lokalkostnad skulle räknas bort hade kostnaden per besök varit lägre därav bör detta arbetssätt och struktur utvärderas i en djupare analys

*** Ingen alternativkostnad eller alternativ FTA är beräknad för Bergum då den drivs mer effektivt än resterande fritidsgårdar

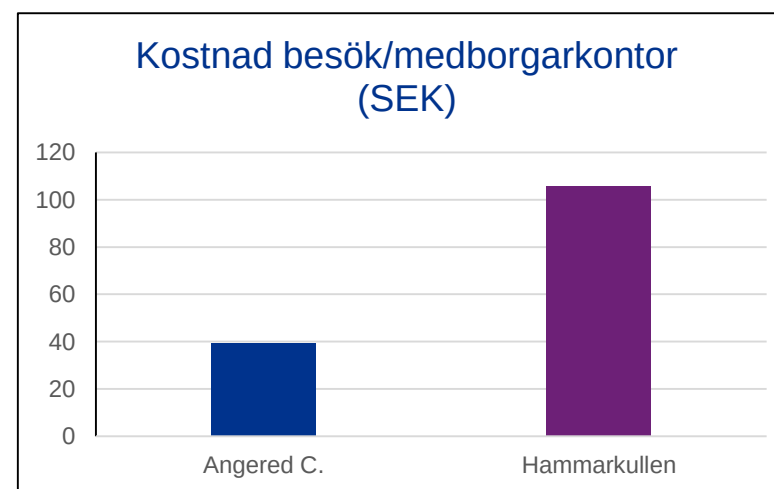
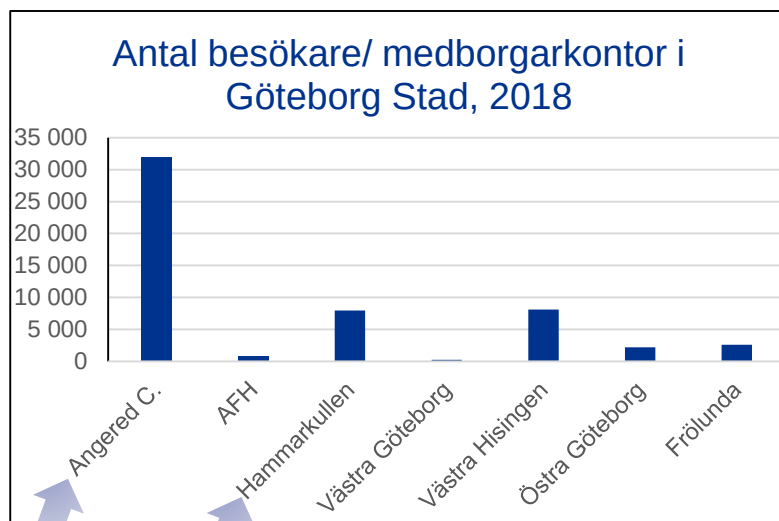

*Kostnad exklusive lokalkostnader per besökare. Besökstalet är en prognos för hela 2019 baserat på genomsnittligt antal besökare per månad perioden januari-oktober.

Ingen jämförelse har gjorts utifrån utbud på respektive fritidsgård eller med avseende på öppettider

Medborgarkontor- Färre besökare driver kostnaden

Notering	Risk	Förslag	Nulägeskostnad	Besparing	Konsekvens
Medborgarkontor: Det finns i nuläget två medborgarkontor: - Ett i Angereds Centrum - Ett i Hammarkullen Ett av dessa, Hammarkullen är stängt på grund av sjukdom. Personalomsättningen är hög och det hanteras många ärenden som inte rör Angereds invånare.	Omotiverade kostnader då delar av verksamheterna inte nyttjas	Se över möjligheter att stänga ned medborgarkontoret i Hammarkullen och flytta verksamheten i sin helhet till Angereds Medborgarkontor	1,1 miljoner SEK*	1,1 miljoner SEK	• Ökat arbetstryck på det kvarstående kontoret som kan leda till en dålig arbetsmiljö • Ökade väntetider för besökare • Personal kan behöva förändra arbetsplats

*Total kostnad för medborgarkontoren är 2,7 miljoner SEK enligt budget 2019. Medborgarkontoret i Hammarkullen står för 40 % av kostnaden.

Föreningsstöd

Notering	Risk	Förslag	Nulägeskostnad	Besparing	Konsekvenser
Föreningsstöd: Inom Angereds stadsdelsförvaltning ligger föreningsstödet på 4 miljoner SEK vilket ligger högre än vissa andra stadsdelar (Budgeterade föreningsstöd). Motsvarande siffra för Östra Göteborg är 2,2 miljoner SEK.	För högt föreningsstöd i jämförelse med andra stadsdelar	Minska föreningsstödet så det ligger i linje med andra stadsdelar. Med det minskade stödet bör även antalet anställda som arbetar med utdelningen av detta ses över	4 miljoner SEK (Budget)	2,15 miljoner SEK*	- Minskat stöd till föreningar kan skapa missnöje - Ökad arbetsbelastning för kvarstående Föreningsstöds processledare

*4 MSEK är nulägeskostnad, anpassa bidraget till Östra Göteborgs standard (2,2 MSEK varav 350 TSEK genom VGR-finansiering via folkhälsoavtal vilket innebär ett föreningsstöd på 1,85 MSEK) medför en minskning på 2,15 MSEK. Dvs. besparingen blir 2,15 MSEK. Nytt föreningsstöd blir 1,85 MSEK

Sammanfattning Samhälle & Kultur

Sektor	Potentiell besparing	Konsekvenser av besparing	Estimerad besparing (MSEK)	Total estimerad besparing (MSEK)
Samhälle & Kultur	Kort sikt:			
	Effektivisera fritidsgårdsverksamheten/ Se över fritidsgårdsverksamheten så den ligger i linje med kommunal ambitionsnivå	— Minskat likvärdigt utbud — Personal kan behöva förändra arbetsplats — De ungdomarna som vänt sig till specifika fritidsgårdar behöver hitta en alternativ fritidsgård	6,8	~24,9
	Se över antal Medborgarkontor	— Ökat arbetstryck på det kvarstående kontoret som kan leda till en dålig arbetsmiljö — Ökade väntetider för besökare — Personal kan behöva förändra arbetsplats	1,1	
	Minska föreningsstöd	— Minskat andel föreningar som beviljas stöd vilket kan skapa missnöje — Ökad arbetsbelastning för kvarstående Föreningsstödsprocessledare	2,15	
	Lång sikt:			
	Fortsatt översyn av fritidsgårdsverksamheten	— De ungdomarna som vänt sig till specifika fritidsgårdar behöver hitta en alternativ fritidsgård — Personal kan behöva förändra arbetsplats	14,8	
			24,85	

Utifrån våra noteringar har vi med avseende på organisationseffektiviseringen identifierat att det finns otydligheter kring de lokaler som används och intrycket av att detta går att effektiviseras och optimeras för att reducera de kostnader som existerar med avseende på lokaler. Under intervjuerna framkom det att det finns lokaler som i nuläget har brister vilket innebär att dessa inte kan nyttjas till fullo vilket kan leda till alternativa kostnader för att täcka behov. Det framkom också att av de medborgarkontor och fritidsgårdar som existerar har vissa begränsade öppettider som en konsekvens av otillräcklig bemanning. En annan notering som gjordes under mötena var att det föreningsstöd som går att söka hos Angered ligger över det genomsnittliga inom Göteborgs Stad.

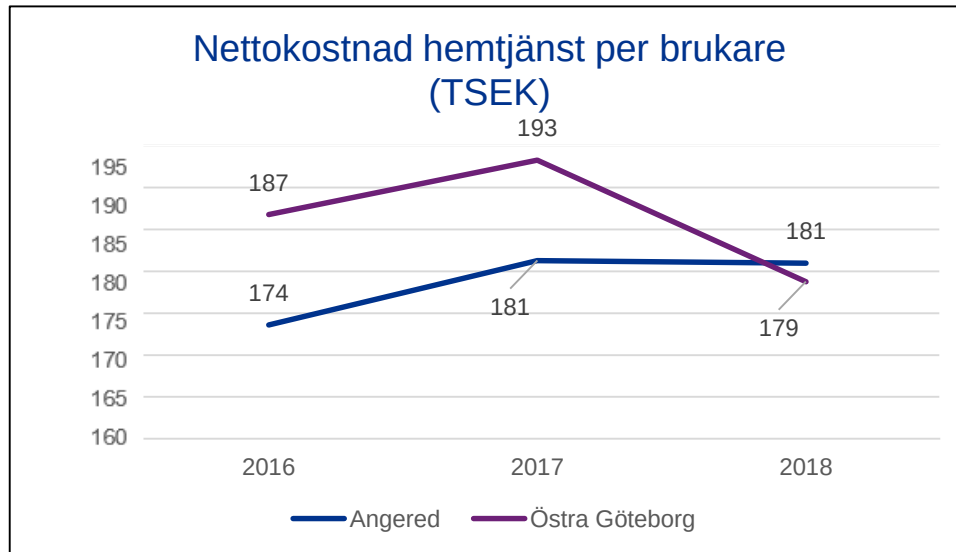
Baserat på ovan har vi estimerat att det går att göra besparingar på följande områden:

- **Medborgarkontor:** Möjlighet till att stänga ner Medborgarkontoret i Hammarkullen
- **Fritidsgårdar:** Genom att säkerställa att fritidsgårdar drivs till en enhetlig och likvärdig referenskostnad kan vi se en möjlig kortsiktig besparing. På det längre perspektivet kan antalet fritidsgårdar ses över för att generera en ytterligare besparing.
 - Bergum är den fritidsgård vi ser drivs mest effektivt. Då den ligger i ett område med andra förutsättningar än resterande i stadsdelen.
 - Av de jämförbara fritidsgårdarna är Mixgården mest effektiv vilket är en naturlig konsekvens av att antalet besökare är högst såvida bemanningen är effektiv.
 - Vår översyn visar att bemanningen är mycket skiftade. De fritidsgårdar som kostar mest/besökare har följaktligen en högre bemanning trots lägre besökarantal. Vi kan således konstatera att små fritidsgårdar tenderar att kosta mer då bemanning blir mer sårbar och lokaler sannolikt inte fullt nyttjas.
 - Det kommunala uppdraget om likvärdighet är det primära argumentet för att se över utbud och effektivitet för denna verksamhet. I nuläget är diskrepansen stor baserat på kostnad/ besök. En genomlysning av utbud per fritidsgård ställt i relation till den kommunala ambitionsnivån samt skolans verksamhet är att rekommendera
- **Föreningsstöd:** Det föreningsstödet som fördelas inom Angereds Stadsdelsförvaltning uppfattas ligga högre än normen. Detta bör därför ses över och se till så att det ligger i linje med stadsdelar under liknande förutsättningar.

Sektor Äldreomsorg - Hälsö- & Sjukvård

Strukturell jämförelse 2018 hemtjänst (1/2)

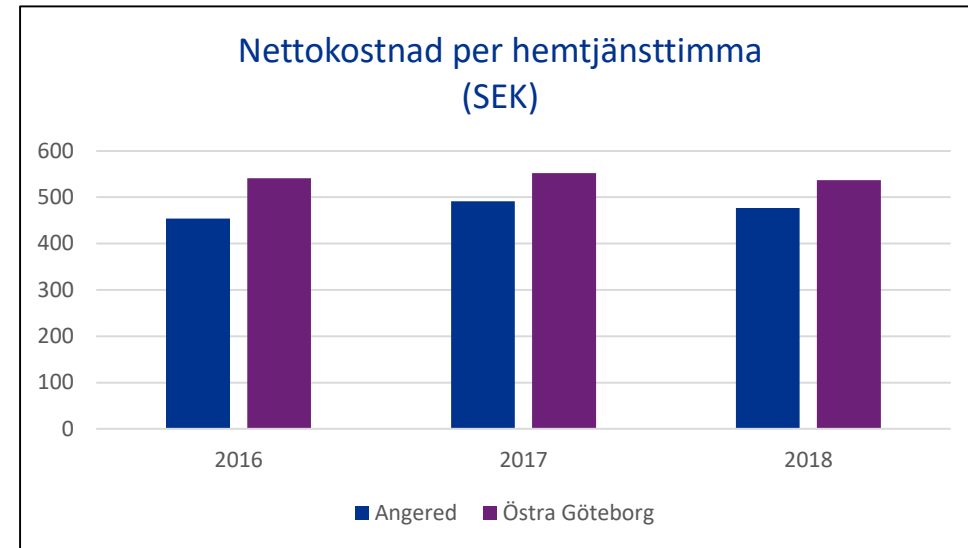

Angered har en högre kostnad / brukare för hemtjänst än Östra Göteborg. Differensen ligger ungefär på ca 2 000 SEK/brukare.

Angered total nominell kostnad 75 MSEK

Östra Göteborg nominellt antal brukare:
ca 661 (befolkning 50 000)

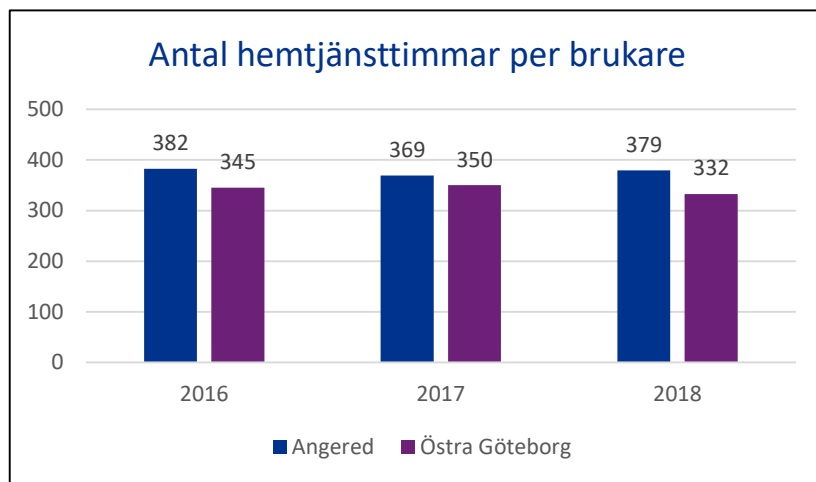
Angered nominellt antal brukare:
ca 415 (befolkning 53 000)

Angered har däremot en lägre nettokostnad per hemtjänsttimme än Östra Göteborg, ca 10 % lägre nettokostnad per hemtjänsttimme. Det indikerar att de högre kostnaderna per brukare inte är relaterade till kostnad per timme utan att det istället beviljas för många timmar.

Angered lägger fler timmar per brukare men varje timma kostar mindre. Detta indikerar för vidlyftiga beslut vilket kan orsaka en hög bemanning

Strukturell jämförelse 2018 hemtjänst (2/2)

Angered har fler timmar utlagda per brukare än Östra Göteborg. Det indikerar för vidlyftiga beslut.

Samtidigt har Angered en lägre nettokostnad per hemtjänststimme jämfört med Östra Göteborg (se föregående slide).

Om Angered får ner antal hemtjänsttimmar per brukare till liknande nivåer som Östra Göteborg beräknas en besparing på ca **9 MSEK***.

Enligt uppgift från verksamheten är den planerade schemalagda tiden (uppräknat för helår 2019 baserat på estimat maj-oktober) 112 000 timmar.

Enligt uppgift från verksamheten är den utförda tiden 76 000 timmar. (en realisering på endast 68 % av den planerade tiden)

En estimerad timkostnad:

Sjuksköterskor: ca 253 kr/h inkl. sociala avgifter

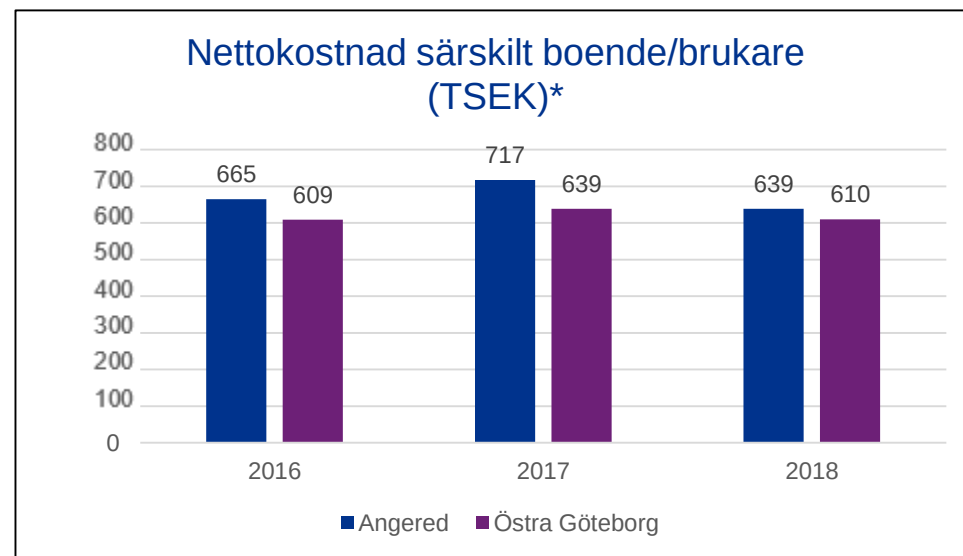
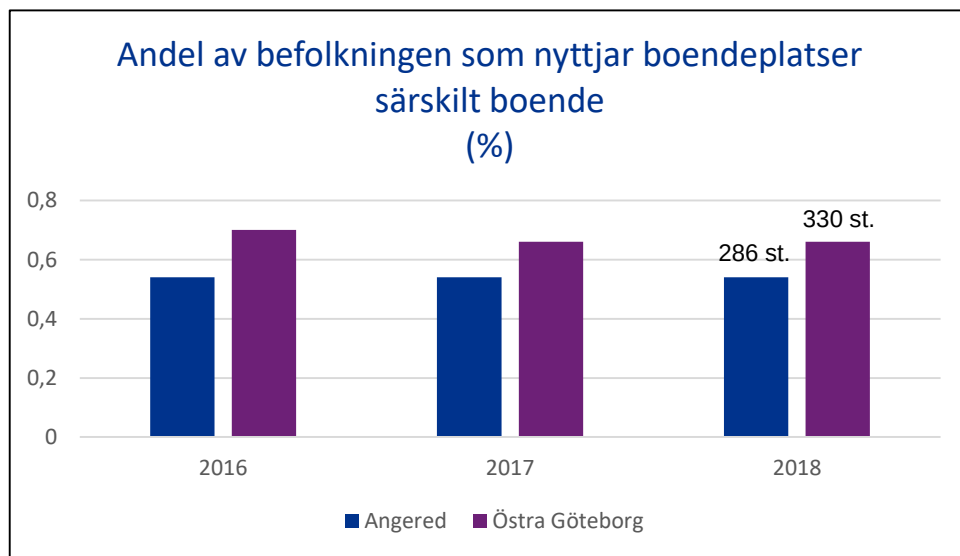
Vårdbiträden: ca 169 kr/h inkl. sociala avgifter

Genomsnittlig timkostnad: 210 kr/h

"GAP kostnad" = ca 7,6 MSEK

*Angered hade en nettokostnad på 477 kr per hemtjänststimme 2018 gentemot Östra Göteborgs kostnad på 537. Med samma antal timmar per brukare blir kostnaden totalt för hemtjänst ca 66 MSEK istället för dagens kostnad på 75 MSEK

Strukturell jämförelse äldreomsorg särskilt boende

Total kostnad för särskilt boende i Angered:

183 MSEK Angered
(antal brukare x nuv. nettokostnad)

Total korrigerad kostnad 174 000
(antal brukare x Östra Gbg nettokostnad)

Nettokostnad särskilt boende/ brukare i Angered:

Totalt: 639 TSEK Egen regi: 696 TSEK

Östra Göteborg:

Totalt: 610 TSEK Egen regi: 561 TSEK

Skulle Angered bedriva särskilt boende i egen regi till lika kostnad som Östra Göteborg finns ett besparingsutrymme om ca 23 MSEK*, exklusive lokalkostnad blir den besparingen på ca **16 MSEK**

*Inklusive lokalkostnad.

Bemanningsseffektivisering* - Sjukskrivningar

Notering	Risk	Förslag	Nulägeskostnad	Besparing	Konsekvenser
Sjukskrivning: Det finns en hög nivå av sjukskrivningar inom de olika sektorerna. Detta har lett till: - Externa sjuksköterskor: På grund av personalbrist tas sjuksköterskor in med hjälp av bemanningsföretag - Bredvidgång: På grund av sjukskrivningar tas det frekvent in olika vikarier från bemanningsenheten med varierande kompetensnivå och det upplevs inte finnas någon kontinuitet i den personalen som tas in med hjälp av bemanningsenheten. Detta medför bredvidgång för varje ny vikarie. - Personalbrister: Som ett resultat av personalomsättningen har inte HR-processer som hanterar personalbrister prioriterats inom rimlig tid - Bemanningsenheten: Det finns en RPA (Robotic Process Automation, en automatisering av processer) på plats för att hjälpa till att matcha kompetens utifrån förfrågningar men som sällan används då den inte möter behov.	Ökade kostnader på grund av externa sjuksköterskor samt genom att ordinarie personal behöver utbildas samt vikarier utbildas. Det finns även ökade kostnader då det tas in ordinarie personal på övertid för att kompensera för brister. Om det finns brister hos personal kan detta påverka brukare negativt samt öka arbetsbördan för existerande personal. Förutom det blir det en ökad personalkostnad då existerande RPA inte möter behov vilket kräver en manuell handpåläggning.	Se över möjligheterna till att skapa en bemanningspool genom att samarbeta med andra stadsdelar eller sektorer med liknande kompetensbehov. Säkerställ en effektiv process för att fånga upp och rehabilitera personal som brister i sitt utförande Matcha vikarier mot tidigare arbetsplatser och utifrån kompetenskrav mer effektivt genom att utveckla en RPA som möter de behov som finns hos verksamheten	Kostnad för inhyrda sjuksköterskor: 3,1 miljoner SEK** Bredvidgångskostnader: 1,2 SEK***	3,1 MSEK**** + 1,2 MSEK	• Osäkerheter kring stadsdels/ sektorstillhörighet • Vid lågt behov, outnyttjad personal • Kostnad för översyn och utveckling av HR-processer • Kostnad för utveckling av automatisering för att möta verksamhetsbehov

*Bemanningsseffektiviseringar har estimerats över flera sektorer och det finns ytterligare besparingsmöjligheter inom dessa

**Prognos för kostnaden utifrån kostnad för perioden januari-september 2019

***Kostnad/ år för bredvidgång baserat på genomsnittligt antal timmar/ månad för januari-september. Multiplicerat med timkostnad för sjuksköterska: 320 SEK ink. PO-pålägg

****Det existerar en nulägeskostnad som inte går att uppskatta och därför inte dras av i estimatet kring besparing med avseende på inhyrd personal

Bemanningsseffektivisering- Schemaläggning

Notering	Risk	Förslag	Nulägeskostnad	Besparing*	Konsekvens
ÄO-HS Schemaläggning: Under intervjuer framkom det att utifrån existerande schemaläggning å 6 veckors schema har de anställda rätt till 13.5 fridagar som avrundas upp till 14 dagar.	Förlust på en halv dags schemalagd tid samt behov av ytterligare personal på grund av den minskade schemalagda tiden	Genom att utgå från 4 veckors schema får man 9 fridagar vilket inte behöver avrundas uppåt	Detta har inte kunnat bli bekräftat och kräver därför en vidare utredning	0.5 dagar kostnad per timme ca 170 kr $120 \cdot 4 = 680$ kr/period och medarbetare= 1,8 MSEK*	Ökad arbetsbelastning och missnöjdhet på grund av minskat antal fridagar

*Cirka 316 medarbetare inom Äldreomsorg och hemtjänst. Ca 8,5 perioder per år. Timkostnad 120 kr multiplicerad med PO-pålägg, 42 %.

Bemanningsseffektivisering- ÄldreDirekt

Notering	Risk	Förslag	Nulägeskostnad	Besparing	Konsekvenser
ÄO-HS ÄldreDirekt: En tjänst för äldre att ringa rörande frågor gällande tidsbokning osv. Angered är enda stadsdelsförvaltningen att använda denna lösningen. Det inkommer i genomsnitt 1369 ärenden i månaden varav ca 383 hanteras av ÄldreDirekt resterande skickas vidare. Detta resulterar i en kostnad per samtal på ca 220 SEK. (Baserat på en månatlig kostnad enligt budget för tjänsten). Om detta i sin tur skulle slå ut i ytterligare samtal för en anställd hade detta lett till ca 2,4 samtal per timme utifrån alla inkomna samtal oavsett enhet.	Osäkert om nyttan av tjänsten faktiskt matchar kostnaden	Se över möjligheterna till att implementera någon form av digital lösning i form av en Voicebot som kan hjälpa till med first-line frågor. I nuläget hanteras ca 28% genom den initiala kontakten och resterande 72% skickas vidare till verksamheten. För mer komplexa frågor placeras detta ansvar hos planerarna vars arbete till viss del kan automatiseras med avseende på schemaläggning	1 miljon SEK*	1 miljon SEK	- Ökat arbetstryck på planerarna samt annan personal - Kostnad för utveckling av automatisering

*Baserat på budget 2019. Dock ligger kostnaden hittills i år på ca 1.04 miljoner SEK, enligt uppgift.

Sammanfattning Äldreomsorg- Hälso- & Sjukvård

Sektor	Potentiell besparing	Konsekvenser av besparing	Estimerad besparing (MSEK)	Total estimerad besparing (MSEK)
Äldre-omsorg – Hälso- & Sjukvård	Kortsiktig:			
	Vidlyftiga beslut hemtjänsten	– Ökad kontroll av beslut som fattas – Kostnad för utveckling av uppföljningsmetodik – Utveckling av schemalägningsprocess/ verktyg	16,6	
	Höga driftkostnader särskilda boenden	– Personal kan behöva förändra arbetsplats – Utredning för kostnadsbesparing	16	
	Effektivisera och bemanningskorrigera ÄO Hemtjänst	– Ökad arbetsbelastning och missnöjdhet på grund av minskat antal fridagar	1,8	
	Se över ÄldreDirekt	– Ökat arbetstryck på planerarna samt annan personal – Kostnad för utveckling av automatisering	1	
	Långsiktig:			
	Arbete med rehabiliteringsprocessen för att minska extern bemanning och bredvidgång	– Kostnad för översyn och utveckling av HR-processer – Kostnad för utveckling av automatisering för att möta verksamhetsbehov	4,3	
			39,7	

Analys ÄO-HS

Med avseende på bemanningseffektivisering är ett av de uppenbara problemen schemaläggningen. Det finns i nuläget ett glapp avseende beställd och utförd tid (intäkt är baserad på det utförda arbetet). Schemaläggningen är inte optimerad med avseende på bemanning eller intäkt. De resurser som finns används inte heller effektivt och allokeringen sker inte optimalt vilket leder till över- och underbemanning inom olika områden vilket även påverkar sjukskrivningsnivån. Detta i sin tur leder till att externa resurser behöver tas in. Då det saknas en kontinuitet i placering av resurser kräver detta brevidgång och utbildning. Under intervjuerna har det också framkommit att det finns en otydlighet i roll- och ansvarsfördelningen. Detta leder till att vissa arbetsuppgifter inte har en tydlig ägare vilket leder till att dessa inte genomförs eller utförs av "fel roll". På grund av detta uppstår det en del manuellt arbete för flera roller vilket kräver extra tid. Det finns också möjligheter till att bemanningseffektivisera i form av att se över vissa tjänster och roller som i nuläget anses vara överflödiga vilket kan generera ytterligare besparingar. För sektorn ÄO-HS upplevs besluten som tas vara för generösa dels på grund av att den utförda tiden inte matchar den beställda men också då delegeringen är frikostig vilket även reflekteras i de faktiska siffrorna

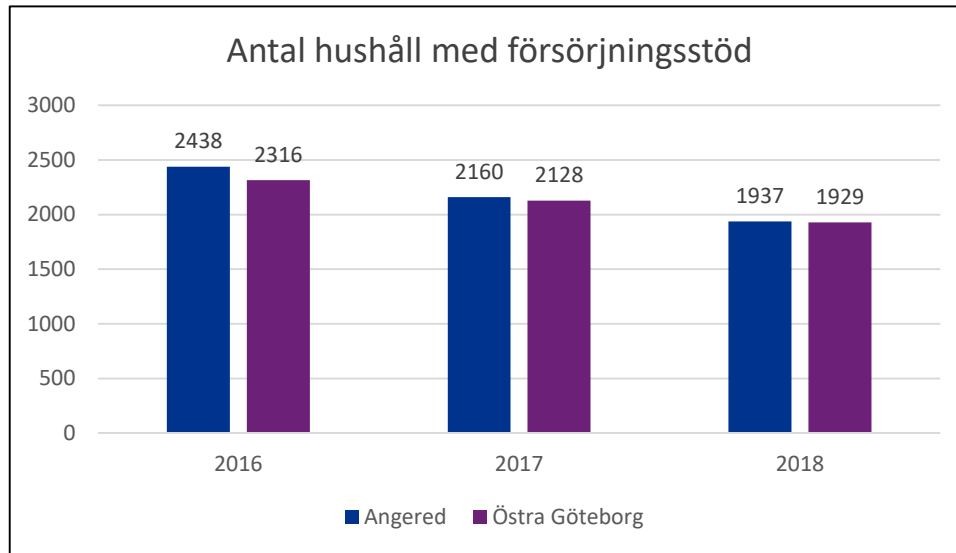
Baserat på ovan har vi estimerat att det går att göra besparingar på följande områden:

- **Resursbemanning:** Besparingar bör kunna uppnås genom att säkerställa att resursers tid används där det är bäst lämpat och på så sätt minska andelen externa vikarier är förhoppningen att även andelen sjukskrivningar ska kunna minska. Det finns brister i schemaläggning som ett resultat av felaktiga beslut. Med ett fullständigt automatiserat verktyg för schemaoptimering går det sannolikt att spara långt mer samt få synergivinster genom att minska dubbelbemanning, säkerställa återkommande hemtjänstbesök med samma personal etc.
- **Roll- och ansvarsfördelning:** På grund av att roller och dess ansvar inte är korrekt uppfattade läggs en stor del av arbetstiden på felaktiga arbetsuppgifter. Genom tydliga ansvarsfördelningar kan tid istället läggas på det som förväntas. Det finns också en stor del av manuellt arbete som en del av de processer som existerar vilket är tidskrävande. Tidigare KPMG-erfarenhet har visat möjligheter till att effektivisera ca 25-30% processer med avseende på ekonomiprocesser och 25-50% med avseende på HR-processer* vilket behöver förankras genom en ytterligare analys. Förutom detta har även vissa roller identifierats (arbetsterapibiträde (ÄO-HS), MAS (ÄO-HS), anhörigkonsulent (ÄO-HS, IFO-FH)) där det finns optimeringsmöjligheter vilket kan generera ytterligare besparing.
- **Servicefunktionen ÄldreDirekt:** Denna når inte upp till den kvalité och den ursprungliga funktion som var tanken. Att ersätta denna "personlösning" med någon form av chatbot (talstyrd och skriftstyrd) kan möjliggöra ökad tillgänglighet. En kvalitativa förlust uppstår då tjänsten inte nyttjas som tänkt.
- **Schemaläggning är en ledarfråga:** "Den regelmässiga avrundningen" kostar verksamheten resurser och möjligheter till ytterligare schemaläggning. Den kulturella effekten av detta arbetssätt är allvarlig.
- **Myndighetsprocessen:** Med avseende på att de beslut som tas anses vara för generösa bör dessa ses över så de ligger i linje med andra stadsdelar. Det finns brister i schemaläggning som ett resultat av felaktiga beslut. Det finns även effektiviseringsmöjligheter genom sammanslagning med IFO-FH då denna process även hanteras av dem.

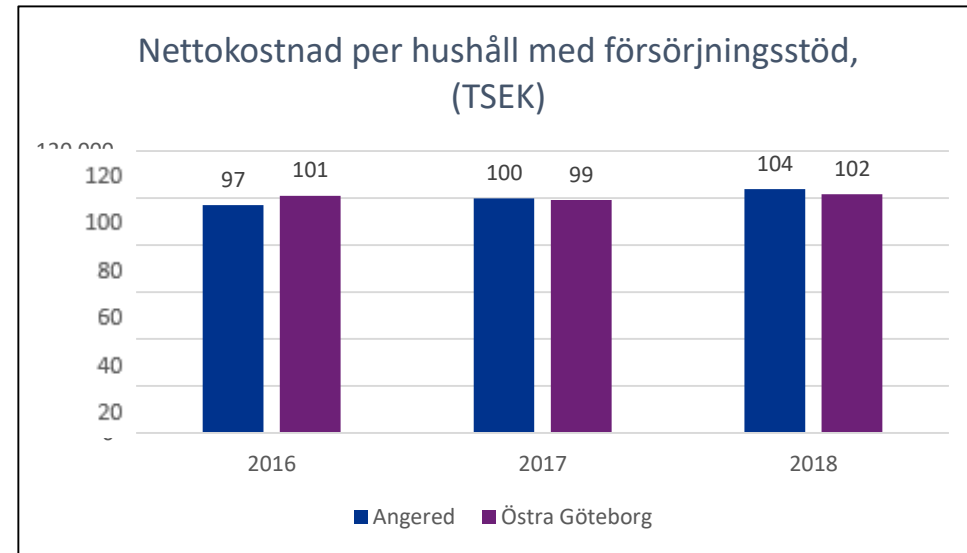

Sektor Individ- & Familjeomsorg- Funktionshinder

Strukturell jämförelse försörjningsstöd

Antal beslut korrelerar med Östra Göteborg

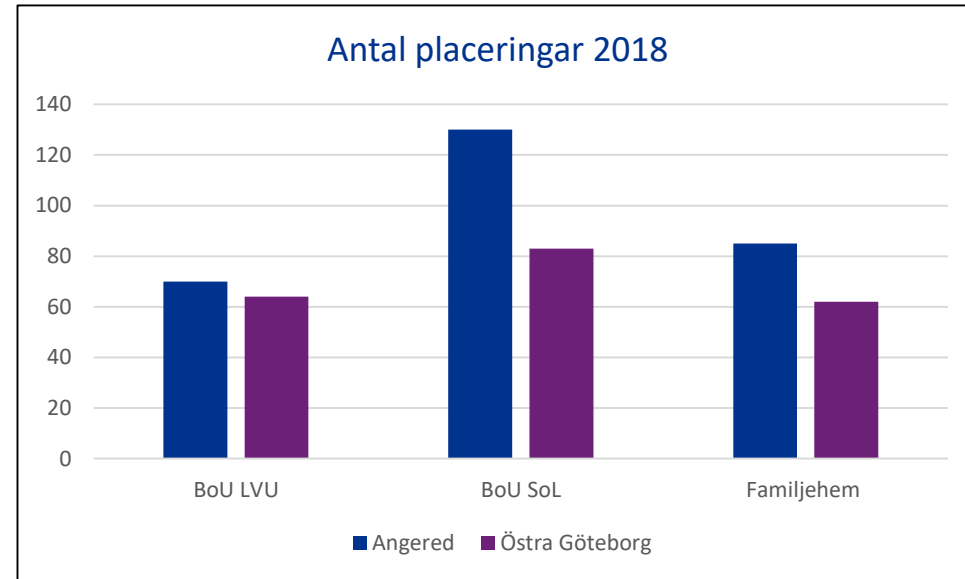
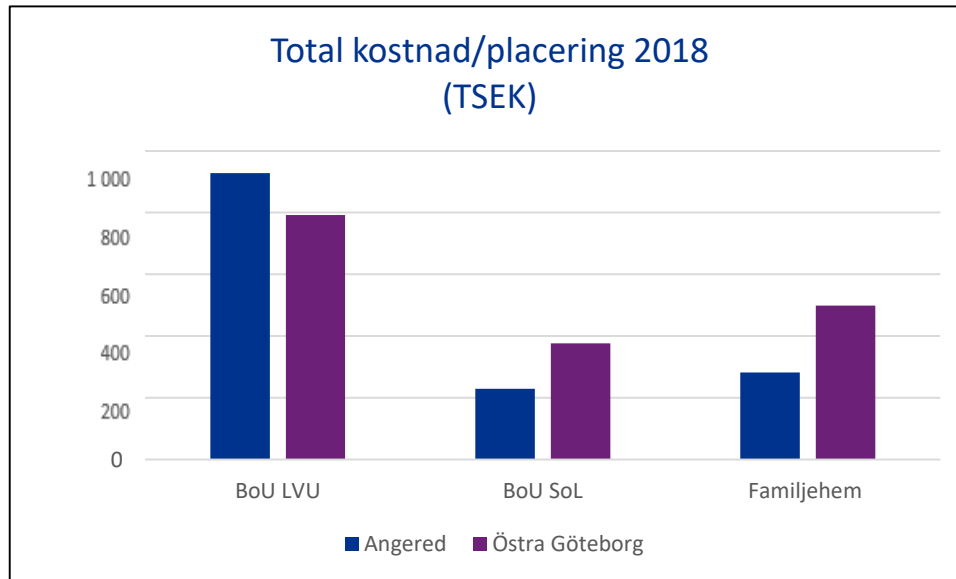
Kostnaden för försörjningsstöd är ca 2 000 SEK högre i Angered än i Östra Göteborg

Total kostnad nuläge: 201 MSEK

Total estimerad kostnad: 198 MSEK

Estimerad besparing försörjningsstöd **3 MSEK**

Strukturell jämförelse IFO-(BoU) (1/2)

Kostnaden för varje placering enligt LVU är högre för Angered jämfört med Östra Göteborg ca 930 000 jämfört med 790 000. Detta innebär ett gap på ca 140 000. Antal placeringar inom LVU är ca 70 st

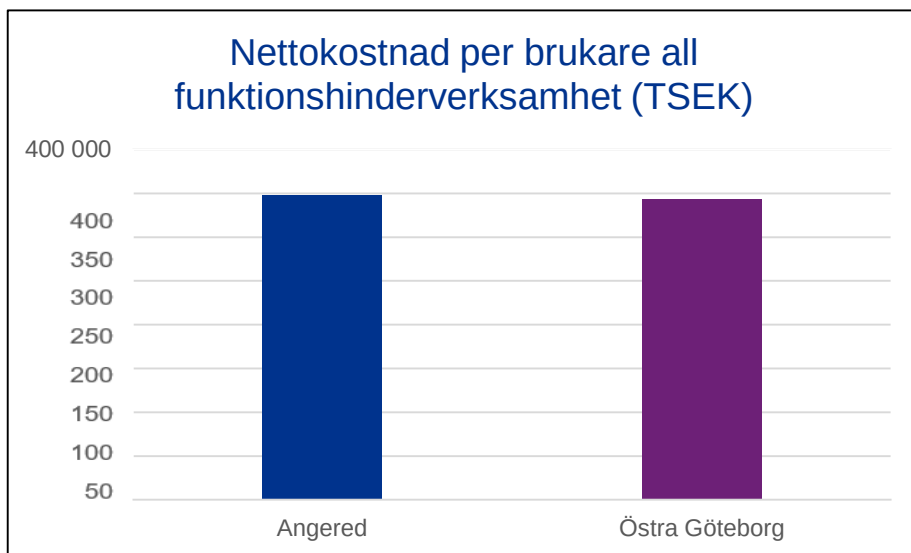
Om kostnaden per placering minskas till Östra Göteborgs nivå beräknar vi en besparing på **9,5 MSEK**

Strukturell jämförelse IFO-(BoU) (2/2)

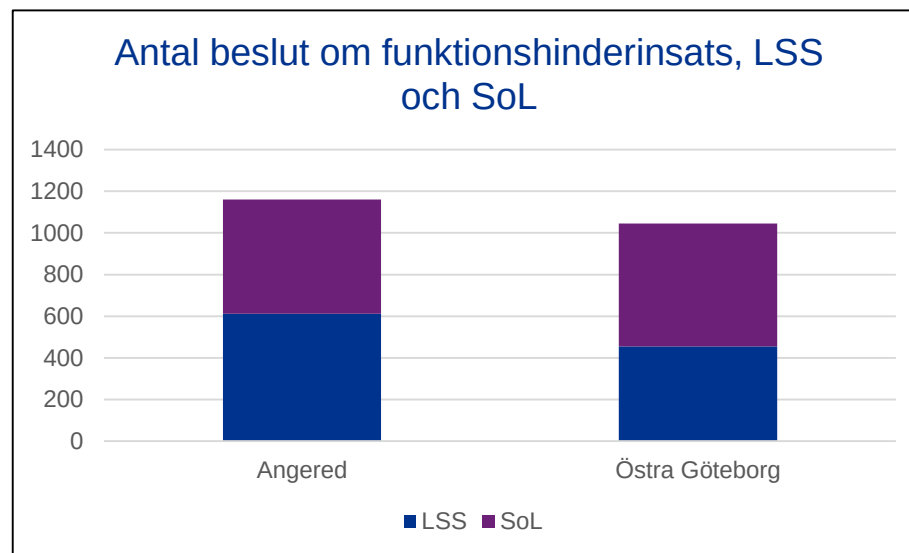
Vid en strukturell jämförelse mellan Angered och Östra Göteborg finns det två vägar att gå:

- Om Angered minskar ner kostnaden per placering i linje med Östra Göteborgs dvs. antal placeringar är densamma:
 - Estimerad besparing **9,5 MSEK** för BoU LVU
- Om Angered minskar ner antal placeringar i linje med Östra Göteborg men kostnaden per placering är densamma:
 - Estimerad besparing 5,6 MSEK för BoU LVU
 - Estimerad besparing 10,8 MSEK för BoU SoL
 - Estimerad besparing 6,5 MSEK för Familjehem
 - Total estimerad besparing ca **22,9 MSEK**

Strukturell jämförelse funktionshinder

Sett övergripande är nettokostnaden per brukare något högre för Angered jämfört med Östra Göteborg.

Angered har betydligt fler LSS-insatser i förhållande till SoL-insatser jämfört med Östra Göteborg. LSS-insatserna är betydligt dyrare och kan förklara varför nettokostnaden per brukare totalt är högre för Angered.

Nettokostnad per brukare		
Stadsdel	LSS	SoL
Angered	558 400	113 400
Östra Göteborg	620 400	128 700

Samtidigt är Angered's nettokostnad per brukare något lägre för både insatser enligt LSS så väl som SoL.

Hade Angered kommit ner till Östra Göteborg's nettokostnad per brukare för all funktionshinderverksamhet ser vi en besparing på ca **6 MSEK** på lång sikt.

Hade Angered haft samma antal LSS-insatser hade kostnaden varit ca **87 MSEK*** lägre.

*Detta är dock även förknippat med en förändring i nämndens intäkter

Sammanfattning Individ- & Familjeomsorg- Funktionshinder

Sektor	Potentiell besparing	Konsekvenser av besparing	Estimerad besparing (MSEK)	Total estimerad besparing (MSEK)
Individ- & Familjeomsorg och Funktionshinder	Kortsiktig:			18,5
	Vidlyftiga beslut utifrån Försörjningsstöd	— Ökad kontroll av beslut som fattas — Kostnad för utveckling av uppföljningsmetodik	3	
	Höga placeringskostnader LVU-boenden	— Ökad kontroll av beslut som fattas — Kostnad för utveckling av uppföljningsmetodik — Utredning för kostnadsbesparing	9,5	
	Långsiktig:			
	Vidlyftiga beslut FH	— Ökad kontroll av beslut som fattas — Kostnad för utveckling av uppföljningsmetodik	6	
			18,5	

Analys IFO-FH

I dagsläget pågår myndighetsprocessen i två olika sektorer, ÄO-HS och IFO-FH. Då det i ett antal av dessa ärendena har funnits anknytning till olika sektorer har detta inneburit en ökad ledtid då vissa beslut varit beroende av varandra och det inte upplevs finnas transparens i systemet mellan de olika avdelningarna. För sektorn IFO-FH upplevs besluten som tas vara för generösa dels på grund av att den utförda tiden inte matchar den beställda men också då delegeringen är frikostig vilket även reflekteras i de faktiska siffrorna. Angered har i jämförelse med Östra Göteborg mer generösa beslut. Det saknas även uppföljning med avseende på de besluten som tas då det i vissa fall kan vara aktuellt med en revidering av beslut utifrån rehabiliteringsmöjligheter. Generösa beslut genererar en ökad bemanning och kan rent av riskera ett felaktigt utförande t.ex. att hemtjänst bedrivs för länge istället för att ersättas med särskilt boende i tid. Det upplevs också finnas otydligheter i de roller som existerar inom organisationen. På grund av att roller och dess ansvar inte är korrekt uppfattade läggs en stor del av arbetstiden på felaktiga arbetsuppgifter. Genom tydliga ansvarsfördelningar kan tid istället läggas på det som förväntas.

- **Samkoordinera myndighetsprocessen:** Genom att slå samman myndighetsprocesserna kan ledtiderna minska och organisationen effektiviseras vilket bör leda till effektivisering och därmed en effektivare ärendehantering. Detta är en central åtgärd för att skruva ned den totala nettokostnaden för verksamheten inom IFO-FH. Storlek på direkt besparing av antal tjänster samt indirekt besparing genom effektivare processer, är svår att uppskatta och behöver analyseras vid en total processkartläggning av myndighetsutövning och korrelera med verkställande bemanningstal.
- **IFO-FH Myndighetsprocessen:** Med avseende på att de beslut som tas anses vara för generösa bör dessa ses över så de ligger i linje med andra stadsdelar.
- Det finns även andra brister i processen så som ökade kostnader på grund av långa väntetider vilket kräver köp av platser samt brister i existerande processer som genererar onödiga utgifter. Dessa bör ses över i mer detalj (IFO-FH). Vi har t.ex. noterat detaljer som att matkostnader ersätts dubbelt för en och samma brukare.

Appendix

Övriga observationer med avseende på automatiseringsmöjligheter

Under de olika intervjuerna framkom det att det är omfattande antal manuella processer inom Angereds Stadsdelsförvaltning med potential till automatisering. I huvudsak tre områden:

- **Bemanning:** För att motverka gapet som uppstår med avseende på beställd och utförd tid är förslaget att undersöka möjligheterna till att utveckla en RPA dels med avseende på feluppföljning i beställning av tid men även för att hjälpa till vid schemaläggning av resurser.
- **Administratörer:** En andel av de uppgifter som administratörer genomför i nuläget är av det manuella slaget. Detta kräver en del tid som hade kunnat användas med effektivt och med fokus på mer komplexa arbetsuppgifter
- **HR-processer/Bemanning:** Som en del av HRs processer krävs en del manuell handpåläggning vilket är tidskrävande. Det finns en RPA på plats hos bemanningsenheten för att hjälpa till med utfördelningen av vikarier och kompetensmatchning men denna används inte då den inte anses uppfylla verksamhetens behov. Det finns även möjligheter till att ersätta tjänster t.ex. ÄldreDirekt med digitala alternativ för att öka närvaron mot brukarna samt öka kostnadseffektiviteten

Nästa steg:

Se över möjligheten till att utveckla en RPA för att möjliggöra en effektivare bemanning och på så sätt minska gapet som uppstår med utifrån beställd och utförd tid.

Med avseende på de manuella processerna bör en utvärdering göras för att utvärdera möjligheten till att automatisera dessa. Tidigare KPMG-erfarenhet har visat möjligheter till att effektivisera ca 25-30% processer med avseende på ekonomiprocesser och 25-50% med avseende på HR-processer.*

Den RPA som existerar men inte används bör utvärderas för att identifiera förbättringsmöjligheter alternativt ersättas. Vi ser det som prioriterat att se över denna funktionalitet och ev. bygga ut möjligheten till ytterligare funktionalitet

Undersöka möjligheterna till att ersätta ÄldreDirekt mot mer kostnadseffektiva och brukartillgängliga alternativ

* Detta är baserat på tidigare KPMG-erfarenhet och behöver förankras och utvärderas genom en mer grundläggande kartläggning

Lista på genomförda intervjuer

Aktivitet	Datum
Intervju OC/EC ÄO-HS	2019-10-21
Intervju OC/EC IFO-FH	2019-10-21
Intervju SC ÄO-HS	2019-10-21
Intervju SDD & FC	2019-10-22
Intervju SC IFO-FH	2019-10-22
Intervju SC SK	2019-10-22
Intervju OC/EC SK	2019-10-22
Intervju SC i grupp	2019-10-23
Intervju Ekonomi	2019-10-23

Aktivitet	Datum
Intervju Målgrupp Barn & Ungdom	2019-10-30
Intervju Stödschefer	2019-10-30
Intervju Målgrupp Vuxna/Befolkning	2019-10-31
Intervju Målgrupp Äldre	2019-10-31
Intervju Lokalförvaltning	2019-10-31
Intervju Myndighetsprocessen 1	2019-11-01
Intervju Myndighetsprocessen 2	2019-11-01
Intervju Administratörer	2019-11-01

Johanna Kullenberg

Senior manager

Offentlig sektor

Mobil: 0709-299458

E-post: johanna.kullenberg@kpmg.se

Jessica Malmström

Senior Associate

Digital Transformation & Innovation

Mobil: +46 70 9143655

E-post: jessica.malmstrom@kpmg.se

kpmg.com/socialmedia

The information contained herein is of a general nature and is not intended to address the circumstances of any particular individual or entity. Although we endeavor to provide accurate and timely information, there can be no guarantee that such information is accurate as of the date it is received or that it will continue to be accurate in the future. No one should act on such information without appropriate professional advice after a thorough examination of the particular situation.

© 2019 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved.

The KPMG name and logo are registered trademarks or trademarks of KPMG International.